

เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

สิงหาคม 2561

เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน

บทคัดย่อ
ของ
WU GUANGYI

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

สิงหาคม 2561

Wu Guangyi. (2561). **เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน**. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ.

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยศึกษาข้อมูลจากคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนทั้งหมด 11 เล่ม

ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า คู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏเนื้อหาทางวัฒนธรรม 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ มารยาทไทย อาหารไทย ศิลปะไทย และประเพณีไทย เนื้อหาเรื่องมารยาทไทย แบ่งออกเป็นมารยาททางวาจาและมารยาททางกาย เนื้อหาเรื่องอาหารไทย ได้แก่ ประเภทของอาหารไทย อาหารที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ และรสชาติของอาหารไทย เนื้อหาเรื่องศิลปะไทย ได้แก่ ศิลปะด้านสถาปัตยกรรม ศิลปะด้านการแสดง และศิลปะด้านหัตถกรรม เนื้อหาเรื่องประเพณีไทย ได้แก่ การแนะนำเทศกาลสำคัญและประเพณีต่าง ๆ

ด้านกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทย พบว่ามี 5 กลวิธีสำคัญ ได้แก่ กลวิธีการให้เสียงภาษาไทย คู่มือมีการอธิบายหลักการออกเสียงภาษาไทย และการให้เสียงอ่านภาษาไทย ด้านกลวิธีทางคำศัพท์ คู่มือได้เสนอคำศัพท์ที่ควรรู้ในชีวิตประจำวันไว้เป็น 7 แนวเรื่องหลัก ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวและการเดินทางท่องเที่ยว สินค้าและการเงิน บุคคล ความบันเทิง สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และการสื่อสารและโทรคมนาคม โดยให้ความหมายของคำศัพท์ด้วยรูปภาพ ด้วยวิธีการแปลตรง และผ่านโครงสร้างประโยค ด้านกลวิธีด้านประโยคและบทสนทนา ได้เสนอ 8 สถานการณ์หลัก ได้แก่ การพบปะพูดคุยขึ้นพื้นฐาน การเดินทาง การรับประทานอาหาร การซื้อของ การเข้าพักโรงแรม การเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บ และการติดต่อที่สถานีตำรวจ และยังมีลักษณะการนำเสนอประโยคและบทสนทนาเพื่อการสื่อสาร โดยเสนอผ่านตัวอย่างประโยคสมบูรณ์ รูปแบบประโยคที่ไม่สมบูรณ์ และผ่านตัวอย่างบทสนทนา ด้านกลวิธีการใช้สื่อประกอบ ได้พบมีการใช้สื่อแถบบันทึกเสียง (Tape) แผ่นซีดี รอม (CD-ROM) และสื่อออนไลน์ (Online) นอกจากนี้ กลวิธีการหลีกเลี่ยง ได้พบว่าคู่มือได้นำเสนอกลวิธีหลีกเลี่ยงไว้ 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ คำหรือประโยคที่ควรหลีกเลี่ยง อวัจนภาษาที่พึงระวัง การหลีกเลี่ยงเรื่องต้องห้ามในการสนทนากับคนไทย และการดูแลเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทย ได้พบว่าเรื่องมารยาทไทยเป็นประเด็นที่สำคัญในการสื่อสารภาษาไทย ในขณะที่กลวิธีทางคำศัพท์ กลวิธีด้านประโยคและบทสนทนา และกลวิธีการใช้สื่อประกอบจะเป็นกลวิธีที่พบมากที่สุด

CONTENT AND STRATEGIES FOR THAI LANGUAGE FOR COMMUNICATION IN THAI
GUIDE BOOKS FOR CHINESE TOURISTS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Thai Language
at Srinakharinwirot University

August 2018

Wu Guangyi. (2561). **Content and Strategies for Thai Language for Communication in Thai Guide Books for Chinese Tourists**. Master's Project. MA (Thai Language). Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor: Assistant Professor Pimpaporn Boonprasert. Ph.D.

The purpose of this study is to analyze the content and strategies of Thai language communication through the eleven Thai guide books for Chinese tourists.

The results showed that there were four cultural topics in Thai guide books including Thai etiquette, Thai cuisine, Thai art, and Thai customs. The content of the Thai etiquettes section included the manners in terms of speech and actions. The content of Thai cuisine included the kind of Thai cuisine, Thai cuisine influenced by other countries and the taste of Thai cuisine. The content of Thai art included architectural art, performing arts and crafts arts. The content of Thai customs included the suggestions of the important Thai festivals and rites.

There are five strategies of Thai language communication for tourists through Thai guide books. The five strategies included Thai pronunciation, which explains the principles of Thai pronunciation and making the correct speech sounds in Thai. The vocabulary strategies included seven topics for essential vocabulary, including tourist attractions and travel, products and finance, people, entertainment, health, environment, communication and telecommunications, as well as giving a definition of vocabulary with pictures, and with direct translation, and sentence structure. In the strategies for sentences and conversations, there are eight situations, including small talk when meeting, traveling, eating, shopping, staying in hotels, tourist attractions, health and disease, contact with the police, and the sentences and conversations for communication presents in the complete sentence examples, incomplete sentence form and through the dialogue examples. The strategies for using media include tapes, CD- ROM, and online media. In addition, the strategies for avoidance including words and phrases that should be avoided, awareness of negative non-verbal communication, to avoid forbidden topics when talking to Thai people, and the protection of life and property. The relationship between cultural content and strategies for Thai language communication in Thai guide books, revealed that Thai etiquette was important issue in Thai communication. In terms of the strategies of Thai language communication, while the vocabulary, sentences and conversations, and using media was used most often.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน

ของ

Wu Guangyi

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษา

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ)

(รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเด่น บุญปก)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชลอ รอดลอย)

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง และตรวจแก้ไขปริญญาโทฉบับนี้อย่างละเอียดด้วยความเมตตา และให้โอกาสที่ดีแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเด่น บุญปก ประธานกรรมการสอบปากเปล่าปริญญาโท และรองศาสตราจารย์ ดร. ชลล อดดลอย ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยเพื่อปรับปรุงแก้ไขปริญญาโทให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาโทรหัส 57 ที่ให้ทั้งคำแนะนำและกำลังใจมาโดยตลอดระยะเวลาของการศึกษาระดับปริญญาโท

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่ให้ความรักและคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณทุก ๆ คนที่เคยให้ความช่วยเหลือและมีความปรารถนาดีแก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการทำปริญญาโทฉบับนี้จนสำเร็จได้ด้วยดี

Wu Guangyi (吴光怡)

สารบัญ

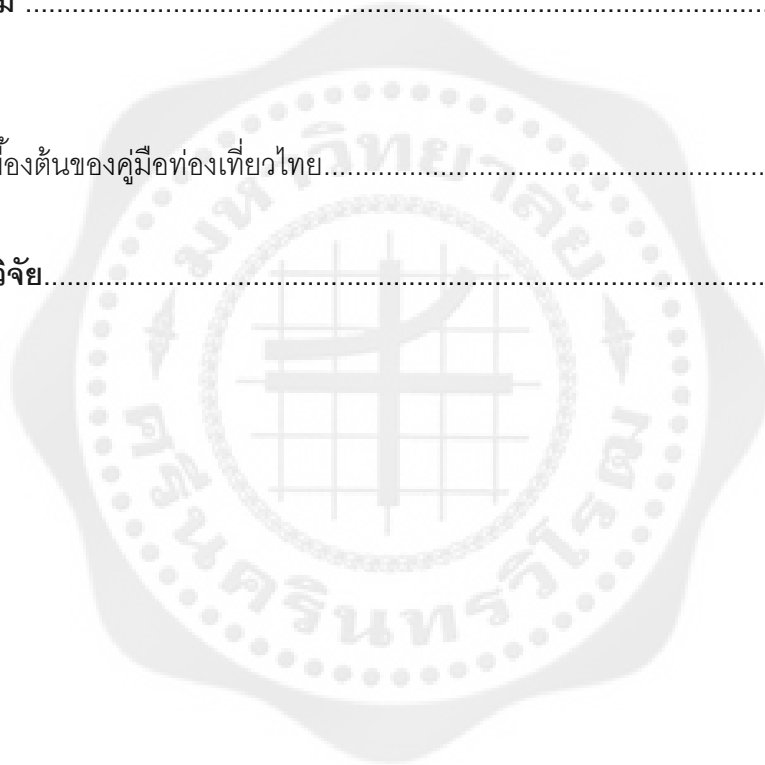
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 การศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยว ไทย.....	7
การศึกษาคู่มือท่องเที่ยว.....	8
การศึกษาภาษาและวัฒนธรรม.....	17
การศึกษากลวิธีการสื่อสารภาษาไทย.....	21
3 เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย	32
มารยาทไทย	32
มารยาททางวาจา	32
มารยาททางกาย	42
อาหารไทย	50
ประเภทของอาหารไทย	50
อาหารที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ.....	70
รสชาติของอาหารไทย	74
ศิลปะไทย	75
ศิลปะด้านสถาปัตยกรรม.....	75
ศิลปะด้านการแสดง	79
ศิลปะด้านหัตถกรรม.....	82

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
ประเพณีไทย	83
4 กลวิธีการสื่อสารภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยวในคู่มือท่องเที่ยวไทย.....	87
กลวิธีการให้เสียงภาษาไทย.....	87
การอธิบายหลักการออกเสียงภาษาไทย.....	88
การให้เสียงอ่านภาษาไทย.....	90
กลวิธีทางคำศัพท์.....	98
การกำหนดคำศัพท์ที่ควรรู้ในชีวิตประจำวัน.....	98
การให้ความหมายของคำศัพท์ด้วยรูปภาพ.....	120
การให้ความหมายของคำศัพท์โดยการแปลตรง.....	121
การเสนอคำศัพท์ผ่านโครงสร้างประโยค.....	122
กลวิธีด้านประโยคและบทสนทนา.....	124
การเสนอประโยคหรือบทสนทนาตามสถานการณ์.....	124
ลักษณะการนำเสนอประโยคและบทสนทนาเพื่อการสื่อสาร.....	138
กลวิธีการใช้สื่อประกอบ.....	140
การใช้แถบบันทึกเสียง (Tape)	141
การใช้แผ่นซีดี รอม (CD- ROM)	141
การใช้สื่อออนไลน์ (Online)	141
กลวิธีการหลีกเลี่ยง.....	142
คำหรือประโยคที่ควรหลีกเลี่ยง.....	142
อวัจนภาษาที่พึงระวัง.....	143
การหลีกเลี่ยงเรื่องต้องห้ามในการสนทนากับคนไทย.....	146
การดูแลเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	146
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	149

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
สรุปผลการวิจัย.....	149
อภิปรายผล.....	152
ข้อเสนอแนะ.....	159
บรรณานุกรม	160
ภาคผนวก	167
ข้อมูลเบื้องต้นของคู่มือท่องเที่ยวไทย.....	168
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	179

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	อักษรแทนเสียงภาษาไทย	22
2	การถ่ายเสียงพยัญชนะไทยเป็นอักษรโรมัน	23
3	การถ่ายเสียงสระไทยเป็นอักษรโรมัน	23
4	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทย ในคู่มือท่องเที่ยวไทย.....	153

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 สถาปัตยกรรมของสุโขทัย.....	76
2 พระมหाराชาวัง.....	77
3 บ้านเรือนไทย.....	77
4 บ้านเรือนไทยในตลาดน้ำดำเนินสะดวก.....	78
5 ตัวอย่างการถ่ายเสียงพยางค์ภาษาไทย สระไทย เป็นสัทอักษรสากล.....	89
6 ตัวอย่างการนำเสนอคำศัพท์ครอบครัวในคู่มือ.....	120
7 ตัวอย่างการนำเสนอคำศัพท์พืชผักสวนครัวในคู่มือ.....	121
8 ตัวอย่างการนำเสนอคำศัพท์เรื่องวันเวลาในคู่มือ.....	121
9 ตัวอย่างการนำเสนอคำศัพท์ผ่านโครงสร้างประโยค.....	122
10 สื่อประกอบแผ่นซีดี รอม (CD- ROM) ของคู่มือ(Li, Hong. 2558).....	141
11 สื่อประกอบแผ่นซีดี รอม(CD- ROM)ของคู่มือ(He, Jianyi. 2558).....	141
12 ตัวอย่างคิวอาร์โค้ด(QR code) ในคู่มือ.....	142
13 ตัวอย่างภาพประกอบในคู่มือ.....	147
14 แผนภูมิแสดงเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยมีความสัมพันธ์กับกลวิธีการสื่อสาร ภาษาไทย.....	154
15 แผนภูมิแสดงกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาทางวัฒนธรรม ไทย.....	155

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบัน ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั่วโลก ทั้งนี้ ในบรรดานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาเที่ยวประเทศไทย นักท่องเที่ยวชาวจีนนับว่ามีจำนวนสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งมาโดยตลอด และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและการสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง (กรมการท่องเที่ยว และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2558: 6)

เมื่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติซึ่งมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ทั้งวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ รวมไปถึงภาษาที่ใช้สื่อสารเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศย่อมต้องมีการปรับตัว ตามแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่ว่า “บุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน ย่อมมีการแสดงออกและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน” (Dahl, 2548:8) ด้วยเหตุนี้ การเดินทางท่องเที่ยวไทยของนักท่องเที่ยวชาวจีน นอกจากจะก่อให้เกิดความประทับใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นแล้ว ย่อมต้องเผชิญปัญหาด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเช่นกัน เพราะทั้งภาษาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนมีความแตกต่างกันหลายประการ บางครั้งนักท่องเที่ยวชาวจีนอาจไม่รู้ว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไร เมื่อแสดงออกอย่างไม่เหมาะสมก็อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของนักท่องเที่ยวชาวจีน ถึงแม้ว่าในแหล่งท่องเที่ยวบางสถานที่ที่มีป้ายประกาศแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นภาษาจีน โดยเฉพาะว่าควรระมัดระวังหรือมีข้อห้ามใดบ้าง แต่ด้วยข้อจำกัดของสื่อที่เป็นป้ายประกาศทำให้ไม่สามารถแนะนำข้อควรปฏิบัติได้อย่างละเอียด เป็นเพียงแค่การเตือนหรือการห้าม อีกทั้ง หากนักท่องเที่ยวต้องการเดินทางเพื่อศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือสัมผัสวิถีชีวิตชนบท การใช้ภาษาจีนหรือภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารกับคนท้องถิ่นอาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้น สื่อประเภทต่าง ๆ จึงมีส่วนช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวชาวจีน โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทคู่มือซึ่งพกพาสะดวก ราคาไม่แพง เปิดอ่านได้ทุกที่ทุกเวลาตามต้องการ

หนังสือคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนซึ่งวางจำหน่ายในร้านหนังสือทั่วไป เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความสำคัญเนื่องจากมีการแนะนำการพูดภาษาไทยและความรู้ทางวัฒนธรรมไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน ทั้งนี้การเดินทางท่องเที่ยวมักจะถูกประกอบด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังที่ ทิพวรรณ พุ่มมณี (2550: 19- 21) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางพร้อมด้วยวัตถุประสงค์หรือจุดหมายปลายทางอันหลากหลาย ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน เพื่อการันทนาการ เพื่อสุขภาพ เพื่อการกีฬา เพื่อเยี่ยมเยียนญาติมิตร เพื่อศาสนา เพื่อธุรกิจ และเพื่อประชุมสัมมนา

ด้วยวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวที่มากกว่าเป็นเพียงแค่การพักผ่อน จึงอาจส่งผลให้การพิมพ์เผยแพร่คู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน ต้องตอบสนองของความต้องการและครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นและเป็นเรื่องน่ารู้ คู่มือจึงมีทั้งการให้คำศัพท์ ประโยค บทสนทนา ซึ่งเป็นประโยชน์ มีตัวอย่างภาษาไทยเพื่อใช้สื่อสารตามสถานการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยว เช่น การเที่ยวในศาสนสถาน กีฬาอล์ฟ หรือเพื่อติดต่อสื่อสารทางธุรกิจ ฯลฯ นอกจากนี้ คู่มือท่องเที่ยวไทยมิได้มีเนื้อหาให้ความรู้ด้านภาษาเท่านั้น แต่ยังได้เพิ่มเติมมุมมองเรื่องวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวจีน เช่น ศิลปะไทย สิ่งที่ต้องทำและข้อห้ามเมื่อท่องเที่ยวศาสนสถานของไทย เช่น ต้องแต่งกายสุภาพ ถอดรองเท้าก่อนเข้าวัด ห้ามส่งเสียงดังในวัด ห้ามใช้เท้าชี้คนหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น เรื่องมารยาท เช่น การทักทายด้วยการไหว้ การต่อแถวในที่สาธารณะ การให้ทิป (Tips) หลังได้รับบริการ เป็นต้น

ตั้งแต่ประเทศจีนได้ลงนาม “กรอบข้อตกลงความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างจีน - อาเซียน” เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างจีน - อาเซียน ในการประชุมผู้นำจีน - อาเซียน ครั้งที่ 6 เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2545 นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยวชาวจีน และมีหนังสือคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนตีพิมพ์ออกมาระหว่างปี พ.ศ. 2546 จนถึงปี พ.ศ. 2559 อย่างต่อเนื่องจำนวนมาก โดยพบว่า คู่มือต่างมีลักษณะรูปแบบหนังสือจัดพิมพ์ในขนาดเหมาะแก่การพกพา สามารถเปิดอ่านได้ทุกที่ทุกเวลา คู่มือบางเล่มแต่งโดยคนไทย มีการแนะนำนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่างวัฒนธรรมผ่านมุมมองของผู้เขียนซึ่งเป็นเจ้าของภาษา คู่มือบางเล่มแต่งโดยชาวไทยและชาวต่างชาติ มุมมองบางเรื่องอาจแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของตน เนื้อหาที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนจึงมีกรอบเนื้อหาอันหลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวจีนสามารถนำความรู้เรื่องภาษาไปประยุกต์ใช้ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวได้มากที่สุด เนื้อหาคู่มือมีการให้ความรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การแนะนำแหล่งท่องเที่ยว การแนะนำวัฒนธรรมไทย การเสนอข้อควรระมัดระวังและข้อห้าม เป็นต้น คู่มือบางเล่มยังมีสื่อประกอบ เช่น แผ่นซีดี รอม (CD-ROM) ล่าสุดมีการใช้เทคนิคสแกนคิวอาร์โค้ด (QR Code) ผ่านโทรศัพท์มือถือ แล้วดาวน์โหลดไฟล์เสียงมาฝึกการออกเสียงภาษาไทย ซึ่งยิ่งทำให้ผู้ใช้มีความสะดวกมากขึ้น นับเป็นพัฒนาการของหนังสือประเภทนี้ ทำให้เห็นว่าแม้ปัจจุบันจะมีอินเทอร์เน็ต (Internet) สะดวกต่อการค้นหาข้อมูล แต่สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนี้ยังเป็นประโยชน์และเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยว

การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวสำหรับชาวจีนนับเป็นเรื่องยาก นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวเมืองไทยอาจไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยหรือมีความรู้ภาษาไทยน้อย ไม่สามารถสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้ คู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนจึงมีกลวิธีแนะนำแนวทางการสื่อสารเบื้องต้นเพื่อช่วยให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเวลาอันสั้น ประกอบด้วยตัวอย่างคำศัพท์ ประโยค บทสนทนาที่หลากหลายและใกล้เคียงกับสถานการณ์การท่องเที่ยวจริง มุ่งที่จะ

ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวจีนเข้าใจและเรียนรู้ภาษาไทยได้โดยใช้เวลาไม่นาน ทำให้นักท่องเที่ยวชาว
จีนสามารถสื่อสารภาษาไทยในเบื้องต้นกับคนไทยได้ ยกตัวอย่างเช่น ในการอธิบายเรื่องการออกเสียง
ภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน ได้นำเสนอวิธีการอธิบายการออกเสียง
ภาษาไทย ด้วยวิธีการถ่ายเสียงภาษาไทยด้วยอักษรโรมันหรือตัวอักษรภาษาจีนที่มีเสียงใกล้เคียง และ
การใช้สื่อประกอบเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ฝึกฟังเสียงภาษาไทยแล้วอ่านออกเสียงตาม อย่างในคู่มือเรื่อง
ใช้ภาษาไทยนี้: เที่ยวทั่วไทย ได้อธิบายวิธีการออกเสียงด้วยการถ่ายเสียงเป็นอักษรโรมันที่มีเสียง
ใกล้เคียง เช่น “หมูทอดกระเทียม - moo thord grah theam” “แกงเขียวหวานไก่ - gaeng keaw wam
gi” “ส้มตำ - som tahm” และในคู่มือเรื่อง **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเฉพาะกิจ** ได้เสนอวิธีการถ่าย
เสียงภาษาไทยเป็นอักษรพินอินภาษาจีนและตัวอักษรภาษาจีนที่มีเสียงใกล้เคียง เช่น “สวัสดิ์ตอนเช้า -
sa wa di dun chao - 仨挖滴 吨巢” “สวัสดิ์ตอนบ่าย - sa wa di dun bai - 仨挖滴 吨掰” (Sun,
Guangyong. 2546: 26)

ส่วนการให้ความรู้คำศัพท์ภาษาไทยนั้น คู่มือบางเล่มได้เสนอตัวอย่างคำศัพท์ในวงศัพท์
เดียวกัน อาจประกอบด้วยรูปภาพ หรือคำแปลภาษาจีน เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพหรือคำแปลแล้ว
สามารถเข้าใจและจดจำคำศัพท์ได้ง่ายขึ้น ดังเช่นในคู่มือเรื่อง **ใช้ภาษาไทยนี้: เที่ยวทั่วไทย** ได้ให้
ความรู้เรื่องการคมนาคม โดยการนำเสนอมคำศัพท์ในรูปแบบ “รถ+__” เช่น รถยนต์ รถเมล์ รถตู้ รถเช่า
รถม้า รถไฟ รถไฟฟ้า รถไฟใต้ดิน รถแท็กซี่ รถตุ๊กๆ เป็นต้น (Amarin Printing and Publishing Pcl.
2557. 20)

ในด้านการนำเสนอประโยคและบทสนทนาที่ใช้ตามสถานการณ์ของการเดินทางท่องเที่ยว
นั้น คู่มือให้ทั้งตัวอย่างประโยคอันควรใช้และวิธีพูดอย่างเหมาะสม อย่างเช่นหนังสือคู่มือเรื่อง
ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว เป็นหนึ่งในชุดหนังสือคู่มือให้ความรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อใช้ในการ
ท่องเที่ยวของสำนักพิมพ์ Peiking University Press มีเนื้อหาประกอบด้วยคำศัพท์และประโยคสำคัญ
สำหรับการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่มักพบในการท่องเที่ยว เช่น อาหาร ที่พัก การเที่ยวชมสถานที่
ท่องเที่ยว การซื้อของ นันทนาการ การรักษาสุขภาพ ฯลฯ มากกว่า 90 สถานการณ์ ส่วนคู่มือเรื่อง
ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ: พบพาลเล่มนี้ไปเที่ยวกัน มีเนื้อหาบทสนทนาและประโยคที่ใช้ระหว่าง
การท่องเที่ยวซึ่งมักใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มากกว่า 128 สถานการณ์ เช่น เรื่องการเข้าพักโรงแรม
คู่มือได้เสนอบทสนทนา เช่น การลงทะเบียนเข้าพักโรงแรม การสำรองห้องพัก การติดต่อสอบถามเรื่อง
ต่าง ๆ การรับประทานอาหารเช้า การบริการ เป็นต้น (Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558:
III-VII)

เนื่องจากลักษณะคู่มือท่องเที่ยวมุ่งให้ความรู้ทางวัฒนธรรมและการใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสาร
เป็นหลัก กลวิธีการนำเสนอประโยคและบทสนทนา อาจเสนอด้วยตัวอย่างรูปแบบประโยคที่สั้น

กระชับ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ที่มักพบระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ยกตัวอย่างคู่มือเรื่อง **เที่ยวเมืองไทย: มอง “ตา” ก็รู้ใจ** ได้นำเสนอรูปแบบประโยค เช่น การสอบถามเส้นทางไปสถานที่ที่หนึ่งโดยใช้ว่า “_____ที่ใกล้ที่สุดอยู่ที่ไหน (คะ/ครับ)” และเพิ่มเติมวงศัพท์ให้ผู้อ่านเลือกตามต้องการจะสื่อสารลงในช่องว่างได้ อย่าง “สถานีบีทีเอส สถานีเอ็มอาร์ที สถานีแอร์พอร์ตลิงค์” (He, Jianyi. 2558: 72)หรือตัวอย่างการนำเสนอในลักษณะบทสนทนาของคู่มือเรื่อง **คู่มือการสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยว: ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ** เช่น “A: คุณพักที่ไหนคะ B: ฉันจะพักที่โรงแรมคะ/ครับ A: คุณมาทำอะไรที่ประเทศไทยคะ B: ฉันมาเที่ยวคะ ...” ซึ่งเป็นการถามตอบตามเจตนาเพื่อต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติม (Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558:20)

จากความสำคัญดังกล่าว คู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนจึงเป็นสิ่งสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ทั้งภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่นักท่องเที่ยวชาวจีน เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวจีนสามารถสื่อสารระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวด้วยกลวิธีต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาทางวัฒนธรรมและกลวิธีการสื่อสารด้านการถ่ายทอดเสียงภาษาไทย กลวิธีการนำเสนอคำศัพท์ประโยคและบทสนทนาภาษาไทยที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งทำให้เข้าใจเนื้อหาทางวัฒนธรรมและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน สามารถให้เห็นถึงแนวทางการนำเสนอเนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทยที่นักท่องเที่ยวชาวจีนควรเรียนรู้เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน ทำให้เข้าใจเนื้อหาวัฒนธรรมและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยสำหรับชาวจีนในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาทางวัฒนธรรมและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยของคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน เฉพาะในส่วนที่เป็นภาษาไทย จากคู่มือจำนวน 11 เล่ม ดังต่อไปนี้

1. Groll, J; & Chmid, W. (2546). **ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว**. Beijing: Peiking University.
2. Sun, Guangyong. (2546). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเฉพาะกิจ**. Nanjing: Southeast University.
3. Byoung Do Lee. (2555). **เที่ยวทั่วไทย! ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว-เที่ยวคนเดียวก็สนุก**. Taipei: Han Shian Culture.
4. กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. (2557). **สนทนาท่องเที่ยว: ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ**. Beijing: Tourism Education.
5. Amarin Printing and Publishing Pcl. (2557). **ใช้ภาษาไทยนี้: เที่ยวทั่วไทย**. Taipei: Huawei International Enterprise.
6. Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. (2557). **พูดภาษาไทยได้ภายใน 3 นาที**. Taipei: Hafu Enterprise.
7. Li, Hong. (2558). **ไกด์ไทยสอนภาษาไทยที่น่าใช้**. Taipei: Ruilan international.
8. He, Jianyi. (2558). **เที่ยวเมืองไทย: มอง “ตา” ก็รู้ใจ**. Taipei: Heliopolis Culture.
9. Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. (2558). **คู่มือการสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยว: ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ**. Beijing: China Travel and Tourism.
10. Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. (2558). **ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ: พบปะเล่มนี้ไปเที่ยวกัน**. Beijing: China Astronautic
11. คณะกรรมาธิการผู้สอนภาษาไทย Hujiang E-learning platform. (2559). **ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว**. Shanghai: World Books.

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

ตัวอย่างข้อความภาษาไทยที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย ผู้วิจัยจะเขียนสะกดตามต้นฉบับ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง **เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน** มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทย จากเอกสาร วารสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อสังเคราะห์แนวทางการวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทย
2. วิเคราะห์เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย โดยใช้แนวคิดเรื่องการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมของ พระยาอนูมานราชชน (2514) ประภาศรี สีหอำไพ (2550) วิมล จิโรจพันธ์; ประชิต สกฤษะพัฒน์; และ อุดม เขยกิจวงศ์ (2548) มาวิเคราะห์เนื้อหาทางวัฒนธรรมในงานวิจัยครั้งนี้ แล้วจึงสังเคราะห์เนื้อหาที่พบทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย
3. วิเคราะห์กลวิธีการสื่อสารภาษาไทยที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย โดยใช้แนวคิดของ สุโรพงษ์ทองเจริญ (2526) อิศรา สาระงาม (2529) บรรจบ พันธุเมธา (2556) วิเชียร เกษประทุม (2557) รุ่งฤดี แผลงศร (2551) และ แวน อีเค; และ อเล็กซานเดอร์ (Van Ek & Alexande.1982) นำมาวิเคราะห์กลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในงานวิจัยครั้งนี้ จากนั้นจึงสังเคราะห์กลวิธีการสื่อสารภาษาไทยที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย
4. เสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

นิยามศัพท์เฉพาะ

คู่มือท่องเที่ยวไทย หมายถึง คู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน ใช้ภาษาไทยและภาษาจีนในการตีพิมพ์ จำนวน 11 เล่ม

บทที่ 2

การศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทย ในคู่มือท่องเที่ยวไทย

คู่มือท่องเที่ยวไทยมีจุดมุ่งหมายในการแต่งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในขณะเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีน ในงานวิจัยเรื่อง เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคู่มือท่องเที่ยว การศึกษาภาษาและวัฒนธรรม และการศึกษากลวิธีการสื่อสารภาษาไทย เพื่อทำความเข้าใจความหมาย ความสำคัญ และแนวทางศึกษา อันจะนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางและวิธีดำเนินการศึกษา โดยมีการนำเสนอข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การศึกษาคู่มือท่องเที่ยว
  - 1.1 ความรู้เกี่ยวกับคู่มือ
    - 1.1.1 ความหมายของคู่มือ
    - 1.1.2 ลักษณะของคู่มือ
  - 1.2 ความรู้เกี่ยวกับคู่มือท่องเที่ยว
    - 1.2.1 ลักษณะของคู่มือท่องเที่ยว
    - 1.2.2 ลักษณะภาษาของคู่มือท่องเที่ยว
    - 1.2.3 ส่วนประกอบของคู่มือท่องเที่ยว
  - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคู่มือท่องเที่ยว
2. การศึกษาภาษาและวัฒนธรรม
  - 2.1 ความหมายของวัฒนธรรม
  - 2.2 ประเภทของวัฒนธรรม
  - 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม
  - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาและวัฒนธรรม
3. การศึกษากลวิธีการสื่อสารภาษาไทย
  - 3.1 ความรู้ด้านการถ่ายทอดเสียงภาษาไทย
  - 3.2 ความรู้ด้านคำศัพท์
    - 3.2.1 ความหมายของคำศัพท์
    - 3.2.2 ความสัมพันธ์ของคำศัพท์

- 3.2.3 กลวิธีการให้ความรู้คำศัพท์
- 3.3 ความรู้ด้านประโยคและบทสนทนา
  - 3.3.1 ลักษณะประโยคและบทสนทนา
  - 3.3.2 กลวิธีการสอนประโยคและบทสนทนา
- 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากลวิธีการสื่อสารภาษาไทย

1. การศึกษาคู่มือท่องเที่ยว

เพื่อให้เข้าใจความหมายและลักษณะของคู่มือท่องเที่ยวไทย ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการศึกษาในหัวข้อนี้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคู่มือ และความรู้เกี่ยวกับคู่มือท่องเที่ยว ซึ่งมีประเด็นสำคัญดังนี้

1.1 ความรู้เกี่ยวกับคู่มือ

หนังสือคู่มือมีหลากหลายชนิด เช่น คู่มือการปฏิบัติงาน คู่มือครู คู่มือการทำอาหาร คู่มือท่องเที่ยว คู่มือการออกกำลังกาย เป็นต้น โดยทั่วไปแล้ว คู่มือเป็นหนังสือสิ่งพิมพ์ชนิดที่ให้ความรู้และแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นสื่อที่พบมากในชีวิตประจำวัน การทำความเข้าใจความหมายของคู่มือ ย่อมทำให้เห็นลักษณะที่แตกต่างของสิ่งพิมพ์ประเภทนี้จากสื่ออื่น ๆ

1.1.1 ความหมายของคู่มือ

จากการศึกษา มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมายของคู่มือไว้ดังต่อไปนี้

สุนิตย์ เย็นสบาย (2543: 97) ได้อธิบายความหมายของหนังสือคู่มือ (Handbook) เพิ่มเติมว่า หนังสือคู่มือเป็นหนังสือประเภทหนึ่งที่รวบรวมความรู้เฉพาะด้าน เช่น เรื่องราว ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์แนวโน้มต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นประเด็นด้านใดด้านหนึ่งที่น่าสนใจ หรือประเด็นในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะอย่างกว้าง ๆ สามารถให้ผู้ใช้นำไปศึกษาประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างดี หรืออาจใช้เป็นคู่มือให้แนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 266) ได้อธิบายความหมายของคู่มือไว้ว่า เป็นสมุดหรือหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ใช้ต้องการรู้เพื่อใช้ประกอบหนังสือตำรา เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษา หรือเพื่อการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือนำวิธีใช้อุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

นอกจากนั้น ปรีชา ช้างขวัญยืน (2551: 170) ได้กล่าวว่า หนังสือคู่มือโดยทั่วไปมักจะเป็นหนังสือที่ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่ผู้อ่าน มีจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้คู่มือสามารถเข้าใจและดำเนินการในเรื่องด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งสองท่านได้ให้ความหมายชัดเจนว่า ถึงไม่มีครูผู้สอนแนะแนว ผู้ใช้คู่มือก็ยังสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพได้

ส่วน ญัฐวรรณ เอี่ยมขำ (2549: 30) ให้ความหมายของคู่มือว่า เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ในลักษณะของหนังสือที่ทำให้มีขนาดเล็ก (Booklet) มีขนาดประมาณ 5x7 นิ้ว ประมาณ 100-150 หน้า เพื่อสะดวกในการถือค้นคว้าความรู้ในสาขาวิชานั้น ๆ

ผู้วิจัยได้สำรวจคู่มือที่จำหน่ายในร้านหนังสือทั่วไป โดยอาศัยความรู้เรื่องลักษณะของคู่มือเป็นกรอบทั้งนี้ พบว่า ปัจจุบัน หนังสือคู่มือทั่วไป ไม่ได้มีขนาดความหนาที่แน่นอน อาจมีขนาดใหญ่กว่าหรือเล็กกว่า 5 x 7 นิ้ว ความหนามากหรือน้อยกว่า 100-150 หน้าก็มี แต่ต่างมุ่งเน้นความเหมาะสมในการใช้งานจริง

ดังนั้นสามารถสรุปจากความหมายข้างต้นว่า คู่มือเป็นหนังสือชนิดที่สามารถให้ความรู้เฉพาะด้านใดด้านหนึ่งแก่ผู้ใช้ มีขนาดตามความเหมาะสม มีจุดประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำความเข้าใจกับความรู้ นั้น ๆ ด้วยผู้ใช้ตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.2 ลักษณะของคู่มือ

คู่มือหลากหลายชนิด ต่างมีลักษณะเฉพาะ เพื่ออำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของตลาด มีนักวิชาการได้สรุปลักษณะของคู่มือไว้ดังนี้

อรสา ปราชญ์นคร (2525: 100) ได้เปรียบเทียบหนังสือคู่มือเสมือนกุญแจสำหรับผู้ใช้ในเวลามุ่งไขข้อข้องใจที่ต้องการคำอธิบาย ต้องการเคลือบปัญหา หรือต้องการค้นหาความรู้บางสิ่งบางอย่างให้ได้คำตอบอย่างรวดเร็ว โดยสรุปลักษณะของหนังสือคู่มือที่ใช้อยู่ทั่วไปมี 2 ข้อ ได้แก่ ผู้แต่งได้รวบรวมกฎ สูตร ทฤษฎี ข้อควรจำหรือควรระมัดระวังของประเด็น วิชา เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามลำดับอย่างมีระเบียบ เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้หนังสือคู่มือสามารถหาประเด็นตามความสนใจได้สะดวกและอ่านเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ ยังมีลักษณะอีกประการคือผู้แต่งมุ่งเฉลยคำตอบ โดยนำเสนอข้อสอบมาเฉลยหรือแบบฝึกในหนังสือควบคู่การเรียนรู้มาแสดงวิธีการใช้ในการปฏิบัติอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้หนังสือคู่มือสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

นอกจากนั้น ยังมีนักวิชาการท่านอื่น ๆ ได้ ให้คำอธิบายเน้นไปที่เรื่องภาษา เนื้อหา และการออกแบบหนังสือคู่มือต่าง ๆ อย่างเช่น บุญเกื้อ ครอบหาเวช (2545: 102) ได้อธิบายถึงลักษณะของคู่มือคือว่า ข้อแรกต้องคำนึงถึงเรื่องภาษาของเนื้อเรื่องว่าสามารถใช้ภาษาที่ชัดเจนและให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และต้องคำนึงถึงปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างครบถ้วน เพื่อให้ผู้ใช้คู่มือสามารถนำไปใช้ได้อย่างดี ขึ้นต่อมาควรมีการออกแบบคู่มือสวยงาม ประกอบด้วยรูปภาพ หรือการ์ตูนจูงใจผู้อ่าน หากเป็นเล่มควรจัดหน้าปกให้สวยงาม และทนทานต่อการใช้คู่มือ มีหน้าปกเด่นชัดเพื่อแสดงถึงความรู้ของด้านนั้น ๆ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือหนังสือคู่มือต้องมีหัวข้อองค์ประกอบตามความเหมาะสมของคู่มือเฉพาะเนื้อหา

ในบทความเรื่อง **ประสบการณ์และข้อเสนอแนะในการเขียนตำราและบทความทางวิชาการเกษตร** ของ ปิฎฐะ บุนนาค (2523: 32-33) มีส่วนหนึ่งได้นำเสนอคุณลักษณะหนังสือที่ดีว่าควรมีดังนี้ เริ่มจากรูปเล่ม ควรมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานสากลทั่ว ๆ ไปเพื่อความสะดวกในการเก็บและรวบรวมจัดหมู่ของหนังสือ กระดาษหรือหน้าปกมีสภาพคงทนพอสมควร หนังสือทั้งเล่มต้องมีความหนาพอจัดเข้าเล่มได้ ในส่วนของเนื้อหา ควรจัดลำดับเนื้อหาสาระหรือบทต่าง ๆ ในเล่มให้ดีและเหมาะกับการใช้ ทำให้ผู้ใช้หรือผู้อ่านเกิดความสะดวกในการค้นคว้าเนื้อหาตามที่ต้องการ มีสารบัญหรืออินเด็กซ์เพื่อค้นหารายละเอียดได้สะดวก หลังการจัดลำดับแล้ว ต้องคำนึงถึงถ้อยคำหรือคำศัพท์เทคนิคที่ใช้ให้เหมาะกับระดับของผู้ใช้หรือผู้อ่าน มีเนื้อหาที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของหนังสือ ในด้านรูปภาพ ภาพถ่าย รูปแผนภูมิ อย่งใดอย่างหนึ่งที่อาจปรากฏในหนังสือ ควรจัดให้มีลักษณะใกล้เคียงหรือสัมพันธ์กันกับเนื้อเรื่องที่เสนอ และรูปภาพต่าง ๆ ควรเน้นความชัดเจนและเห็นส่วนสำคัญ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องมากยิ่งขึ้น หากเป็นหนังสือเชิงวิชาการควรประกอบด้วยแหล่งที่มาและเอกสารอ้างอิงในส่วนท้ายของหนังสือ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถตามหาตรวจสอบรายละเอียดในต้นฉบับได้ นอกจากนี้ เนื้อหาสาระสำคัญต้องมีความน่าเชื่อถือ มีความถูกต้อง ผู้อ่านสามารถนำไปใช้แล้วเกิดประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์การอ่านหรือความต้องการของผู้อ่าน

ดังที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปลักษณะของคู่มือที่ดีว่า ควรประกอบไปด้วยเนื้อหาที่มีความคล้ายคลึงกับการใช้ภาษาบรรยายอธิบายข้อมูลในการเขียนสารคดี ซึ่งผู้แต่งต้องมีความรอบรู้ในความรู้ด้านนั้น ๆ สามารถใช้ถ้อยคำกระชับ ทำให้เนื้อหาในคู่มือเข้าใจได้ง่าย และเร้าใจผู้อ่าน มีภาพประกอบเนื้อหาต่าง ๆ มีการแยกหมวดหมู่ และเนื้อหาต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับคู่มือท่องเที่ยว

คู่มือทั่วไปกับคู่มือท่องเที่ยวมีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเนื้อหาที่ประกอบไปด้วยการให้ข้อมูล ความรู้ในเรื่องที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการประชาสัมพันธ์ โน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจเดินทางไปท่องเที่ยว

1.2.1 ลักษณะของคู่มือท่องเที่ยว

นักวิชาการต่างประเทศได้เสนอลักษณะเฉพาะของคู่มือท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

เตี้ย; และคนอื่น ๆ (Xie; et. al. 2015: 212) ได้กล่าวว่า คู่มือท่องเที่ยว รูปแบบหนึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมสำหรับการอ่านของประชาชน เป็นหนึ่งในวิธีสื่อข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อ่าน จึงควรมีลักษณะเฉพาะเจาะจง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง พกพาสะดวก ต้นทุนผลิตต่ำ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน นอกจากนี้ คู่มือท่องเที่ยวยังควรมีหน้าที่เสนอข้อมูลด้านบริการต่าง ๆ และสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ในด้านการเสนอข้อมูลด้านบริการต่าง ๆ หากคู่มือท่องเที่ยวสามารถเสนอข้อมูลอย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวย่อมสามารถจัดการปัญหาระหว่างการท่องเที่ยวได้ด้วย

ตนเอง เช่น เรื่องอาหาร ค้นหาที่พักอาศัย เส้นทางการเดินทาง การซื้อของ การเที่ยวชม และ นันทนาการ เป็นต้น ส่วนในด้าน การดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน หากคู่มือท่องเที่ยวสามารถสื่อข้อมูล ข่าวสารของการท่องเที่ยวด้วยวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจสวยงาม นอกจากนักท่องเที่ยวสามารถเลือก ข้อมูลได้ตามต้องการแล้ว ย่อมเกิดความชื่นชอบและความคาดหวังอยากไปเที่ยวตามแหล่งที่เที่ยวใน คู่มือที่แนะนำไว้

คู่มือท่องเที่ยวไม่ได้เป็นเพียงหนังสือให้ความรู้ความเข้าใจเท่านั้น หลี่ (Li, 2015: 5- 6) ได้กล่าวถึงลักษณะของคู่มือท่องเที่ยวไว้ว่ายังเป็นหน้าตาช่วยโฆษณาแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นคู่มือท่องเที่ยวที่ดีจึงควรประกอบด้วยลักษณะ 6 ประการ ประการแรกคือความสะดวกด้านการใช้และการ พกพา ซึ่งหมายถึงหนังสือท่องเที่ยวไม่ว่าจะออกแบบเป็นลักษณะใบปลิว โบรชัวร์ หนังสือ เป็นต้น ควร มีลักษณะขนาดเล็ก มีจำนวนหน้าพอสมควร ไม่หนาหรือหนัก นักท่องเที่ยวสามารถนำมาอ่านและ พกพาได้สะดวก ประการที่สองคือนักท่องเที่ยวสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้จริง ในคู่มือท่องเที่ยวควรบรรจุ ข้อมูล เช่น การแนะนำแหล่งท่องเที่ยว เส้นทาง แผนที่ สภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว คมนาคมเดินทาง เวลาเปิดปิดของแหล่งท่องเที่ยว ราคาตั๋ว วัฒนธรรมและประเพณี ที่พักแรม ร้านอาหาร แหล่งช้อปปิ้ง ฯลฯ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวสามารถรู้จักสิ่งแวดล้อมแปลกใหม่ในระยะเวลาสั้น ประการที่สามคือคู่มือควรมีความยืดหยุ่น ซึ่งเป็นส่วนของการใช้วัสดุผลิตและการออกแบบคู่มือ การ ผลิตคู่มือที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ประการที่สี่คือคู่มือมีลักษณะเฉพาะภูมิภาค ในแต่ละภูมิภาคของ ประเทศ ย่อมมีสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมและประเพณี ประวัติศาสตร์ ค่านิยมที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่สนใจเรียนรู้ข้อมูลกับคู่มือท่องเที่ยวสามารถหารายละเอียดเฉพาะภูมิภาค ประการที่ห้า มีลักษณะด้านวัฒนธรรม หากคู่มือท่องเที่ยวมีส่วนแนะนำวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น คู่มือจะมีคุณค่ามากขึ้น และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น ประการที่หกคือ ลักษณะด้านศิลปะ คู่มือท่องเที่ยวเป็น แหล่งรวบรวมลักษณะพิเศษของสถานที่ท่องเที่ยว มีคุณค่าทางด้านศิลปะ ดังนั้น การเสนอเนื้อหาใน คู่มือท่องเที่ยว สามารถกล่าวถึงลักษณะภูมิทัศน์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและประเพณี ฯลฯ ที่เป็นจุดขาย ของสถานที่ท่องเที่ยว คู่มือเสนอเนื้อหา ภาพประกอบต่าง ๆ ที่มีความงดงามเหมาะสมกับความคิด สุนทรียะของนักท่องเที่ยว

ดังนั้น จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยนำความรู้เหล่านี้มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางจำแนกและ เลือกลักษณะของคู่มือท่องเที่ยวไทยในงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งคู่มือท่องเที่ยวไทยที่ดี ควรมีลักษณะโดยสรุป ดังนี้

(1) ผู้แต่งต้องมีความรอบรู้ด้านภาษาไทยและวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวไทย

(2) ผู้แต่งสามารถใช้ถ้อยคำกระชับ ทำให้เนื้อหาในคู่มือเข้าใจได้ง่าย และเข้าใจ

ผู้อ่าน แม้ว่าผู้อ่านมีพื้นฐานภาษาไทยมาก่อนหรือไม่ ก็สามารถอ่านเข้าใจเนื้อหาที่เสนอในคู่มือได้

(3) ในคู่มือท่องเที่ยวชาวไทยควรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวหาซื้อได้ตามความมุ่งหมาย

(4) ด้านเนื้อหาของคู่มือท่องเที่ยวชาวไทยควรมีลักษณะเฉพาะเจาะจง มีการแยกหมวดหมู่ เสนอข้อมูลด้านบริการต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงระหว่างการท่องเที่ยว เช่น เสนอประโยคสนทนาเรื่อง อาหาร ที่พักอาศัย เส้นทางการเดินทาง ชื่อของ การเที่ยวชมสถานที่ นันทนาการ และในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น นอกจากนี้ ในคู่มือยังสามารถบรรจุข้อมูลด้านสภาพแวดล้อม ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต สิ่งต้องห้าม ฯลฯ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น หากเป็นไปได้ยังสามารถประกอบแผนที่ ภาพประกอบ ฯลฯ ทำให้เนื้อหา มีความชีวิตชีวาขึ้น

(5) คู่มือควรมีการปรับปรุงเนื้อหา สื่อประกอบต่าง ๆ ให้ทันสมัยเสมอ

(6) คู่มือยังควรมีลักษณะความสะดวกด้านการค้นหาเนื้อหาตามความต้องการ และมีขนาดพอเหมาะสมควรพกพาได้สะดวก

1.2.2 ลักษณะภาษาของคู่มือท่องเที่ยว

คู่มือท่องเที่ยวชาวไทยมีส่วนที่เป็นการเขียนบรรยาย อธิบายเพื่อให้ความรู้ภาษาไทยแก่นักท่องเที่ยวชาวจีน ภาษาไทยเป็นแกนสำคัญที่แสดงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ดังนั้นแต่ละคำศัพท์ ประโยค สนทนาที่ผู้แต่งคู่มือเลือกใช้จะสามารถส่งผลกระทบต่อการใช้ทัศนคติ ความเชื่อ และอารมณ์ของผู้ใช้คู่มือท่องเที่ยว ผู้แต่งจึงควรให้ความสำคัญแก่ลักษณะของภาษาไทย

สุวรรณา ตั้งที่ชะรักร์ (2556: 3-4) ได้ให้ความรู้ลักษณะของภาษาไทยไว้ 11 ข้อ หนึ่งคือ ภาษาไทยเป็นคำโดด มีรูปคำเป็นพยางค์เดียว สอง ภาษาไทยมีตัวเลขและตัวอักษรเป็นของตนเอง มีสระ 21 รูป พยัญชนะ 44 รูป วรรณยุกต์ 5 เสียง และตัวเลข เช่น ๑ ๒ ๓ เป็นต้น สาม คำไทยมีตัวสะกดตรงตามมาตราสะกด ได้แก่ แม่กก แม่กด แม่กบ แม่กม แม่กน แม่กง แม่เกอว แม่เกย ทั้ง 8 มาตราสี่ ภาษาไทยคำเดียวมีความหมายหลายอย่าง ใช้ได้หลายหน้าที่โดยไม่ต้องเปลี่ยนรูปคำ จึงทำให้มีคำมากขึ้น ห้า ภาษาไทยมีความประณีต เป็นภาษาร่ำรวย หก คำไทยแต่ละคำถือเป็นคำสำเร็จรูป เพราะมีความหมายสมบูรณ์ ใช้เข้าประโยคได้ทันทีโดยไม่ต้องมีการตกแต่ง หรือเปลี่ยนแปลงส่วนใด ๆ ของคำเพื่อบอกความสัมพันธ์ระหว่างประโยค เจ็ด ภาษาไทยเป็นภาษาที่เรียงลำดับคำ เพราะคำแต่ละคำมีความหมายแน่นอนต่อเนื่องเมื่อมีตำแหน่งหน้าที่ในประโยค แปด ภาษาไทยมีความเจริญงอกงาม โดยมีถ้อยคำที่เพิ่มขึ้นมากขึ้น ซึ่งเกิดจาก การประสมคำ การสมาส การสมาสแบบสนธิ การยืมคำ ฯลฯ เก้า ภาษาไทยมีลักษณนามเพื่อแสดงให้รู้ว่าค่านามนั้น ๆ มีลักษณะอย่างไร สิบ ภาษาไทยเป็นภาษาดนตรี เพราะมีเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง ทำให้คำมีระดับเสียงต่างกัน ความหมายก็จะต่างกัน ข้อสุดท้ายคือ ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระดับหรือศักดิ์ของคำ ต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาเหมาะกับกาลเทศะและฐานะของบุคคล จึงมีการใช้ราชาศัพท์ และภาษาสุภาพตามฐานะบุคคล

บรรจบ พันธุเมธา (2556: 3) ได้อธิบายลักษณะภาษาไทยเพิ่มเติมว่า สามารถกำหนดเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ คือ เรื่องคำ ประโยค และการใช้ถ้อยคำ ซึ่งยังสามารถกำหนดรายละเอียดในหัวข้อดังนี้ หนึ่ง คำ โดยแบ่งแยกเป็นสองหัวข้อได้แก่ เรื่องเสียง จะคำนึงถึงระบบเสียง เสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ และเรื่องความหมายจะคำนึงถึงความหมายแฝง คำอุปมา ความหมายสัมพันธ์กับเสียง สอง การสร้างคำ แบ่งแยกเป็นคำสร้างใหม่ด้วยคำซ้อน คำซ้ำ คำประสม และคำเกิดใหม่ อุปสรรคเทียม สาม การสร้างประโยค ได้แก่ ลักษณะประโยคที่เป็นประโยคคำสั่ง / ประโยคขอร้องหรือชักชวน / ประโยคคำถาม / ประโยคบอกเล่า การเรียงลำดับคำในประโยค และการจำแนกคำเป็นคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน คำอุทาน และคำลักษณนาม สี่ การใช้ถ้อยคำ โดยแบ่งแยกเป็นราชาศัพท์ และภาษาสุภาพ

นอกจากลักษณะภาษาไทยแล้ว ผู้แต่งยังควรให้ความสำคัญแก่ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาไทยต้องมีลักษณะเป็นภาษาชัดเจน ถูกต้อง ยังต้องเป็นภาษากระทัดรัด มีความเรียบง่าย ใจผู้อ่าน เนื่องจากว่าภาษาที่ใช้ในคู่มือท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อการใช้งาน ชักชวน ผู้อ่านให้เดินทางท่องเที่ยว

นิภา กุ้พงษ์ศักดิ์; และคนอื่นๆ (2555: 8-16) ได้เสนอข้อควรคำนึงในการเลือกใช้คำหนึ่งคือความถูกต้อง ควรคำนึงการใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย ตามตัวสะกด การันต์ การใช้ลักษณะโครงสร้างทางไวยากรณ์ไทยในด้านการใช้ลักษณนามให้ถูกต้อง สองคือความชัดเจน ซึ่งผู้ใช้ภาษาควรหลีกเลี่ยงไม่ใช้คำลักษณะต่อไปนี้ ได้แก่ ไม่ใช้คำกำกวม ไม่ใช้คำศัพท์ยาก ไม่ใช้อักษรย่อและคำย่อ ไม่ใช้คำภาษาต่างประเทศ ไม่ใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกัน และไม่ใช้คำที่มีความหมายกว้างเกินไป สามคือความกระชับและกระทัดรัด ซึ่งเป็นวิธีการใช้ภาษาตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย และใช้คำสั้นที่ตรงจุดมุ่งหมาย สี่คือความสละสลวย หมายถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับข้อความหรือใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักการของการใช้ภาษาที่ดี จะไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ไม่ใช้ภาษาพูดในภาษาเขียน ไม่ใช้คำต่างระดับ และเรียงลำดับคำในประโยคให้ถูกต้อง

ณัฐชุตตา วิจิตรจามรี (2556: 159-166) ได้เสนอการใช้ภาษาในมุมมองโน้มน้าวใจผู้อ่านไว้ 6 ประเด็น อย่างแรกที่ต้องคำนึงถึงคือ การใช้ภาษาที่มีความหมายตรงและความหมายแฝง ซึ่งผู้แต่งควรสื่อความหมายชัดเจนโดยพิจารณาด้านค่านามธรรม คำเฉพาะทาง ภาษาสละสลวย และภาษาภูมิหมาย สอง ต้องระวังการใช้ภาษาก้าวร้าวรุนแรง หรือ หยาบคาย ซึ่งการใช้ภาษาเหล่านี้มีผลกระทบต่อประสิทธิผลในการโน้มน้าวใจเป็นอย่างมาก สาม การใช้ภาษาหรือวลีที่คุ้นเคย ซึ่งสามารถช่วยโน้มน้าวใจผู้อ่านในเฉพาะ เรื่องหรือเวลาได้ดีกว่าคำธรรมดา สี่ การใช้ภาษาแสดงความไว้อ่านใจ โดยส่วนใหญ่จะปรากฏในการพูด แต่ในการเขียน ผู้เขียนก็ควรคำนึงถึงการเลือกใช้ภาษาแสดงความไว้อ่านใจในประเด็นที่เหมาะสม ห้า การใช้ภาษาสละสลวย เป็นการเลือกใช้ถ้อยคำสุภาพ

นุ่มนวล และสละสลวยเพื่อลดความรุนแรงลง แต่เพื่อสื่อความหมายที่ชัดเจน ผู้แต่งสามารถใช้วิธี เช่น การสร้างการเรียนรู้ใหม่ การจัดประเภทเนื้อหา การปฏิเสธ หรือการนิยามเชิงปฏิบัติการ

จึงสังเกตได้ว่า ผู้แต่งคู่มือต้องคำนึงถึงการเลือกใช้ภาษาที่สามารถสื่อความหมายชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเนื้อหา และชวนเชิญผู้อ่านอ่านต่อ เกิดความรู้สึกเพลิดเพลินในการอ่าน ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีสำหรับการศึกษาวិเคราะห์คำศัพท์และประโยคภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยครั้งนี้

1.2.3 ส่วนประกอบของคู่มือท่องเที่ยว

หนังสือแต่ละชนิดต้องมีเนื้อหาหรือส่วนประกอบที่แตกต่างกันตามความต้องการหรือวัตถุประสงค์ของหนังสือ มีนักวิชาการกล่าวถึงส่วนประกอบของหนังสือคู่มือโดยทั่วไปไว้ดังต่อไปนี้

ปรีชา ช้างขวัญยืน (2551: 170 -171) ได้กล่าวว่าคู่มือที่ดีควรครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ส่วนแรกที่ต้องคำนึงถึงคือ คำชี้แจงหรือคำแนะนำการใช้คู่มือ เช่น การระบุคู่มือเหมาะสำหรับผู้ใช้กลุ่มใด ใครเป็นผู้ใช้ เป็นวิธีการให้แนวทางในการเลือกใช้น้ำหนักคู่มืออย่างถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้อ่านหรือผู้ใช้ในแรกอ่าน ยังต้องมีคำชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมการที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ที่จะประกอบการใช้หนังสือ ซึ่งเป็นขั้นที่แนะนำแก่ผู้อ่านหรือผู้ใช้หนังสือคู่มือสามารถนำหนังสือคู่มือไปใช้คู่กับวัสดุอื่น ๆ อย่างถูกต้อง ในส่วนของเนื้อเรื่องของหนังสือ ต้องประกอบด้วยเนื้อหาสาระ กระบวนการ หรือขั้นตอนในการดำเนินการ มีความรู้เสริม แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติ หรือสื่อช่วยให้ผู้อ่าน ผู้ใช้หนังสือได้ฝึกฝน มีการแนะนำปัญหา วิธีป้องกันและแก้ไขปัญหาในตอนท้ายหนังสือจะมีแหล่งอ้างอิง แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านหรือผู้ใช้หนังสือคู่มือ

การออกแบบสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ย่อมใช้แนวทางเดียวกับหนังสือทั่วไป ดังที่ จินตนา ถ้าแก้ว (2555: 73 -75) ได้เสนอส่วนประกอบของหนังสือว่า ส่วนใหญ่จะมีส่วนประกอบต่าง ๆ ไว้สามส่วน ได้แก่ ส่วนปก ส่วนเนื้อเรื่อง ส่วนประกอบตอนท้าย รายละเอียดของแต่ละส่วน คือ ส่วนปกไว้แก่ปก รวมทั้งปก (Cover) ที่มีหน้าที่รักษาตัวหนังสือและให้รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ เช่น ชื่อเรื่องของหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ นอกจากนี้ การออกแบบปกควรคำนึงถึงปัญหาจูงใจผู้อ่านได้อย่างไร และการจัดรูปทรงอย่างไรถึงคงทนและรวมเป็นเล่มได้ง่าย สันหนังสือ (Spine) ที่เป็นส่วนเชื่อมระหว่างปกหน้าและปกหลัง และบนสันหนังสือจะนิยมพิมพ์ข้อมูล เช่น ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ ต่อมาคือหน้าปกใน (Title Page) ที่เป็นแหล่งให้ข้อมูลทางบรรณานุกรม เช่น ชื่อผู้แต่ง คุณวุฒิหรือสถานที่ทำงานของผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ ชื่อสำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ หน้าลิขสิทธิ์ (Copyright Page) เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าของลิขสิทธิ์หนังสือ ปีที่ลงทะเบียนลิขสิทธิ์หนังสือ ผู้ถือลิขสิทธิ์ เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (International Standard Book Number=ISBN) หน้าคำนำ (Preface) เป็นข้อความแนะนำลักษณะหนังสือ วัตถุประสงค์การแต่งหนังสือ หรือการขอบคุณผู้

ที่มีส่วนช่วยเหลืองานเขียน หน้าสารบัญ (Table of Content) ซึ่งเป็นการเรียงลำดับหัวข้อของเนื้อหาหนังสือจากต้นจนจบด้วยการบอกเลขหน้า เพื่อให้ผู้อ่านสามารถค้นหาเนื้อเรื่องตามที่ต้องการได้สะดวกรวดเร็ว ส่วนเนื้อเรื่อง จะประกอบด้วยเนื้อหา (Text or body of the Book) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดของหนังสือแต่ละเล่ม การนำเสนอเนื้อหาด้วยวิธีการแบ่งเนื้อหาเป็นหน่วย เป็นบท เป็นตอน และเรียงลำดับหัวข้อจากส่วนรวมถึงส่วนย่อยย่อย ๆ ผู้แต่งต้องคำนึงถึงความรู้สึกรักของผู้อ่าน เพื่อแต่งหนังสือให้อ่านง่าย ผู้อ่านก็สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย แล้วในการเขียนเนื้อหาต่าง ๆ จะมีองค์ประกอบหลักคือ บทนำ (Introduction) เนื้อหา (Content) บทสรุป (Conclusion) ส่วนประกอบตอนท้าย ส่วนใหญ่จะมีภาคผนวก (Appendix) ที่ให้ความรู้เพิ่มเติมที่นอกเหนือจากเนื้อหาหนังสือ และบรรณานุกรม (Bibliography) ที่ให้รายละเอียดทางบรรณานุกรมของเอกสารต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลในหนังสือ

ราตรี เพ็ญพานิช (2557: 125-136) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของหนังสือ โดยการแบ่งออกเป็น 3 ส่วน หนึ่งคือ ส่วนประกอบตอนต้น (Preliminary Matters) ได้แก่ ปกหนังสือ ใบบรองปกหรือหน้าปกใน คำนำหรือคำชี้แจง สารบัญ คำแนะนำในการใช้หนังสือ สองคือส่วนเนื้อหา (Textual Matters) ได้แก่ บทนำ (ความนำหรือนำเรื่อง) เนื้อเรื่องหรือเนื้อหา เครื่องช่วยประกอบเนื้อเรื่องหรือเนื้อหา บทสรุป คำอธิบายเพิ่มเติม กิจกรรมหรือคำถามท้ายบท สามคือ ส่วนประกอบตอนท้าย (Supplementary Matters) ได้แก่ หน้าบอกตอน (ถ้ามี) สังเขปประวัติผู้แต่ง ศัพทานุกรม ภาคผนวก รายชื่อคณะผู้จัดทำและคณะ กรรมการปรับปรุงหนังสือ (ถ้ามี) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

ดังที่กล่าวมา คู่มือท่องเที่ยวจึงควรประกอบด้วย 3 ส่วน เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไป ได้แก่ ส่วนปกและคำชี้แจงการใช้คู่มือ ส่วนเนื้อหาสาระต้องครบถ้วน เช่น มีทั้งบทนำ สารบัญ เนื้อเรื่องควรมีลักษณะเฉพาะเจาะจง มีการแยกหมวดหมู่ เสนอความรู้คำศัพท์ ประโยคและบทสนทนาด้านบริการต่าง ๆ เช่น เรื่อง อาหาร ที่พักอาศัย เส้นทางการเดินทางชื่อของ การเที่ยวชมสถานที่ นันทนาการ และในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น นอกจากนั้น ในคู่มือยังสามารถบรรจุข้อมูลด้านสภาพแวดล้อม ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต สิ่งต้องห้าม ฯลฯ อาจสามารถประกอบด้วยแผนที่ ภาพประกอบ ฯลฯ จากนั้น ในคู่มือมีการแนะนำขั้นตอนดำเนินงานจากต้นจนจบ มีส่วนเสริมความรู้เพิ่มเติม เคล็ดลับหรือเทคนิควิธีต่าง ๆ ช่วยป้องกันหรือแก้ไขปัญหา การเปรียบเทียบผล ฯลฯ ส่วนสุดท้ายคือแหล่งอ้างอิงข้อมูล กับ ภาคผนวก แต่ในกรณีคู่มือท่องเที่ยวไม่ใช่หนังสือคู่มือทางวิชาการ อาจไม่มีส่วนแหล่งอ้างอิงข้อมูลหรือภาคผนวก

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาคู่มือท่องเที่ยว

งานวิจัยเกี่ยวข้องกับหนังสือ คู่มือ และเอกสารการท่องเที่ยวมีดังต่อไปนี้

สุภาวดี คงเจริญ (2536) เรื่อง **ทัศนคติของผู้ใช้เอกสารภาษาไทยด้านการท่องเที่ยวของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย** ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาเอกสารด้านการท่องเที่ยวของงาน พัฒนาข่าวสาร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในด้านเนื้อหา รูปแบบของเอกสาร รวมทั้งวัตถุประสงค์ ในการใช้เอกสาร ประโยชน์ที่ได้รับและปัญหาในการใช้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เอกสารภาษาไทยด้านการท่องเที่ยวของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ตีพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2531-2533 จำนวน 83 รายการ และคนไทยทั่วไปไม่จำกัด เพศ วัย ที่มารับเอกสารภาษาไทยด้านการ ท่องเที่ยว จำนวน 384 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้เอกสารท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี วัตถุประสงค์ในการใช้เอกสาร ส่วนใหญ่ใช้เพื่อประกอบการเดินทางท่องเที่ยวของตนเอง และได้รับ ประโยชน์จากการใช้เอกสารเป็นคู่มือในการเดินทางท่องเที่ยว ในด้านการนำเสนอเนื้อหาของเอกสาร พบว่า มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการ 4 ประเด็น ได้แก่ แผนที่จังหวัดหรือภาคมากที่สุด รองลงมา คือ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวด้านที่พัก ภูมิศาสตร์ และสภาพทั่วไป ในด้าน รูปแบบของเอกสาร มีประเด็น 2 ข้อได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ในระดับมาก คือ การจัด เนื้อหาสถานที่ท่องเที่ยวตามเขต และมีสัญลักษณ์ ภาพประกอบที่แสดงลักษณะเฉพาะถิ่น ด้านปัญหา การใช้เอกสารพบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง แต่มีความต้องการเป็นระดับมาก ในด้าน รูปแบบของเอกสารการท่องเที่ยว พบว่า เอกสารส่วนมากเป็นเอกสารที่ไม่เย็บเล่ม กระดาษขนาดเอ 4 (A4) ปกของเอกสารไม่มีภาพประกอบ เอกสารใช้ตัวอักษรขนาด 12 พอยต์ และใช้สีดำในการตีพิมพ์ ภาพประกอบและการแบ่งเนื้อหาของสถานที่ท่องเที่ยวจัดแบ่งตามเขตการปกครอง

ชลดา สุจริตจันทร์ (2544) วิจัยเรื่อง **การวิเคราะห์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทย ซึ่ง ตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2531-2542** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยใน ด้าน ผู้ผลิต ประเภท เนื้อหา การนำเสนอ ส่วนประกอบของหนังสือ ภาพประกอบและรูปเล่ม ประชากร การวิจัยคือ หนังสือท่องเที่ยวจำนวน 408 เล่ม และหลังการศึกษาวิเคราะห์พบว่ามีผลการวิจัยคือ หนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่จัดพิมพ์โดยเอกชนมากกว่าของรัฐ เป็นประเภทสารคดี ท่องเที่ยว มีเนื้อหากล่าวถึงจังหวัดเดียว มีวิธีการเขียนแบบบรรยาย ในด้านลักษณะรูปเล่มส่วนใหญ่ เป็นปกอ่อนและมีภาพประกอบ และหนังสือท่องเที่ยวประเทศไทยจำนวนน้อยมีส่วนประกอบของ หนังสือที่เป็นบรรณานุกรมและดรรชนี

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจลักษณะและส่วนประกอบต่าง ๆ ของคู่มือท่องเที่ยว มากขึ้น และทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการวิเคราะห์เนื้อหาของคู่มือท่องเที่ยวต่อไป

2. การศึกษาภาษาและวัฒนธรรม

ภาษากับวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ย่อมมีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมไทยไปด้วย เพื่อให้เข้าใจถึงภาษาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการศึกษาในหัวข้อนี้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ความหมายของวัฒนธรรม ประเภทของวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งมีประเด็นสำคัญดังนี้

2.1 ความหมายของวัฒนธรรม

วิธีการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั่วไป มีการยึดถือแบบแผนปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน จึงทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ออกมา มีนักวิชาการได้อธิบายความหมายของวัฒนธรรมดังนี้

พระยาอนุมานราชธน (2496: 6) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือผลิตสร้างขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามในวิถีของส่วนรวม ถ้ายทอดกันไว้ เอาอย่างกันไว้ รวมทั้งผลิตผลของส่วนรวมที่มนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนแต่ก่อนสืบต่อเป็นประเพณีกันมา ตลอดจนความรู้สึกความคิดเห็น และกิริยาอาการ หรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาได้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบประเพณี เป็นต้น

ประภาศรี สีหอำไพ (2550: 3-4) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม (Culture) เป็นศัพท์บัญญัติที่ พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงบัญญัติศัพท์จากภาษาอังกฤษสำหรับใช้ในภาคภาษาไทยจนเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย ตามมูลศัพท์ หมายถึง ภูมิธรรมแห่งความเจริญงอกงาม ได้แก่ มรดกของสังคม ซึ่งเป็นสมบัติส่วนรวม มีทั้งของที่เป็นวัตถุ ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม นิตินิยม ประเพณีและอุปนิสัย ซึ่งสอดคล้องกับ ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 1103) ได้ให้ความหมายวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ อย่างเช่น วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมการแต่งกาย วิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมชาวเขา

สุพัตรา สุภาพ (2536: 99) กล่าวว่า วัฒนธรรมมีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นแบบแผนในความคิดและการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์ (2555: 1-7) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนหรือสังคม ซึ่งเรียนรู้ถ่ายทอดกันต่อมาเป็นแนวทางที่จำเป็น หรือวิถีที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมนั้น ๆ จนกลายเป็นแบบอย่างให้ถือปฏิบัติเรื่อยมา ซึ่งการปฏิบัตินั้นยังส่งผลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่สร้างความแตกต่างให้เห็นระหว่างสังคม หรือกลุ่มของเรากับสังคมหรือกลุ่มของผู้อื่น

นอกจากนั้น นิตยา บุญสิงห์ (2546: 12-13) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรม แปลตามตัวอักษรหมายความว่า สภาพอันเป็นความเจริญงอกงาม วัฒนธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรม วาจา ท่าทาง กิจกรรม และผลิตผลของกิจกรรมที่มนุษย์ในสังคมผลิตหรือปรับปรุงขึ้นจากธรรมชาติ และเรียนรู้ซึ่งกัน

และกัน โดยผ่านการคัดเลือก ปรับปรุงและยึดถือสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน วัฒนธรรมเป็นทั้งลักษณะนิสัยของคนหรือกลุ่มคนในชาติ ลัทธิ ความเชื่อ ภาษา ขนบธรรมเนียม อาหารการกิน เครื่องใช้ ไม้สอย ศิลปะต่าง ๆ ตลอดจนทั้งการประเพณีปฏิบัติในสังคม

จึงกล่าวได้ว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น และยึดเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิตของสังคมใดสังคมหนึ่ง อาจปรากฏในลักษณะภาษา มารยาท ความเชื่อ ศิลปะ อาหารการกิน ฯลฯ

2.2 ประเภทของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมในแต่ละสังคม ต่างมีลักษณะเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ของตน บางครั้งอาจเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถจับต้องสัมผัสกันได้ หรือเป็นวัฒนธรรมประเภทมีลักษณะตรงกันข้าม มีนักวิชาการได้เสนอความคิดเกี่ยวกับการแบ่งประเภทของวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

พวงผกา ประเสริฐศิลป์ (2541: 5) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมตามลักษณะของสังคมทั้งอดีต และปัจจุบันเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่หนึ่ง วัฒนธรรมทางวัตถุ หมายถึง วัตถุอันเกิดจากสิ่งประดิษฐ์ซึ่งมนุษย์ได้คิดสร้างขึ้นมาตลอดจนผลงานในทางด้านศิลปกรรมของมนุษย์ด้วย เช่น สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน อาคารบ้านเรือน รถยนต์ นาฬิกา เป็นต้น ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม ประเภทที่สอง วัฒนธรรมทางจิตใจ หรือวัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ หมายถึงสิ่งที่เป็นแบบแผนในการดำรงชีวิต และเป็นแบบอย่างของการปฏิบัติ หรือแนวทางแห่งความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ ศีลธรรม จรรยา ธรรมเนียมประเพณี ปรัชญา กฎหมาย ภาษาและพิธีการต่าง ๆ เป็นวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม เป็นวิถีการกระทำของมนุษย์

นิตยา บุญสิงห์ (2546: 13) ได้แบ่งวัฒนธรรมเป็น 5 สาขา สาขาที่หนึ่งคือ วัฒนธรรมทางภาษาและวรรณคดี สาขาที่สองคือ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีวิต หรือในกิจการต่าง ๆ ของมนุษย์ สาขาที่สามคือ วัฒนธรรมทางจิตใจ เช่น ศาสนา คติธรรม สาขาที่สี่คือ วัฒนธรรมทางจารีต หรือขนบธรรมเนียมประเพณีและการประเพณีต่าง ๆ ในสังคม สาขาสุดท้ายคือ วัฒนธรรมทางสุนทรียะ ได้แก่ ความงดงาม ความไพเราะ หมายถึง ศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ดุริยางคศิลป์ เป็นต้น

วิมล จิโรจพันธ์; ประชิต สกฤษณ์พัฒน์; และ อุดม เขยกีวงศ์ (2548: 28-29) ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรม พุทธศักราช 2485 ได้เป็น 4 ประเภท คือ หนึ่ง วัตถุนิยม ได้แก่ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น เกี่ยวกับการกินดีอยู่ดี เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือน เครื่องใช้ไม้สอย โบราณวัตถุ โบราณสถาน ศิลปวัตถุ สาธารณสมบัติ การประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ เป็นการยกฐานะและความเป็นอยู่ของตนให้สูงขึ้น สอง สหกรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางสังคมหมายถึง คุณธรรมต่าง ๆ ทำให้คนเราอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน รวมทั้งระเบียบมารยาทที่จะติดต่อกันเกี่ยวข้องกับสังคมทุกชนิด เช่น มารยาทในการไปร่วมงานมงคล มารยาทในการรับแขก มารยาทในการ

พูด มารยาทในการรับประทานอาหาร สาม คติธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของจิตใจ และได้มาจากศาสนา ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด ความเสียสละ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา การใช้ปัญญาในทางที่ถูกที่ควร สี่ นิติธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบ ประเพณี ที่ยอมรับนับถือว่ามีความสำคัญพอกับกฎหมาย เช่น การรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมายซึ่งต้องเคารพกฎหมายของบ้านเมือง ใช้สิทธิของตนตามกฎหมายโดยสุจริต ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นและรวมถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน

ดังนั้น วิธีการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมที่ต่างกัน จะส่งผลต่อการจำแนกวัฒนธรรมอยู่ในประเภทที่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจะนำแนวทางการแบ่งประเภทวัฒนธรรมดังกล่าวมาพิจารณาแนวทางการจัดหมวดหมู่ประเภทของวัฒนธรรมที่ปรากฏ ก่อนศึกษาเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยครั้งนี้

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม

ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน มีนักวิชาการได้เสนอความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมไว้ดังนี้

สุภัทธา อักษรานุเคราะห์ (2532: 13-14) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่คนในสังคมทำหรือคิด โดยใช้ภาษาเป็นสื่อ อาจกล่าวได้ว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นในลักษณะที่ภาษาซึ่งเป็นส่วนเล็กสัมพันธ์กับวัฒนธรรมซึ่งเป็นส่วนใหญ่ และเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกจากกันได้ ด้วยเหตุนี้ การใช้ภาษาในการสื่อความหมายกับผู้อื่นนั้นต้องรู้จักสังคม กล่าวคือ เข้าใจกฎการพูด มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม ตลอดจนมีความรู้ที่เจ้าของภาษาจะพูดอย่างไรในบริบทต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานความรู้การเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบททางสังคม

สร้อยนภา อิมสมบูรณ์ (2542: 52) กล่าวว่า ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เนื่องจากภาษาเป็นผลผลิตของวัฒนธรรม มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน และขณะเดียวกัน ภาษาก็เป็นเครื่องมือที่ช่วยสื่อความรู้สึก ความคิดซึ่งกันและกัน หรืออาจกล่าวได้ว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม หากผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมของภาษา ผู้เรียนก็จะเข้าใจและสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องกับกาลเทศะและบุคคล

นวลทิพย์ เพิ่มเกษร (2547: 268) กล่าวว่า การที่ “วัฒนธรรม” เข้ามาเกี่ยวกับการศึกษาภาษานั้น เป็นเพราะภาษาคือเครื่องหมายที่แสดงวัฒนธรรมของชาติ คำว่า “วัฒนธรรม” หมายถึงวิถีทาง และแบบฉบับในการดำเนินชีวิตของคนในกลุ่มที่มีเชื้อชาติ ศาสนา หรือภูมิหลังอื่น ๆ ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้จะสะท้อนออกมาด้วย ดังนั้น การศึกษาภาษาชาติใดก็ตาม ย่อมเป็นการศึกษาวัฒนธรรมของเจ้าของชาตินั้นด้วย

ประสิทธิ์ชัย สำเภาทอง (2555: 20) ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันโดยที่ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และวัฒนธรรมก็เป็นพื้นฐานให้กับภาษา ในทัศนะของนักภาษาศาสตร์ เมื่อศึกษาภาษาหนึ่ง ก็สามารถได้ศึกษาวัฒนธรรมของชนชาตินั้น ๆ ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2555: 24) กล่าวว่า ภาษาเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญมากที่สุดของมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถคิด และเป็นพื้นฐานให้มนุษย์สามารถเรียนรู้วัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ได้ นอกจากนั้น ภาษายังเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถสะสมสืบทอด และส่งส่อนวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ให้ชนรุ่นหลังได้

จึงสังเกตได้ว่า ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรม วัฒนธรรมสามารถกำหนดลักษณะของภาษา ดังนั้น การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยจึงสามารถศึกษาผ่านการเรียนภาษาไทยได้

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาภาษาและวัฒนธรรม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลงานวิจัยด้านการวิเคราะห์ภาษาและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางทำงานวิจัย ดังนี้

พิมพ์พร พึ่งพระ (2554) ในงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในสื่อการเรียนรู้อังกฤษ (หนังสือแบบเรียน คู่มือครู และซีดี) กับมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระที่ 2: ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือสื่อการเรียนรู้อังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาตามบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้อ้างอิงสำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งหมด 7 ชุด เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม เกณฑ์ความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 สาระที่ 2 : ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าร้อยละของความถี่ของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมในแต่ละหมวดหมู่ที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่ม และความสอดคล้องของเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมกับตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระที่ 2 : ภาษาและวัฒนธรรม และได้ผลการวิเคราะห์ว่า หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ ทั้ง 7 เล่มที่ใช้ในการศึกษามีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาในหมวดหมู่วัฒนธรรมเชิงข้อมูลที่ค่าร้อยละ 47.92 และ หมวดหมู่วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรมที่ค่าร้อยละ 41.52 และหมวดหมู่วัฒนธรรมเชิงสัมฤทธิ์

ผลที่ค่าร้อยละ 10.55 ตามลำดับ และสื่อการเรียนรู้ทั้ง 7 ชุด มีการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ 1 และ 2 ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 และ 2.2 สาระที่ 2 : ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในงานวิจัยนี้ เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มมีปริมาณไม่เท่ากันซึ่งอาจมีผลต่อปริมาณความถี่ที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิชชุดา วัตรนันท์ (2532) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง **การวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทยในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทยในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว อาชีพ เทศกาลและพิธีการ การละเล่น วรรณกรรมพื้นบ้านและคตินิยม และได้สรุปผลการวิเคราะห์ว่า ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นคตินิยมมีปรากฏสูงสุด รองลงไปได้แก่วรรณกรรมพื้นบ้านและที่มีเนื้อหาปรากฏน้อยสุดคือการละเล่น สองคือเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นชีวิตครอบครัวมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักของบิดามารดาต่อบุตรมากที่สุด มีเนื้อหาเกี่ยวกับการถ่ายทอดวิชาชีพให้สมาชิกในครอบครัวและการต้อนรับแขกน้อยที่สุด สามคือเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในการประกอบอาชีพ ปรากฏว่าอาชีพค้าขายมีมากที่สุด สี่คือเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นการละเล่นได้ปรากฏแค่ครั้งเดียว ได้แก่การละเล่นที่เสริมสร้างทักษะในด้านการใช้ไหวพริบและช่างสังเกต ห้าคือเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นเทศกาลและพิธีการปรากฏว่า พิธีการเกี่ยวกับชีวิตมากที่สุด ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับพิธีการเกี่ยวกับการเกษตรกรรมมีปรากฏน้อยที่สุด หกคือเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นวรรณกรรมพื้นบ้านที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่สุภาษิต รองมาคือสำนวนคำพังเพย สุดท้ายคือเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในประเด็นคตินิยม ปรากฏว่าความรับผิดชอบมีมากที่สุด เนื้อหาที่ปรากฏน้อยที่สุดคือความสุภาพอ่อนโยน

ดังที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจความหมายของวัฒนธรรม ประเภทของวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมมากขึ้น ผู้วิจัยจะนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมในงานวิจัยต่อไป

3. การศึกษากลวิธีการสื่อสารภาษาไทย

กลวิธีการสื่อสารภาษาไทยหมายถึง วิธีการทางภาษาที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวชาวจีนสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ เพื่อให้เข้าใจถึงกลวิธีการสื่อสาร ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการศึกษาในหัวข้อนี้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ความรู้ด้านการถ่ายทอดเสียง ความรู้ด้านคำศัพท์ และความรู้ด้านประโยคและบทสนทนา ซึ่งมีประเด็นสำคัญดังนี้

3.1 ความรู้ด้านการถอดเสียงภาษาไทย

กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์ต่างมุ่งหาวิธีการ เพื่อศึกษาเรียนรู้ พัฒนาตัวเองในเวลาจำกัด การถอดเสียงภาษาไทยเป็นตัวอักษรโรมัน หรือตัวอักษรที่ผู้เรียนภาษาสามารถเข้าใจกัน อาจเป็นวิธีหนึ่งที่ตอบสนองกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนภาษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสารกับเจ้าของภาษาในเวลาอันสั้น

กาญจนา นาคสกุล (2556:46) ได้เสนอวิธีการใช้ตัวอักษรมาช่วยถอดเสียงภาษาไทยดังนี้

ตาราง 1 อักษรแทนเสียงภาษาไทย

พยัญชนะ	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก กับฟัน	ฟัน และ ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องระหว่าง เส้นเสียง
ไม่ก้อง ไม่มี ลม	p		t	c	k	ʔ
ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ph		th	ch	kh	
ก้อง ไม่มีลม	b		d			
นาสิก	m		n		ŋ	
ข้าง			l			
รัว			r			
พยัญชนะ	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก กับฟัน	ฟัน และ ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องระหว่าง เส้นเสียง
เสียดแทรก		f	s			h
ครึ่งสระ	w			J	(w)	
สูง			หน้า	กลาง	หลัง	
กลางสูง			i ii	๓ ๓๓	u uu	
กลางต่ำ			e ee	๕ ๕๕	o oo	
ต่ำ			ε εε	a aa	๖ ๖๖	
วรรณยุกต์	สามัญ 0	เอก 1	โท 2	ตรี 3	จัตวา 4	เน้น 5

ราชบัณฑิตยสถาน (2542: 1-5) ได้เผยแพร่ **หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง** ในปี พ.ศ. 2542 กำหนดการใช้ตัวอักษรโรมันแทนเสียงพยัญชนะและสระไทย ดังนี้

ตาราง 2 การถ่ายเสียงพยัญชนะไทยเป็นอักษรโรมัน

พยัญชนะ ไทย	อักษรโรมัน		พยัญชนะไทย	อักษรโรมัน		พยัญชนะ ไทย	อักษรโรมัน	
	ตัวต้น	ตัวสะกด		ตัวต้น	ตัวต้น		ตัวต้น	ตัวสะกด
ก	k	k	กุด	D	t	ผ พ ภา	ph	p
ข ขค ค ฃ	kh	k	กุต	T	t	ฝ ฟ	f	p
ง	ng	ng	ฐ ฑ ฒ ถ ฑ ฐ	Th	t	ม	m	m
จ ฉ ช ฌ	ch	t	ณ น	N	n	ย	y	-
ซ ฌ ษ ส	s	t	บ	B	p	ร	r	r
ญ	y	n	ป	P	p			

ตาราง 3 การถ่ายเสียงสระไทยเป็นอักษรโรมัน

สระไทย	อักษรโรมัน	สระไทย	อักษรโรมัน	สระไทย	อักษรโรมัน
อะ ั (อะ ลดรูป)	a	เอียะ เอีย	ia	อิวิ	io
รร (มีตัวสะกด) อา					
รร (ไม่มีตัวสะกด)	an	เอือะ เอือ	uea	เอิว เหว	eo
สระไทย	อักษรโรมัน	สระไทย	อักษรโรมัน	สระไทย	อักษรโรมัน
อ่า	am	อัวะ อัว -ว- (อัว ลดรูป)	ua	แอ้ว แหว	aeo
อี อี	i	ไอ ไอ อัย ไอย อาย	ai	เอี้ยว	iao
อื อื	ue	เอา อาว	ao	ฤ (เสียง รี่)	rue
อุ อุ	u	อุย	ui	ฤา ฤ (เสียง ริ)	ri
เอะ ็ (เอะ ลดรูป) เอ	e	ไอย ออย	oi	ฤ (เสียง เรอ)	roe
แอะ แอะ	ae	เอย	oei	ฤ ภา	lue
โอะ - (โอะ ลดรูป) โอ เอะะ ออ	o	เอือย	ueai		
เออะ ็ (เออะ ลดรูป) เออ	oe	อวย	uai		

นอกจากนั้น ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา (2546: 30) ได้เสนอการอ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และตัวสะกดในระบบพินอินในภาษาจีน ต่อไปนี้

หนึ่ง การอ่านออกเสียงพยัญชนะและตัวสะกดในระบบพินอินในภาษาจีน

ป -- b	พ/ผ -- p	ม -- m	ฟ/ฝ -- f	ต -- d	ท/ถ -- t
น -- n	ล -- l	จ -- z / zh	ช/ฉ -- c / q	ซ/ส -- ch	ซ/ส -- sh
ร/ย/ญ -- r	จ -- j	ซ/ส -- x	ก -- g	ค/ข -- k	ฮ/ห -- h

สอง การอ่านออกเสียงสระในระบบพินอินในภาษาจีน

า -- a	โ /-อ -- o	เอ/เ -- e	อี -- i	เอ/อริ -- er	ไ /-าย -- ai
เอย/เย -- ei	เอ/าว -- ao	โว -- ou	อัน/-าน -- an	เิน -- en	ัง /-าง -- ang
เิง -- eng	-ง -- ong	อี -- i	เีย -- ia	เียว -- iao	เีย/เ -- ie
ิว -- iou	เียน -- ian	อิน -- in	เียง -- iang	อิง -- ing	อิง/-ง -- iong
ู -- u	-วา /ัว -- ua	ัว/-ว -- uo	ไว/-วาย -- uai	ุย -- uei	-วาน /-วน -- uan
ุ่น -- uen	-วง /-วาง -- uang	เิง -- ueng	วี -- ü	เวีย -- üe	เวียน -- üan
-วิน /-ุ่น -- ün					

การถ่ายเสียงภาษาไทยเป็นตัวอักษรอื่น ๆ เช่น สัทอักษร ตัวอักษรโรมัน และระบบพินอินในภาษาจีน ต่างเป็นวิธีที่ช่วยให้ชาวต่างประเทศผู้สนใจศึกษาภาษาไทยได้เข้าใจวิธีการออกเสียง และสามารถฝึกพูดได้ง่ายขึ้น ความรู้ดังกล่าวจะเป็นแนวทางศึกษาวิธีการถ่ายเสียงภาษาไทยที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย

3.2 ความรู้ด้านคำศัพท์

ในกระบวนการสื่อสารด้วยภาษา คำศัพท์ย่อมเป็นองค์ประกอบสำคัญในการถ่ายทอดความหมาย ความคิดเห็นต่าง ๆ จากผู้พูดไปยังผู้ฟัง

3.2.1 ความหมายของคำศัพท์

จากการศึกษา พบมีนักวิชาการได้อธิบายความหมายของคำศัพท์ ดังนี้

ศิธร แสงธนู; และ คิต พงศทัต (2521: 35) ได้อธิบายความหมายของคำศัพท์ว่า คือกลุ่มคำที่มีความหมาย แสดงให้รู้ว่าเป็นมนุษย์คน สัตว์ สิ่งของ อาการ หรือลักษณะอาการเป็นต้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 258) ได้นิยามความหมายของคำศัพท์ คือ เสียงพูดหรือลายลักษณ์อักษรที่เขียนพิมพ์ออกมา เพื่อแสดงความคิด โดยปรกติถือว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด ซึ่งมีความหมายในตัว

ดังนั้น คำศัพท์ที่พบในการสื่อสาร ไม่ว่าจะ เป็นคำพูดที่เปล่งเสียงออกมา หรือเป็นตัวอักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นมา ต่างมีความหมายเพื่อแสดงความคิด ความต้องการของผู้สื่อสาร และคำศัพท์ยังสามารถจัดกลุ่มตามเกณฑ์ได้

3.2.2 ความสัมพันธ์ของคำศัพท์

การใช้คำศัพท์มาประกอบกรสือสาร ทำให้คำศัพท์เกิดความสัมพันธ์กัน มีนักวิชาการได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของคำศัพท์ไว้ อย่าง ไลออนส์ (Lyons.1995: 446-469) พบว่าคำศัพท์มีความสัมพันธ์กัน 3 ประการ ได้แก่

ประการหนึ่งคือ ความสัมพันธ์ของคำศัพท์แบบมีความหมายร่วมกัน (Hyponymy) สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ความหมายร่วมกันแบบแท้ (Inclusion, Hierarchy Relationship, True-Hyponymy) หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างหมวดคำที่มีความหมายระบุถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในชนิดเดียวกันทั้งหมวดหรือมีความสัมพันธ์กันเองโดยไม่ต้องมีบริบท อย่างเช่น ในหมวดยานพาหนะ ประกอบด้วย รถเก๋ง รถบัส รถบรรทุก เป็นต้น และความหมายร่วมกันภายใต้บริบท (Part-Whole Relation, Cuasi-Hyponymy) หรือแบบส่วนประกอบ เป็นกลุ่มคำที่มีความหมายระบุถึงสิ่งบางส่วนและสิ่งอื่น ๆ มาประกอบขึ้นเป็นสิ่งเฉพาะ อย่างเช่น หมวดหนังสือ มีส่วนประกอบคือ หน้า ปก เป็นต้น

ประการสองคือ ความสัมพันธ์คำศัพท์แบบมีความหมายตรงกันข้าม (Antonymy) เป็นคำที่มีความหมายพื้นฐานขัดแย้งกัน สามารถแบ่ง เป็น 4 ประเภท ได้แก่ การตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง (Binary Taxonomy, Incompatible, Complementarity) คือ คำที่มีความหมายขัดแย้งกันโดยไม่มี ความหมายที่ต่อเนื่องและจัดระดับค่าความหมายไม่ได้ เช่น เกิด-ตาย การตรงกันข้ามแบบสัมพันธ์ ต่อเนื่องกันได้ หรือเทียบเกณฑ์ (Polar Opposite, Antonym, Gradable Antonym) คือมีความหมาย ขัดแย้งกัน โดยที่มีความหมายบ่งบอกถึงเกณฑ์ที่สูงกว่าหรือต่ำกว่าเกณฑ์ สามารถจัดเรียงให้เห็นค่า ระดับของความหมายที่แตกต่างได้ เช่น สูง-ต่ำ ความหมายตรงกันข้ามแบบย้อนความหมาย (Converseness, Relative Opposition) คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามแบบย้อนความหมายซึ่งกัน และกัน หรือมีความหมายสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้าม เช่น สามี-ภรรยา ความหมายตรงกันข้ามในแง่ ทิศทาง (Directionality, Directional-Opposition) คำที่มีความขัดแย้งในแง่ทิศทาง เช่น เข้า-ออก

ประการสุดท้ายคือ ความสัมพันธ์ของคำศัพท์แบบมีความหมายพ้องกัน (Absolute Synonymy) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การพ้องความหมายแบบสมบูรณ์ (Absolute Synonymy) หมายถึงคำสองคำที่มีความหมายพื้นฐานและความหมายแฝงเหมือนกันทุกประการและสามารถใช้ แทนกันได้ในทุกบริบท การพ้องความหมายแบบไม่สมบูรณ์ (Near Synonymy, Loose Synonymy) คือ การที่คำสองคำมีความหมายคล้ายคลึงกันมาก เช่น ทำ-ปฏิบัติ

จากความรู้ดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า กลุ่มคำที่มีความสัมพันธ์ของคำศัพท์สามารถแบ่ง ตามลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ของคำศัพท์แบบมีความหมายร่วมกัน

ความสัมพันธ์คำศัพท์แบบมีความหมายตรงกันข้าม และความสัมพันธ์ของคำศัพท์แบบมีความหมายพ้องกัน

3.2.3 กลวิธีการให้ความรู้คำศัพท์

กลวิธีการให้ความรู้คำศัพท์ เหมือนการสอนคำศัพท์แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาคำศัพท์ มีนักวิชาการได้เสนอกลวิธีการให้ความรู้คำศัพท์ดังนี้

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526: 151-152) ได้เสนอกลวิธีการให้ความรู้คำศัพท์ไว้ 6 ประเด็นหนึ่ง ใช้คำศัพท์ที่ผู้เรียนอาจเข้าใจมาก่อน หรือสิ่งแวดล้อมที่ผูกพันกัน มาใช้เป็นประโยคเชื่อมโยงไปสู่ความหมายของคำศัพท์ใหม่ สอง ใช้ประโยชน์ของคำศัพท์เก่า ในกรณีอธิบายคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน หรือตรงกันข้าม สาม ให้ความรู้คำศัพท์ใหม่โดยใช้คำจำกัดความง่าย ๆ สี่ ใช้ประโยชน์ของภาพหรือของจริงมาประกอบอธิบายความหมาย ห้า อธิบายคำศัพท์ด้วยการแสดงท่าทางสุดท้าย ใช้บริบทเพื่อให้เข้าใจความหมายจากประโยค

อิสรา สาระงาม (2529: 78-82) ได้ให้ความคิดเห็นต่อวิธีการสอนคำศัพท์ไว้ 9 ข้อดังนี้หนึ่ง ใช้ของจริง (Real Objects) มาอธิบายคำศัพท์ที่เป็นรูปธรรม สอง ใช้อุปกรณ์จำลอง (Models) เมื่อไม่สะดวกนำของจริงมาอธิบาย สาม ใช้รูปภาพ (Pictures) มาอธิบายคำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สี่ ใช้กิริยาท่าทาง (Actions) ในกรณีอธิบายคำศัพท์ที่อาจเกี่ยวกับท่าทาง ห้า ใช้คำนิยาม (Definition) เมื่อสามารถใช้ประโยคที่เข้าใจง่ายมาอธิบายคำศัพท์ได้อย่างชัดเจน หก ใช้บริบท (Context) เป็นวิธีการอธิบายคำศัพท์โดยอาศัยสถานการณ์ หรือหลาย ๆ ประโยคช่วยในการบอกความหมาย เจ็ด ใช้คำพ้องความหมาย (Synonym) เป็นวิธีการให้ความรู้คำศัพท์ โดยการเปรียบเทียบคำศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียง แปด ใช้คำตรงกันข้าม (Antonym) การเปรียบเทียบคำศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม สุดท้ายคือ การใช้วิธีแปล (Translation) เป็นวิธีที่ใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการอธิบายอย่างยาว ๆ ซับซ้อน เมื่อมีการแปลที่สามารถให้ผู้เรียนเข้าใจทันที

ความคิดของนักวิชาการดังกล่าว ได้เสนอกลวิธีที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจความหมายของคำศัพท์ แต่เนื่องจากคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น เป็นคู่มือประเภทที่นักท่องเที่ยวไปศึกษาด้วยตนเอง กลวิธีการให้ความรู้ที่ได้นั้น จึงเป็นไปเพื่อให้เรียนรู้ได้ด้วยตัวเองเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงจะใช้กลวิธีทั้งหมดมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์กลวิธีที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย

3.3 ความรู้ด้านประโยคและบทสนทนา

การสนทนาเป็นการพูดพื้นฐานที่บุคคลทั่วไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการพูดด้วยคำศัพท์คำเดียวหรือมากกว่าหนึ่งคำ เป็นประโยคสั้น หรือประโยคยาว หากสามารถสื่อความหมายจากผู้พูดไปยังผู้ฟังได้สำเร็จ จะทำให้คู่สนทนาเข้าใจความหมายซึ่งกันและกัน

3.3.1 ลักษณะประโยคและบทสนทนา

ในประเด็นลักษณะประโยคและบทสนทนา ผู้วิจัยจะแยกเป็นสองประเด็นคือ ประเด็นแรกคือ ลักษณะประโยค มีนักวิชาการได้สรุปลักษณะประโยคไว้ดังนี้

บรรจบ พันธุเมธา (2556: 102) ได้เสนอลักษณะของประโยคภาษาไทยไว้เป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ หนึ่ง ประโยคคำสั่ง ซึ่งในประโยคนั้น ไม่จำเป็นต้องมีผู้ทำกริยา หากมีก็มีเพื่อเน้นความหรือเพื่อบอกให้รู้ตัว เช่น “อ้อด ระวัง” สอง ประโยคขอร้องหรือชักชวน ซึ่งในประโยคนั้น ไม่จำเป็นต้องมีผู้ทำกริยาเช่นกัน แต่อาจมีคำลงท้ายประโยคด้วยคำดังนี้ “ซี ซี เถอะ เถอะนะ นะ น่า นะ” ตัวอย่างประโยคเช่น “ไปด้วยกันนะ” สาม ประโยคคำถาม ลักษณะของประโยคคำถามนั้น มักจะมีคำวิเศษณ์แสดงคำถาม อย่าง ทำไม ใคร ที่ไหน อะไร เมื่อไร อย่างไร หรือ หรือไม่ ตัวอย่างประโยคเช่น “มาทำอะไรหรือ” สี่ ประโยคบอกเล่า เป็นประโยคที่แสดงความต้องการรับ หรือปฏิเสธ หากเป็นประโยครับ อาจมีคำอย่าง “จ๊ะ ค่ะ ครับ” ในภาษาพูด แต่ไม่ปรากฏในภาษาเขียนเพื่อแสดงความสุภาพ ถ้าเป็นประโยคปฏิเสธ สามารถใช้คำ “ไม่ + คำกริยา ไซ่ หา...ไม่มี” เป็นต้น ตัวอย่างประโยคเช่น “หาได้ไปไม่”

วิเชียร เกษประทุม (2557: 71-72) ได้สรุปลักษณะรูปแบบประโยคไว้เป็น 6 แบบ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม ประโยคขอร้อง ประโยคคำสั่ง และประโยคแสดงความต้องการ

ประเด็นที่สองคือ ลักษณะบทสนทนา ธนู ทดแทนคุณ และ กานต์วี แพทย์พิทักษ์ (2552: 74) ได้อธิบายสนทนาว่า เป็นการมีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาพบปะเพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่สนใจร่วมกัน การสนทนาอาจเป็นลักษณะปรึกษาหารือ การบอกให้ทราบ หรือแสดงความต้องการของคู่สนทนา

ซึ่งสอดคล้องกับการนิยามสนทนาของ **ราชบัณฑิตยสถาน** (2556: 1160) ว่า เป็นการคุยกัน ปรึกษาหารือกัน พูดจาโต้ตอบกัน ซึ่งหมายถึงมีคู่สนทนามากกว่าสองคนขึ้นไป

จากลักษณะของประโยคและบทสนทนา สังเกตได้ว่าการสนทนาต้องมีบุคคล 2 บุคคลขึ้นไป อาจพูดคุย ได้ตอบ หรือในเรื่องบางเรื่อง เพื่อแสดงความคิดเห็นในการบอกเล่า การปฏิเสธ การตั้งคำถาม การขอร้อง การสั่ง ฯลฯ

3.3.2 กลวิธีการสอนประโยคและบทสนทนา

การให้ความรู้ประโยคและบทสนทนา มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านคู่มือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ ผู้วิจัยจึงศึกษาจากมุมมองการสอนประโยคและบทสนทนา ภาษาต่างประเทศ พบมีนักวิชาการได้เสนอกลวิธี และเทคนิคการสอนประโยคและบทสนทนาไว้ดังนี้

กองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2544: 129- 130) ได้เสนอวิธีการสอนสนทนาในประเด็นการสอนการพูดในการสัมมนาระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา มีวิธีการ 5 วิธี หนึ่ง ให้ความรู้ตามความสนใจของผู้เรียนมากที่สุด ตรงตามความต้องการของผู้เรียน เช่น การเสนอเนื้อหาประโยคหรือบทสนทนาตามสถานการณ์อย่างเจาะจง สอง ใช้การเขียนสัทอักษรช่วยจำ ในกรณีผู้เรียนยังมีความรู้ภาษานั้นไม่มาก แนะนำวิธีจำประโยคด้วยตัวอักษรที่มีเสียงใกล้เคียงมาแทนเสียง อาจเป็นตัวอักษรภาษาแม่หรืออักษรโรมันที่มีเสียงใกล้เคียง สาม เนื้อหาประโยคและบทสนทนาควรเป็นประโยคธรรมดาที่สั้น เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้เรียนใช้ในการพูดคุยได้ตอบได้ง่าย สี่ เนื้อหาประโยคและบทสนทนานั้น มีการจำลองสถานการณ์ หรือมีบทบาทสมมุติที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ เช่น ในบริบทการซื้อของ การถามทาง เป็นต้น สุดท้าย หากเป็นการสอนในห้องเรียน ควรให้โอกาสแก่ผู้เรียนออกนอกห้องเรียน ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง

แวน อีเค; และ อเล็กซานเดอร์ (Van Ek & Alexande.1982: 17-23) ได้เสนอประเด็นในการให้ความรู้ภาษาต่างประเทศ ดังต่อไปนี้ ประเด็นแรก คือ ข้อมูลส่วนบุคคล อย่าง ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ วันเกิดและสถานที่เกิด อายุ เพศ สถานภาพ สัญชาติ ภูมิลำเนา อาชีพ นายจ้าง ครอบครัว ศาสนา ความชอบและไม่ชอบ บุคลิกภาพ อารมณ์ความรู้สึก ประเด็นที่สอง คือ ที่อยู่อาศัยและบ้านอย่างชนิดของที่อยู่อาศัย เฟอร์นิเจอร์ การเช่าที่อยู่อาศัย บริการ เครื่องอำนวยความสะดวก ภาคดินแดน ต้นไม้และสัตว์ต่าง ๆ ประเด็นที่สาม คือ การค้ากับอาชีพ อย่างการค้าและอาชีพ สถานที่ทำงาน เงื่อนไขการทำงาน รายได้ การฝึกอบรม ความหวังในอนาคต ประเด็นที่สี่ คือ การใช้เวลารว่างและความบันเทิง อย่าง งานอดิเรก ความสนใจ วิทยุ โทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ โรงละคร อุปรากร คอนเสิร์ต กีฬา การแสวงหาด้านสติปัญญา การแสวงหาศิลปะ พิพิธภัณฑน์ ห้องแสดงผลงานทางศิลปะ การแสดงนิทรรศการ สิ่งพิมพ์ ประเด็นที่ห้า คือ การเดินทาง อย่าง การเดินทางไปทำงาน การเดินทางในวันหยุดพักผ่อน ประเทศและสถานที่ การขนส่งมวลชน การขนส่งเอกชน การเข้า/ออกประเทศ สัญชาติ ภาษา โรงแรม การออกค่ายพักแรม เอกสารการเดินทาง ค่าโดยสาร ตัวเดินทาง สัมภาระ การจราจร ประเด็นที่หก คือ ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น อย่างมิตรภาพ การรังเกียจ การเชื้อเชิญ การติดต่อทางจดหมาย สโมสรและการเป็นสมาชิก การเมืองและภาพทางสังคม ประเด็นที่เจ็ด คือ สุขภาพและสวัสดิการ อย่าง ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ตำแหน่งต่าง ๆ ของร่างกาย การเจ็บป่วยและอุบัติเหตุ สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนบุคคล ความรู้สึก ความเข้าใจ อนามัย การประกัน การให้บริการด้านการแพทย์ การบริการฉุกเฉิน ประเด็นที่แปด การศึกษา อย่าง โรงเรียน วิชาเรียน คุณสมบัติ คุณวุฒิ ประเด็นที่เก้า คือ การจับจ่ายซื้อของ อย่าง การซื้อของ อาหารการกินต่าง ๆ เสื้อผ้า การสูบบุหรี่ สิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน ยารักษาโรค ราคา น้ำหนักและการชั่งวัด ประเด็นที่สิบ อาหารและเครื่องดื่ม อย่างชนิดของอาหารและเครื่องดื่ม การออกไปกินข้าวนอกบ้าน ประเด็นที่สิบเอ็ด คือ เรื่องบริหาร อย่างไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรเลข

ธนาคาร ตำรวจ โรงพยาบาล ศัลยกรรม การซ่อมแซม โรงรถ สถานีเชื้อเพลิง ประเด็นที่สิบสอง สถานที่ ประเด็นที่สิบสาม ความสามารถด้านภาษา ความเข้าใจในภาษา การแก้ไขข้อผิดพลาดในการใช้ภาษา ประเด็นสุดท้ายคือ เรื่องอากาศ และสภาพอากาศ

จากแนวคิดดังกล่าว ช่วยให้เข้าใจประเด็นกลวิธีการสอนประโยคและบทสนทนามากขึ้น ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการสื่อสารด้านคำศัพท์ ประโยค และบทสนทนาใน หนังสือ คู่มือ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการศึกษากลวิธีการสื่อสารภาษาไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดเสียง คำศัพท์ ประโยคและบทสนทนาในงานวิจัยต่าง ๆ มี ดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับการถ่ายทอดเสียง ดังเช่น จันทรเพ็ญ โวหารสุนทร (2530) วิจัยเรื่อง **การศึกษารูปใช้อักษรโรมันแทนอักษรไทย** โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบอักษรโรมันที่ใช้แทนอักษรไทย 6 ระบบ เพื่อศึกษาทัศนคติของชาวไทยและชาวต่างชาติว่าสนใจระบบใดมากที่สุด และเพื่อเสนอระบบมาตรฐานของการกำหนดอักษรโรมันที่ใช้แทนอักษรไทย โดยจัดแบบสอบถาม 100 ชุดและทดลองกับชาวไทย 50 คน ชาวต่างชาติ 50 คน ผลการศึกษพบว่า มีอักษรไทยในรูปพยัญชนะต้น 20 ตัว สระ 11 ตัว ตัวสะกด 6 ตัวที่ทุกระบบชี้ว่าไม่น่ามีปัญหาในการนำไปใช้ และภาษาที่ใช้อักษรโรมันมีเสียงเหล่านี้ใช้ในตำแหน่งเดียวกับภาษาไทยอยู่ และการวิเคราะห์ยังพบว่า ชาวไทยและชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันในการใช้อักษรโรมันแทนอักษรไทยทั้งพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และการแยกพยางค์ แต่มีแตกต่างกันในการใช้อักษรโรมันแทนเสียงอักษรไทยในเรื่องต่อไปนี้ หนึ่งคือ พยัญชนะต้น และพยัญชนะต้นควบกล้ำ คือ ท- คร- คล- และ คว- สองคือ สระ 7 ตัว -เอ- เ- อ -าย โย -ิว และ -ย สามตัวสะกด 1 ตัว คือ -ค และสุดท้ายคือการแยกพยางค์ 1 คำ คือ อนงศ์

งานวิจัยเกี่ยวกับคำศัพท์ ดังเช่น เสาวภา นิสมโกมล (2553) วิจัยเรื่อง **การสร้างชุดการสอน คำศัพท์ภาษาไทยระดับต้นสำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศ** จุดประสงค์งานวิจัยมี 2 ข้อ คือ เพื่อสร้างชุดการสอนคำศัพท์ภาษาไทยระดับต้นสำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศ และเพื่อหาค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนคำศัพท์ภาษาไทยระดับต้นสำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศ โดยการทดลองจากนักเรียนชาวต่างประเทศโรงเรียนภาษาและศิลปการประกอบอาหารไทยเสาวภา ระดับต้น จำนวน 11 คน ด้วยเครื่องมือ แบบทดสอบชุดการสอนคำศัพท์ระดับต้นสำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศ จำนวน 13 ชุด ผลการวิจัยพบว่า คะแนนประสิทธิภาพของผลลัพธ์สูงกว่าคะแนนประสิทธิภาพของกระบวนการ และค่าคะแนนของทั้ง 2 ส่วนสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายถึงชุดการสอนคำศัพท์ ภาษาระดับต้นสำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศที่สร้างไว้มีประสิทธิภาพ

งานวิจัยเกี่ยวกับคำศัพท์อีกเรื่องของ รุ่งฤดี แพลงคร (2551) เรื่อง **การกำหนดคำศัพท์พื้นฐานภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศระดับต้น** มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์และกำหนดคำศัพท์พื้นฐานภาษาไทยสำหรับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศระดับต้น โดยศึกษาข้อมูลจากหนังสือ 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 จำนวน 7 เล่ม และกลุ่มที่ 2 หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศทั่วไป โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 5 เล่ม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การวิเคราะห์คำศัพท์พื้นฐานภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศระดับต้นจากหนังสือกลุ่มที่ 1 มีคำศัพท์พื้นฐานภาษาไทยจำนวน 3,616 คำ และหนังสือกลุ่มที่ 2 มีคำศัพท์พื้นฐานภาษาไทยจำนวน 1,471 คำ เมื่อนำคำศัพท์ทั้ง 2 กลุ่มมาเปรียบเทียบหาค่าความถี่ จำนวนครั้งที่ซ้ำได้คำศัพท์พื้นฐานภาษาไทยจำนวน 3,806 คำ และเมื่อนำคำศัพท์ดังกล่าวไปทำแบบสอบถามชาวต่างประเทศจำนวน 30 คน สรุปผลแบบสอบถามได้ว่า คำศัพท์พื้นฐานภาษาไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศระดับต้นมีจำนวนทั้งสิ้น 1,951 คำ ส่วนการวิเคราะห์ชนิดของคำศัพท์พื้นฐานภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศระดับต้น แบ่งชนิดของคำศัพท์พื้นฐานภาษาไทยได้ 5 หมวด ได้แก่ คำหลัก คำแทน คำขยาย คำเชื่อม และคำเสริมและคำเรียกกร้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับประโยคและบทสนทนา ดังเช่น ลินดา วิเชียร (2556) วิจัยเรื่อง **การวิเคราะห์บทสนทนาที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1** มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ได้แก่ หนึ่ง เพื่อศึกษาเนื้อหาและลักษณะของบทสนทนาในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 สองคือ เพื่อศึกษาความสอดคล้องของบทสนทนาจบกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลาง และสามคือ เพื่อสำรวจแนวปฏิบัติของครูในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษระดับชั้น ม.1-3 จำนวน 3 ชุด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบวิเคราะห์บทสนทนาและแบบสอบถามความคิดเห็น คิดร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผ่านสถิติ สุดท้ายได้ผลการวิจัย 3 ประเด็น หนึ่งคือ เนื้อหาและลักษณะของบทสนทนาในหนังสือแบบเรียนมีขอบข่ายความหมายคำศัพท์ จำนวน 278 ขอบข่าย มีคำศัพท์รวม 907 คำ มีจำนวนวลีร้อยละ 70.66 มีจำนวนที่เกิดจากการรวมกันของคำ 2 คำร้อยละ 29.34 มีเนื้อหาเป็นภาษาที่ใช้เพื่อให้และแสวงหาข้อมูลที่เป็นจริงร้อยละ 24.39 และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลร้อยละ 18.50 สองคือ เนื้อหาและลักษณะของบทสนทนาในหนังสือแบบเรียนมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารในเรื่องการใช้คำสั่ง คำขอร้องและคำแนะนำมากที่สุดร้อยละ 73.50 สอดคล้องกับสาระทางวัฒนธรรมในเรื่อง

มารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาร้อยละ 15.16 สอดคล้องกับสาระความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่นในเรื่องการนำเสนอข้อมูลและข้อเท็จจริงร้อยละ 6.52 และสอดคล้องกับสาระความสัมพันธ์กับชุมชนและโลกในเรื่องการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงหรือจำลองร้อยละ 4.82 ตามลำดับ สามคือ แนวปฏิบัติของครูในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีมากที่สุดได้แก่ การใช้การฝึกปากเปล่าและการฝึกจากง่ายไปหายาก รองลงมาได้แก่ การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนพูด และการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยการประเมินผลการทำกิจกรรม

จากที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจกลวิธีการนำเสนอความรู้เรื่องเสียง คำศัพท์ ประโยคและบทสนทนาภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยมากขึ้น ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้มาใช้เป็นแนวทางการศึกษางานวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้แนวทางทั้งในส่วนของ การศึกษาคู่มือท่องเที่ยว การศึกษาภาษาและวัฒนธรรม และการศึกษากลวิธีการสื่อสารภาษาไทย ซึ่ง ข้อมูลที่ได้พบทั้งหมดทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการศึกษาและวิจัยเรื่อง **เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน**

บทที่ 3

เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย

การวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาระอันเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย จากนั้นจึงนำมาสังเคราะห์ประเด็นหลักที่น่าสนใจ ผลการวิจัยพบว่าคู่มือเลือกนำเสนอวัฒนธรรมไทยในมุมมองที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เรียงลำดับประเด็นจากที่พบมากไปหาน้อย 4 ประเด็น ได้แก่ มารยาทไทย อาหารไทย ศิลปะไทย และประเพณีไทย ตามที่จะได้เสนอผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. มารยาทไทย

ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 905) ได้ให้ความหมายว่า มารยาทหรือมรรยาท คือ กิริยาวาจาที่ถือว่าสุภาพเรียบร้อยถูกต้องกาลเทศะ ส่วนในหนังสือ **มารยาทไทย มรดกทางวัฒนธรรมไทย** ของ กองวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว (2552: 7) ได้อธิบายว่า มารยาทไทยครอบคลุมถึงกิริยา วาจาต่าง ๆ เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การทำความเคารพ การแสดงกิริยาอาการ การรับประทานอาหาร การใช้และรับบริการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด การฟัง การใช้เครื่องมือสื่อสาร รวมทั้งพฤติกรรมปฏิบัติในพิธีการต่าง ๆ

มารยาทไทยคือหนึ่งในมรดกทางวัฒนธรรมอันสำคัญของไทยเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทยที่ชาวต่างชาติชื่นชมยกย่อง ไม่ว่าจะเป็นการพูดจาสุภาพ อ่อนโยน น้ำเสียงนุ่มนวล กิริยาท่าทางเรียบร้อย ดังที่ ท่านผู้หญิงคุณหญิงมาลา มาลากุล(2560: 52) ได้กล่าวว่า ชาติไทยได้ชื่อว่าเป็นชาติที่มีมารยาทงามที่สุดในโลก เพราะบรรพบุรุษของไทยได้วางแบบอย่างมารยาทไว้อย่างเหมาะสม เนื้อหาของคู่มือท่องเที่ยวไทยมักมีการอธิบายเรื่องของวิธีการพูดจา กิริยาท่าทางขณะที่พบปะพูดคุยกับคนไทย จึงเป็นสิ่งสะท้อนว่าคู่มือมีส่วนสำคัญในการแนะนำวิธีการอันถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะไทยแก่นักท่องเที่ยวชาวจีนเพื่อนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมบางอย่างเพื่อช่วยให้เดินทางท่องเที่ยวเป็นไปอย่างราบรื่น

มารยาทไทยที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย แบ่งออกได้เป็นมารยาททางวาจาและมารยาททางกาย ดังนี้

1.1 มารยาททางวาจา

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างผู้ใช้ภาษาไทย เป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของประเทศไทย การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องควรคำนึงถึงฐานะของแต่ละบุคคลและกาลเทศะอันควร ซึ่งจุดประสงค์

อย่างหนึ่งของคู่มือท่องเที่ยวไทย คือ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวชาวจีนนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวได้ ดังนั้น เนื้อหาในลักษณะประโยค บทสนทนา ภาษาไทย หรือแม้กระทั่งส่วนของกริยาให้เกร็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับการสื่อสาร นับเป็นเรื่องน่ารู้สำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนที่จะนำไปใช้ให้เหมาะสมตามกาลเทศะอันควร

เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาส่วนที่เป็นมารยาททางวาจาพบว่าคู่มือนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ เรียงลำดับจากที่ปรากฏมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1.1.1 มารยาทการใช้คำเรียกขาน

บริบทของการสนทนา ย่อมมีคำเรียกขานบ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ในภาษาไทยมีการใช้คำเรียกขานจำนวนมากแต่ในคู่มือเมื่อกล่าวถึงคำเรียกขานจะเลือกคำที่พบบ่อยมาอธิบาย แล้วเน้นให้เห็นว่าเป็นการเรียกที่มีมารยาทในภาษาไทย ดังตัวอย่างเช่น “ (兄/姐) พี่ชาย / พี่สาว อ่านว่า “辞” คือ Elder bother / sister (เป็นการเรียกที่มีมารยาทในภาษาไทย) 弟/妹 น้องชาย / น้องสาว อ่านว่า 依 คือ Younger brother / sister (เป็นการเรียกที่มีมารยาทในภาษาไทย) (Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศิริ คณะพรม. 2558: 8) จากการวิเคราะห์พบ “คำเรียกขาน” ที่ปรากฏในคู่มือ ได้แก่ คำนำหน้าบอกสถานภาพ คำเรียกญาติ คำบอกอาชีพ ยศ ตำแหน่ง คำประเภแสดงอารมณ์ต่าง ๆ

1.1.1.1 คำนำหน้าบอกสถานภาพ

คำบอกสถานภาพ หมายถึง การใช้คำนำหน้าที่บอกเพศ อายุ สถานภาพสมรส ชาติ กำเนิด อย่างเช่น นาย นางสาว เด็กชาย เด็กหญิง หม่อมหลวง หม่อมราชวงศ์ เป็นต้น คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอคำนำหน้าบอกสถานภาพดังตัวอย่างเช่น

นางสาว นาง คุณ

(Sun, Guangyong. 2546: 2-3)

...ถ้าคนไทยเรียกชื่อคุณแทนการเรียกนามสกุลของคุณ ก็อย่ารู้สึกแปลกใจ เช่น คุณแบล็ค กับคุณมารีย์ คนไทยนิยมเรียกได้แบบนี้ ปกติจะเต็มคำว่า “คุณ” (มีความหมายของ Mr. Mrs. Ms.) นำหน้าหน้าชื่อ

(Sun, Guangyong. 2546: 213)

คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ พี่ชาย พี่สาว น้องชาย น้องสาว ลูกชาย ลูกสาว

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 48-49)

วิธีการใช้คำนำหน้าของคนไทย...ก่อนการเรียกชื่อเล่นของคนไทยมักจะมีคำนำหน้าชื่อด้วย ถ้าไม่รู้จักความหมายของคำนำหน้าชื่อก็อาจเข้าใจผิดว่าคำนำหน้าชื่อนั้นเป็นนามสกุล คำนำหน้าชื่อที่คนไทยใช้มากคือคำว่า"คุณ" มีความหมายคือ "先生"หรือ "小姐" เช่น คุณสมชาย คุณหมุ เป็นต้น ถ้าเจอคนจีนแท้จีน เรียก "คุณเงิน" คนจีนแซ่จูเรียก "คุณจู" คำว่า "คุณ" ในภาษาไทยมีความหมายคือ เธอ เช่น เวลาถามชื่อคนอื่นสามารถถามว่า "คุณชื่ออะไรครับ " ถ้าเป็นคนที่สนิทกันก็อาจจะใช้คำว่า"เธอ" เช่น เธออยู่ที่ไหน สำหรับคนที่มีอายุมากกว่า ภาษาไทยมีคำว่า "พี่" เช่นพี่เจริญ พี่ช้าง ...

(Li, Hong. 2558: 242 -243)

สังคมไทยเริ่มมีการประกาศใช้คำนำหน้านามอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 สะท้อนสภาพสังคมไทย และแบ่งคนออกเป็นระดับชั้นต่าง ๆ (ธัญญา ใจดี. 2550: 67-70) อย่างคำ "นางสาว นาง " เป็นการบอกสถานภาพของผู้หญิงสถานภาพสมรสหรือไม่ "พี่ชาย พี่สาว น้องชาย น้องสาว ลูกชาย ลูกสาว" ได้บอกถึงเพศ "คุณ" เป็นคำสุภาพแสดงการให้เกียรติผู้ฟังและความสุภาพของผู้พูด สามารถใช้ได้ยาว เช่น "คุณ + คำเรียกญาติ" อย่าง "คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ " ที่เสนอในคู่มือ และ "คุณ +ชื่อ " อย่าง "คุณสมชาย คุณหมุ " นอกจากนั้น อีกลักษณะหนึ่งคือ "คำเรียกญาติ+ชื่อ" อย่างเช่น " พี่เจริญ พี่ช้าง พี่กุ" หมายถึงผู้ฟังมีอายุมากกว่า เป็นวิธีการเรียกแบบนับญาติ โดยไม่จำเป็นต้องเห็นญาติพี่น้องจริง ๆ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นญาติพี่น้องในสังคมไทย

1.1.1.2 คำเรียกญาติ

ความอบอุ่นของครอบครัวไทยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกญาติพี่น้องในครอบครัว แต่ละสมาชิกในครอบครัวมีชื่อเฉพาะในการเรียก ซึ่งคือคำเรียกญาติ ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภิกย์ และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531:18) ได้อธิบาย "คำเรียกญาติ" ว่าหมายถึงคำที่แสดงความสัมพันธ์โดยเชื้อสายหรือโดยการแต่งงาน นอกจากนั้น ในสังคมไทย บรรดาชาวไทยทั้งหลายล้วนเป็นพี่น้องกัน การนับญาติและการขยายการนับญาติในสังคมไทย ทำให้บุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์เป็นญาติจริง ๆ ก็เรียกกันเหมือนญาติได้ ซึ่งเป็นวิธีการเรียกญาติไม่แท้ เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาได้พบว่าคู่มือได้นำเสนอ คำเรียกญาติแบบสืบสายเลือด คำเรียกญาติโดยการแต่งงาน และคำเรียกญาติไม่แท้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1.1.2.1 คำเรียกญาติแบบสืบสายเลือด

คำเรียกญาติแบบสืบสายเลือดหมายถึงผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นญาติแท้ ๆ คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอดังตัวอย่าง

พ่อ แม่ พี่ชาย น้องชาย พี่สาว น้องสาว ย่า ยาย ตา ปู่ ลูกชาย ลูกสาว ป้า
(น้ำ) ลุง(อา น้ำชาย) พี่น้อง หลานชาย(หลานตา) หลานสาว หลานชาย(หลานน้ำ)

(Sun, Guangyong. 2546: 1-4)

คุณพ่อ คุณแม่ พ่อ แม่ ลูกชาย ลูกสาว พี่น้อง พี่ชาย พี่สาว ปู่ ตาย่า ยาย ลุง
ป้า หลานชาย/หลานสาว หลาน

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 34)

...(兄/姐) พี่ชาย / พี่สาว อ่านว่า “辟” คือ Elder bother / sister (เป็นการ
เรียกที่มีมารยาทในภาษาไทย) 弟/妹 น้องชาย / น้องสาว อ่านว่า 依 คือ Younger brother / sister
(เป็นการเรียกที่มีมารยาทในภาษาไทย)

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 8)

ดังตัวอย่างนั้น ในคู่มือเล่มของ Sun, Guangyong (2546) กองบรรณาธิการ
Jitsugyo no Nihon Sha (2557) ได้บอกชื่ออย่างเช่น “พ่อ แม่ พี่ชาย น้องชาย พี่สาว น้องสาว ย่า ยาย
ตา ปู่ ลูกชาย ลูกสาว” เป็นต้น หรืออย่างคู่มือของ Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม
(2558) ได้แนะนำความหมายของคำว่า “พี่ชาย พี่สาว น้องชาย น้องสาว” ด้วยคำบรรยายเพิ่มเติม
เล็กน้อย แต่ไม่เน้นคำอธิบายมาก

1.1.1.2.2 คำเรียกญาติโดยการแต่งงาน

คำเรียกญาติโดยการแต่งงานหมายถึงผู้พูดกับผู้ฟังอาจจะไม่ได้เป็นญาติมา
ก่อน แต่หลังขั้นตอนการแต่งงาน ความสัมพันธ์เปลี่ยนเป็นสมาชิกในครอบครัว คู่มือท่องเที่ยวไทยได้
นำเสนอคำเรียกญาติโดยการแต่งงานดังตัวอย่าง

นี่คือคุณ... สามีนิดฉัน ภรรยาผม

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 28)

อาสะไ้ น้ำสะไ้ สามี ภรรยา ลูกเขย ลูกสะไ้

(Sun, Guangyong. 2546: 3-4)

สามี ภรรยา คู่หมั้น

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 34)

คู่มือการท่องเที่ยวไทยมีการนำเสนอคำเรียกญาติโดยการแต่งงานไม่มากนัก
ตัวอย่างที่ปรากฏมากที่สุดคือ “สามี” “ภรรยา”

1.1.1.2.3 คำเรียกญาติไม่แท้

คำเรียกญาติไม่แท้ หมายถึงการใช้คำเรียกญาติเรียกผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์
ฉันญาติ แต่เรียกเหมือนนับญาติกัน จากการวิเคราะห์ คู่มือได้นำเสนอคำเรียกญาติไม่แท้ดังตัวอย่าง
ต่อไปนี้

...สำหรับคนที่มีอายุมากกว่า ภาษาไทยมีคำว่า"พี่" เช่น พี่เจริญ พี่ช่าง ถ้าเป็นคนจีนนามสกุลคือคำว่า"กู่" ก็จะเรียกว่า"พี่กู่" คนจีนนามสกุลหวัง จะเรียกว่าพี่หวัง ถ้าได้ยินการเรียกเช่นนี้ที่เมืองไทยก็อย่าเพิ่งโกรธ เพราะเป็นการให้เกียรติคุณ ดังนั้น คนที่ถูกเรียก หรือเรียกตัวเองว่า"พี่" มักจะเป็นผู้ที่มีอายุมากกว่า เช่นเดียวกัน มีคำใช้เรียกคนที่มีอายุน้อยกว่า เวลาเอ็นดูคนที่อายุน้อยกว่าสามารถใช้คำว่า "น้อง" เช่น น้องหมู น้องปู ตรงกับภาษาจีนคือคำว่า "小 姆" "小 咪" เพราะฉะนั้น คนจีนที่แซ่ไช้ เรียก "น้องไช้" คือ "小 蔡" คนจีนที่แซ่หวัง เรียก "น้องหวัง" คือ "小 王"

(Li, Hong. 2558: 242)

...สามารถแยกจากการเรียกชื่อระหว่างผู้พูด คนที่มีอายุมากกว่าแต่ไม่แก่มาก เรียกเป็น "พี่" ภาษาไทยคือ "พี่ Pee" คนที่มีอายุน้อยกว่า เรียกเป็น "น้อง" ภาษาไทยคือ "น้อง nong "

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Hujiang E-learning platform. 2559:76)

คำเรียกขานแบบการนับญาติในภาษาไทย เป็นเอกลักษณ์ไทยอย่างหนึ่ง เนื่องจากสังคมไทยนิยมใช้คำเรียกญาติกับผู้ไม่ได้เป็นญาติแท้ ๆ เช่น การเรียกคนที่มีอายุใกล้เคียงกับยายตนเองว่า "ยาย" เรียกพ่อของเพื่อนว่า "พ่อ" เรียกคนที่มีอายุมากกว่าในที่ทำงานว่า "พี่" คู่มือได้แนะนำการเรียกที่เรียกน้องกับบุคคลที่ไม่ใช่ญาติแท้ ๆ แต่เรียกในฐานะที่ให้เกียรติหรือแสดงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด มีความสนิทสนมกันไม่ถือว่าเป็นการเสียมารยาทเหมือนบางวัฒนธรรม

1.1.1.3 คำบอกอาชีพ ยศ ตำแหน่ง

อาชีพ ยศ ตำแหน่งเป็นการบ่งบอกถึงหน้าที่การงานทางสังคม คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอคำบอกอาชีพ ยศ ตำแหน่ง ดังตัวอย่าง

อาจารย์ ครู

(Sun, Guangyong. 2546: 3)

แคดดี้ เหลือเท่าไรครับ

(Byoung Do Lee. 2555: 247)

วิศวกร หนาย พนักงานก่อสร้าง พนักงานขับรถแท็กซี่ นักธุรกิจ ทวีร์ไคด์ จิตกร
นักเต้น ชาวนา ชาวสวน

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 51)

คำประเภทบอกอาชีพ ยศ ตำแหน่งได้ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย ส่วนมากเป็นการบอกอาชีพที่พบเห็นทั่วไปอย่าง "อาจารย์ ครู แคดดี้ วิศวกร หนาย พนักงานก่อสร้าง พนักงานขับรถแท็กซี่ นักธุรกิจ ทวีร์ไคด์ ฯลฯ"

1.1.1.4 คำประเภทแสดงอารมณ์ต่าง ๆ

ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภทิพย์; และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531:18) ได้อธิบายว่า “คำเรียกขานประเภทแสดงอารมณ์” เป็นคำเรียกขานหรือส่วนประกอบหนึ่งของคำเรียกขานเพื่อแสดงความรู้สึกพิเศษต่อผู้ฟัง เช่น ที่รัก ยอดรักของพี่ จากการวิเคราะห์ คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้ปรากฏคำเรียกขานที่แสดงอารมณ์เช่นกัน ได้แก่

ผู้ดี ที่รัก

(Sun, Guangyong. 2546: 3-4)

ในบรรดาคู่มือท่องเที่ยวไทยทั้งหมด มีเพียงเล่มของ Sun, Guangyong (2546) เท่านั้นได้เสนอคำประเภทแสดงอารมณ์ ได้แก่ "ผู้ดี ที่รัก"

ในคู่มือท่องเที่ยวไทยนอกจากมีคำเรียกขานดังกล่าว ยังมีคำบ่งชี้ที่นำมาใช้เป็นคำเรียกขานประกอบกัน อย่างคำ "นี่ นั่น ไน้" ในคู่มือได้นำเสนอตัวอย่าง

นี่คือคุณ...

สามีดิฉัน ภรรยาผม ลูกชายผม ลูกสาวผม เพื่อนผม

(Sun, Guangyong. 2546: 28)

จากการวิเคราะห์ “มารยาทการใช้คำเรียกขาน” ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้พบว่ามีการนำเสนอวิธีเรียก มารยาทการใช้คำบอกอาชีพ ยศ ตำแหน่ง มารยาทการใช้คำนำหน้าบอกลักษณะภาพ คำเรียกญาติ คำประเภทแสดงอารมณ์ต่าง ๆ และคำบ่งชี้ที่นำมาใช้เป็นคำเรียกขาน ซึ่งคู่มือคัดเลือกเนื้อหาบางประเด็น เน้นความเหมาะสม และนักท่องเที่ยวชาวจีนสามารถนำไปใช้ได้จริงเป็นหลัก

1.1.2 มารยาทการใช้คำลงท้าย

การพูดจาที่ไพเราะ อ่อนโยน และมีมารยาทนับเป็นธรรมเนียมอันดีงามอย่างหนึ่งของคนไทย ซึ่งสามารถสังเกตจากการใช้คำลงท้ายอย่าง “คะ/ครับ” เสมอในการพูดคุยของคนไทย วิจิตรนัฏพงษ์ (2543: 61-62) ได้อธิบายคำลงท้ายว่า คือ คำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค หรืออาจปรากฏในตำแหน่งท้ายส่วนของประโยค ทำหน้าที่แสดงความสุภาพ หรือแสดงสถานะของเหตุการณ์ ดังนั้น จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย พบว่ามีเนื้อหาที่นำเสนอการใช้คำลงท้ายดังตัวอย่าง

ผมลองดูซิ ....

(Sun, Guangyong. 2546: 53)

สวัสดีค่ะ

สวัสดีครับ

คุณชื่ออะไรคะ....

(Byoung Do Lee. 2555: 51-53)

คำลงท้ายอย่างสุภาพแตกต่างกันระหว่างชายกับหญิง:

อย่าลืมว่าคนไทยสุภาพมาก โดยปกติการพูดแต่ละประโยคหรือคำ เพิ่มคำลงท้ายหมด คำลงท้ายนี้ได้แบ่งการใช้สำหรับชายและหญิง หลังการพูดคำหรือประโยค ผู้ชายจะพูด"ครับ(Krab)" ผู้หญิงจะพูด"ค่ะ(ka)" เช่นการทักทายด้วยสวัสดี ผู้ชายพูด "สวัสดีครับ(Sa Wad Dii Krab)" ผู้หญิงพูด"สวัสดีค่ะ(Sa Wad Di ka)"

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 27)

คำลงท้าย "นะคะ"(ผู้หญิง)/ "นะครับ"(ผู้ชาย)

ไว้คำอยู่ท้ายประโยค ทำให้ประโยคมีชีวิตชีวามากขึ้น มีการเน้นย้ำเนื้อหาของประโยค และดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง ถ้าปรากฏในประโยคโดยลำพัง มีความหมายว่า "โอเคนะ ขอร้อง" น่าเสียงยิ่งอ่อนโยนก็ยิ่งเหมือนคนไทย

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 69)

...เวลาคุยพูดคุยกับผู้ใหญ่ต้องระมัดระวังการใช้คำลงท้ายหลัง ผู้ชายใช้"ครับ" ผู้หญิงใช้"ค่ะ" ถ้าเป็นเพื่อนสนิทมาก ๆ สามารถละคำลงท้ายได้ หรือเปลี่ยนใช้คำอย่าง"วะ" ฯลฯ ซึ่งอาจเป็นคำที่ไม่ใช่คำสุภาพแทน

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 76)

ดังที่คู่มือท่องเที่ยวไทยได้เสนอไว้ มีคำลงท้ายอย่าง "คะ ครับ นะ นะคะ นะครับ ชี วะ" ตามหลังประโยค นอกจากนั้น คู่มือท่องเที่ยวไทยเล่มนี้ยังได้นำเสนอความรู้เรื่องการใช้คำลงท้ายด้วยคำบรรยายเพิ่มเติม เน้นการอธิบายคำลงท้ายที่ต่างกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง เช่น ได้กล่าวถึงคำลงท้ายสำหรับผู้หญิงสามารถใช้คำ "คะ ค่ะ นะคะ ฯลฯ" ส่วนของผู้ชายจะใช้คำว่า "ครับ นะครับ ครับผม ฯลฯ" คำลงท้ายที่สามารถใช้ได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิงมี "นะ ชี" อีกทั้ง คู่มือยังเน้นแนะนำวิธีการใช้คำลงท้ายอย่างเหมาะสม เช่น ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ถ้าหากสนทนากับผู้ฟังเป็นผู้ใหญ่ที่อาวุโสกว่า หรือเป็นผู้ที่มีฐานะสังคมสูงกว่า คำลงท้ายควรเลือกใช้คำ "คะ นะคะ ค่ะ ครับ นะครับ ครับ" หากผู้ฟังเป็นเพื่อนสนิทกัน อาจสามารถละคำลงท้าย หรือใช้ "ชี" หรือคำอื่น ๆ ได้ แต่ในคู่มือท่องเที่ยวจะไม่ได้เสนอคำลงท้ายอื่น ๆ อย่าง "จ๊ะ จ๊ะ ละ ฯลฯ" ไว้ แต่อย่างไรก็ตาม คู่มือได้แนะนำวิธีการโดยผ่านการคัดเลือกเนื้อหาอันเหมาะสมสำหรับผู้อ่านนักท่องเที่ยวชาวจีน

1.1.3 การทักทาย

การทักทายเป็นมารยาทอันสำคัญระหว่างการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ จากการศึกษาวิเคราะห์ คู่มือท่องเที่ยวไทยมีเนื้อหาได้แนะนำเรื่องการทักทายที่เหมาะสม ทั้งการทักทายด้วยภาษากายและภาษาพูด

ถึงแม้ว่าในสังคมไทย การไหว้มีความแตกต่างระหว่างการไหว้พระ การไหว้ผู้มีพระคุณ และผู้อาวุโส และการไหว้บุคคลทั่วไป ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้เน้นการแนะนำวิธีการไหว้ด้วยการพนมมือทักทายกับบุคคลทั่วไป และการไหว้ผู้มีพระคุณและผู้อาวุโสมากกว่า โดยการพนมมือ และอาจค้อมตัวหรือศีรษะเล็กน้อยเพื่อเป็นเกียรติ ซึ่งการไหว้ถือเป็นอีกหนึ่งของเอกลักษณ์ไทย นอกจากนั้น การทักทายด้วยการจับมือเป็นวิธีการทักทายแบบสากล แต่สำหรับประเทศไทยแล้ว การไหว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมเช่นกัน คู่มือท่องเที่ยวไทยได้เห็นความสำคัญในการแนะนำมารยาทการไหว้แก่นักท่องเที่ยวชาวจีน จึงมีการแนะนำ “โอกาสในการไหว้” และ “วิธีการไหว้” เพื่อให้ นักท่องเที่ยวชาวจีนเข้าใจและเรียนรู้วัฒนธรรมอันดีงามของประเทศไทย

คู่มือท่องเที่ยวได้นำเสนอการทักทายด้วยคำพูด “สบายดีหรือเปล่า” “สบายดีไหม” “เป็นอย่างไรบ้าง เป็นไงบ้าง ว่าไง ทานอะไรยัง ไปไหนมา ฯลฯ” ดังนั้น หากคู่สนทนามีความสัมพันธ์ในระดับหนึ่ง เมื่อพบกัน การทักทายจึงมักไต่ถามสารทุกข์สุกดิบ แสดงความเป็นมิตรภาพ ความเป็นห่วงใยกัน หากพิจารณาในความหมายของ “สบายดีไหม เป็นอย่างไรบ้าง เป็นไงบ้าง ว่าไง ทานอะไรยัง ไปไหนมา ฯลฯ” แล้ว มีลักษณะเหมือนเป็นประโยคคำถามและคำตอบ อาจดูเป็นเรื่องส่วนตัว แต่เมื่อประโยคเหล่านี้อยู่ในสถานการณ์ของการทักทายนั้น จึงมีลักษณะเหมือนเป็นคำทักทายว่า “สวัสดี” เนื่องจากผู้พูดอาจไม่ได้ต้องการคำตอบอย่างจริงจัง ในกรณีนี้นักท่องเที่ยวต่างชาติจึงได้เรียนรู้เรื่องความหมายในภาษาไทย บางครั้งต้องแปลความและตีความตามสถานการณ์

หากเป็นเวลาที่คู่สนทนาต้องจบการสนทนา มักจะต้องกล่าวลาจากกันก่อนการพบเจออีกครั้ง การลาจากกัน ถือเป็นวัฒนธรรมอันหนึ่งของมนุษย์ การกล่าวลาอย่างสุภาพจะถือเป็นการกระทำที่มีมารยาท นอกจากเป็นการให้เกียรติระหว่างกันแล้ว ยังเป็นการบอกกล่าวให้คู่สนทนาทราบว่า เป็นการจบสนทนาพูดคุย และจบการพบเจอครั้งนี้ด้วย

1.1.4 การแนะนำตัว

ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 645) ได้ให้ความหมายของคำ “แนะนำ” ว่า เป็นการชี้แนวทางให้ทำหรือปฏิบัติ ซึ่งการแนะนำตัว เป็นการบอกให้รู้จักกันตามธรรมเนียม หากเป็นการสนทนาระหว่างโอกาสของการพบเจอเป็นครั้งแรก ยังไม่ได้รู้จักกันมาก่อน การแนะนำตัวนับเป็นเรื่องสำคัญ คุณหญิงสมจินตนา ภักดีศรีวงศ์ (2554: 144) ได้กล่าวถึงประเด็นมารยาทการแนะนำให้รู้จักกันว่า ในภาวะสังคมปัจจุบัน เช่น ในโอกาสการเจรจาธุรกิจ งานประชุม สัมมนา งานเลี้ยง เป็นต้น การแนะนำ

ตนเองให้คนอื่นได้รู้จัก แนะนำเพื่อนฝ่ายหนึ่งให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้จัก หรือเป็นถามถึงชื่อนามสกุลระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่าย เพื่อเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์และความเข้าใจ เป็นเกียรติและเป็นการขยายมิตรระหว่างกัน ในคู่มือท่องเที่ยวที่เวลานั้น สถานการณ์ของการแนะนำตัวมีความจำเป็นเช่นเดียวกัน แม้โดยทั่วไปแล้ว การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปในระยะเวลาสั้นๆ มิได้หวังผลต่อการสร้างเครือข่าย สร้างความสัมพันธ์เหมือนการเจรจาธุรกิจ แต่ในคู่มือก็ได้แนะนำวิธีการแนะนำตัวให้ผู้อื่นได้รู้จัก ซึ่งนับเป็นมารยาทที่สำคัญอีกหนึ่งเรื่อง

ในคู่มือท่องเที่ยวไทยสะท้อนให้เห็นว่าในวัฒนธรรมไทย การแนะนำตัว หรือการสนทนากับผู้อื่นเพื่อให้ได้ข้อมูล สามารถคุยเรื่องอะไรได้บ้าง กล่าวคือมีเรื่องชื่อและนามสกุล เชื้อชาติ สัญชาติ ครอบครัว (บทบาทสถานภาพในครอบครัว) สถานภาพสมรส (สถานภาพโสด แต่งงาน หย่า) เป็นต้น อย่างไรก็ตามบางคำพูดอาจเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและผู้ถูกถามอาจไม่สบายใจที่ตอบคำถาม เช่น "คุณมีลูกหรือยัง คุณแต่งงานหรือยัง คุณมีพี่น้องไหม" เพราะในสถานการณ์การสนทนาสำหรับคนไทย มักใช้คำว่าครอบครัวในความหมายกว้าง ๆ ดังนั้น คำถามอย่างเช่น "คุณมีลูกหรือยัง คุณแต่งงานหรือยัง คุณมีพี่น้องไหม" ซึ่งเป็นการถามถึงเรื่องครอบครัว จึงขึ้นอยู่กับความคุ้นเคยเป็นหลัก อาจไม่เหมาะสมในสถานการณ์การเดินทางท่องเที่ยวเท่าไรนัก

1.1.5 การกล่าวขอบคุณ

การกล่าวขอบคุณเป็นวัฒนธรรมไทยที่สืบเนื่องมาช้านาน ลูกหลานคนไทยได้รับการอบรมสั่งสอนต่อบรรพบุรุษว่า เมื่อได้รับบุญคุณจากผู้อื่นแล้ว ต้องรู้บุญคุณคน และตอบแทนบุญคุณของผู้คนจากใจ ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 181) ได้อธิบายความหมายของ "ขอบคุณ" คือ คำกล่าวแสดงความรู้สึกบุญคุณ (เป็นคำที่ใช้แก่บุคคลที่เสมอกัน หรือผู้น้อยใช้แก่ผู้ใหญ่) เนื่องจากว่าการเดินทางท่องเที่ยวที่ประเทศไทย ย่อมมีโอกาสได้สื่อสาร หรือสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นไทย หากนักท่องเที่ยวได้รับความช่วยเหลือ หรือได้รับบุญคุณจากผู้อื่น ต้องรู้จักพูดคำ "ขอบคุณ" จากการวิเคราะห์เนื้อหา ได้พบว่าคู่มือท่องเที่ยวไทยนำเสนอวิธีพูด "ขอบคุณ" ใน 2 ลักษณะ

1.1.5.1 การกล่าวขอบคุณ

จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย พบว่าได้เสนอวิธีการกล่าวขอบคุณ มีรายละเอียด 2 แบบ ได้แก่ การกล่าวคำ "ขอบคุณ" และการกล่าวขอบคุณพร้อมด้วยเหตุผล ในกรณีที่คู่สนทนาต้องการเพิ่มน้ำหนักการขอบคุณได้มากกว่า มักจะกล่าวขอบคุณพร้อมด้วยเหตุผลที่ชัดเจน อันเป็นเทคนิคการพูดอย่างหนึ่งเพื่อสื่อความหมายตรงไปตรงมา และเป็นวิธีการสื่อความหมายอย่างชัดเจนแก่ผู้รับฟัง และยังสามารถใช้ในโอกาสงานเลี้ยง งานประชุม การเจรจาธุรกิจ หรือพิธีการต่าง ๆ เป็นต้น

1.1.5.2 การกล่าวตอบคำขอบคุณ

ในเมื่อคู่สนทนากล่าวคำขอบคุณแล้ว สังคมไทยยังมีธรรมเนียมการกล่าวตอบคำขอบคุณเช่นกัน จากความถี่จำนวนคำที่ปรากฏในคู่มือ พบว่าคู่มือเน้นเรื่องการกล่าวตอบคำขอบคุณด้วยคำพูด “ไม่เป็นไร” มากกว่า เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่ใช้คู่มือส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้พื้นฐานภาษาไทยมาก่อน คลังศัพท์ภาษาไทยอาจยังมีไม่มาก ถึงเป็นการเสนอมารยาทพื้นฐานเพื่อสร้างความเข้าใจวิธีการกล่าว “ขอบคุณ” ระหว่างการเดินทาง

1.1.6 การกล่าวขออภัย

ชีวิตมนุษย์ บางครั้งอาจพบปัญหาไม่พอใจหรือโกรธเคือง หรือบางครั้งอาจเป็นเรื่องเล็กๆ น้อย ๆ ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ จึงมีการขอโทษเกิดขึ้นเพื่อขออภัยโทษจากผู้ที่ทำผิดเอาไว้ด้วยความตั้งใจหรือไม่ได้ตั้งใจ ราชบัณฑิตยสถาน (2556:177) ได้อธิบายความหมายของ “ขอโทษ” คือ ขอให้ยกเว้นโทษ ให้เป็นคำสุภาพเมื่อรู้สึกว่าจะเป็นการล่วงเกินผู้อื่น เนื่องจากคำ “ขอโทษ” มีความแตกต่างกันตามสถานการณ์ ในคู่มือท่องเที่ยวไทย มีการแนะนำเรื่องนี้ไว้เช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างเช่น

การกล่าว "ขอโทษ" ในภาษาไทย ซึ่งแตกต่างจากภาษาอังกฤษ "Excuse me" และ "I'm sorry" มีความแตกต่างของการใช้ในสถานการณ์ที่ต่างกัน ประโยค"ขอโทษ" ถ้าแปลตรงคือ "โปรดลงโทษฉัน" นอกเหนือจากเป็นเพราะไร่มารยาทหรือการล่วงเกินผู้อื่น ต้องแสดง "ขออภัยจริง ๆ" เวลาเดินเบียดฝูงชนเพื่อแซงไปข้างหน้า พูด"ขอโทษ ขอทางหน่อย"เป็นต้น หรือใช้"ขอโทษ" นอกจากนี้ เวลาทักทายและกับรบกวนถามทาง ใช้ประโยคนี้ได้ ถ้าคนอื่นให้เดินผ่านหรือบอกสถานที่ปลายทางให้ ก็ต้องใช้ "ขอบคุณ" และคำขอบคุณอื่น ๆ

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 17)

จากตัวอย่างข้างต้น คู่มือท่องเที่ยวให้ความสำคัญแก่การกล่าวคำขอโทษขออภัย มีความพยายามนำเสนอความรู้เรื่องการกล่าวขออภัยโดยการขอให้ยกเว้นโทษในสถานการณ์ต่าง ๆ เนื่องจากว่าการขอโทษอย่างจริงใจสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ได้ ซึ่งวิธีการใช้ภาษาเหล่านี้ จะอธิบายในบทที่ 4 ต่อไป

1.1.7 การกล่าว “ขออภัย” และ “ขอความช่วยเหลือ”

การกล่าว “ขออภัย” และ “ขอความช่วยเหลือ” เป็นขั้นตอนที่พบมากในชีวิตประจำวัน แม้กระทั่งระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวก็เช่นกัน คู่มือได้แนะนำตัวอย่างในการกล่าวด้วยคำ"ขอ" เช่น “ขอยืมรถจักรยานของคุณหน่อยได้ไหมครับ” (Sun, Guangyong. 2546: 51) คำว่า"ช่วย" เช่น “ช่วยผมหน่อยได้ไหมครับ (Sun, Guangyong. 2546: 52) คำว่า "กรุณา" เช่น “กรุณาปลุกฉันในเวลา 6 โมง

เข้า”(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559:29) และ คำว่า "โปรด" เช่น "โปรดรอสักครู่" (Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557:117)

สังเกตได้ว่า ในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น มักจะให้ความรู้เกี่ยวกับมารยาทในการสนทนาเบื้องต้น ให้ครอบคลุมถึงสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง เพื่อให้ผู้สื่อสารเข้าใจซึ่งกันและกัน และสมปรารถนา

1.1.8 การใช้เสียงและความสุภาพในการพูด

คนไทยส่วนใหญ่พูดจาอ่อนโยน ไม่นิยมตะโกนหรือส่งเสียงดัง ดังนั้นในบางสถานที่ถึงแม้ว่ามีกลุ่มคนพูดคุยกันอยู่ แต่แทบจะไม่ได้ยินเสียงพูดของคนกลุ่มนั้น จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำมารยาทการใช้เสียงและความสุภาพในการพูดดังตัวอย่าง

... เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องสังเกตว่าคนไทยให้เกียรติสุภาพบุรุษและคนที่มีอารมณืชั้น แต่ยืนชากับคนพูดจาเสียงดังหรือคนโกรธง่าย

(Byoung Do Lee. 2555: 212)

ไม่เหวี่ยงเหวักไว้วายส่งเสียงดัง: ในสถานที่สาธารณะ ไม่ว่าจะอยู่สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร โรงแรม หรือบนรถทัวร์ ไม่ควรส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 137)

เนื่องจากชาวจีนบางท้องถิ่นเคยชินกับการพูดเสียงดัง หรือใช้วิธีตะโกนเรียกคนอื่น เป็นการพูดคุยธรรมดาสำหรับชาวจีนบางสถานที่ ซึ่งไม่ใช่การทะเลาะวิวาทในแบบที่คนไทยเข้าใจเช่นนั้น คู่มือได้นำเสนอเรื่องการใช้เสียงสนทนาอย่างเหมาะสม เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวจีนเข้าใจธรรมเนียมของชาวไทย สามารถหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดซึ่งกันและกันเมื่อต้องกันพูดคุยในที่สาธารณะ

1.2 มารยาททางกาย

สังคมแต่ละสังคมมีข้อตกลงในการปฏิบัติตัว จนกลายเป็นวัฒนธรรมหรือเอกลักษณ์ของพฤติกรรม สังคมไทยก็เช่นกัน นอกจากมีข้อควรระวังทางวาจาแล้ว มารยาททางกาย เป็นข้อควรระวังสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวชมเช่นกัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวจีนเข้าใจวัฒนธรรมในสังคมไทย และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมอันไม่ควร จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้พบประเด็นมารยาททางกายดังนี้

1.2.1 มารยาทเรื่องการใช้ภาษากายและความสุภาพ

ในวัฒนธรรมตะวันตก อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายมีความสำคัญเท่ากันทุกส่วน แต่ในสังคมไทย อวัยวะบางส่วนอาจมีความหมายพิเศษ อย่างเช่น คนไทยถือศีรษะเป็นที่รวมขวัญ หรือมี

ความศักดิ์สิทธิ์ เท่าเป็นของต่ำ สกปรก เป็นต้น จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทเรื่องการใช้ภาษากายและความสุภาพดังนี้

1.2.1.1 มารยาทเรื่องศีรษะและผม

ตามธรรมเนียมบางประเทศ การจับหัวหรือจับผมคนสนิทหรือเด็ก ๆ อาจจะเป็นพฤติกรรมที่เอ็นดู แต่ในสังคมไทยมีความแตกต่างกัน คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการแนะนำ “ศีรษะและผม” ที่นักท่องเที่ยวควรให้ความระมัดระวังไว้ดังตัวอย่าง

ศีรษะและผม: เป็นแหล่งของจิตวิญญาณ ไม่นุญาตให้แตะต้องหัวและผม ถ้าโดยบังเอิญ ควรขอโทษทันที

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 30)

คนไทยถือว่า “ศีรษะ” เป็นส่วนที่สูงที่สุดของร่างกาย ดังนั้น จึงไม่อนุญาตให้จับศีรษะของบุคคลใด ๆ แม้ว่าจะเป็นมิตรก็ตาม คนไทยยังห้ามโบกมือผ่านศีรษะคนอื่น ๆ นี้ถือเป็นการดูถูกคนอื่น...

(Sun, Guangyong. 2546: 213-214)

สังเกตได้ว่า “ศีรษะและผม” มีความหมายพิเศษสำหรับคนไทย เป็นแหล่งของจิตวิญญาณ คนอื่นจึงไม่มีสิทธิ์ที่จะจับต้อง ในกรณีที่นักท่องเที่ยวต่างชาติสัมผัสศีรษะคนไทยโดยบังเอิญ หรือโดยไม่ได้ตั้งใจ ควรขอโทษทันที มิฉะนั้นอาจเป็นพฤติกรรมที่ไม่สุภาพสำหรับคนไทย

1.2.1.2 มารยาทการใช้เท้า

“เท้า” เป็นส่วนที่ต่ำสุดของร่างกาย ในสังคมไทย การใช้เท้าชี้คน สิ่งของหรืออื่น ๆ เป็นพฤติกรรมที่ไม่สุภาพ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยมีการแนะนำ เรื่อง “เท้า” ที่นักท่องเที่ยวควรให้ความระมัดระวังไว้ดังตัวอย่าง

คนไทยถือการชี้สิ่งของหรือคนด้วยเท้าแทนมือเป็นข้อห้าม เวลานั้นไม่สามารถชี้ไปที่คนอื่นด้วยปลายเท้า เป็นพฤติกรรมที่ไร่มารยาท เวลาแสดงอะไรให้กับใคร กรุณาใช้มือแทนเท้า เพราะคนไทยถือว่าเท้าเป็นสิ่งต่ำต้อย ใช้เดินเท่านั้น...

(Sun, Guangyong. 2546: 214)

...คนไทยถือว่าเท้าเป็นส่วนไม่สะอาด ดังนั้น ในประเทศไทย การใช้เท้าชี้สิ่งของถือเป็นพฤติกรรมที่ไร่มารยาท หากคุณต้องการที่จะแสดงให้เห็นบางสิ่งบางอย่าง ต้องชี้ด้วยมือ นอกจากนี้ เวลานั้น นั่งไขว่ห้างหรือใช้เท้าชี้ผู้คนไม่ได้

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณະพรม. 2558: 136)

จะสังเกตได้ว่าตามธรรมเนียมของสังคมไทย ทำเป็นสิ่งต่ำต้อย สิ่งสกปรก ทำสามารถใช้ในการเดิน แต่ห้ามใช้ในการชี้และแสดงสิ่งของหรือบุคคล ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่คนไทยถือว่าไม่สุภาพ

1.2.1.3 มารยาทการใช้มือ

สำหรับคนไทย มือซ้ายกับมือขวามีความหมายต่างกัน มารยาทในการใช้ภาษาท่าทางหรือการรับส่งสิ่งของด้วยมือ คู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำข้อความระมัดระวังไว้ดังตัวอย่าง

คนไทยถือว่ามือขวามีเกียรติและมือซ้ายต่ำต้อย ดังนั้นเมื่อรับของจากผู้อื่น ใช้มือขวา โอกาสทางการควรรับด้วยทั้งสองมือ ไม่สามารถใช้มือซ้าย...

(Sun, Guangyong. 2546: 214)

ดังนั้น จึงสังเกตได้ว่าในสังคมไทย การรับส่งของด้วยมือซ้ายไม่สุภาพเท่ามือขวานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจึงควรหลีกเลี่ยง

ในสังคมจีนปัจจุบันไม่มีการถือว่าอวัยวะบางส่วนมีความหมายพิเศษอย่างสังคมไทย เมื่อคู่มือได้นำเสนอเนื้อหาเหล่านี้ในคู่มือท่องเที่ยวไทยแล้ว เป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวชาวจีนได้เรียนรู้ว่าศีรชะของคนไทยห้ามเล่น ห้ามจับ ห้ามตบ ห้ามเอาเท้าไปชี้สิ่งของหรือบุคคลคน หลีกเลี่ยงการให้ของหรือส่งของด้วยมือซ้ายเป็นต้น เป็นการแนะนำวิธีการปฏิบัติตัวอย่างถูกต้อง หลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดว่าไม่เคารพวัฒนธรรม หรือไม่ให้เกิดกรณีคนในท้องถิ่นเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยว

1.2.2 มารยาทการไปวัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนา

ประเทศไทยให้ความสำคัญทางด้านศาสนา อย่างคู่มือได้แนะนำว่า

ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ มีประชากรมากกว่าร้อยละ 90 ศรัทธาในพุทธศาสนา คนไทยมีความเคารพต่อศาสนาอื่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคริสต์และศาสนาอิสลาม กฎหมายไทยมีบทบัญญัติพิเศษหลายประการ สำหรับการละเมิดบทบัญญัติของศาสนา เช่น การประพาศติผิดทางศาสนาในประเทศไทย หรือสร้างความวุ่นวายกับชุมชนทางศาสนา จะถูกดำเนินคดี

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 15)

ดังนั้น ในวัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนาที่ประเทศไทย ควรระมัดระวังการแต่งกายและปฏิบัติตามความเหมาะสม จากกรณีวิเคราะห์ คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการแนะนำข้อความระมัดระวัง ดังตัวอย่างเช่น

เมื่อคุณเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา โปรดตระหนักหลักการปฏิบัติดังต่อไปนี้
 ทำความเข้าใจกับสิ่งที่สามารถทำได้และสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ก่อน

กรุณาถอดรองเท้าก่อนเข้าวัด โปรดถอดรองเท้าก่อนเข้ามัสยิด และควรขออนุญาต
 ล้วงหน้า เมื่อภายในวัดมีงานเลี้ยงทางศาสนา โปรดอย่าเข้า

แต่งตัวสะอาดและเหมาะสม โปรดหลีกเลี่ยงการใส่เสื้อไม่มีแขนและเสื้อตัวสั้น กระโปรง
 และกางเกงสั้นเหนือเข่าเข้าไป ในวัดมัสยิด ผู้หญิงควรสวมกระโปรงยาวหรือกางเกงขายาว เสื้อเชิ้ตแขน
 ยาวและปิดกระดุมถึงระดับคอและสวมผ้าคลุมศีรษะ

ผู้หญิงโปรดอย่าจับต้องพระภิกษุ ท่านประกาศต้องการอยู่เป็นโสด และห้ามมีการสัมผัส
 ทางกายภาพกับผู้หญิงอย่างเคร่งครัด แม้กระทั่งเป็นการสัมผัสเล็กน้อยก็ได้ เมื่อผู้หญิงต้องการถวาย
 บัจฉัยให้กับพระภิกษุ ต้องมอบแก่ผู้ชายคนอื่น ๆ ที่อยู่ด้วย แล้วเขาจะนำไปถวายแทน หรือพระภิกษุดึงมุม
 เสื้อผ้าไว้ข้างหน้า ผู้หญิงสามารถวางบัจฉัยไว้บนเสื้อผ้าของพระภิกษุ

อย่าป็นขึ้นไปบนพระพุทธรูป หรือทำทำอันไม่สุภาพ ไม่ว่าพระพุทธรูปมีขนาดใหญ่หรือ
 เล็ก ขาดเสียหรือไม่ ถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งนั้น อย่างทำเครื่องหมาย "มาเที่ยวที่นี่" เพื่อเป็นที่ระลึก อย่าป็น
 หรือสัมผัสกับพระพุทธรูปเพื่อโพสต์ทำถ่ายภาพ

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 16)

ชาวไทยมองวัดและสถานที่ทางศาสนาเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ มีความสำคัญต่อ
 ชีวิตประจำวันของคนไทย ดังนั้น จึงสังเกตได้ว่า ด้านมารยาทการไปวัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนา
 คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอมารยาทเกี่ยวกับการแต่งกายมากที่สุด โดยแนะนำให้นักท่องเที่ยวต้อง
 แต่งกายสุภาพเรียบร้อยก่อนที่จะเข้าวัด เน้นย้ำข้อปฏิบัติห้ามใส่กระโปรงสั้น กางเกงขาสั้น หรือเสื้อผ้า
 ที่ดูไม่เรียบร้อยเข้าไปในวัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนา รองมาคือแนะนำให้ถอดรองเท้าก่อนเข้าวัด
 ห้ามเหยียบธรณีประตู ห้ามป็นขึ้นถ่ายรูปบนพระพุทธรูป และสตรีควรรักษาระยะห่างกับพระสงฆ์ ฯลฯ
 เนื่องจากว่านักท่องเที่ยวชาวจีนเกิดความนิยมเข้าร่วมกิจกรรมและเที่ยวชมวัดและสถานที่ทางศาสนา
 มากขึ้นเรื่อย ๆ ข้อควรปฏิบัติเหล่านี้จึงมีความสำคัญแนะนำให้แก่นักท่องเที่ยวชาวจีน เพื่อให้เรียนรู้
 เคารพวัฒนธรรมของสังคมไทย และปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมือนคนไทย

1.2.3 มารยาทการรับประทานอาหารนอกบ้าน

วิธีการรับประทานอาหารของคนไทยมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา อย่างในคู่มือได้
 แนะนำว่า “ในอดีต ไทยไม่มีคอนเซ็ปต์เรื่องโต๊ะอาหาร ใช้พื้นเป็นโต๊ะอาหาร แม้ในขณะนี้ ไปหมู่บ้าน
 เล็ก ๆ ของไทย ผู้คนก็ปูผ้าหรือเสื่อบนพื้น วางชุดช้อนส้อม นั่งกินรอบๆ” (กองบรรณาธิการ Jitsugyo
 no Nihon Sha. 2557: 139) อีกทั้ง คู่มือยังได้เสนอว่า “...คนไทยใส่ใจกับพฤติกรรมตอนรับประทานอาหาร
 มาก” (Sun, Guangyong.2546: 214) ดังนั้น ข้อควรปฏิบัติในการรับประทานอาหารนอกบ้าน
 เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวต่างชาติควรใส่ใจและเรียนรู้ เนื่องจากสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกรณี เช่น

ทานข้าวในโอกาสงานเลี้ยง งานวันเกิด งานแต่งงาน หรือไปทานดินเนอร์หรู เป็นต้น จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย พบประเด็น “มารยาทการรับประทานอาหารนอกบ้าน” ดังตัวอย่าง

...เวลาทานข้าว สิ่งที่ได้รับการยอมรับว่าไม่สามารถทำได้มีความคล้ายคลึงกับของจีน ตัวอย่างเช่น คนไทยเกลียดการกินหรือดื่มซูปเสียงดัง อีกประเด็นที่น่าจดจำคือ ยกถ้วยขึ้นมากินซูปโดยตรงไม่ได้ ให้ใช้ช้อนตักกินทีละเล็กละน้อย ใช้มือข้างถนัดหยิบช้อน อีกมือหนึ่งหยิบส้อม เพื่อให้เข้าเป็นกลุ่ม อีกทั้งในประเทศไทย ไม่ว่าจะกินในโรงแรมระดับสูงหรือร้านอาหารข้างทาง คนกินไม่มีเจตนาเรื่องจัดแบ่งแยกอาหาร ทุกคนกินอาหารจานหรือซามเดียวกัน ประเทศไทยไม่ได้มีชั้นประกอบอาหารและเรียงลำดับเหมือนประเทศตะวันตก แต่จะรวมอาหารบนโต๊ะพร้อม ๆ กัน กินอันไหนก่อนก็ไม่เป็นไร...หลังอาหารอย่าลืมหอมและพูดว่า "อร่อยมาก"

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 139)

การรับประทานอาหารในประเทศไทยมีสองรูปแบบ คนไทยสมัยก่อนนั่งกินบนพื้น และปัจจุบันนั่งบนเก้าอี้ ตอนทานข้าว ห้ามใช้ช้อน ส้อมหรือตะเกียบของตนเองไปหยิบอาหาร ควรใช้ช้อนกลาง และควรทานข้าวเงียบ ๆ

มารยาทบนโต๊ะอาหารระหว่างไทยจีนมีความแตกต่างกัน คนจีนใช้ตะเกียบกับถ้วยชาม คนไทยใช้ช้อน ส้อมกับจาน ทานน้ำซูปด้วยช้อน ห้ามกินด้วยปากโดยตรง เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม เรียนรู้วิธีและทำตามคนที่ท้องถิ่นก็พอ ข้อควรระวังคือ ไม่แนะนำพาลงกินพาลงขับเสมหะ หรือส่งเสียงดัง

อย่าทิ้งขยะไว้หน้าโต๊ะ หรือบนพื้น รักษาความสะอาด ในร้านอาหารบุฟเฟต์ ต้องต่อแถวตามลำดับ เอื้อเฟื้อแก่คนชรา เด็ก สตรีมีครรภ์ก่อน ระหว่างนั้น หากต้องการอาหารเพิ่ม ควรใช้จานสะอาดไปรองรับ

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรม. 2558: 138-139)

ในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น ได้กล่าวถึงมารยาทการรับประทานอาหารนอกบ้าน มีคู่มือบางเล่มได้แนะนำอย่างละเอียด บางเล่มให้ข้อเสนอแนะอย่างคร่าว ๆ ถึงแม้ว่าปัจจุบัน คนส่วนใหญ่ได้เรียนรู้มารยาทตามแบบสากลในการปฏิบัติตัว แต่ในบางท้องถิ่นของไทยยังรักษาการนั่งรับประทานอาหารบนพื้น และในประเทศไทยก็ยังรักษาวิธีการรับประทานอาหารส่วนตัวอยู่บ้าง ดังนั้น มารยาทการรับประทานอาหารนอกบ้านในประเทศไทยจึงมีความแตกต่างกับประเทศจีน ทางการใช้อุปกรณ์ ช้อน ส้อม และจานทานข้าว เวลาหยิบอาหารบนโต๊ะ ควรใช้ช้อนกลาง ต้องรักษาความสงบตอนรับประทานอาหาร เป็นต้น

1.2.4 มารยาทในการให้ทิป (Tips)

ทิป (Tips) คือเงินที่นอกเหนือจากค่าสินค้า แต่เป็นส่วนให้แก่งานเป็นพิเศษ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยเป็นครั้งแรกอาจไม่ค่อยคุ้นเคยกับ

วัฒนธรรม "การให้ทิป" เนื่องจากในประเทศจีนไม่ได้มีธรรมเนียมนี้ แต่ที่ประเทศไทย ธรรมเนียมการให้ทิปถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่นักท่องเที่ยวต่างชาติควรตระหนัก โดยเฉพาะในหมู่อาชีพการให้บริการ เพราะว่าไม่ว่าจะเป็นการเข้าพักโรงแรม การรับประทานอาหารที่ร้านอาหาร การซื้อจ่ายสิ่งของ ฯลฯ มักจะมีบริการคอยรับคำสั่ง ให้ความช่วยเหลือ หรือให้คำแนะนำ หากพอใจในการบริการของบริการ หรือเป็นการขอบคุณบริการที่ดูแล ซึ่งสังคมไทยมักจะแสดงโดยธรรมเนียมการให้ทิป จากการศึกษาวิเคราะห์ คู่มือท่องเที่ยวไทยได้กล่าวถึงมารยาทในการให้ทิปดังตัวอย่าง

แต่ก่อนในประเทศไทยไม่มีความเคยชินกับการชำระค่าทิป แต่ตอนนี้ได้กลายเป็นกฎแฝงในโรงแรมทั่วไปและระดับชั้นสูง โดยทั่วไปชำระประมาณ 10-20 บาท เพื่อความสะดวก คุณสามารถเตรียมแบงค์ย่อย วางตรงที่หยิบง่าย ต่อไปนี้เป็นคำแนะนำทั่วไปสำหรับค่าทิป

■ ถ้าคุณพอใจกับบริการ ต้องกล่าว "ขอบคุณ" และให้ค่าทิป โดยสารแท็กซี่ ถ้าคุณต้องให้เงินทอนเป็นค่าทิป คุณสามารถพูดว่า "ไม่ต้องทอนค่ะ"

■ อย่างไรก็ตาม ค่าทิปเป็นสิ่งแทนคำขอบคุณสำหรับการบริการที่พนักงานเสิร์ฟให้ ดังนั้นแม้ว่าบิลโรงแรมหรือร้านอาหารจะมีค่าธรรมเนียมการบริการ เวลาพบบริการที่ดีหรือต้องการให้พนักงานเสิร์ฟอะไร ให้เงินที่ต้องทอนเป็นค่าทิปจะดีกว่า ในร้านอาหารทั่วไป ถ้ามีอาหารใช้จ่าย 200-400 บาทปกติที่จะต้องให้ค่าทิป 10-20 บาท ถ้าคุณเพียงแคกินอาหารง่าย ๆ ในร้านเล็ก ๆ จะไม่จำเป็นต้องให้

■ อาชีพบางอย่างมีเงินเดือนต่ำ ค่าทิปถือเป็นรายได้ที่สำคัญ เช่นแม่บ้านโรงแรมและพนักงานเสิร์ฟ พนักงานเสิร์ฟในร้านอาหาร แต่ อย่างไรก็ตาม ค่าทิปเป็นสิ่งในบอกรับใจ ไม่จำเป็นต้องถือสาหรือรู้สึกน้อยเกินไป หากไม่พอใจกับบริการไม่ให้ก็ไม่มีไร

■ ในโรงแรม คุณสามารถให้ค่าทิป พนักงานปูเตียงวางเตียงไว้บนเตียง ปกติคือ 10-20 บาท

■ ในโรงแรมที่มีการแสดงและนาฏศิลป์ไทย หลังการแสดง สามารถขอให้นักแสดงมาตรงหน้าโต๊ะหรือขอถ่ายรูป ซึ่งในกรณีนี้ให้ค่าทิป 10-20 บาทก็พอ

■ ในร้านบาร์หรือโรงแรมขนาดใหญ่ จะมีบริการคอยรับใช้ในห้องน้ำเพื่อทำความสะอาด จัดการและอื่น ๆ โดยให้ค่าทิปประมาณ 10-20 บาท.....

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 109)

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้กล่าวถึง เรื่อง "การให้ทิป" นอกจากมีการบอกชื่อของ "ทิป" แล้วคู่มือมักจะแนะนำมาตรฐานของ "การให้ทิป" มีลักษณะอย่างไร หรือควรให้เท่าไร คู่มืออาจคำนึงถึงความแตกต่างของธรรมเนียมการให้ทิประหว่างไทยกับจีน จึงนำเสนอในคู่มือเพื่อเป็นข้อเสนอนแก่นักท่องเที่ยวชาวจีน แนะนำให้นักท่องเที่ยวชาวจีนตระหนักถึงวัฒนธรรมข้อนี้ ถึงแม้ว่าในคู่มือได้อธิบายจำนวนของค่าทิปควรจะต้องอยู่ที่เท่าไร แต่อันที่จริงแล้ว การให้ทิปเป็นเรื่องของน้ำใจ ไม่มี

กฎเกณฑ์ใดสามารถวัดน้ำใจ ดังนั้น นักท่องเที่ยวสามารถชำระค่าทิปตามความประทับใจที่ได้รับจากบริการ แต่อาจต้องหลีกเลี่ยงการให้เหรียญ

1.2.5 มารยาทในการถวายความเคารพพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์

การเมืองการปกครองของไทยปัจจุบันมีการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ประชาชนชาวไทยต่างถวายความจงรักภักดีและยึดมั่นพระมหากษัตริย์เสมือนเจ้าเหนือศีรษะ จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้พบคำอธิบายเรื่อง “มารยาทในการถวายความเคารพพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์” ดังตัวอย่าง

คนไทยภูมิใจมีพระมหากษัตริย์ที่ดี และให้ความเคารพอย่างยิ่ง ไม่นอгуาตให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์หรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ ในประเทศไทยสามารถพบเห็นรูปพระมหากษัตริย์แขวนบนผนัง เพราะไม่มีใครมีผู้ใดมีสิทธิ์เหนือกว่าพระมหากษัตริย์

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 29-30)

พระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ได้รับความเคารพนับถือจากประชาชนชาวไทย สำหรับพระราชวงศ์ ต้องให้ความเคารพตลอดเวลา ทิ้งหรือเหยียบธนบัตรโดยไม่ได้ตั้งใจ(ธนธนบัตรมีรูปกษัตริย์) สำหรับคนไทย เป็นพฤติกรรมอันไม่เคารพราชวงศ์ และอาจทำให้คุณเดือดร้อน

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพม. 2558: 135-136)

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ของไทย ด้วยคำบรรยายเพิ่มเติม เนื่องจากประเทศไทยมีการปกครองอันต่างจากประเทศจีน นักท่องเที่ยวชาวจีนอาจไม่เข้าใจระบบการมีพระมหากษัตริย์ในสังคมปัจจุบันต้องปฏิบัติตัวอย่างใด การแนะนำพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ไทยมีความสำคัญยิ่งต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน เป็นวิธีหนึ่งเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวชาวจีนเข้าใจเรื่องพระราชวงศ์ไทย และหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตัวโดยไม่ได้ตั้งใจ แต่อาจดูเหมือนไม่เคารพพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์

1.2.6 มารยาทในการเดิน

ในสังคมไทย เวลาเดินผ่านผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส หรือบุคคลที่มีฐานะสูงกว่า มีลักษณะของการเดินที่เหมาะสม ดังนี้

...ในการสื่อสารทางสังคม หนุ่มสาวจะพยายามวางศีรษะให้ต่ำกว่าผู้สูงอายุ เวลาผู้สูงอายุเดินผ่าน พวกเขาจะก้มลงเพื่อแสดงความเคารพ ในทางระดับทางสังคม ความสูงต่ำก็เช่นกัน

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสือด. 2557: 17)

... เวลาคนหนุ่มสาวต้องเดินผ่านด้านหน้าของพระสงฆ์ ผู้สูงอายุหรือผู้นำ ก็ม้วนลงและ
ค้อมตัวเพื่อแสดงความเคารพ

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 136)

จากข้อความสังเกตได้ว่าคู่มือได้แนะนำว่า เวลาเดินผ่านพระสงฆ์ ผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส หรือ
ผู้ที่มีฐานะสูงกว่า ฝ่ายที่มีอายุน้อยกว่า หรือมีฐานะต่ำกว่าควรค้อมตัวลงเล็กน้อย ทำตัวให้ต่ำกว่าเพื่อ
เป็นเกียรติและเป็นมารยาท

1.2.7 มารยาทในการใช้ห้องสุขา

ในชีวิตประจำวัน การเข้าใช้ห้องสุขาเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับทุกคน แต่ถ้าในที่สาธารณะ
การปฏิบัติอย่างไรถึงจะเป็นวิธีอันถูกต้องและทำให้คนดูดี สุภาพเรียบร้อย มีมารยาท คู่มือท่องเที่ยว
ไทยได้นำเสนอมารยาทการเข้าใช้ห้องสุขาดังตัวอย่าง

ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดในประเทศไทย จะมีห้องสุขาบริการถึงน้ำชักโครกไว้ ผู้ต้องการเดินทางไป
ท่องเที่ยวในชนบท ก็ไม่ต้องกังวลกับปัญหาเรื่องสุขา

ระบบการล้างที่ไม่ได้เป็นระบบล้างโดยอัตโนมัติ แต่หมายถึงหลังใช้ สามารถล้างด้วยน้ำใน
ถังได้ กระดาษทิชชูหลังใช้ทิ้งลงในถังขยะ ถึงขณะนี้มีบางพื้นที่ยังล้างด้วยมือซ้าย ดังนั้น เวลาใช้ของคน
ไทย ห้ามใช้มือซ้าย นักท่องเที่ยวที่ถนัดมือซ้ายควรจำจุดนี้ไว้

(Byoung Do Lee. 2555: 177)

ถึงแม้ว่าปัจจุบันในกรุงเทพฯ ลักษณะการตกแต่งห้องสุขาตามแบบสากลเป็นส่วนใหญ่
มีสิ่งของอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ครบถ้วน แต่บางสถานที่ในกรุงเทพฯ หรือต่างจังหวัด ลักษณะห้อง
สุขายังเป็นสภาพแบบไทย ๆ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอความรู้การเข้าใช้บริการในห้องสุขา
เพื่อเป็นการเสนอแนะแก่นักท่องเที่ยว ให้มีความสำคัญกับมารยาทในการใช้ห้องสุขาในไทยอย่างสุภาพ

นอกเหนือจากมารยาทอันควรตระหนักที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในคู่มือท่องเที่ยวไทยยังได้
กล่าวถึงมารยาทดังต่อไปนี้ เป็นสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ อย่างเช่น ไม่ควรถามเรื่องส่วนตัว
มากเกินไป ควรนัดหมายล่วงหน้าก่อนไปเยี่ยมชม ขออนุญาตก่อนถ่ายรูปกับพระสงฆ์ เชื้อเพื่อนั่งแก่
เด็ก สตรีมีครรภ์ คนชรา และคนพิการบนเครื่องโดยสาร ต่อแถวขึ้นลงรถ โปรดระวังป้ายบอกห้าม
ถ่ายรูป ในโรงพยาบาลนตรีผู้ชมทุกคนต้องยืนตรงทำความเคารพตอนเปิดเพลงสรรเสริญพระบารมีก่อน
ชมภาพยนตร์ทุกเรื่อง ไม่ควรแสดงความรักในที่สาธารณะ เป็นต้น เรื่องมารยาทไทยถือว่าเป็น
เอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น นับเป็นระเบียบกฎเกณฑ์ที่สามัญชนทุกคนควรตระหนักและปฏิบัติตนใน
สังคม เนื่องจากว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีประวัติศาสตร์อันเก่าแก่นับพันปี ย่อมมีมารยาทอันเก่าแก่ ดี
งามสืบทอดต่อมา เวล่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย จึงมีความ

จำเป็นต้องเรียนรู้มารยาทไทยเพื่อเป็นข้อชี้แนะในการปฏิบัติตัวให้ถูกระเบียบ คู่มือเล็งเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามมารยาทไทยอันถูกต้อง จึงมีการคัดเลือกข้อมารยาทไทย แนะนำมารยาทในการเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ อันมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะแก่นักท่องเที่ยวชาวจีน ทำให้นักท่องเที่ยวชาวจีนสามารถเข้าใจอันแท้จริงของสังคมไทย ลดความขัดแย้ง และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามอันควรระหว่างการท่องเที่ยวได้

2. อาหารไทย

อาหาร นอกจากได้เป็นปัจจัยหลักในการเสริมสร้างพลังงานแก่มนุษย์เพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้ตามปกติแล้ว ยังเป็นการบ่งบอกวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นด้วย การเดินทางท่องเที่ยวไทยปัจจุบันได้ให้ความสำคัญแก่ปัจจัยอาหารมากยิ่งขึ้น เนื่องจากต้องตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว บางสถานที่เที่ยวยังสร้างความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงอาหาร เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทย จากการวิเคราะห์เนื้อหาทางวัฒนธรรมด้านอาหารของไทยนั้น ได้พบมีการแนะนำเรื่องลักษณะอาหารไทยดังต่อไปนี้

2.1 ประเภทของอาหารไทย

วิธีการทำอาหารไทยมีความหลากหลาย เช่น ผัด ปิ้ง ต้ม นึ่ง ย่าง เผา ปิ้ง ทอด ยำ นึ่ง อบ รวมทั้งกินแบบสุก แบบดิบ หรือแบบผสม จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น มักจะให้ข้อมูลอาหารไทยอย่างกว้าง ๆ เสนอชื่ออาหารที่นักท่องเที่ยวชาวจีนมักพบระหว่างการเดินทาง จากการวิเคราะห์ตามลักษณะและวิธีการทำอาหารตามแนวการจัดรายการอาหารไทยทั่วไป ได้พบประเด็นดังต่อไปนี้

2.1.1 อาหารไทยประเภทต้มและแกง

นักท่องเที่ยวต่างชาติมักจะสับสนระหว่างอาหารประเภทแกงและต้ม เนื่องจากตามรายการอาหารที่มีรูปภาพทั่วไป “แกง” กับ “ต้ม” เป็นรายการที่มีน้ำซุปรมากกว่าอาหารประเภทอื่น แต่ในสายตาของคนไทย “แกง” กับ “ต้ม” มีความแตกต่างกัน “แกง” เป็นอาหารจานน้ำ มีรสเผ็ดร้อน ซึ่งรสเผ็ดร้อนเกิดจากการใช้น้ำพริกแกงปรุงรส แกงไทยถือเป็นอาหารที่ปรุงขึ้นเพื่อกินกับข้าว โดยใส่พริกกะปิ หัวหอม กระเทียม ตำลงด้วยกันให้ละเอียด แล้วใส่ผัก เนื้อสัตว์ต่าง ๆ อย่างหมู ไก่ ปลา กุ้ง เป็นต้น รสชาติจึงค่อนข้างจัดและมีปริมาณน้ำน้อยเมื่อเทียบกับ “ต้ม” แกงไทยยังสามารถแบ่งได้เป็นแบบใสและแบบข้น และความเข้มข้นนั้นจะมีหลายระดับขึ้นกับการใส่กะทิ เนื้อปลาไหลหรือเนื้อกุ้งไหลกับเครื่องแกง และระยะเวลาในการเคี่ยว ส่วน “ต้ม” มีความใกล้เคียงเมื่อมีขั้นตอนการใส่เครื่องแกงแต่กะปิหรือกระเทียมอาจใส่หรือไม่ใส่ก็สุดแล้วแต่คนชอบ แล้วผ่านการผัดก่อนลงในหม้อน้ำเดือด

(ญาดา ศรีเงินยวง และ ชนิรัตน์ สำเร็จ. 2556:11) ในได้แนะนำความแตกต่างของ “แกง” กับ “ต้ม” แกงนักท่องเที่ยวชาวจีนเช่นกัน เพื่อเป็นการให้ความรู้อย่างคร่าว ๆ ว่า

...แกง [Keang] เป็นอาหารคล้ายแกงกะหรี่ที่มีน้ำซุปน้อย ส่วนต้ม [Dom] เป็นอาหารที่มีน้ำซุปเยอะหน่อย แต่มีความแตกต่างตามรายการอาหาร ซึ่งต้องตั้งชื่อตามความเหมาะสม แกงและต้มเป็นอาหารที่ตั้งบนกลางโต๊ะอาหารเหมือนหม้อ ต้องใช้ช้อนขนาดใหญ่ตักใส่จานหรือถ้วยเพื่อรับประทาน

(Byoung Do Lee. 2555: 139)

รายการของอาหารประเภทแกง และต้มมีความหลากหลาย จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย พบประเด็นตามลำดับที่ปรากฏจากมากไปน้อยในคู่มือ ดังนี้

2.1.1.1 ต้มยำ

เนื่องจากว่าภาพยนตร์ศิลปะการต่อสู้เรื่อง **ต้มยำกุ้ง** เคยทำให้ชาวต่างชาติคุ้นเคยกับชื่อต้มยำกุ้ง และความอร่อยเข้มข้นในต้มยำกุ้งยิ่งทำให้ชาวไทยลือชื่อ ในหนังสือ **อาหารวัฒนธรรม สุขภาพ** ของ ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2556: 11) ได้บันทึกว่า ในปี พ.ศ.2542 คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติสำรวจอาหารไทยที่ชาวต่างชาติทั่วโลกนิยมมากที่สุด ปรากฏว่า ต้มยำกุ้งมาเป็นอันดับหนึ่ง ต้มยำเป็นอาหารไทยชนิดหนึ่งครบรสทั้งเผ็ด เปรี้ยว หวาน เค็ม และรสขม ในคู่มือท่องเที่ยวไทย ดังตัวอย่างเช่น

ต้มยำกุ้ง ต้มยำไถ่ น้ำขุ่น

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; & อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 57)

เที่ยวจนเหนื่อย ก็อย่าลืมลองชิมอาหารเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นด้วย พุดถึงเมืองไทยสิ่งที่มีชื่อเสียงมากที่สุดก็คงเป็น 冬阴功 ภาษาไทยคือ **ต้มยำกุ้ง** จริง ๆ คือน้ำซุปกุ้งเผ็ดเปรี้ยว ส่วนประกอบหลักได้แก่ ใบมะกรูด ตะไคร้ กุ้ง น้ำพริก ซอสกะหรี่ น้ำจิ้มกุ้ง น้ำจิ้มปลาเป็นต้นแล้ว หอมเผ็ดนุ่มกลมกล่อม สามารถเรียกน้ำย่อยได้ดี เป็นตัวแทนอันดับ 1 ของอาหารไทยอย่างแน่นอน มีตำนานกล่าวไว้ในศตวรรษที่ 18 ยุครุ่งธนบุรีของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช องค์หญิงปวดีไม่ยอมเสวยอาหารใด ๆ ทั้งสิ้น อย่างไม่น่าเชื่อเลยว่า หลังองค์หญิงเสวยน้ำซุปถ้วยนั้น ร่างกายกลับเข้าสู่ปกติ อาการป่วยลดลง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ยกย่องต้มยำกุ้งเป็นน้ำซุปแห่งชาติ เพื่อนที่มาเที่ยวที่ไทยก็อย่าพลาดรายการนี้

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 33)

จะสังเกตได้ว่าในคู่มือที่ได้ปรากฏรายการต้มยำนั้น มักจะเสนอเป็นต้มยำกุ้ง(ทะเล) ต้มยำไถ่ น้ำขุ่น คู่มืออาจคำนึงถึงความนิยมจากการรับประทานอาหารรายการต้มยำเป็นพิเศษ

โดยเฉพาะต้มยำกุ้ง นอกจากนั้น คู่มือยังได้แนะนำรายการต้มยำด้วยคำบรรยายเพิ่มเติม ลักษณะการอธิบายโดยใช้ถ้อยคำเชิงชุมชนนักท่องเที่ยวได้ลองทานลองชิมรสชาติของรายการต้มยำ เช่น “เที่ยวจนเหนื่อย ก็อย่าลืมลองชิมอาหารเอกลักษณะเฉพาะท้องถิ่นด้วย พุดถึงเมืองไทยสิ่งที่มีชื่อเสียงมากที่สุดก็คงเป็น 冬阴功 ภาษาไทยคือ ต้มยำกุ้ง”

2.1.1.2 แกงเขียวหวานและแกงมัสมั่น

รองมาจากต้มยำ คือแกงที่มีรสชาติเข้มข้น ได้แก่แกงเขียวหวาน แกงเขียวหวานมีประวัติมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ชื่ออาหารเรียกตามสีของน้ำแกง เป็นแกงไทยโบราณอย่างหนึ่งที่มีชื่อเสียงไปไกลทั่วโลกเช่นกัน แกงเขียวหวานสามารถเติมเนื้อสัตว์ตามใจคนรับประทาน อย่างเนื้อไก่ เนื้อหมู เนื้อวัว เนื้อปลา ชมรมแม่บ้านอาหารไทย (2552: 40) ได้แนะนำว่า แกงเขียวหวานมีความหอมของพริกแกง และหอมเครื่องเทศ มีรสหวานของกะทิ ถ้ารับประทานกับขนมจีนก็จะเพิ่มความอร่อยยิ่งขึ้น ในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น ได้กล่าวถึงรายการ “แกงเขียวหวาน” ดังตัวอย่างเช่น

แกงเขียวหวาน

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 61)

แกงเขียวหวานเนื้อที่ขึ้นชื่อว่าอร่อย

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 181)

แกงเขียวหวานไก่

(He, Jianyi. 2558: 118)

คู่มือท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่ได้เสนอชื่อ “แกงเขียวหวาน” เป็นส่วนใหญ่เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในการสื่อสาร

ส่วน “แกงมัสมั่น” เป็นอีกหนึ่งรายการอาหารที่มีความเผ็ดร้อน หอมมัน หวาน อร่อยกลมกล่อม อย่างคู่มือได้อธิบายว่า “CNNgo.com เคยทำการจัดอันดับ 50 อันดับอาหารที่อร่อยที่สุดในโลก (World's 50 most delicious foods) ด้วยการโหวตผ่านทาง Facebook แกงมัสมั่นของไทยเป็นที่หนึ่งในโลก” (คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 75) ความอร่อยของ “แกงมัสมั่น” ได้รับความนิยมนับประทานจากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เวทีน ชาตีกุล; และ ภาคิน ลิขิตธกุล(2556: 172) ได้กล่าวว่า ต้นตำรับเดิมของแกงมัสมั่นได้รับอิทธิพลจากอินเดียบ้าง เปอร์เซียบ้าง และประเทศเพื่อนบ้าน แล้วคนไทยได้นำมาปรับปรุงลดปริมาณเครื่องเทศให้น้อยลงเพื่อให้เหมาะสมนิยมของคนไทย ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอ “แกงมัสมั่น” ดังตัวอย่าง

ดิฉัน/ผมขอแกงมัสมั่นไก่ 1 ที่ค่ะ/ครับ

(Li, Hong. 2558: 136)

...ส่วนทางภาคใต้ ติดทะเลทั้งสองฝั่ง คนท้องถิ่นนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ อาหารพื้นเมืองได้นำส่วนประกอบที่พบมากในอาหารมาเลเซียเป็นส่วนใหญ่ เช่น ไขมันเป็นต้น เครื่องปรุงรสค่อนข้างเข้มข้น บางครั้งจะมีรสเปรี้ยว อาหารที่มีชื่อเสียง อย่างเช่นแกงมัสมั่น เป็นต้น

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 45)

นอกจากคู่มือจะแนะนำชื่อ "แกงมัสมั่น" ยังได้แนะนำที่มาของเครื่องปรุงและ ส่วนประกอบของการทำแกงมัสมั่นด้วยคำบรรยายเพิ่มเติมเพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวชาวจีนไปลองชิม แกงมัสมั่นเมื่อไปเที่ยวภาคใต้ด้วย

2.1.1.3 แกงและต้มอื่น ๆ

ความหลากหลายของรายการอาหารประเภทแกงและต้ม ทำให้คู่มือได้กล่าวถึง “แกง” และ “ต้ม” ที่นอกเหนือจากรายการต้มยำ แกงเขียวหวาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้มข่าไก่ แกงจืด แกงจืดลูกชิ้นปลา แกงกะหรี่ไก่ แกงเลียงกุ้ง แกงเผ็ดหมู แกงส้ม
พะแนงเนื้อ

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 121-122)

แกงกะหรี่ไก่ พะแนงเนื้อ สุกี้ทะเลรวมมิตร

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 120-121)

แกงพะแนงไก่

(He, Jianyi. 2558: 118)

อาหารภาคกลางมีแกงเผ็ดเปิดอย่างและหมีกะทิคั่ว

อาหารภาคใต้มีหมูผัดกะปิและแกงพริกกระดุกหมูคั่ว

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 227)

รายการอาหารประเภทแกงและต้มที่ได้กล่าวในคู่มือท่องเที่ยวไทย อย่างเช่น แกงจืด แกงส้ม ต้มข่าไก่ แกงกะหรี่ แกงเลียงกุ้ง พะแนงเนื้อ เป็นต้น ต่างเป็นอาหารที่คนไทยนิยมรับประทาน อย่างแกงจืดเป็นอาหารที่คนไทยทุกคนคุ้นเคยกัน เพราะมีวิธีการทำไม่ซับซ้อน ลักษณะแกงจะมีน้ำใส รสจืดกว่า อย่างแกงจืดลูกชิ้นปลา แกงจืดเต้าหู้หมูสับ เป็นต้น ส่วนแกงหรือต้มอื่น ๆ ต่างก็สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาการรับประทานอาหารประเภทนี้ของคนไทยเช่นกัน

2.1.2 อาหารไทยประเภทต้มยำ ยำและลาบ

อาหารไทยประเภทต้มยำ และยำ มีความใกล้เคียงกับอาหารประเภทสลัดของประเทศอื่น แต่มักจะมีรสจัดกว่า สามารถแยกออกเป็นรสเปรี้ยวหรือรสหวาน ซึ่งโดยส่วนใหญ่รสเปรี้ยวจะมาจากการปรุงด้วยน้ำมะนาวหรือน้ำส้มสายชู รสหวานมักจะมาจากการประกอบด้วย กะทิ มะพร้าวคั่ว น้ำตาลปี๊บ ส่วนอาหารประเภทลาบ มีขั้นตอนการปรุงอาหารโดยการสับให้ละเอียด เช่น เนื้อสัตว์ ทั้งนี้

เพื่อนำไปปรุงกับเครื่องปรุงน้ำพริก น้ำปลาร้า ข้าวคั่ว ต้นหอม ผักชี หรืออื่น ๆ จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย พบรายการอาหารประเภทส้มตำ ยำและลาบ ดังนี้

2.1.2.1 ส้มตำ

ในบทความเรื่อง “ ‘ส้มตำ’ สะท้อนวิถีการกินของพื้นที่ถิ่นก่อนขึ้นห้างเพิ่มมูลค่า ” (2557: 4) ได้อธิบายชื่อ "ส้มตำ" ว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคำว่า "ส้ม" มาจากความหมายคือ "เปรี้ยว" ส่วน "ตำ" เป็นการคลุกเคล้าโดยใช้ครกไม้ ซึ่งเป็นอาหารชนิดที่ตั้งชื่อตามลักษณะรสชาติและวิธีการทำ ส้มตำมีชื่อเสียงพอ ๆ กับต้มยำกุ้ง เป็นอาหารที่นักท่องเที่ยวต่างชาติห้ามพลาดเช่นกัน ส้มตำมักนำเส้นมะละกอดิบ และพร้อมด้วยวัตถุดิบอื่น ๆ เช่น มะเขือเทศ พริก ถั่วฝักยาว กระเทียม และปรุงรสด้วยน้ำตาลปีบ น้ำปลา มะนาว (ชมรมแม่บ้านอาหารไทย.2552: 68) จึงมีรสชาติออกเผ็ด เค็ม และเปรี้ยว ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้อธิบายถึงส้มตำ อย่างสัมพันธ์ไปกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังตัวอย่างเช่น

อาหารภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวัฒนธรรมอันเดียวกับประเทศลาว รสชาติอาหารที่เผ็ดและเค็ม อาหารที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือส้มตำ (อ่าน:宋搭姆) และไก๋ย่าง (อ่าน:盖严)
(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 127)

ถึงแม้ว่าของต่าง ๆ ที่ตลาดน้ำค่อนข้างแพง แต่ก็สามารถลองทานส้มตำอันทำจากผลไม้ ส้มตำเป็นอาหารภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันสามารถหาซื้อได้ตามร้านอาหารต่าง ๆ โดยการโขลกกุ้งแห้ง กระเทียม พริก น้ำมะนาว น้ำปลาในครก แล้วใส่เส้นมะละกอโขลกคลุกเคล้าให้เข้ากัน ตามความนิยมส่วนบุคคลแล้วยังสามารถใส่กุ้งสด เนื้อปู ถั่วลิสง หรือน้ำผึ้งเป็นต้น ซึ่งเป็นอาหารไทยที่ห้ามพลาดเด็ดขาด ถ้าหากคุณรู้สึกเผ็ดมากก็สั่งข้าวเหนียวจานเพิ่ม นี่เป็นเคล็ดลับแก้เผ็ดสำหรับคนไทย

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 60)

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่าในคู่มือท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่ได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับรายการส้มตำ ในลักษณะการบอกชื่อ หรือคู่มือมักจะมีการแนะนำ "ส้มตำ" ด้วยคำบรรยายเพิ่มเติมเพื่อแนะนำส่วนประกอบและวิธีการทำส้มตำอย่างละเอียด

2.1.2.2 ยำ

ยำ เป็นรายการอาหารประเภทหนึ่ง มีวิธีการทำที่ง่าย โดยผ่านการต้มเนื้อ แล้วนำเส้น เนื้อสัตว์ไปลวกในน้ำเดือดจนสุก สะเด็ดน้ำให้แห้ง ใส่เครื่องปรุงน้ำมะนาว น้ำปลา น้ำตาลลงไป เป็นอาหารที่ไม่ซับซ้อน แต่ได้รับความนิยมทั้งจากคนปรุงและคนทาน ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอไว้ ดังตัวอย่างเช่น

ย่ำปลาหมึก ย่ำเนื้อ

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 124)

ย่ำสามกรอบ

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 61)

ย่ำกุ้งเส้นงานนี้รสชาติเป็นอย่างไร

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 186)

ย่ำกุ้งเส้นรวมมิตร ย่ำกุ้งเซียง

(He, Jianyi. 2558: 129)

ย่ำเล็บมือนาง

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 58)

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนออาหารประเภทยำ อย่างเช่น ย่ำกุ้งเส้น ย่ำปลาหมึก ย่ำเนื้อ ย่ำสามกรอบ ย่ำกุ้งเซียง ย่ำเล็บมือนาง ซึ่งคู่มือส่วนมากนำเสนอในลักษณะบอกชื่อรายการอาหาร และเล่มของ Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ (2557) ได้นำเสนอวิธีการ เพื่อเป็นความรู้แก่นักท่องเที่ยวชาวจีนใช้เมื่อสั่งหรือรับประทานอาหารประเภทยำ นอกจากนี้ ย่ำกุ้งเส้นเป็นรายการอาหารที่ปรากฏมากที่สุดในประเภทยำทั้งหมด

2.1.2.3 ลาบ

ลาบ มีส่วนประกอบหลัก คือ เนื้อหมูหรือเนื้อวัวสด ผ่านการสับให้ละเอียดแล้วนำมาคลุกเคล้ากับเลือดสดและเครื่องในต้ม ปรงด้วยเครื่องปรุงและเครื่องเทศต่าง ๆ ลาบกินกับผักสดนานาชนิด โดยเฉพาะประเภทสมุนไพรที่มีกลิ่นหอมฉุน “ลาบ” ยังมีวิธีการปรุงด้วยเนื้อสัตว์อื่น ๆ ในคู่มือท่องเที่ยวไทย ได้นำเสนออาหารประเภทลาบไว้อย่างสัมพันธ์กับเรื่องวัฒนธรรมการรับประทานอาหารของภูมิภาคต่าง ๆ ในไทย ดังตัวอย่างเช่น

ลาบเนื้อ ลาบหมู

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 121-124)

ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาหารหลักคือข้าวเหนียว อาหารทั้ง 3 มีอ้อก็หนึ่มไม่พันข้าวเหนียว การรับประทานข้าวเหนียวโดยการปั้นข้าวเหนียวก้อนเล็ก กินคู่กับไก่ย่าง ลาบ ส้มตำหรือแหนม จิมน้ำจิ้ม และผักต่าง ๆ

(Byoung Do Lee. 2555: 136)

อาหารภาคอีสานมีไก่ผัดเม็ดมะม่วงและลาบหมูครับ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 227)

ข้อมูลดังกล่าวสังเกตได้ว่าเมื่ออธิบายถึงภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคเหนือ การรับประทานลาบจะเป็นรายการอาหารที่ได้รับความนิยม คู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำชื่อรายการอาหาร หรืออาจอธิบายด้วยคำบรรยายเพิ่มเติม อย่างเช่นในเล่มของ Byoung Do Lee (2555) มีการแนะนำอาหารภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คู่มือได้แนะนำอาหารที่สามารถรับประทานคู่กับข้าวเหนียว ซึ่งรายการ “ลาบ” เป็นหนึ่งในนั้น นอกจากนี้ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยมีการนำเสนอชื่อรายการอาหาร “ลาบหมู” มากกว่า “ลาบเนื้อ” หรือลาบอื่น ๆ

2.1.3 อาหารไทยประเภทข้าวและเส้น

การจัดแบ่งอาหารประเภทนี้ รายการอาหารโดยส่วนใหญ่เป็นอาหารจานเดียวและเหมาะสำหรับเป็นมือเร่งด่วนช่วยให้ลืมท้องได้

2.1.3.1 ข้าว

ข้าวในประเภทนี้มีทั้งข้าวสวยที่ได้รับความนิยมรับประทานแล้ว ยังมีรายการอาหารประเภทกับข้าว จึงมีความหลากหลายของส่วนผสม ดังตัวอย่างที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย อย่างเช่น

ข้าวผัดกุ้ง(ปู/ไก่/หมู) ข้าวผัดอเมริกัน ข้าวผัดเนื้อ

(Byoung Do Lee. 2555: 138)

ข้าวคลุกกะปิ ข้าวต้มทะเลรวมมิตร ข้าวอบสับประรด ข้าวมันไก่

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 122-123)

ข้าวผัดปู

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 62)

ขอข้าวมันไก่หนึ่งจาน

ขอข้าวผัดกุ้งหนึ่งจาน แล้วก็ผัดผักรวมมิตร 1 จาน

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 188)

ข้าวเหนียวไก่ย่าง ข้าวหมูแดง ข้าวมันไก่ ข้าวผัดไข่ ข้าวขาหมู

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 58-59)

อาหารไทยปัจจุบันมีหลากหลายรายการได้รับอิทธิพลจากชาวจีนโพ้นทะเลอพยพมาประเทศไทย โดยเฉพาะอาหารแต้จิ๋ว อย่างเช่น โจ๊ก ก๋วยเตี๋ยว และข้าวมันไก่ ซึ่งคือข้าวมันไก่ไหหลำ

ต่อไปนี่เราจะมาแนะนำข้าวมันไก่ซึ่งเป็นรายการอาหารที่ฟังชื่อไปรู้สึกเลี่ยน แต่สามารถจับใจคนกินทุกคนได้ ...

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 45-46)

ความหลากหลายของอาหารประเภทข้าวที่คนไทยนิยมรับประทานทำให้คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอรายการข้าวอย่างหลากหลายเช่นกัน จากข้อมูลดังกล่าวจะสังเกตได้ว่า มีรายการอาหารอย่างเช่น ข้าวคลุกกะปิ ข้าวต้มทะเลรวมมิตร ข้าวอบสับปะรด ข้าวเหนียวไก่ย่าง ข้าวหมูแดง ข้าวมันไก่ ข้าวขาหมู และรายการข้าวผัดต่าง ๆ ซึ่งมักจะนำเสนอในลักษณะการให้บอกชื่อรายการ ส่วนคู่มือเล่มของคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform (2559) ได้แนะนำรายการอาหาร “ข้าวมันไก่” อย่างละเอียด เพื่อให้เห็นที่มาของอาหารและความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมจีน นักท่องเที่ยวสามารถเลือก “ข้าวมันไก่” เป็นรายการอาหารจานเดียวสั่งทานได้ นอกจากจะสะดวกแล้วยังมีรสชาติที่คุ้นเคยอีกด้วย นอกจากนี้รายการ “ข้าวผัด” ถูกนำเสนอในการประกอบวัตถุดิบอย่าง กุ้ง ไข่หรือปู เป็นต้น รายการอาหารจานเดียวสองอย่างนี้เป็นอาหารจานโปรดสำหรับชาวไทยเช่นกัน ส่วนรายการอาหารประเภทข้าวอื่น ๆ ที่ได้นำเสนอไว้ ซึ่งเป็นการบ่งบอกความหลากหลายของรายการอาหารประเภทข้าวและความนิยมของการรับประทานรายการประเภทข้าวของคนไทย

2.1.3.2 เส้นก๋วยเตี๋ยว

เส้นก๋วยเตี๋ยว เป็นอาหารประเภทเส้น ส่วนใหญ่ทำมาจากแป้งข้าวเจ้า ส่วนมากจะมีลักษณะเส้นยาว ผ่านการลวกน้ำเดือด แล้วนำมาปรุงใส่เครื่องต่าง ๆ สามารถรับประทานในแบบแห้งและแบบน้ำ ปริมาณของลูกค้าตามร้านก๋วยเตี๋ยวทั่วไป ย่อมเป็นภาพบ่งบอกความนิยมในการรับประทานก๋วยเตี๋ยวของคนไทย เพราะมีก๋วยเตี๋ยวหลากหลายประเภทให้เลือกรับประทาน จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้พบการนำเสนอรายการอาหารเส้นก๋วยเตี๋ยวดังตัวอย่าง

บะหมี่ไทยมีทั้งก๋วยเตี๋ยว (ggu e yi di yo woo) บะหมี่ (ba mi) ขนมจีน (kanom jean) เป็นต้น ส่วนมากจะสามารถหาซื้อตามร้านริมถนนหรือตลาดตอนเย็นหรือตอนกลางคืน ปริมาณของเส้นไม่มาก แต่มีเครื่องปรุงอย่างเนื้อสัตว์ ปลาและผักต่าง ๆ ค่อนข้างเยอะ ขนาดของเส้นต่างกัน อย่าง เส้นใหญ่ เส้นเล็ก และเส้นที่คล้ายราเม็งสีเหลืองเรียกกันว่าเป็นเส้นหมี่

(Byoung Do Lee. 2555: 139)

ผัดไทย เส้นใหญ่ น้ำ เส้นเล็กแห้งลูกชิ้นปลา ผัดซีอิ้ว เส้นหมี่น้ำลูกชิ้นหมู

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 122-123)

ดิฉันผมขอต้มยำกุ้ง 1 ที่คะ/ครับ

ผัดไทย ผัดซีอิ้ว ก๋วยเตี๋ยวดำหน้า เส้นหมี่น้ำ วุ้นเส้นน้ำ บะหมี่น้ำ ก๋วยเตี๋ยวน้ำ

บะหมี่น้ำหมูแดงพิเศษคะ/ครับ

ดิฉัน/ผมขอผัดซีอิ้ว 1 ที่คะ/ครับ

ดิฉัน/ผมขอเส้นหมี่น้ำ 1 ที่คะ/ครับ

ดิฉัน/ผมขอบะหมี่น้ำหมูแดง 1 ที่คะ/ครับ

ดิฉัน/ผมขอก๋วยเตี๋ยวราดหน้า 1 ที่คะ/ครับ

ดิฉัน/ผมขอสุกี้ 1 ที่คะ/ครับ

ดิฉัน/ผมขอเส้นเล็กน้ำ 1 ที่คะ/ครับ

(Li, Hong. 2558: 35-144)

ข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นถึงการนำเสนอความหลากหลายของอาหารประเภทเส้นก๋วยเตี๋ยว อย่าง ก๋วยเตี๋ยวน้ำ วุ้นเส้นน้ำ บะหมี่น้ำ ก๋วยเตี๋ยวมัดซีอิ้ว ผัดไทย ก๋วยเตี๋ยวราดหน้า เส้นเล็กแห้ง ลูกชิ้นปลา เส้นหมี่น้ำ ลูกชิ้นหมู เป็นต้น เนื่องจากลักษณะรายการอาหารประเภทเส้นมีความแตกต่าง อย่างเช่น เส้นใหญ่ เส้นเล็ก เส้นหมี่ แบบน้ำ แบบแห้ง ใสเนื้อสัตว์ต่าง ๆ เป็นต้น ในคู่มือจึงมีการบอกชื่อรายการค่อนข้างหลากหลาย การแนะนำเน้นรายการอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย เพื่อเป็นข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวชาวจีนนำไปสื่อสารเมื่อสั่งอาหารประเภทเส้น

ในส่วนของรายการ “ผัดไทย” เวทีน ชาติกุล; และ ภาคิน ลิขิตกุล (2556: 177) ได้กล่าวถึงความเป็นมาว่า หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองพ.ศ. 2475 ก๋วยเตี๋ยวมัดไทยเริ่มเลือกใช้เส้นจันทบูรแทนเส้นก๋วยเตี๋ยวทั่วไป ผัดกับเต้าหู้เหลือง หัวปลีและถั่วงอก ต่อมาค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนตามความนิยม ใสถั่วงอก หัวปลี กุ้งแห้ง เป็นต้น ค่อยนำมาปรุงรสด้วยพริก น้ำปลา และน้ำตาล น้ำมะนาวสด จะมีความอร่อยถึงใจ นอกจากนี้ ในคู่มือเล่มแรกของคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform (2559: 123) ได้เสนอว่า “ถ้าซื้อปิ้งเหนียวแล้วหรือเกิดความอยากทานอะไร อย่าลืมลองชิมอาหารไทยตามท้องถิ่นบ้าง ในที่นี้จะขอแนะนำ 1 ใน 10 อาหารยอดนิยมตามร้านริมบาทวิถี (Street Food)-ผัดไทย...” เป็นการแนะนำถึงเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่มีชื่อเสียงในไทย นั่นคือร้านอาหารริมทาง หรือ Street Food ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2556:19) ยังได้แนะนำว่า ถึงแม้ว่าผัดไทยแต่เดิมเป็นอาหารริมบาทวิถี (Street Food) แต่ปัจจุบันได้กลายเป็นรายการอาหารที่ชาวต่างชาตินิยมรับประทานเป็นอันดับ 3

2.1.4 อาหารไทยประเภทย่าง ทอด ปิ้ง และเผา

อาหารประเภทปิ้ง ย่าง ทอด และเผา สามารถพบเห็นและหาซื้อเกือบทุกตรอกซอกซอย ส่วนประกอบของอาหารประเภททอด ปิ้ง ย่าง และเผา มักจะเป็นเนื้อสัตว์หรือผัก อาจมีขั้นตอนการหมัก หรือรับประทานคู่กับน้ำจิ้มเพื่อให้ได้รสเข้มข้น มีกลิ่นหอมกว่าอาหารประเภทอื่น ๆ ชาวต่างชาติรับประทาน มักจะอยากลองชิมทันที จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย พบดังนี้

2.1.4.1 ย่าง

ย่างเป็นวิธีการทำอาหารอย่างหนึ่ง โดยใช้ไฟแรงจากถ่านไฟหรือเตาปิ้งย่างไฟฟ้า อาหารที่ย่างสุกแล้วจะมีกลิ่นหอม หันกรอบ เช่น ไก่ย่าง ปลาตุ๋นย่าง และปลาหมึกย่าง เป็นต้น ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏรายการอาหารประเภทย่าง ดังตัวอย่างเช่น

เนื้อย่าง เนื้อพะย่าง ปลาย่าง เบ็ดย่าง

(Sun, Guangyong. 2546: 15)

ฉันอยากกินส้มตำกับข้าวเหนียวไก่ย่าง

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 181)

คอหมูย่าง ไก่ย่าง

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 58)

พอมาถึงภาคเหนือ จะพลาดไส้จุกภาคเหนือได้อย่างไร ไส้จุกเป็นหนึ่งในของฝากยอดนิยม วิธีการทำคือนำหมูสับคู่กับเครื่องเทศยัดเข้าไปใส่ไส้หมู ผ่านการเผาอย่างก่อนนำไปจำหน่าย ร้านบางร้านอาจห่อด้วยขลุ่ยมีย้อมพอยล์หรือใบบัวเพื่อรักษาอุณหภูมิ ถึงแม้ว่ารูปร่างหน้าตาอาจไม่ดีมากนัก แต่รสชาติไม่เลว ความหอมกลมกล่อมจากเครื่องเทศ คู่กับรสเผ็ด มันแต่ไม่เลี่ยน หอมนุ่มพอดี จึงได้รับการยกย่องเป็น 1 ใน 10 ของฝากของภาคเหนือ ไม่ว่าจะซื้อมากินเองหรือซื้อฝากเพื่อนก็ได้ความทรงจำที่ดีเช่นกัน ต้องจำให้แม่น มันเรียก"ไส้จุก"

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 153)

สังเกตได้จากรายการอาหารประเภทย่างได้นำเสนอในคู่มือท่องเที่ยวไทย มีรายการอย่างเช่น ไก่ย่าง เนื้อย่าง เนื้อพะย่าง ปลาย่าง เบ็ดย่าง คอหมูย่าง และไส้จุก เป็นต้น คู่มือมักจะนำเสนอด้วยการบอกชื่อรายการ นอกจากนั้น คู่มือท่องเที่ยวไทยยังได้นำเสนอรายการไส้จุกด้วยคำบรรยายเพิ่มเติมค่อนข้างละเอียดในลักษณะเป็นคำเชิญชวนให้ลองชิมลองซื้อเป็นของฝาก ส่วนชื่อรายการอาหารประเภทย่างที่ปรากฏมากที่สุดคือ "ไก่ย่าง"

2.1.4.2 ทอด

เช่นเดียวกันกับการย่าง คนไทยนิยมรับประทานรายการประเภททอดมาก เพราะความอร่อยเกิดจากการทอดด้วยน้ำมัน คนไทยนิยมนำเนื้อสัตว์ต่าง ๆ มาทำเป็นวัตถุดิบอย่าง หมู เนื้อ ไก่ ปลา กุ้ง ฯลฯ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏรายการอาหารประเภททอดดังตัวอย่างต่อไปนี้

หมูทอดกระเทียม ทอดมันกุ้ง ขนมปังหน้าหมู

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 61-63)

ทอดมันกุ้ง ทอดมันปลา หมูทอดกระเทียมพริกไทย ปลาเก๋าสามรส ไก่ทอด

หอยทอด

(He, Jianyi. 2558: 127-164)

ปลาทอด ทอดมันปลากราย

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 58)

จากข้อมูลดังกล่าว รายการประเภททอดได้นำเสนอไว้ในคู่มือท่องเที่ยวไทย อย่างเช่น หมูทอดกระเทียม ทอดมันกุ้ง ขนมปังหน้าหมู ทอดมันกุ้ง ทอดมันปลา หมูทอดกระเทียม พริกไทย ปลาเก๋าสามรส ไก่ทอด หอยทอด ปลาทอด ทอดมันปลากราย เป็นต้น ทำให้เห็นว่ารายการอาหารประเภททอดของคนไทยมีความหลากหลาย สามารถทำจากอาหารทะเล เนื้อสัตว์บนบก ขนมปัง เป็นต้น ส่วน “ทอดมันปลา” ได้นำเสนอในคู่มือท่องเที่ยวไทยมากที่สุด รองมาคือ “ทอดมันกุ้ง” และ “ไก่ทอด” ในรายการอาหารประเภททอดมีชื่อรายการอาหารทะเลปรากฏมากกว่ารายการประเภทอื่น ๆ อาจเห็นถึงความนิยมในการรับประทานอาหารทะเลของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เนื่องจากว่าประเทศไทยมีทรัพยากรทางทะเลมาก อาหารทะเลที่สดทั้งอร่อย และราคาไม่แพงจนเกินไป จึงเป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

2.1.4.3 ปิ้ง

เนื่องจาก “ปิ้ง” กับ “ย่าง” มีความใกล้เคียงกัน แตกต่างกันตรงที่การใช้เวลาในการปรุงอาหารให้สุก ซึ่งรายการประเภทปิ้งมักจะปิ้งอาหารชิ้นเล็ก และใช้เวลาน้อยกว่า ราชบัณฑิตยสถาน (2554: 744) ให้ความหมายของคำว่า “ปิ้ง” ไว้ว่า หมายถึง การทำให้สุกด้วยการวางไว้เหนือไฟ มักใช้แกงของแห้ง โดยปกติใช้เวลาน้อยกว่าย่าง เช่น ปิ้งข้าวเกรียบ ปิ้งเนื้อเค็ม ปิ้งปลาแห้ง ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏรายการประเภทปิ้งดังตัวอย่าง

ร้านขายลูกชิ้นปิ้ง

ไก่สะเต๊ะ

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 49-63)

ส้มตำ(อ่าน: ส้มตำ) กินคู่กับหมูปิ้ง(อ่าน: หมูปิ้ง) และข้าวเหนียว(อ่าน: ข้าวเหนียว) เป็นอาหารโปรดของคนไทย

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 216)

อาหารภาคเหนือมีไส้จู้และหมูสะเต๊ะครับ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 227)

จากข้อมูลดังกล่าวสังเกตได้ว่า อาหารประเภทปิ้งที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยมีจำนวนไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่อาหารประเภทปิ้งมีขนาดไม่ใหญ่เท่าอาหารประเภทย่าง คนไทยนิยมรับประทานคู่กับอาหารหลักอย่างอื่น แต่ไม่ได้หมายความว่าอาหารประเภทปิ้งไม่มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมอาหารไทย อย่างเช่น การรับประทานหมูปิ้งเป็นอาหารที่หาซื้อได้ง่ายเช่นกัน รับประทานเป็นมื้อเช้า กลางวัน หรือเย็น ก็ย่อมได้ วิธีทานสะดวก ไม่ยุ่งยาก จึงเป็นที่นิยม โดยส่วนใหญ่คนไทยจะรับประทานคู่กับข้าวเหนียว ดังนั้น ร้านใดมีหมูปิ้งจำหน่าย ก็ต้องมีข้าวเหนียวจำหน่ายเช่นกัน

2.1.4.4 เผา

โดยส่วนใหญ่แล้ว ลูกค้าจะสามารถสั่งรายการอาหารอย่างกุ้งเผา ปลาเผาในร้านอาหารทะเลได้ เพราะในร้านอาหารทะเล มักจะตั้งเตาถ่านไฟใหญ่หน้าร้าน หรือในครัว อาหารที่ปรุงด้วยการเผาได้ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย ดังตัวอย่าง

ขอสั่งกุ้งเผาเพิ่มอีกหนึ่งกิโล

ขอโทษนะไม่ทราบว่ปลาเผาเผาได้หรือยัง

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 193-194)

ปูเผา

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 57)

มาหัวหิน ไม่ควรพลาดอาหารทะเลที่นี่ มีกุ้งมังกรสด ยังตัวใหญ่เท่าแก้ม ยังมีกุ้งลายเสือที่มีตัวเท่าแก้มหน้าคนในตำนาน สามารถนั่ง ผัดหรือเผา ทำเป็นรสทั้งเผ็ดทั้งเปรี้ยว ทั้งเปรี้ยวทั้งหวาน ยังมีสิ่งใดที่ดีเท่ากับการกินอาหารทะเลที่หัวหินอีกหรือ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 89)

อาหารประเภทเผ้ามักจะนำวัตถุดิบจากสัตว์น้ำ อย่าง กุ้ง ปลา ปู เป็นต้น ซึ่งคู่มือท่องเที่ยวไทยก็นำเสนอกุ้งเผา ปลาเผา ปูเผา กุ้งมังกรเผา กุ้งลายเสือเผา รายการ “กุ้งเผา” ก็เป็นหนึ่งในอาหารที่ร้านอาหารนิยมนำกุ้งเผาตัวใหญ่ ๆ มาตั้งหน้าร้านเพื่อโฆษณา และยังมีชื่อร้านอาหารบางร้านจะใช้ชื่อกุ้งเผา แต่ในร้านไม่ได้จำหน่ายเพียงกุ้งเผาอย่างเดียว ด้วยเหตุผลของคนไทยชอบรับประทาน ทางร้านจึงหาวิธีจูงใจลูกค้ามาใช้บริการ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ชอบอาหารทะเลเช่นนี้ไม่ควรพลาดอย่างแน่นอน

2.1.5 อาหารไทยประเภทผัดและนึ่ง

อาหารประเภทผัดและนึ่งของแต่ละชาติย่อมมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ประเทศไทยก็เช่นกัน คู่มือท่องเที่ยวไทยกล่าวถึงอาหารประเภทนี้ไว้ดังนี้

2.1.5.1 ผัด

อาหารประเภทผัดมีรายการให้เลือกรับประทานจนไม่มีวันเบื่อ ไม่ว่าจะเป็นการนำวัตถุดิบอย่างผักสด หรือเนื้อสัตว์ดิบ มาผ่านความร้อนจากกระทะด้วยขั้นตอนง่าย ๆ เติมรสด้วยเครื่องปรุงต่าง ๆ ก็สามารถได้อาหารจานผัดรสเลิศ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้เสนอรายการอาหารประเภทผัดดังตัวอย่าง

ไก่ผัดเม็ดมะม่วง หมูผัดพริก เนื้อผัดน้ำมันหอย ผัดเปรี้ยวหวานไก่

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 121)

น้ำตกหมู เนื้อผัดน้ำมันหอย ปูผัดผงกะหรี่ หอยลายผัดพริก ผักบุ้งไฟแดง

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 120-122)

ผัดกะเพราทะเล ปูผัดผงกะหรี่ ผัดเปรี้ยวหวาน

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 163)

หน่อไม้ฝรั่งผัดกุ้ง คะนํ้าหมูกรอบ คะนํ้าเนื้อน้ำมันหอย ผัดผักรวมมิตร ปูผัดผงกะหรี่ ปลาหมึกผัดไข่เค็ม หอยลายผัดพริกเผา กระเพรา(หมู/ไก่/กุ้ง/ปลาหมึก/ทะเล) คะนํ้าปลาเค็ม ผัดผักบุ้งไฟแดง ปลาเก๋าผัดฉ่า กระเพราปลาผัดแห้ง

(He, Jianyi. 2558: 127-128)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยดังกล่าว สังเกตได้ว่า อาหารไทยประเภทผัดที่นำเสนอในคู่มือท่องเที่ยวไทยมีความหลากหลายเป็นพิเศษ เนื่องจากว่าอาหารประเภทผัด สามารถนำส่วนประกอบอย่างเนื้อสัตว์ ผัก และเครื่องเทศ เครื่องปรุงต่าง ๆ ปรุงรสด้วยน้ำปลา ซีอิ้ว หรืออื่น ๆ อย่างที่ได้นำเสนอในคู่มือ เช่น ไก่ผัดเม็ดมะม่วง เนื้อผัดน้ำมันหอย ผัดเปรี้ยวหวานไก่ ผักบุ้งไฟแดง เนื้อผัดน้ำมันหอย ปูผัดผงกะหรี่ ผัดกะเพราทะเล หน่อไม้ฝรั่งผัดกุ้ง คะนํ้าหมูกรอบ คะนํ้าเนื้อน้ำมันหอย นอกนั้น ในรายการผัดของอาหารไทยยังมีผัดเผ็ด ซึ่งมีรสชาติเข้มข้นโดยใช้เนื้อชนิดต่าง ๆ ผัดกับพริกสด หรือพริกแห้ง บางครั้งจะนำเครื่องแกงมาผัดแห้ง อย่างรายการที่ได้นำเสนอในคู่มือ เช่น หมูผัดพริก หอยลายผัดพริก หอยลายผัดพริกเผา กระเพรา (หมู/ไก่/กุ้ง/ปลาหมึก/ทะเล) กระเพราปลาผัดแห้ง เป็นต้น ขณะเดียวกัน บรรดารายการอาหารประเภทผัดที่ได้นำเสนอในคู่มือ นั้น รายการที่พบบ่อยครั้งที่สุดคือปูผัดผงกะหรี่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คู่มือจะเลือกรายการอาหารที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมานำเสนอ

2.1.5.2 หนึ่ง

คนไทยให้ความสำคัญกับอาหารประเภทนี้มาก รสชาติความอร่อยเกิดจากการอาศัยความร้อนจากน้ำ ทำให้อาหารสุก ไม่ต้องผ่านการผัด ทอด หรือเจียวจากน้ำมัน ซึ่งเป็นการดีต่อสุขภาพ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยมีการนำเสนออาหารประเภทนี้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ปูนึ่งซีอิ้ว

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 121)

ห่อหมก

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 163)

นึ่งมะนาวอร่อยมากค่ะ/ครับ

(Li, Hong. 2558: 139)

ปลากะพงนึ่งมะนาว ปลาเก๋านึ่งซีอิ้ว

(He, Jianyi. 2558: 118-127)

ชื่อของอย่างมีความสุขแล้วก็อย่าลืมกินอาหารรสเลิศด้วย หนึ่งในรายการคลาสสิกของอาหารไทยคือ ปลานึ่งมะนาว คุณยังจำคุณพิช(วิชญ์วิสิฐ หิรัญวงษ์กุล) สอนอ่านรายการนี้ในรายการ Happy camp ได้หรือไม่ แม้กระทั่ง การออกเสียงภาษาไทยทำให้แขกรับเชิญหัวเราะกันใหญ่สำหรับคนที่ได้เรียนภาษาไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ควรอ่านออกเสียงคำนี้ได้ ปลานึ่งมะนาวโดยการนำปลาแม่น้ำหรือปลาทะเล นึ่งพร้อมกับเครื่องเทศอย่าง มะนาว ใบมะกรูด ตะไคร้ พริกไทยดำ ต้นหอม พริก มีรสเปรี้ยวหวานเป็นหลัก ความเปรี้ยวจากมะนาวทำให้ปลานุ่มอร่อยขึ้น แถมยังลดกลิ่นคาวอีกด้วย เป็นอาหารอร่อยเลิศและเป็นจานเรียกน้ำย่อยด้วย

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 111)

นอกจากเล่มของ Li, Hong (2558) ได้นำเสนออาหารประเภทหนึ่งในลักษณะบทสนทนาในสถานการณ์ซื้อขายสินค้า และเล่มของคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform (2559) ได้แนะนำวิธีการทำปลานึ่งมะนาวด้วยคำบรรยายเพิ่มเติมแล้ว คู่มือเล่มอื่น ๆ ได้นำเสนอชื่อรายการอาหารประเภทหนึ่งในลักษณะการบอกชื่อรายการ ได้แก่ ปูนึ่งซีอิ๊ว ปลาหมึกนึ่งมะนาว ปลากะพงนึ่งมะนาว ปลาเก่านึ่งซีอิ๊ว ปลานึ่งมะนาว ห่อหมก ซึ่งเป็นอาหารทะเลเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้น ยังสามารถสังเกตได้ว่า อาหารประเภทหนึ่งที่เสนอในคู่มือท่องเที่ยวไทยส่วนมากจะเป็นการนำวัตถุดิบอย่างปู ปลาหมึก ปลา เป็นต้น นึ่งกับมะนาว เนื่องจากมะนาวมีรสเปรี้ยว เป็นวัตถุดิบสำคัญในการทำอาหารนี้ มีส่วนช่วยเรียกน้ำย่อยและทำให้รสอาหารจัดจ้านยิ่งขึ้น ความอร่อยของรายการอาหารประเภทนี้ได้รับความนิยมรับประทานจากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

2.1.6 อาหารไทยประเภทเครื่องจิ้มและน้ำพริก

โดยปกติแล้ว คนไทยชอบทานอาหารรสจัด นอกจากรสชาติแบบเดิมของอาหารแล้ว คนไทยยังมีเครื่องปรุงต่าง ๆ เป็นตัวช่วย ซึ่งสามารถปรุงรสได้ตามใจชอบ สร้างความอร่อยของอาหาร ดังตัวอย่างได้แนะนำว่า

บนโต๊ะอาหารทางร้านอาหารริมทางหรือในร้าน มักจะมีเครื่องปรุงรส เช่น น้ำปลา น้ำส้มสายชู พริก น้ำตาลทั้ง 4 อย่าง โดยเฉพาะในร้านก๋วยเตี๋ยว สามารถปรุงรสตามใจชอบ แม้ค้ำมักจะทำอาหารรสจัด ถ้าหากอยากปรุงรสแบบคนไทยโดยการใส่น้ำปลามาก อาหารจะเค็มเกิน เพราะฉะนั้นค่อย ๆ ปรุงทีละนิดทีละหน่อยจะตามความเหมาะสมจะดีกว่า ต่างชาติคงรู้สึกแปลกเมื่อเห็นคนไทยนิยมใส่น้ำตาล แต่สามารถลองชิมตามรสชาติแบบคนไทยก็คงสนุกเช่นกัน

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 131)

นอกจากนั้น ยังมีเครื่องจิ้มที่รับประทานคู่กับอาหารหลักอย่างอื่น เช่น ประเภทผัก อย่างหน่อไม้ แตงกวา ผักบุ้ง มะเขือ มะเขือยาว เป็นต้น หรือประเภทเนื้อสัตว์อย่าง หมู ไก่ ปลา กุ้ง เป็นต้น

ซึ่งเครื่องจิ้ม น้ำพริกต่าง ๆ เป็นถ้วยโปรดของคนไทยทั้งนั้น ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอรายการอาหารประเภทเครื่องจิ้มและน้ำพริก ดังตัวอย่าง

ความเผ็ดร้อนมาจากพริกแห้งเล็ก ๆ เครื่องปรุงรสมีน้ำปลาและน้ำพริกทำหน้าที่ของเกลือ และพริกตำ อาหารอาจเผ็ดหน่อย แต่ย่อยง่าย

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 108)

น้ำพริกปลาทุ

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 64)

น้ำจิ้ม พริกน้ำปลา พริกน้ำส้ม น้ำจิ้มไก่ น้ำจิ้มสุกี้ น้ำจิ้มแจ่ว น้ำจิ้มซีฟู้ด น้ำจิ้มหอย
น้ำจิ้มเผ็ด น้ำจิ้มหวาน น้ำจิ้มผสม (น้ำจิ้มหวานเผ็ด) น้ำจิ้มซีฟู้ด
น้ำราด(หมูแดง/หมูกรอบ/เบ็ดเต๋อย่าง) น้ำราดชาหมู น้ำจิ้ม

(He, Jianyi. 2558: 129-162)

“เครื่องจิ้ม” เป็นสิ่งที่แสดงถึงภูมิปัญญาการรับประทานอาหารของคนไทยในภูมิภาคต่าง ๆ มุ่งที่จะปรุงรสอาหารให้ดีเลิศกว่าเดิม เครื่องจิ้มที่คนไทยชอบรับประทานกันมาก อาจกล่าวได้ว่าเป็น น้ำพริก อันเป็นน้ำจิ้มที่มีความสำคัญต่อการกินอาหารไทย เวทีน ชาตีกุล; และ ภาคิน ลิขิตกรกุล (2556: 177) ได้แนะนำส่วนประกอบของการทำน้ำพริก เครื่องปรุงหลักได้แก่พวกที่ให้ความเผ็ดคือพริก ความเค็มคือกะปิ น้ำปลา เกลือ ฯลฯ และ เครื่องเทศหอมได้จากกระเทียม ส่วนเครื่องปรุงรสเปรี้ยวได้แก่ มะนาว มะขาม ฯลฯ รสหวานนอกจากน้ำตาลเป็นส่วนใหญ่ เครื่องปรุงอื่น ๆ มี 2 จำพวกคือ เนื้อสัตว์และผัก ซื่อน้ำพริกแต่ละอย่าง เรียกตามส่วนประกอบที่ใส่ลงไปน้ำพริก อย่าง “น้ำพริกปลาทุ” ปรากฏในคู่มือเล่มของ Amarin Printing and Publishing Pcl (2557)

2.1.7 เครื่องดื่ม

อากาศที่ประเทศไทยค่อนข้างร้อน คนทั่วไปมีความจำเป็นต้องดื่มน้ำให้เพียงพอเพื่อสุขภาพ เครื่องดื่มอย่างน้ำเปล่า น้ำแร่ น้ำผลไม้ ฯลฯ มีความสำคัญต่อเมืองร้อนอย่างประเทศไทยมาก จึงสามารถหาซื้อได้ไม่ยาก เช่น ในร้านอาหาร หรือร้านสะดวกซื้อทั่วไป มีการจำหน่ายเครื่องดื่มทั้งนั้น จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้พบเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องดื่มมีรายละเอียดดังนี้

2.1.7.1 เครื่องดื่มประเภทที่ไม่มีแอลกอฮอล์

เครื่องดื่มประเภทที่ไม่มีแอลกอฮอล์ อย่างน้ำ กาแฟ นม น้ำผลไม้ เป็นต้นที่ได้ นำเสนอในคู่มือท่องเที่ยวไทยไว้ดังตัวอย่าง

กาแฟร้อน/เย็น กาแฟใส่นม ชาร้อนใส่นม/น้ำมะนาว น้ำช็อกโกแลต น้ำผลไม้ น้ำผลไม้ปั่น สับปะรดปั่น มะละกอบั่น น้ำส้มคั้น น้ำมะพร้าวคั้น น้ำผลไม้รวม น้ำเย็น โอเลี้ยง น้ำแฟนต้า น้ำโค้ก น้ำสไปรท์ น้ำโซดา

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 119-128)

น้ำส้ม น้ำอ้อย น้ำมะพร้าว น้ำมะนาว น้ำมะเขือเทศ ชาฝรั่ง ชาเขียว โอเลี้ยง กาแฟเย็น กาแฟดำ โค้ก โซดา นมสด น้ำร้อน

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 130-131)

มีหลายคนไปร้านกาแฟโบราณดื่มไป อ่านหนังสือพิมพ์ไป แล้วก็คุยกับเพื่อน

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 182)

ชาอู่หลง นมสด ยาคุลท์ น้ำแร่ น้ำผลไม้ ชา กาแฟ ชาไทยใส่นม ชาดำเย็น ชานม โค้ก โกโก้ มิลค์เชค

(Li, Hong. 2558: 37-39)

เอาใส่ตัวเลข (แก้ว/ถุง).....ค่ะ/ครับ

ชาเย็น ชามะนาว ชาเขียวมะนาว ชาเขียวนม โอเลี้ยง ชาดำเย็น โกโก้ นมเย็น

(He, Jianyi. 2558: 165)

ขอน้ำร้อนแก้วหนึ่งค่ะ

น้ำแอปเปิ้ล น้ำเปล่า โค้ก กาแฟ น้ำชา

เอาอเมริกาโน่ โกโก้และมอคค่าอย่างละหนึ่งแก้วครับ

คาปูชิโน่เป็นแก้วใหญ่ ลาเต้และมอคค่าเป็นแก้วกลางค่ะ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558:116-232)

สังเกตได้ว่ารายการเครื่องดื่มประเภทที่ไม่มีแอลกอฮอล์ได้นำเสนอในคู่มือท่องเที่ยวไทยทุกเล่ม และมีรายการหลากหลายมาก เนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตเมืองร้อน มีการปลูกผลไม้ค่อนข้างมาก จึงมีเครื่องดื่มที่ทำจากผลไม้ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยก็ได้กล่าวชื่อของน้ำผลไม้ อย่าง น้ำส้ม น้ำอ้อย น้ำมะพร้าว น้ำมะนาว น้ำมะเขือเทศ น้ำแอปเปิ้ล น้ำผลไม้รวม เป็นต้น และยังมี การเติมคำว่า "ปั่น" เพื่อแยกลักษณะ อย่าง น้ำผลไม้ปั่น สับปะรดปั่น มะละกอบั่น เป็นต้น และเติมคำว่า "คั้น" อย่าง น้ำส้มคั้น น้ำมะพร้าวคั้น เป็นต้น รองมาคือชื่อของน้ำชาต่าง ๆ อย่าง ชาอู่หลง ชาฝรั่ง ชาเขียว ชาร้อนใส่นม ชาเย็น ชาดำเย็น โอเลี้ยง ชามะนาว ชาเขียวมะนาว ชาเขียวนม และชื่อเครื่องดื่ม กาแฟ อย่าง กาแฟเย็น กาแฟร้อน กาแฟโบราณ กาแฟใส่นม กาแฟดำ อเมริกาโน่ มอคค่า เอสเพรสโซ่ คาปูชิโน่ ชื่อของน้ำอัดลมต่าง ๆ อย่าง โค้ก น้ำแฟนต้า น้ำสไปรท์ น้ำโซดา นอกจากนั้น ยังมีรายการ เครื่องดื่มอย่าง น้ำเปล่า น้ำแร่ นม นมสด นมถั่ว นมเย็น ยาคุลท์ มิลค์เชค โกโก้ โอวัลติน เป็นต้น

2.1.7.2 เครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์

เครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์ ซึ่งหมายถึงเครื่องดื่มประเภทที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ ได้นำเสนอในคู่มือดังตัวอย่าง

เบียร์ เบียร์ขวด เบียร์สด ไวน์ขาว/แดง/ชมพู แม่โขง

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 128)

เหล้าขาว

(Sun, Guangyong. 2546: 18)

มีเหล้าอะไรบ้าง

มีเบียร์และแสงทิพย์ ซึ่งเป็นวิสกี้ที่คนไทยนิยมดื่มคะ ...

(Byoung Do Lee. 2555: 149)

ขอเบียร์สิงห์

ขอสก๊อตวิสกี้

ไม่เอาเหล้าแล้ว

เบียร์สด เบียร์ขวด สก๊อตวิสกี้ บรันดี แชมเปญ ผสมน้ำโซดา ค็อกเทล ไวน์

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 144-145)

เอาวิสกี้หนึ่งแก้วคะ

เอาบลูมาการิต้าหนึ่งแก้วใส่น้ำเชื่อมชนิดเดียวคะ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 236)

จากข้อมูลดังกล่าว สังเกตได้ว่ามีคู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอเครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์อย่างเช่น เบียร์ เหล้า วิสกี้ บรันดี เหล้าขาว แชมเปญ ค็อกเทล ไวน์ บลูมาการิต้าเป็นต้น ซึ่งส่วนมากได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ โดยตั้งชื่อตามคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ อย่างเช่น “เบียร์ กับ Beer” “วิสกี้ กับ whiskey” “บรันดี กับ brandy” “บลูมาการิต้า กับ bluecarita” เป็นต้น

นอกจากนั้น วัฒนธรรมเครื่องดื่มในประเทศไทยอีกหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจคือการใส่ “น้ำแข็ง” ในเครื่องดื่ม ซึ่งต่างจากเครื่องดื่มเย็นในประเทศจีนโดยส่วนใหญ่จะการแช่ตู้เย็นโดยตรง ในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น ได้นำเสนอเรื่อง “น้ำแข็ง” ไว้ดังตัวอย่าง

ประเทศไทย อากาศร้อนจัด หากทนรถติดไม่ไหว ลองดื่มน้ำเย็นค่อย ๆ ใจเย็น ๆ ลง น้ำเย็นได้รับความนิยมที่ประเทศไทยมาก แม้กระทั่งเป็นน้ำเย็นขายตามริมถนน สั่งน้ำแข็งกินด้วยหลอด ความชื่นใจลงท้อง ความร้อนจัดจะกระจาย แต่สำหรับคนที่ไม่เคยชินกับการกินน้ำแข็ง อาจเป็นปัญหาที่ต้องปวดหัว ถ้ารู้สึกทนความเย็นไม่ได้ ก็อย่าลืมเตือนแม่ค้าว่าอย่าใส่น้ำแข็ง “冰” ในภาษาไทยคือน้ำแข็ง “不

要加冰”สามารถพูดว่า “ไม่เอาน้ำแข็งคะ/ครับ” หรือ “ไม่ใส่น้ำแข็งคะ/ครับ (ใส่ความหมายคือ 装入、穿)

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 101)

ด้วยเหตุที่ว่าประเทศไทยเป็นเมืองร้อน การดื่มเครื่องดื่มเย็นเป็นวิธึคลายความร้อนอย่างหนึ่ง การใส่น้ำแข็งจะช่วยให้เครื่องดื่มได้รักษาความเย็นได้นานขึ้น แต่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนแล้ว บางคนจะไม่ชินกับการดื่มน้ำเย็น อย่างคู่มือยังได้แนะนำวิธีการพูดด้วย “ไม่เอาน้ำแข็งคะ” เมื่อต้องมีข้อยกเว้น (คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 101)

2.1.8 ผลไม้ไทย

สภาพภูมิอากาศของประเทศไทยเหมาะแก่การเพาะปลูกผลไม้เมืองร้อน อย่างคู่มือได้ใช้คำเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาลองชิมผลไม้ไทยว่า “ประเทศไทยมีผลผลิตของผลไม้เมืองร้อนเป็นจำนวนมาก ลองรับประทาน ถึงจะเหมาะสมกับประสบการณ์การท่องเที่ยวไทย” (Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 223) ซึ่งทำให้เห็นว่าผลไม้ไทยมีความหลากหลาย นำรับประทาน ดังนั้น ในคู่มือท่องเที่ยวไทยมีเนื้อหาอันเกี่ยวกับผลไม้ไทยเช่นกัน ดังต่อไปนี้

องุ่น แอปเปิ้ล ขนุน กัลยารวม ลำไย ลิ้นจี่ ลูกเงาะ มะเฟือง มะขาม มะละกอ มะม่วง มังคุด มะพร้าว น้อยหน่า สับปะรด สตรอเบอรี่ ชมพู เชอรี่ ส้ม ส้มเขียวหวาน ส้มโอ แดงโม ถั่วลิสง ทุเรียน สาลี่ พุทรา มะเดื่อ ทับทิม ฝรั่ง พักทอง มะนาว ลูกท้อ ละมุด อ้อย

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 126-193)

ประเทศไทยมีผลไม้หลากหลาย เมื่อท่องเที่ยวที่ประเทศไทย มะพร้าวเป็นหนึ่งในผลไม้ห้ามพลาดของนักท่องเที่ยวได้หวน ทุเรียนได้ฉายาว่าเป็นราชาแห่งผลไม้ โดยมีกลิ่นหอมเป็นพิเศษ แต่ควรหลีกเลี่ยงนำพาทุเรียนขึ้นรถหรือห้องมิดชิด ซึ่งกลิ่นทุเรียนต้องใช้เวลาอันกว่าจะหมดไป อันเป็นพฤติกรรมที่เสียมารยาทต่อผู้ที่ไม่ชอบกลิ่นทุเรียน ส่วนราชินีของผลไม้คือมังคุด มีเนื้อสีครีม รสชาติหวาน ออกเปรี้ยวหน่อย นำรับประทาน

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557:223)

แอปเปิ้ลราคาเท่าไรครับ

แล้วมังคุดละครับ

ฉันชอบกินทุเรียนที่นี่ จะซื้อกลับจีนได้ยังไงคะ

ชื่อทุเรียนทอดสะดวกกว่าครับ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 299-313)

ประเทศไทยมีผลไม้เขตร้อนเป็นจำนวนมากตลอดทั้งปี แต่ถึงกระนั้น ผลไม้ที่แตกต่างกันต่างก็มีฤดูกาลของตน พอถึงช่วงฤดูกาล จะออกเป็นจำนวนมาก ราคาที่ถูกลง รสชาติก็สดอร่อยยิ่ง ผลไม้ตามฤดูกาลมีดังนี้ :

มกราคม: กัลยง ชมพู แดงโม พุทรา องุ่น

กุมภาพันธ์: เช่นเดียวกับในเดือนมกราคม แต่เพิ่มมะขาม

มีนาคม: เงาะ ขนุน มังคุด มะม่วงเขียว

เมษายน: ทุเรียน พุทรา มะม่วง มังคุด สละ

พฤษภาคม: เช่นเดียวกับเดือนเมษายน แต่เพิ่มละมุด สับปะรด ลำไย

มิถุนายน: มังคุด ละมุด ลำไย

กรกฎาคม: กัลยงไข่ น้อยหน่า มะกอก ส้มโอ

สิงหาคม: มะกอก มะเฟือง ละมุด ส้มโอ น้อยหน่า

กันยายน: เช่นเดียวกับเดือนสิงหาคม แต่เพิ่มส้มหวาน องุ่น

ตุลาคม: ขนุน มะขาม มันแกว ลองกอง

พฤศจิกายน: เช่นเดียวกับเดือนตุลาคม

ธันวาคม: พุทรา มะขาม องุ่น มันแกว

ผลไม้ตลอดทั้งปี: กัลยงน้ำหวา กัลยงหอม มะพร้าว มะละกอ ส้มโอ องุ่น และฝรั่ง

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 61)

คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการนำเสนอเนื้อหาอันเกี่ยวกับผลไม้ไทย และส่วนมากได้นำเสนอในลักษณะการบอกชื่อผลไม้เพื่อใช้ในการสนทนาขณะซื้อขายผลไม้ นอกจากนั้นคู่มือยังได้แนะนำผลไม้ด้วยคำบรรยายเพิ่มเติมเพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวไปลองชิมมะพร้าว "ราชาของผลไม้" - ทุเรียน และ "ราชินีของผลไม้" - มังคุด ซึ่งต่างได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นพิเศษ นอกจากนั้นคู่มือเล่มของคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform (2559) ยังได้แนะนำผลไม้ที่สามารถหาซื้อได้ง่ายในแต่ละเดือนด้วย ซึ่งเป็นข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้ตามหาผลไม้ตามใจชอบได้

2.1.9 ของหวานและอาหารว่าง

สำนวน "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว" ได้บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดินไทย เหมาะกับการทำเกษตรกรรมและปลูกพืชพรรณตามธรรมชาติ คนไทยจึงมีตัวเลือกหลากหลายในการทานผลไม้สด หรือการแปรรูปอาหารจากผัก ผลไม้และพืชพรรณต่าง ๆ เป็นอาหารหลักหรือเป็นของหวาน อาหารว่างต่าง ๆ ชนิด จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้พบเนื้อหาเกี่ยวกับของหวานและอาหารว่างที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมไทยดังตัวอย่าง

กะหรี่ปั๊บ ข้าวเกรียบ ปอเปี๊ยะทอด ข้าวหลาม ข้าวเหนียวมะม่วง กัลยงบวชชี กัลยงทอด
ตะโก้

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 121-126)

กล้วยบวชชี ทับทิมกรอบทรงเครื่อง ข้าวเหนียวถั่วดำ

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 123)

ถั่วแปบ ลอดช่อง ข้าวเหนียวแดง กล้วยไข่เชื่อม ซาหริ่ม หม้อแกงถั่ว ทับทิมกรอบวุ้นสังขยา
ขนมชั้น ลูกชุบ ข้าวต้มผัด ทองหยิบ เม็ดขนุน ทองหยอด ฝอยทอง จ่ามงกุฏ ทองเอก เส้นหั่นจันทร์ อาลัว บัว
ลอยเผือก

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 64-67)

ฉันคิดว่าอยากจะไปร้านขนมปังสดดีดีสักร้าน

ขนมปังนมน้ำตาล ขนมปังสังขยา โรตีสั้โรตีสั้ กล้วยบวชชี ข้าวเหนียวทุเรียน
ที่นี้ขนมอะไรอร่อยที่สุด

ฉันอยากจะแนะนำให้คุณลองชิมสาคุแคนตาลูป

สลิม กล้วยบวชชี บัวลอยเผือก สาคุแคนตาลูป ถั่วเขียวต้มน้ำตาล บัวลอยน้ำขิง พาย
ทาร์ตไข่ พุดดิ้ง เวเฟอร์

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 196)

ลูกชิ้นทอด โรตีสั้กล้วย กล้วยทอด มันทอด กล้วยปิ้ง ซาลาเปา ขนมปัง ข้าวเหนียวปิ้ง
ข้าวต้มมัด สาคุได้หมู ขนมเบื้อง ลูกชุบ

(He, Jianyi. 2558: 158)

ขอแนะนำรายการข้าวเหนียวมะม่วง(กะทิ)ที่สนามบินแก่พวกเราโดยเฉพาะ ภาษาไทยคือ
ข้าวเหนียวมะม่วง วิธีการทำง่ายมาก หั่นมะม่วงเป็นชิ้นเล็ก ๆ ใส่ลงในจาน ใส่ข้าวเหนียวลงในจานอีกข้าง
ราดด้วยกะทิ คุณจะไม่ถึงถึงเลยว่า การกินคู่กันเช่นนี้ มีอร่อยเป็นพิเศษ ทั้งเปรี้ยว หวาน หอมกลมกล่อม
อย่างไม่น่าเชื่อ

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Hujiang E-learning platform. 2559: 17)

จากผลการวิเคราะห์ คู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏอาหารประเภทของหวานและอาหาร
ว่างในลักษณะหลากหลาย คู่มือเล่มของคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Hujiang E-learning platform
(2559) ยังได้แนะนำวิธีการทำ “ข้าวเหนียวมะม่วง” ด้วยคำบรรยายเพิ่มเติม รายการอาหารอัน
หลากหลายที่ได้นำเสนอในคู่มือ แสดงถึงความนิยมการรับประทานของหวานและของว่างของคนไทย
เช่นกัน เนื่องจากว่าประเทศไทยเป็นแหล่งเพาะปลูกต้นมะพร้าว ต้นตาล ต้นอ้อยอันอุดมสมบูรณ์มาแต่
โบราณ คนไทยจึงใช้ประโยชน์โดยการผลิตน้ำตาล หรืออาจนำไปใช้ในการปรุงรสหวานของการ
ทำอาหารหลากหลายชนิด โดยเฉพาะในการทำของหวานหรืออาหารว่าง คนไทยจึงได้ชื่อว่าเป็นชาติที่
ชอบกินของหวาน

อาหารไทยมีความหลากหลายเป็นพิเศษ หากแบ่งประเภทของอาหารไทยตามภูมิภาค สามารถแบ่งเป็น 4 ภาค ได้แก่ อาหารประจำภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ แต่จากการวิเคราะห์เนื้อหาในคู่มือท่องเที่ยวไทย ไม่ได้ปรากฏรายการอาหารตามภูมิภาคอย่างชัดเจน เพียงแต่แทรกคำอธิบายบางรายการอาหารที่เด่น ๆ เท่านั้น ผลการวิจัยจึงได้จัดแบ่งกลุ่มประเภทของอาหารไทยตามลักษณะรายการอาหาร กล่าวคือ อาหารไทยประเภทต้มและแกง ประเภทส้มตำ ยำและลาบ ประเภทข้าวและเส้น ประเภทย่าง ทอด ปิ้ง และเผา ประเภทผัดและนึ่ง ประเภทเครื่องจิ้มและน้ำพริก ผลไม้ไทย และประเภทของหวานและอาหารว่าง ซึ่งเป็นข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะและความหลากหลายของอาหารไทย นอกจากนั้น การนำเสนออาหารไทยที่ได้ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวนั้น คู่มือมักนำเสนอชื่อรายการอาหารในลักษณะการบอกชื่อรายการเพื่อใช้ในการสื่อสาร โดยไม่เน้นการอธิบายรายละเอียดของอาหารแต่อย่างใด ซึ่งชื่อรายการอาหารไทยนั้น มักเป็นการตั้งชื่อตามลักษณะ ส่วนประกอบหรือวิธีการปรุงอาหาร เช่น กุ้งเผา หมูปิ้ง ข้าวผัดปู เป็นต้น ส่วนชื่อรายการอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศโดยมักจะใช้คำทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เช่น โค้ก - coke เบอร์เกอร์ - Burger เป็นต้น คู่มือท่องเที่ยวไทยบางเล่มมีลักษณะการอธิบายเพื่อแนะนำรายการอาหาร แนะนำวิธีการปรุงอาหาร โดยใช้คำบรรยายเพิ่มเติมในการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ อยากลองอยากรับประทานอาหารนั้น ซึ่งเห็นได้ชัดดังเนื้อหาในคู่มือท่องเที่ยวไทย รายการอาหารไทยอย่างอาหารคาว ของหวาน ของทานเล่น ผลไม้ และเครื่องดื่มต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอส่วนมากจะเป็นของโปรดของคนไทย มีรสชาติอร่อย น่ารับประทาน และยังสามารถสั่งรับประทานหรือหาซื้อตามร้านทั่วไปได้ไม่ยาก สำหรับนักท่องเที่ยวผู้ไม่คุ้นเคยกับอาหารไทยมาก่อน อันจะเป็นข้อมูลเป็นทางเลือกสำหรับการจัดการกับปัญหาเกี่ยวกับอาหารได้ดี

2.2 อาหารที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ

อาหารไทยในปัจจุบันมีการถ่ายทอดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีต มีเอกลักษณ์ประจำชาติและอาจมีเอกลักษณ์เฉพาะอันได้รับอิทธิพลจากประเทศอื่น ๆ ทั้งในลักษณะการรับอิทธิพลโดยตรง หรือในลักษณะการผสมผสาน อันสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของทั้งคนไทยและภูมิภาคของแผ่นดินไทย นับตั้งแต่สมัยอยุธยา ประเทศไทยได้มีสัมพันธไมตรีทั้งทางการทูต และการค้าเพื่อติดต่อกับประเทศต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น นับเป็นโอกาสดีทำให้ได้ศึกษาเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน รวมทั้งวัฒนธรรมอาหารจากต่างประเทศ จึงทำให้เกิดการรับอิทธิพลทางด้านอาหาร อาหารไทยที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศยังมีการสืบทอดจนถึงปัจจุบัน ในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น ได้ปรากฏเนื้อหาอาหารไทยที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศมีดังนี้

2.2.1 อิทธิพลจากตะวันตก

อาหารตะวันตกหรือที่เรียกว่าอาหารฝรั่ง มักจะมีรสหอม หวาน มัน กลมกล่อม จากเนยรสเผ็ดได้จากพริกไทย และมัสดาร์ตบ้าง ส่วนคุณค่าอย่างอื่นได้จากผักและเนื้อสัตว์ และเครื่องดื่ม ของหวานก็มีส่วนสำคัญในการรับประทานทานอาหาร ในคู่มือท่องเที่ยวไทยมีการนำเสนอตัวอย่าง

นมเปรี้ยว สลัด กาแฟร้อน ขนมเนยสด ไอศกรีม แยม ช็อกโกแลต แยมเบอร์เกอร์ กาแฟฮ็อตดีด็อก บรันดี

(Sun, Guangyong. 2546: 15-18)

เบียร์สด วิสกี้ ค็อกเทล บรันดี กาแฟเย็น กาแฟดำ เบียร์สด เบียร์ขวด สก็อตวิสกี้ บรันดี แยมเปปเปอร์ ผสมน้ำโซดา ค็อกเทล ไวน์

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 130-145)

ทับทิมกรอบ วุ้นสังขยา ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 65-67)

โคคา โคล่า (โค้ก) สไปรท์ ช็อกโกแลตเย็น กาแฟเย็น เบียร์ วิสกี้ บรันดี ไวน์แดง ไวน์ขาว

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 190-191)

กาแฟ ค็อกเทล ไค้ก โกโก้ มิลค์เชค แยมเปปเปอร์

(Li, Hong. 2558: 38-39)

ชื่ออาหารฝรั่งมักจะใช้วิธีการทับศัพท์ อย่าง“สปาเกตตี้ (อ่านว่า: 撒八给弟)” ภาษาอังกฤษคือ spaghetti; “สลัด (อ่านว่า: 撒啦)” ภาษาอังกฤษคือ salad, “ซูบ (อ่านว่า: 俗)” ภาษาอังกฤษคือ soup; “พิซซ่า (อ่านว่า: 疲萨)” ภาษาอังกฤษคือ Pizza การใช้ชื่ออาหารเช่นนี้ส่งผลกระทบต่ออาหารฝรั่งจะสะดวกมากขึ้น

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 222)

รายการอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตกมีทั้งของคาว ของหวาน ของว่าง และเครื่องดื่มต่าง ๆ ของคาวอย่างเช่นอาหารจานหลักอย่าง แยมเบอร์เกอร์ พืชชา เป็นต้น ของหวานอย่างเช่น ไอศกรีม ช็อกโกแลต เป็นต้น เครื่องดื่มอย่างเช่น กาแฟ โกโก้ โคล่า ไค้ก สไปรท์ เบียร์ วิสกี้ บรันดี ไวน์แดง ไวน์ขาว แยมเปปเปอร์ ค็อกเทล เป็นต้น ซึ่งสิ่งที่สามารถสังเกตได้อย่างชัดเจนคือ อาหารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็ขนม หรือเครื่องดื่มที่ได้รับอิทธิพลจากอาหารตะวันตกนั้น มักจะเรียกชื่ออาหารด้วยการทับศัพท์เสียงคำในภาษาต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นแล้ว ของหวานบางอย่าง ถึงมีชื่อแบบไทย ๆ แล้ว แต่เดิมคือได้รับการถ่ายทอดมาจากทางตะวันตกเช่นกัน อย่างเช่น สังขยา ทองหยิบ

ทองหยอด ฝอยทองที่ถูกนำเสนอในคู่มือท่องเที่ยวไทยเล่มของ Amarin Printing and Publishing Pcl (2557) นั้น คือการได้รับอิทธิพลจากชาวยุโรปที่เข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

2.2.2 อิทธิพลจากจีน

สมัยกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยา คนจีนเริ่มอพยพเข้ามาค้าขายที่ประเทศไทย และในสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์เข้ามาประกอบอาชีพมากขึ้น ทำให้เกิดการผสมผสานวัฒนธรรมไทยกับจีน อาหารไทยจึงมีรายการอาหารบางอย่างได้รับอิทธิพลจากอาหารจีน อาหารจีนมีรสจัดและมันเป็นส่วนใหญ่ปรุงด้วยการต้ม ผัด ทอด และนึ่ง เป็นต้น ปัจจุบัน มีอาหารไทยหลายอย่างได้รับการปรับเปลี่ยนโดยการรับอิทธิพลจากจีน มีทั้งอาหารที่เป็นกับข้าว อาหารจานเดียวอย่างก๋วยเตี๋ยว ของหวานหรือของทานเล่น หรืออื่น ๆ จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย มีตัวอย่างรายการอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากจีน ดังนี้

ปอเปี๊ยะทอด เบ็ดตุนผัก

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 121)

บะหมี่ ก๋วยเตี๋ยว หมั่นโถว ข้าวต้ม ซี่โครงหมูเป็รียวหวาน เนื้อเค็มห่ารส ไข่ผัดมะเขือเทศ
ขนมไหว้พระจันทร์ เนื้อย่างแดง น้ำชา

(Sun, Guangyong. 2546: 14-18)

ลองชิมบัวลอยน้ำขิงของที่นี่ดูซิ

ถ้าอย่างนั้นพวกเราขอสาธุแคนตาอุปสองซามก็แล้วกัน

ฉันอยากกินถั้วเขียวต้มน้ำตาลจัง

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 197)

ชาอุหลง ชา

นั่นคือยาจีน

(Li, Hong. 2558: 37-89)

ข้าวมันไก่ น้ำชา ไข่ก ก๋วยเตี๋ยว ซาลาเปา ก๋วยเตี๋ยว น้ำ ปาท่องโก๋ บะหมี่

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 58-60)

เอาซูบอะไรคะ

เอาแกงจืดเต้าหู้ไม่ใส่ผักชีครับ

คุณชอบกินเต้าหู้ทรงเครื่องสไตล์เสฉวนไหมคะ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 224)

รายการอาหารจีนในภาษาไทยมักจะเรียกชื่อตามความหมายโดยตรง ซึ่งเป็นการตอบส่วนประกอบ วิธีการทำ และรสชาติของอาหาร เช่น “หมูทอดราดซอสเป็รียวหวาน (อ่านว่า: 亩套辣缛丝

不力哦完)" ความหมายคือหมูทอดที่ราดด้วยน้ำซอส "ไก่ผัดถั่วลิสง "ไก่ผัดถั่วลิสง(อ่านว่า:改咄土啊离忒)" ความหมายคือเอาเนื้อไก่ผัดกับถั่วลิสง

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 225)

รายการอาหารหลักอย่างเช่น เกี้ยว หมั่นโถว ก๋วยเตี๋ยว บะหมี่ ข้าวต้ม ซาลาเปา ปาท่องโก๋ แกงจืด ฯลฯ เครื่องดื่มอย่างชา ซาลง ของหวานอย่าง บัวลอย เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นอาหารที่ชาวจีนนิยมรับประทานในทุก ๆ วัน เนื่องจากในประเทศไทยมีชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพมาตั้งถิ่นในประเทศไทยเป็นเวลานาน จะมีการนำอาหารจีนมาจำหน่ายในท้องตลาดไทยอย่างในหนังสือ **ก๋วยเตี๋ยว** (2534: 4) กล่าวว่าชาวจีนคงเป็นชนชาติที่นำของกินประเภทก๋วยเตี๋ยวเข้ามาเมืองไทยเป็นแน่ ในเวลาต่อมา รายการบางอย่างจึงมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมจีน อย่าง "ผัดไทย" เวทิน ซาดิกุล; และ ภาคิน ลิขิตธกุล(2556: 177) ได้กล่าวว่า ผัดไทยคือจุดบรรจบของสองวัฒนธรรมไทย-จีน โดยมีเส้นก๋วยเตี๋ยวและเต้าหู้ของจีนเป็นพื้น ใส่เครื่องเทศและปรุงรสสไตล์ไทย ๆ

2.2.3 อิทธิพลจากอินเดีย

สังคมชาวอินเดียนิยมกินอาหารมังสวิรัต อาหารอินเดียมักใช้เครื่องเทศ สมุนไพรและผักหรือผลไม้เป็นส่วนประกอบ จากการวิเคราะห์ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏรายการอาหารอินเดียดังตัวอย่าง

แกงกะหรี่ไก่ แกงมัสมั่น

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 122)

โรตีสีธรรมดา โรตีสีไข่

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 178)

ชาวอินเดียนิยมกินอาหารที่ทำด้วยผงกะหรี่ ในภาษาอินเดีย คำว่า "กะหรี่" มีความหมายคือน้ำแกง ส่วนแกงกะหรี่ แกงมัสมั่นของไทยได้ดัดแปลงมาจากอาหารอินเดีย เวทิน ซาดิกุล; และ ภาคิน ลิขิตธกุล (2556: 172) ได้แนะนำความเป็นมาของแกงมัสมั่นว่า ต้นตำรับเดิมว่ากันว่า เป็นของอินเดียบ้าง เปอร์เซียบ้าง นำมาปรับปรุงลดปริมาณเครื่องเทศให้น้อยลงเปลี่ยนจากเดิมที่ใช้นมสดหรือนมเปรี้ยวมาเป็นกะทิ เพื่อให้เหมาะกับลิ้นของคนไทย นอกจากนั้น "โรตีสีกั๊ว" หรือ "โรตีสีไข่" ที่ถูกเสนอในคู่มือท่องเที่ยวไทย เป็นของหวานชนิดหนึ่งที่ทำจากแป้ง ทอดจนแผ่นนุ่มกรอบ

อาหารไทยที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศคงมีมากกว่าที่เสนอในคู่มือท่องเที่ยวไทย ด้วยข้อจำกัดของหนังสือ คู่มืออาจต้องพิจารณา และคัดเลือกรายการที่มีทั้งลักษณะความเป็นไทย มีรสชาติอร่อย ได้รับความนิยมของคนไทย และนักท่องเที่ยวยังสามารถหาซื้อได้ง่าย จากวัฒนธรรมด้านอาหารที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย จึงสังเกตได้ว่า อาหารไทยที่ปรากฏในคู่มือ มักจะเป็นอาหารที่

สามารถหารับประทานได้สะดวก และมีความอร่อย ถึงแม้ว่าอาหารบางชนิดได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ แต่มีการผสมผสานรสชาติตามความนิยมของคนไทย ซึ่งนับเป็นการสะท้อนภูมิปัญญาของชาวไทยทั้งนั้น

2.3 รสชาติของอาหารไทย

อาหารไทยแต่ละอย่าง ในแต่ละภาค แต่ละจังหวัด จะมีสูตรการทำอาหารและรสชาติที่ไม่เหมือนกัน ในมุมมองนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ อาหารไทยเป็นอาหารที่มีส่วนประกอบซับซ้อน ต้องปรุงด้วยเครื่องเทศต่าง ๆ แต่ด้วยส่วนประกอบของเครื่องเทศหลากหลายชนิด จึงทำให้อาหารไทยมีรสเข้มข้น มีรสชาติอันแตกต่างจากชาติอื่น ๆ อย่างคู่มือได้แนะนำนักท่องเที่ยวว่า ก่อนการสั่งอาหารให้ลองสอบถามรสชาติจากพนักงานดังนี้ “รสชาติของอาหารไทยค่อนข้างเข้มข้น อาหารบางอย่างค่อนข้างเผ็ด อาหารทะเลบางอย่างค่อนข้างคาว ฉะนั้นควรสอบถามรสชาติให้ชัดเจนก่อนสั่งอาหาร” (Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 243) ในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้นได้ปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับรสชาติดังตัวอย่าง

ไม่เผ็ด/เค็ม/หวานนะ

เค็ม/เผ็ด/มันไป

จืด เผ็ด เปรี้ยว หวาน ขม เข้มข้น เค็ม เลี่ยน

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 51- 55)

อาหารไทยที่อยู่ในลำดับต้น ๆ ของรายการอาหารทั่วโลก เพราะว่าเครื่องปรุงต่างมาจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะ เช่น น้ำปลา กะทิ ใบกระเพรา ตะไคร้ มะนาว พริกไทย จะมีรสชาติออกเป็นเปรี้ยว เผ็ด เค็ม หวาน ขม อย่างสมดุล พุดง่าย ๆ ก็คือมีรสเค็ม เปรี้ยว เผ็ดเป็นหลักนำรสหวานเล็กน้อย ราว ๆ ออกรสขมหน่อย การครบ 5 รสอย่างจริงจัง คนที่ชอบทานอาหารไทยก็เป็นเพราะว่ารสชาติทั้งเผ็ดจัด เปรี้ยวจัดในตัวตน เป็นอาหารเรียกน้ำย่อยได้ดีเยี่ยม

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Hujiang E-learning platform. 2559: 35)

คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับรสชาติของอาหารไทยในลักษณะต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการสั่งปรุงทำอาหารโดยการเน้นย้ำรสชาติที่ต้องการ บางเล่มยังได้แนะนำรสชาติของอาหารไทยด้วยคำบรรยายเพิ่มเติม รสชาติหลัก ๆ ของอาหารไทยที่ได้แนะนำในคู่มือได้แก่ รสเผ็ด รสเปรี้ยว รสหวานและรสเค็ม “รสเผ็ด” เป็นรสชาติที่ได้เน้นย้ำในคู่มือท่องเที่ยวไทยทุก ๆ เล่ม ซึ่งคนไทยนิยมทานเผ็ด อาจกล่าวได้ว่าเป็นรสชาติขาดไม่ได้เมื่อรับประทานอาหารคาว เช่น ต้มยำกุ้ง ลาบหมูล้มตำที่ได้รับความนิยมรับประทาน มีรสเผ็ดทั้งนั้น ความเผ็ดร้อนของอาหารไทยเกิดจากการปรุงอาหารด้วยพริก อย่าง พริกขี้หนู พริกขี้พาสด พริกแห้ง พริกป่น เป็นต้น รองมาคือ “รสเปรี้ยว” ได้เสนอในคู่มือ อาหารไทยหลายรายการมีความเปรี้ยวในตัว เช่น ต้มยำกุ้ง ปลานึ่งมะนาว เป็นต้น รสเปรี้ยว

นั้น มักจะมาจากการปรุงรสด้วยมะนาวสด น้ำส้มสายชู หรือปรุงด้วยเครื่องเทศอย่าง น้ำส้มมะขามเปียก น้ำมะกรูด ใบมะขามอ่อน ใบมะดัน ใบส้มป่อย มะดัน เป็นต้น ความเปรี้ยวของอาหารมีส่วนช่วยในการเรียกน้ำย่อย รองจาก “รสเปรี้ยว” คือ “รสหวาน” รสหวานมักจะใช้ปรุงรสของหวานตามครัวสากล แต่อาหารไทยมีรสหวานในการปรุงอาหารคาวหลายรายการ เช่น ส้มตำ แกงเขียวหวาน เป็นต้น ความหวานของอาหารไทยอันเกิดจากการใช้น้ำตาลทราย น้ำตาลมะพร้าว น้ำตาลทรายแดง น้ำตาลโตนด หรือน้ำตาลบ ฯลฯ ถัดจากนี้คือ “รสเค็ม” ซึ่งได้มาจากการใช้เกลือปรุงรสเค็มแบบวิธีสากลไม่ได้รับความนิยมของการปรุงรสเค็มอาหารไทย เพราะคนไทยมักนิยมปรุงด้วยน้ำปลาเป็นส่วนใหญ่ นอกเหนือจากนั้น จึงอาจใช้เกลือหรือซีอิ้วมาปรุงรสอาหารให้เกิดความเค็ม

ในคู่มือท่องเที่ยวไทย มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหารหลากหลายประเด็น ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ประเภทของอาหารไทย อาหารที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ และรสชาติของอาหารไทย ซึ่งจากข้อมูลที่ได้รวบรวมมา ถึงแม้ว่าคู่มือแต่ละเล่มมีการนำเสนอทั้ง 3 ประเด็นแตกต่างกันเล็กน้อย แต่ต่างมีการนำเสนอรายการและรสชาติของอาหารไทยอันมีเอกลักษณ์เฉพาะไทย และเป็นที่ยอมรับสำหรับทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติด้วย

3. ศิลปะไทย

ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 1144) ได้อธิบายไว้ว่า คำ “ศิลปะ” คือ ฝีมือ ฝีมือทางการช่าง การทำให้วิจิตรพิสดาร และ ส่วน “ศิลปะไทย” ศุภสิน สารพันธ์ (2545: 1) ได้อธิบายว่า คือ ศิลปะที่มีลักษณะพิเศษของไทย อันประกอบไปด้วยลวดลาย กระหนก ภาพจิตรกรรมฝาผนัง พระพุทธรูป โบสถ์ ภาพปั้น แกะสลัก วิหาร สถูป เจดีย์ พระปรางค์ ปราสาทราชวังที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในประเทศไทย นอกจากนี้ ศิลปะไทยแบ่งออกเป็นแขนงต่าง ๆ เช่น สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม ทัศนกรรม และนาฏศิลป์ ดังนั้น จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้พบประเด็นเกี่ยวกับศิลปะดังนี้

3.1 ศิลปะด้านสถาปัตยกรรม

สถาปัตยกรรมเป็นผลงานศิลปะที่แสดงในลักษณะออกสิ่งก่อสร้าง จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย พบว่ามีการแนะนำศิลปะด้านสถาปัตยกรรม ดังต่อไปนี้

3.1.1 ศิลปะที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

ประชาชนชาวไทยนับถือศาสนาแตกต่างกัน แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้ คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอเนื้อหาอันเกี่ยวข้องกับศิลปะทางศาสนาทั้งพุทธ คริสต์ อิสลามไว้ดังตัวอย่าง

ที่บูชา โบสถ์ เจดีย์ พระพุทธรูป ศาลพระภูมิ เทวาลัย ศาลพราหมณ์ หอโบสถ์ วัด ปรางค์
ศาล สถูป วิหาร

ในประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายทั้งในกรุงเทพและปริมณฑล มีพระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม...วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดไตรมิตรวิทยาราม...

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 238)

ที่วัดมีกิจกรรมฝึมนั่งที่ละเอียดประณีตค่ะ

พระบรมมหาราชวังอยู่ติดกับวัดพระแก้วค่ะ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 274-275)

สังเกตว่าคู่มือได้แนะนำศิลปะโดยการบอกชื่อศิลปะทางศาสนาเพื่อเป็นตัวอย่างในการสื่อสาร แต่ไม่ได้เน้นการอธิบายลักษณะของศิลปะ นอกจากนี้คู่มือบางเล่มยังได้นำเสนอตัวอย่างเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ ได้เห็นถึงลักษณะของสถาปัตยกรรมทางศาสนาผ่านตัวอย่างเช่น

ภาพประกอบ 1 สถาปัตยกรรมของสุโขทัย

ที่มา: Groll, J; & Chmid, W. (2546). ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว. หน้า139

ในสังคมไทยมีการนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการนำเสนอศิลปะทางศาสนาในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้นเช่นกัน คู่มือจึงได้นำเสนอตัวอย่างเช่น โบสถ์ เจดีย์ ศาลพระภูมิ หอ โบสถ์ วัด ปรางค์ สถูป วิหาร พระพุทธรูป วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระพรหม วัดพระธาตุอภัยสุเทพ เป็นต้น

3.1.2 วัง

ในสังคมไทย ราษฎรชาวไทยทุกคนมีความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างยิ่ง ดังนั้น ในแต่ละจังหวัดของประเทศไทย ยังสามารถพบเห็นสถาปัตยกรรม อย่างเช่น พระบรมมหาราชวัง พระตำหนัก พระที่นั่ง ปราสาท เปิดบริการให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอไว้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พระราชวัง ปราสาท

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 141-142)

ตอนบ่าย ไปเยี่ยมชมพระราชวังปางปะอินได้หรือเปล่า

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 248)

ถึงพระที่นั่งวิมานเมฆ

ถึงพระที่นั่งอนันตสมาคม

วัดพระแก้วและพระบรมมหาราชวัง

(Li, Hong. 2558: 111-158)

ภาพประกอบ 2 พระมหาราชวัง

ที่มา: คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Hujiang E-learning platform. (2559). หน้า30

จากข้อมูลสังเกตได้ว่า คู่มือเน้นการบอกชื่อหรือให้เห็นภาพที่เป็นศิลปะไทยโดยตรง อย่างเช่น พระราชวัง ปราสาท พระราชวังปางปะอิน พระที่นั่งวิมานเมฆ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระบรมมหาราชวัง ซึ่งเป็นตัวอย่างแก่ผู้อ่านนำไปใช้ในการสื่อสาร

3.1.3 บ้านเรือนไทย

บ้านเรือน อันเป็นเอกลักษณ์บ่งบอกวิถีชีวิตของคนไทย เพื่อให้เกิดความเข้าใจลักษณะของบ้านเรือนไทยโดยตรง คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอไว้ดังตัวอย่าง

ภาพประกอบ 3 บ้านเรือนไทย

ภาพประกอบ 4 บ้านเรือนไทยในตลาดน้ำ

ที่มา:คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform.(2559). หน้า 23-57.

คู่มือได้นำเสนอบ้านเรือนในประเทศไทยเพื่อเป็นตัวอย่างให้เห็นถึงศิลปะการปลูกสร้างและตกแต่งบ้านเรือนไทย เนื่องจากว่าสังคมไทยปัจจุบันมีการตกแต่งบ้านเรือน อาคาร สิ่งก่อสร้างอื่นๆ ตามแบบสากลเป็นจำนวนมาก อย่างคอนโด อพาร์ทเมนท์ ทาวน์เฮ้าส์ โรงแรม ฯลฯ อาจขาดความเป็นเอกลักษณ์ไทย คู่มือจึงมีความพยายามนำเสนอรูปภาพบ้านเรือนแบบไทย ๆ และรูปภาพบ้านเรือนสมัยใหม่ เพื่อเป็นตัวอย่างในการอธิบายศิลปะการสร้างบ้านเรือน

นอกจากนี้ คู่มือท่องเที่ยวไทยยังได้นำเสนอสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทย เช่น

สะพาน อนุสาวรีย์

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 139-140)

หอศิลป์ พิพิธภัณฑน์ อนุสาวรีย์

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557:71)

ไม่ทราบว่าคุณยู่ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์อยู่ที่ไหน

วันนี้เราจะไปเที่ยวกาญจนบุรี ไปสะพานข้ามแม่น้ำแควที่มีชื่อ

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 232-249)

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอชื่อของสิ่งก่อสร้าง อย่างเช่น สะพาน อนุสาวรีย์ หอศิลป์ พิพิธภัณฑน์ เป็นต้น โดยไม่ได้ให้รายละเอียดมากนัก

จะข้อมูลดังกล่าว สังเกตได้ว่า คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการแนะนำและการให้ข้อมูลศิลปะไทยมักอยู่ในแขนงสถาปัตยกรรม ประติมากรรม โดยการนำเสนอในลักษณะการบอกชื่อของศิลปะไทยเพื่อที่จะนำไปใช้ในการสื่อสาร หรือแสดงรูปภาพโดยตรงเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักศิลปะไทยว่าเป็นอย่างไร และเกิดความสนใจท่องเที่ยว

3.2 ศิลปะด้านการแสดง

ประเทศไทยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอันเต็มไปด้วยความสนุกสนาน เนื่องจากมีแหล่งที่เกี่ยว
รับชมการแสดงต่าง ๆ จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยววนั้น ได้พบเนื้อหาการแนะนำศิลปะไทยในด้าน
การแสดงไว้ดังนี้

3.2.1 การรับชมนาฏศิลป์ไทย

ปัจจุบัน ศิลปะแห่งการละครหรือการฟ้อนรำมีลักษณะหลากหลาย ตามแบบสากล แบบ
ไทย ๆ หรือแบบผสมผสานทั้งวัฒนธรรมสากลและวัฒนธรรมไทย ส่วนศิลปะแห่งการละครหรือการ
ฟ้อนรำอันมีเอกลักษณ์ไทย ซึ่งก็คือนาฏศิลป์ไทย นนนี่ จูติรัตน์ (2555: 10) ได้อธิบายประเภทของ
นาฏศิลป์ไทยว่า แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การแสดงโขน การแสดงละคร การแสดงระบำ รำ และฟ้อน
และการแสดงพื้นบ้าน ดังนั้น จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย มีการนำเสนอนาฏศิลป์ไทย ดัง
ตัวอย่าง

โรงมหรสพ โขน หุ่นกระบอก

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 169-170)

รำไทยแบบดั้งเดิมคืออะไร?

■ จุดกำเนิดของการรำไทยแบบดั้งเดิม

รำที่มีชื่อเสียงในไทยคือ "ละคร" อันได้รับการดัดแปลงมาจากละครหลวงที่มีความสง่างาม
(โขน) แล้วเผยแพร่ไปยังประชาชนทั่วไป...

■ เรื่องราวผลงานการแสดงโขน

รามเกียรติ์เป็นเนื้อเรื่องนาฏศิลป์ไทยพื้นฐาน อาศัยมหากาพย์รามายณะของอินเดีย เป็น
ผลงานดัดแปลงตัวละครเป็นลักษณะไทย ๆ ...

■ สามารถรับชมได้ที่ไหน?

ที่โรงละครแห่งชาติจะมีการแสดงนาฏศิลป์ไทย ซึ่งสามารถทราบกำหนดการจากโรงละคร
หนังสือพิมพ์ และ TAT...

■ เอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทยแต่ละท้องถิ่น

รำไทยแบ่งออกเป็นนาฏศิลป์และรำพื้นบ้าน ซึ่งเป็นที่นิยมของชุมชน ...

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 170)

(A)(B)ก็โหมง(คะ/ครับ)

นาฏศิลป์ โขน หนังใหญ่ หนังตะลุง หุ่นละครเล็ก

(He, Jianyi. 2558: 226)

คุณแต้ันร่างเป็นไหมคะ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 281)

นาฏศิลป์ไทยก่อกำเนิดมาพร้อมกับชนชาติไทย เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยมาตั้งแต่โบราณกาล ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอเนื้อหาอันเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย อย่างเล่มของกองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha (2557) ได้แนะนำข้อมูล "รำไทยแบบดั้งเดิมคืออะไร" ด้วยคำบรรยายเพิ่มเติมเพื่อบอกทั้งลักษณะและสถานที่รับชมนาฏศิลป์ไทย ส่วนเล่มอื่น ๆ นำเสนอชื่อของนาฏศิลป์ไทยต่าง ๆ เช่น หุ่นกระบอก โขน หนังใหญ่ หนังตะลุง หุ่นละครเล็ก เป็นต้นสังเกตได้ว่า คู่มือท่องเที่ยวไทยได้ส่วนใหญ่จะเน้นการแนะนำชื่อของนาฏศิลป์ไทย

3.2.2 การรับชมงานกีฬา

ในหมวดศิลปะไทยยังมีกีฬาอย่างหนึ่งที่ได้รับการชื่นชมจากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งก็คือมวยไทย รัชสมัย รัชกาลที่ ๖ (2541:26-28) ได้แนะนำว่า มวยไทยเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวที่สามารถนำไปใช้ในทางในเชิงกีฬาและการต่อสู้จริง ๆ การนำเสนอมวยไทยในคู่มือจะเป็นเนื้อหาอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ชมที่ติดตามการแข่งขันมวยไทย ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับมวยไทยไว้ดังตัวอย่าง

ชมมวยไทย

เช่นเดียวกับโอเปร่าของยุโรปและละครเพลงของอเมริกัน มาที่เมืองไทยต้องไปชมเทคนิคเล่นมวย ซึ่งก็คือชมมวยไทย

มวยไทยเป็นแบบเนอร์ที่แสดงถึงวัฒนธรรมและรูปแบบของประเทศไทย เป็นกีฬาที่เป็นที่นิยมของคนไทย ฟังเสียงเชียร์ปรี่มใจและความกระตือรือร้นของผู้ชมชาวไทย นักท่องเที่ยวสามารถรู้จักคนไทยอีกมุมมองนอกเหนือจากความสุขภาพและความสนิทสนม

เวทีมวยไทยในกรุงเทพมหานครถึงสนามมวยลุมพินีที่ถนนพระราม 4 และที่สนามมวยราชดำเนินที่ถนนราชดำเนิน ส่วนค่าใช้จ่ายและเวลาจะต่างกันตามการแข่งขัน นักท่องเที่ยวสามารถคอนเฟิร์มที่นั่งได้

(Byoung Do Lee. 2555: 176)

วันนี้มีมวยที่สนามลุมพินีใหม่

ไปสนามราชดำเนินอย่างไร

ขอซื้อตั๋วมวยสำหรับวันนี้

เริ่มชกตั้งแต่กี่โมง

มีชกกี่รอบ

มีรายการมวยใหม่

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557:166-167)

คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการนำเสนอศิลปะมวยไทย ซึ่งคู่มือบางเล่ม อย่างเล่มของ Byoung Do Lee (2555) จะแนะนำมวยไทยด้วยการให้คำบรรยายเพิ่มเติมเพื่อบอกความสำคัญแนะนำสถานที่รับชมมวยไทย นอกจากนี้ คู่มือท่องเที่ยวไทยบางเล่มจะเน้นการบอกชื่อมวยไทยในลักษณะที่สามารถนำไปใช้สื่อสาร อย่างเช่นในเล่มของ กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha (2557) จะเป็นตัวอย่างในการถามเวลาของโชว์มวยไทย

3.2.3 การรับชมการแสดงโชว์สาวประเภทสอง

ความสวยความงาม ความมีเสน่ห์ของนักแสดงสาวประเภทสอง เป็นเหตุดึงดูดนักท่องเที่ยวให้สนใจรับชมการแสดงโชว์สาวประเภทสอง สำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนแล้ว มีงานวิจัยเรื่อง ทรรศนะนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีต่อการแสดงโชว์สาวประเภทสองในเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เริน (Ren. 2557:80) ได้กล่าวว่า ในยุคสมัยปัจจุบัน มุมมองของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีต่อสาวประเภทสอง มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ยอมรับมากขึ้น ซึ่งต่างจากสังคมจีนโบราณ จำนวนผู้เข้าชมการแสดงโชว์สาวประเภทสองมีการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยแนะนำ “การแสดงโชว์สาวประเภทสอง” ไว้ดังตัวอย่าง

...รายการของสาวประเภทสองเป็นจุดเด่นของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย คาบาเร่ต์โชว์สาวประเภทสองเป็นการแสดงที่นักท่องเที่ยวห้ามพลาด อันเริ่มตั้งแต่ปีค.ศ. 1975 ในคริสต์ทศวรรษ 1990 จำนวนสาวประเภทสองมีมากกว่า 2 หมื่นคน อายุระหว่าง 14-50 ปี ส่วนใหญ่รวมตัวที่คณะกรรมการแสดง บาร์ และไนท์คลับในเมืองพัทยา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความเจริญรุ่งเรืองของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย มีความผูกพันกับความต้องการพบเห็นรูปร่างหน้าตาของนักท่องเที่ยวหมื่นแสนคนอย่างใกล้ชิด

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 100)

ในประเทศไทยนอกจากมีดาราลูกครึ่งมากมาย ผู้เติบโตที่เมืองไทยตั้งแต่เด็ก มีการจัดการแสดงบ่อยแล้ว ยังมีการแสดงโชว์สาวประเภทสองอันเป็นที่ทราบกันดีในพัทยาหรือที่อื่น ๆ และมีสาวประเภทสองบางคนยังเป็นดารารชื่อดังด้วย...

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 89)

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอการแสดงโชว์สาวประเภทสองด้วยคำบรรยายเพิ่มเติมเพื่อบอกลักษณะและความเป็นมาของการแสดง

คู่มือเล่มของ He, Jianyi (2558: 217) ยังได้นำเสนอสถานที่ที่สามารถรับชมการแสดงโชว์สาวประเภทสองไว้ดังนี้ ได้แก่ “ภูเก็ตแฟนตาซี อคาซ่าโชว์ แมมโบ้ คาบาเร่ต์โชว์ โกลเด็นโดมคาบาเร่ต์โชว์ ทิฟฟานีโชว์” ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลสถานที่เพื่อเป็นทางเลือกในการชมการแสดงโชว์สาวประเภทสองแก่นักท่องเที่ยวชาวจีนได้

3.2.4 การรับชมการแสดงของสัตว์

คู่มือยังได้แนะนำกิจกรรมและการแสดงโชว์สัตว์ดังต่อไปนี้

ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ หรือเรียกว่าฟาร์มจระเข้...ในฟาร์มมีอัมจรรย์ขนาดใหญ่สามารถนั่งได้หลายร้อยคน มีการแสดงโชว์จระเข้ทุกวันตามกำหนดการ...

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรม. 2558: 101)

โชว์สัตว์แสนรู้ โชว์จระเข้ การแสดงช้าง การแสดงโชว์งู

(He, Jianyi. 2558: 215-227)

ในคู่มือเล่มของ Zhao, Tao; Meng, Junyi; & อนงค์ศรี คณะพรม (2558) ได้แนะนำรายการจระเข้โชว์อย่างละเอียดส่วนเล่มของ He, Jianyi (2558) มีการบอกชื่อการแสดงโชว์สัตว์อย่างโชว์สัตว์แสนรู้ โชว์จระเข้ การแสดงช้าง การแสดงโชว์งู ซึ่งสังเกตได้ว่าการแสดงที่นอกเหนือจากนาฏศิลป์ไทย มวยไทย การแสดงโชว์สาวประเภทสองแล้ว คู่มือมักจะนำเสนอชื่อการแสดงโดยตรง ซึ่งหากเป็นการแสดงหรือกิจกรรมอันมีเอกลักษณ์ไทยที่นักท่องเที่ยวชาวจีนนิยม คู่มือท่องเที่ยวไทยมักจะมีการอธิบายด้วยคำบรรยายเพิ่มเติมอย่างละเอียดกว่าเรื่องอื่น ๆ

3.3 ศิลปะด้านหัตถกรรม

คู่มือเล่มของ Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ (2557:219) ได้แนะนำว่า “หัตถกรรมประณีตของไทยมีชื่อเสียงระดับโลก สะท้อนให้เห็นถึงสีสันของศิลปะพื้นบ้าน เป็นของตกแต่งบ้านที่ดีที่สุด ประเทศไทยมีการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมเกือบทุกที่มีหลากหลายสไตล์ ราคาคุ้มค่า” ซึ่งเป็นการแนะนำสินค้าอันมีเอกลักษณ์ไทยว่ามีความคุ้มค่า และน่าซื้อหา จากการวิเคราะห์ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำหัตถกรรมไทยไว้ดังตัวอย่าง

การแกะสลัก แจกัน เครื่องลายคราม ของแกะสลักไม้ ที่ห้อย กำไลข้อมือ สายสร้อย ต่างหู ทองคำขาว แหวน เครื่องเพชรพลอย เงิน มรกต

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 145-212)

ไม้แกะสลัก เครื่องปั้นดินเผา งานฝีมือ ผ้าไหม เครื่องจักสาน

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 96)

หนึ่ง เครื่องแต่งกายของไทย (เสื้อผ้า) ในหลายปีที่ผ่านมานักท่องเที่ยวมากมายเดินทางไปยังประเทศไทย และตกหลุมรักกับเครื่องแต่งกายไทย ตามลักษณะลายและรูปแบบ มีทั้งสไตล์ชนเผ่า และมีเอกลักษณ์

สอง เทสส์ (ผ้าไหม) แหล่งผลิตผ้าไหมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย จากการปลูกต้นหม่อน เลี้ยงไหม บั่นด้าย ย้อมผ้า ทำในประเทศทั้งนั้น ผ้าไหมไทยต่างจากผ้าไหมจีน ผ้าไหมไทยค่อนข้างแข็ง จึงเหมาะสำหรับการทอฝีมือ ได้ผ้าที่มีศิลปะและเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งผ้าไหมไทยมีราคาแพง

สาม สินค้าเครื่องหอม (เครื่องหอม) นวดแผนไทยรวมกับน้ำมันสปปา ได้ส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านการผลิตผลิตภัณฑ์น้ำหอม เช่นน้ำมัน น้ำหอม ขวดน้ำหอม เขิงเทียน และอุปกรณ์อื่น ๆ คุณจะกลิ่นอันมีเอกลักษณ์จากสินค้าต่าง ๆ เกือบทุกที่ แม้กระทั่งบนกระดาษเขียนก็มีกลิ่นหอม

สี่ ถุงนารายา (กระเป๋) ตามสถิติ สินค้าที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบมากที่สุดในประเทศไทยคือถุงนารายา(NaRaYa) มีชื่อเสียงเพราะได้รับความนิยมจากพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ซึ่งเรียกอีกชื่อว่ากระเป๋ากรุงเทพ การออกแบบเป็นโบว์ผีเสื้อ วัสดุที่ดีเยี่ยม ราคาไม่แพง โใบละเพียงสิบกว่าหยวนก็มี จึงได้รับความนิยมมาก

ห้า หัตถกรรมไทย (ของทำมือ) ไม่แกะสลัก เครื่องเงิน เครื่องเงิน เครื่องหวายและไม้ไผ่และงานฝีมือประณีตอื่น ๆ ดูเหมือนว่าเวลาเดินทางไปเที่ยวในไทย ซึ่งขาดการนำของฝากกลับมา เพื่อเป็นของที่ระลึกไม่ได้

....

เจ็ด เครื่องหนัง โดยเฉพาะหนังจะเข้ กระเป๋าหนังจะเข้แท้หรือเครื่องหนังแท้อื่น ๆ มีลวดลายธรรมชาติของจะเข้ ลายสวย เปลือกหนา เกรดดี

แปด เครื่องเงิน เครื่องเงินไทยมีความละเอียดอ่อน ลายประดับมีเอกลักษณ์ไทย แน่แน่นอนว่า ถ้าพูดถึงเครื่องเงิน ค่าใช้จ่ายต้องไม่น้อยอย่างแน่นอน หากชอบจริง ๆ คุณสามารถเลือกซื้อชิ้นเล็ก ๆ เช่น สร้อยข้อมือเงินไทย

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559: 120-122)

คู่มือท่องเที่ยวไทยส่วนมากได้นำเสนอศิลปะด้านหัตถกรรมในลักษณะการบอกชื่อหัตถกรรมโดยตรง แต่ก็มีบางเล่มแนะนำด้วยการให้คำบรรยายเพิ่มเติม อย่างเล่มของคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform (2559) ได้แนะนำหัตถกรรมในลักษณะสินค้า ของที่ระลึก ของพื้นเมืองที่น่าซื้อว่ามีอะไรบ้าง ถึงแม้ว่าคู่มือมักจะไม่เน้นการแนะนำรายละเอียดของศิลปะไทย แต่มีการนำเสนอผ่านการแนะนำสินค้าอันมีเอกลักษณ์ไทยมากกว่า เพื่อเป็นการให้ข้อเสนอแนะแก่นักท่องเที่ยวชาวจีนในการจับจ่ายซื้อของฝาก ของที่ระลึก

4. ประเพณีไทย

ในสังคมไทย ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา ชาวไทยนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ และยังมีการนับถือศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ เป็นต้น การดำรงชีวิตของคนไทย จึงมีความเชื่ออันหลากหลายอันมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิต เช่น ในการฉลองวันหยุดเทศกาลและประเพณีต่าง ๆ จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้พบดังต่อไปนี้

เรื่องเทศกาล หรือวันสำคัญที่ชาวไทยยึดถือปฏิบัติ และสืบทอดจนถึงปัจจุบัน นับได้ว่าต่างมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนไทยอย่างมาก ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเทศกาล ดังตัวอย่างเช่น

วันหยุดราชการและเทศกาลสำคัญ ๆ
 1 มกราคม วันขึ้นปีใหม่
 16 มกราคม วันครู
 เดือนกุมภาพันธ์ วันตรุษจีน / วันมาฆบูชา
 6 เมษายน วันจักรี
 13-15 เมษายน วันสงกรานต์ (วันปีใหม่)
 15 เมษายน วันวิสาขบูชา
 1 พฤษภาคม วันแรงงาน
 5 พฤษภาคม วันฉัตรมงคล
 10 พฤษภาคม วันพืชมงคล
 29 กรกฎาคม วันอาสาฬหบูชา
 กรกฎาคม วันเข้าพรรษา
 12 สิงหาคม วันแม่
 23 ตุลาคม วันปิยมหาราช
 เดือนตุลาคม วันออกพรรษา
 เดือนพฤศจิกายน วันลอยกระทง
 5 ธันวาคม วันพ่อ
 10 ธันวาคม วันรัฐธรรมนูญ
 31 ธันวาคม วันส่งท้ายปีเก่า

(Byoung Do Lee. 2555:49)

คู่มือท่องเที่ยวมักจะเรียบเรียงเทศกาล ต่าง ๆ ตามปฏิทินของไทย โดยการบอกเวลาและชื่อของเทศกาลนั้น ๆ ในภาษาไทย และบางเล่มยังมีการแนะนำรายละเอียดของเทศกาลไทยด้วยคำบรรยายเพิ่มเติมไว้ ดังตัวอย่างเช่น

เทศกาลไทย: ในประเทศไทย เทศกาลพื้นเมืองที่สำคัญที่สุดคือเทศกาลปีใหม่ ซึ่งเรียกกันว่าเทศกาลสงกรานต์ และเทศกาลลอยกระทงในช่วงปลายปี ทั้งสองเทศกาลนี้มีประวัติศาสตร์อันยาวนานสามารถย้อนไปถึง 700 ปีก่อนในช่วงสมัยสุโขทัย ช่วงเทศกาลจะมีกิจกรรมจัดตามทุกที่ เป็นเทศกาลที่ชาวไทยให้ความสำคัญมาก...

....

ต่อมาจะกล่าวถึงวันลอยกระทง ซึ่งเป็นงานเทศกาลที่มีบรรยากาศโรแมนติก (Loy Krathong) คำที่ออกเสียงว่า Loy ในภาษาไทยหมายความว่า "ลอย" คำว่า "Krathong" หมายถึง "กระทง" ดังนั้นจึงเป็น "ลอยกระทง" ... ตามตำนานในศตวรรษที่ 13 สมัยราชวงศ์สุโขทัย มีพระสนมชื่อนางนพมาศ (Mrs. Noppamas) มีพรสวรรค์ทางด้านศิลปะมาก เธอจึงใช้ใบตอง พับเป็นรูปดอกบัว ตกแต่งด้วยลายแกะสลักผลไม้ในแบบดอกหรือนก ประดับด้วยดอกไม้ เทียน และอิฐฐานกับทองคำ ปล่อยให้ลอยลงแม่น้ำ ลอยตามแม่น้ำ เพื่อขอบคุณบุญคุณสายน้ำ อันสืบทอดต่อ ๆ กันมา เปลี่ยนแปลงตามสมัยราชวงศ์ต่าง ๆ...

(Li, Hong. 2558: 234-236)

การแนะนำประวัติความเป็นมาของเทศกาล สามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจวัฒนธรรมไทยมากขึ้น นอกจากนี้ คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอในลักษณะการสื่อสารสนทนา นอกจากเป็นการให้ความรู้เรื่องเทศกาลแล้ว ยังเป็นตัวอย่างที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสารอันเกี่ยวข้องกับเทศกาลได้ อย่างเช่น

- A: พรุ่งนี้เป็นวันลอยกระทงคะ แอนมีแผนการอะไรไหมคะ
 B: จะไปปล่อยกระทงและไปปล่อยโคมไฟคะ แต่ไม่รู้ไปทำที่ไหนได้บ้างคะ
 ...
 A: ไม่ใช่คะ วันปีใหม่ของไทยเป็นวันสงกรานต์ อยู่เดือนเมษายนคะ
 B: เขาชอบทำอะไรในวันสงกรานต์คะ
 A: เล่นน้ำ ให้อาหาร ทำบุญ สุนัขมากคะ...

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Hujiang E-learning platform. 2559: 164)

จากการวิเคราะห์สามารถสังเกตได้ว่า ในคู่มือท่องเที่ยวไทย เทศกาลไทยที่ได้กล่าวถึงในคู่มือท่องเที่ยวไทยมากที่สุด คือ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา ซึ่งเทศกาลเหล่านี้มีความแตกต่างกับเทศกาลจีนเป็นอย่างมาก ในช่วงเทศกาลยังมีกิจกรรมที่สนุกสนานจัดขึ้น อย่าง การเล่นน้ำ ทำบุญในวันสงกรานต์ เป็นต้น นอกจากเทศกาลไทยแล้ว ยังมีเทศกาลสำคัญของต่างประเทศ ที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายในสังคมไทยเช่น วันตรุษจีน วันคริสต์มาส ทั้งหมดนี้จึงเป็นข้อมูลสำหรับผู้อ่านสามารถพิจารณาตามความเหมาะสมและเลือกวันเวลาเดินทางระหว่างเทศกาลหรือวันธรรมดาได้

นอกจากนี้แล้ว คู่มือท่องเที่ยวไทยยังได้นำเสนอประเพณีอื่น ๆ ไว้ดังตัวอย่างเช่น

คนไทยเตรียมบั้งไฟถวายพระภิกษุตอนหกโมงเช้า คนไทยเรียกประเพณีนี้ว่า "ทำบุญตักบาตร
 อ่าน:他布达巴" เป็นประเพณีทางสังคมและวัฒนธรรม

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณະพรม. 2558: 119)

ชาวพุทธทำบุญตักบาตรทุกเช้าค่ะ

ผู้ชายไทยส่วนใหญ่เคยบวชครับ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 281)

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้มีการนำเสนอประเพณี อันได้แก่การทำบุญตักบาตรกับการบวช ซึ่งเป็นประเพณีที่ต่อทอดมาจากความเชื่อทางพุทธศาสนา แต่คู่มือไม่ได้ให้รายละเอียดมาก เพียงกล่าวถึงชื่อประเพณีในมุมที่นักท่องเที่ยวอาจจะมีโอกาสได้พบเห็นในช่วงเช้า หรือเป็นประเพณีซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่

จากทั้งหมดที่กล่าวมา คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอเนื้อหาสำคัญทางวัฒนธรรมไทยไว้เป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ มารยาทไทย อาหารไทย ศิลปะไทย และประเพณีไทย จากการสังเคราะห์คู่มือในแต่ละประเด็น ปรากฏเนื้อหาเรื่องมารยาทไทยมากที่สุด รองมาคือเรื่องอาหารไทย ศิลปะไทย และประเพณีไทย เนื่องจากว่าวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก เมื่อนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางมาเที่ยวที่ประเทศไทยแล้ว เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิวตาตาม การทำความเข้าใจข้อห้าม การเคารพศอก และรักษามารยาทที่ดี จะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีสำหรับทั้งสองฝ่าย

คู่มือส่วนใหญ่เลือกประเด็นทางวัฒนธรรมจากมุมมองของคนจีน เช่น เลือกพูดในเรื่องที่นักท่องเที่ยวชาวจีนสนใจ อย่างอาหารเรื่องต้มยำกุ้ง ศิลปะการแสดงโขน เทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น คู่มือมักจะนำเสนอเป็นภาษาจีนโดยตรง มีการเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนหรือต่างจากวัฒนธรรมจีน และคู่มือบางเล่มยังได้ใช้คำเชิญชวนนักท่องเที่ยวชาวจีนให้เกิดความอยากเที่ยว อยากเห็น อยากลอง

ส่วนลักษณะการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมนั้น มักจะนำเสนอในการให้บอกชื่อ การนำเสนอองค์ศัพท์ โดยคำศัพท์หรือแทรกในประโยคบทสนทนา เช่น คำเรียกชื่อคน สิ่งของ สถานที่ และกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว ยังเน้นการตอบคำถาม “อะไร” “ควรทำอย่างไร” “ไม่ควรทำอะไร” ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและจดจำได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ดังนั้น หลายประเด็นจึงไม่เน้นการอธิบายโดยละเอียด หรือบอกที่มาที่ไป เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ คู่มือมักจะนำเสนอในลักษณะการใช้คำทับศัพท์โดยไม่ต้องอธิบายเพิ่มเติม อย่างเครื่องดื่ม อเมริกาโน่ คาปูชิโน่ ลาเต้ เอสเปรสโซ่ วิสกี้ ไวน์ ค็อกเทล เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้ นอกจากเป็นการให้ความรู้ทางวัฒนธรรมไทยแล้ว ยังเป็นการให้ความรู้ด้านการใช้ภาษาไทยแก่นักท่องเที่ยวชาวจีนเพื่อนำไปใช้สื่อสารพูดคุยระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวไทยด้วย ดังนั้น เพื่อทำความเข้าใจกับกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือเหล่านี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์กลวิธีการสื่อสารภาษาไทยที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยในบทต่อไป

บทที่ 4

กลวิธีการสื่อสารภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว ในคู่มือท่องเที่ยวไทย

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอเนื้อหาอันหลากหลาย อันได้แก่มารยาทไทย อาหารไทย ศิลปะไทย ประเพณีไทย การให้ความรู้เรื่องวัฒนธรรมไทย เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการให้ความรู้เรื่องการสื่อสารภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว จึงเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการแต่งคู่มือท่องเที่ยวไทย ดังที่คู่มือได้เสนอไว้ในบทนำว่า

...หลักการการแต่งเนื้อหาขึ้นอยู่กับเป็นประโยชน์ที่จำเป็นและสามารถนำไปใช้ได้จริงสำหรับการเดินทาง ซึ่งแบ่งออกเป็นสถานการณ์เช่นการซื้อตั๋ว อาหาร ที่พัก การคมนาคม นันทนาการ เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเรียนรู้และค้นหาได้สะดวก แต่ละตัวอย่างประโยคประกอบทั้งภาษาจีน ภาษาไทย วิธีการออกเสียง และภาษาอังกฤษ คนที่เข้าใจภาษาจีนสามารถใช้อ่านได้ คนที่เรียนภาษาไทยสามารถนำไปพูดได้ เมื่อใดที่ยังพูดอะไรไม่ออกก็ยังสามารใช้นิ้วมือชี้ให้คู่สนทนาดูเพื่อสื่อสารกันได้

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสือ. 2557:2)

คู่มือมีวัตถุประสงค์สำคัญคือการนำเสนอเนื้อหาเพื่อเป็นความรู้แก่นักท่องเที่ยวนำไปใช้สื่อสารกับผู้พูดภาษาไทยได้ ภาษาไทยถือเป็นภาษาต่างประเทศสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งอาจเป็นผู้ที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาไทย หรืออาจมีความรู้ภาษาไทยไม่มาก วิธีการนำเสนอเรื่องภาษาไทยจึงต้องหาวิธีการที่สามารถช่วยให้การสื่อสารภาษาไทยได้ในระยะเวลาอันสั้น ซึ่ง ทาโรเน (Tarone. 1981: 288) ได้กล่าวว่า กลวิธีการสื่อสารเป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อเชื่อมโยงศักยภาพภาษาของตนเองกับภาษาเป้าหมายและศักยภาพทางภาษาของคู่สนทนา

จากการศึกษาคู่มือท่องเที่ยวไทย พบกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยวที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย สังเคราะห์ได้ 5 ประเด็น ได้แก่ กลวิธีการให้เสียงภาษาไทย กลวิธีทางคำศัพท์ กลวิธีด้านประโยคและบทสนทนา กลวิธีการใช้สื่อประกอบ และกลวิธีการหลีกเลี่ยง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลวิธีการให้เสียงภาษาไทย

การฟังพูดภาษาไทย ย่อมต้องอาศัยความเข้าใจเรื่องเสียงภาษาไทยและวิธีการอ่านออกเสียง ดังนั้น จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้พบว่ามีกรอธิบายหลักการออกเสียงภาษาไทย และการ

ให้เสียงอ่านภาษาไทย เพื่อให้ทำให้อ่านคู่มืออย่างนักท่องเที่ยวยุคใหม่ชาวต่างชาติสามารถใช้วิธีการดังกล่าวนำไปสู่ การฟังและการพูดภาษาไทยระหว่างการเดินทางได้ กลวิธีการอธิบายเรื่องเสียงภาษาไทย เพื่อนำไปสู่ การฟังและการพูด มีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 การอธิบายหลักการออกเสียงภาษาไทย

หลักการออกเสียงภาษาไทย เป็นความรู้พื้นฐานเพื่อแนะนำให้อ่านสามารถเข้าใจวิธีการ ออกเสียงภาษาไทย เนื่องจากผู้ใช้คู่มือท่องเที่ยวไทยอาจไม่เน้นการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างเข้มงวดหรือ แบบจริงจังเหมือนนักเรียนในโรงเรียน คู่มือท่องเที่ยวไทยจึง ใช้วิธีแนะนำระบบเสียงภาษาไทยใน เบื้องต้นไว้ดังนี้

1.1.1 การอธิบายหลักการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

เพื่อให้ผู้ใช้คู่มือท่องเที่ยวไทยสามารถเข้าใจระบบเสียงภาษาไทยอย่างง่ายได้ คู่มือบาง เล่มได้อธิบายเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ดังนี้

ระบบเสียงภาษาไทยประกอบด้วยเสียงพยัญชนะและเสียงสระ และเติมเสียงวรรณยุกต์ใน แต่ละพยางค์ ...

เสียงสระรวมทั้งสระเดี่ยว 9 คู่และสระประสมอีกหลายเสียง เสียงพยัญชนะมี 42 ตัว แบ่งเป็นอักษรสามหมู่ ได้แก่อักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ สามหมู่ .....

(กอบบรรณารักษ์ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557:6)

เสียงสามัญ

เสียงเอก

เสียงโท

เสียงตรี

เสียงจัตวา

เสียงสามัญ: ออกเสียงโทนตามปกติ หนังสือเล่มนี้จะใช้เครื่องหมาย [.] แทน.

เสียงเอก: ออกเสียงต่ำกว่าโทนปกติเล็กน้อย หนังสือเล่มนี้จะใช้เครื่องหมาย [v] แทน.

เสียงโท: เริ่มโทนเสียงสูงกว่าโทนปกติเล็กน้อย ยกเสียงสูงแล้วออกเสียงต่ำลง หนังสือเล่มนี้จะใช้เครื่องหมาย [l] แทน.

เสียงตรี: เริ่มโทนเสียงสูงกว่าโทนปกติเล็กน้อย ยกเสียงสูงขึ้นถึงระดับเสียงโท ค่อยลงต่ำถึงระดับเสียงสามัญ หนังสือเล่มนี้จะใช้เครื่องหมาย [h] แทน.

เสียงจัตวา: เริ่มโทนเสียงจากที่ต่ำกว่าโทนปกติเล็กน้อย ยกเสียงสูงขึ้นจนถึงระดับเสียงสามัญ หนังสือเล่มนี้ จะใช้เครื่องหมาย [v] แทน.

(Byoung Do Lee. 2555: 13)

ดังตัวอย่างข้างต้น สามารถสังเกตได้ว่าคู่มือมีเนื้อหาอธิบายระบบเสียงภาษาไทยด้วย คำบรรยายอย่างคร่าว ๆ โดยกล่าวถึงพยัญชนะ และสระของภาษาไทย รวมถึงแนะนำว่าเสียง วรรณยุกต์ของภาษาไทยมี 5 เสียงด้วยการใช้รูปภาพและคำอธิบายวิธีการออกเสียง

1.1.2 การอธิบายหลักการถ่ายเสียงภาษาไทย

หลักการถ่ายเสียงภาษาไทยนั้น ซึ่งหมายถึงวิธีการถอดเสียงจากภาษาไทยเป็นภาษาอื่น ที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจ เช่น ภาษาสากล ภาษาแม่หรืออักษรโรมัน จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้พบว่าคู่มือบางเล่มมีการแนะนำหลักการออกเสียงไว้ในบทนำ หรือส่วนเนื้อหาตอนต้นของคู่มือ โดยวิธีการถ่ายเสียงด้วยอักษรโรมัน หรือแบบสัทอักษรสากล ดังตัวอย่าง

辅音 发音 / 末尾辅音 (在音节最后时的发音)				元音			
ก	[k/k]	ค	[th/t]	อะ	[a]	-	[aa]
ข	[kh/k]	น	[n/n]	อิ	[i]	-	[ii]
ค	[kh/k]	บ	[b/p]	อุ	[u]	-	[uu]
ฆ	[kh/k]	ป	[p/p]	เอ	[e]	-	[ee]
ง	[ng/ng]	ฝ	[ph/-]	แ	[ɛ]	-	[ɛɛ]
จ	[c/t]	ฟ	[f/-]	อ	[o]	-	[oo]
ฉ	[ch/-]	พ	[ph/p]	อว	[ɔ]	-	[ɔɔ]
ช	[ch/t]	ฟ	[f/p]	อิ	[i]	-	[ii]
ซ	[s/t]	ภ	[ph/p]	อุ	[u]	-	[uu]
ฌ	[ch/-]	ม	[m/m]	เอ	[e]	-	[ee]
ญ	[y/n]	ย	[y/y]	แ	[ɛ]	-	[ɛɛ]
ฎ	[d/t]	ร	[r/n]	อ	[o]	-	[oo]
ฏ	[t/t]	ล	[l/n]	อว	[ɔ]	-	[ɔɔ]
ฐ	[th/t]	ว	[w/w]	อิ	[i]	-	[ii]
ฑ	[th(d)/t]	ศ	[s/t]	อุ	[u]	-	[uu]
ฒ	[th/t]	ษ	[s/t]	เอ	[e]	-	[ee]
ณ	[n/n]	ส	[s/t]	แ	[ɛ]	-	[ɛɛ]
ด	[d/t]	ห	[h/-]	อ	[o]	-	[oo]
ต	[t/t]	ฬ	[l/n]	อว	[ɔ]	-	[ɔɔ]
ถ	[th/t]	อ	[不发音/-]	อิ	[i]	-	[ii]
ท	[th/t]	ฮ	[h/-]	อุ	[u]	-	[uu]

ภาพประกอบ 5 ตัวอย่างการถ่ายเสียงพยัญชนะไทย สระไทย เป็นสัทอักษรสากล

ที่มา: กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. (2557). สนทนาท่องเที่ยว: ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ. หน้า 9-10

คู่มือบางเล่มได้นำเสนอหลักการถ่ายเสียงภาษาไทย โดยการถ่ายเสียงพยัญชนะและสระไทยแบบอักษรโรมัน หรือสัทอักษรสากล เพื่อปูพื้นฐานความรู้ภาษาไทยในการใช้คู่มือต่อไป แต่ไม่ใช่คู่มือทุกเล่มได้แนะนำเช่นนี้ คู่มือบางเล่มอาจกล่าววิธีการอ่านภาษาไทยแบบอื่นด้วยภาษาจีนในบทนำแบบคร่าว ๆ ดังตัวอย่าง

ภาษาไทยทั้งหมดที่อยู่ในหนังสือ ได้ประกอบเสียงอ่านพินอินแบบอักษรโรมัน トラバเท่าที่
คุณอ่านตามแล้ว คุณก็สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยได้!

(Li, Hong. 2558: 7)

สำหรับผู้อ่านที่ไม่มีพื้นฐานการอ่านออกเสียงภาษาไทย หนังสือเล่มนี้ยังเตรียมคำอ่านแบบภาษาจีนและอักษรโรมัน เพื่อความสะดวกในใช้ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Hujiang E-learning platform. 2559: 002)

คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้นำเสนอหลักการถ่ายเสียงภาษาไทยหลากหลายรูปแบบ นอกจากมีการถ่ายเสียงแบบสัทอักษรสากลหรืออักษรโรมันแล้ว ยังมีมีการถ่ายเสียงแบบการใช้ภาษาแม่ ซึ่งคือการใช้ตัวอักษรจีน หรือระบบพินอินแทนเสียงอ่านภาษาไทย ซึ่งต่างเป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้ใช้คู่มือได้เข้าใจวิธีการออกเสียงภาษาไทย และสามารถฝึกพูดภาษาไทยได้ง่ายขึ้น

1.2 การให้เสียงอ่านภาษาไทย

ดังที่ได้กล่าวในข้อหลักการถ่ายเสียงภาษาไทย ว่าคู่มือนำเสนอทั้งหลักการการถ่ายเสียงแบบสัทอักษรสากลหรืออักษรโรมัน และมีการถ่ายเสียงแบบการใช้ตัวอักษรจีน หรือระบบพินอินแทนเสียงอ่านภาษาไทย ในส่วนนี้จะวิเคราะห์รายละเอียดของการให้เสียงอ่านภาษาไทย ซึ่งปรากฏดังต่อไปนี้

1.2.1 การใช้ภาษาแม่

การถ่ายเสียงภาษาต่างประเทศด้วยการใช้ภาษาแม่เป็นกลวิธีที่พบมากสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้พบว่ามีการใช้ภาษาแม่เช่นกัน ซึ่งคือตัวอักษรจีน หรือระบบพินอิน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.2.1.1 การแนะนำคำศัพท์หรือประโยคเป็นภาษาจีน ตามด้วยตัวสะกดในภาษาไทย แล้วถ่ายเสียงด้วยตัวอักษรจีนที่มีเสียงใกล้เคียง ตามตัวอย่างเช่น

您好，是客房服务部吗？	←	ความหมายในภาษาจีน
ฮัลโหล แผนกบริการใช่ไหมครับ	←	ประโยคในภาษาไทย
哈囉 爬捏波漓甘菜埋克拉	←	ตัวอักษรจีนที่มีเสียงใกล้เคียง

(Byoung Do Lee. 2555:124-125)

อีกทั้ง คู่มือท่องเที่ยวไทยยังได้เสนอวิธีการอ่านออกเสียงภาษาไทยด้วยอักษรจีนเมื่อบรรยายลักษณะของสิ่งของบางอย่าง ตัวอย่างเช่น

อาหารภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวัฒนธรรมอันเดียวกับประเทศลาว รสชาติอาหารมีทั้งเผ็ดและเค็ม อาหารที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือส้มตำ (อ่าน:宋搭) และไกย่าง (อ่าน:盖严)

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 127)

ตัวอย่างดังกล่าว คู่มือไม่เพียงแนะนำวัฒนธรรมด้านอาหาร เมื่อกล่าวถึงรายการอาหารอย่าง “ส้มตำ ไก่ย่าง” ยังได้เสนอวิธีการออกเสียงด้วยตัวอักษรจีนที่มีเสียงใกล้เคียงอีกด้วย

1.2.1.2 การแนะนำคำศัพท์หรือประโยคเป็นภาษาจีน ตามด้วยตัวสะกดในภาษาไทย และถ่ายเสียงด้วยตัวอักษรจีนที่มีเสียงใกล้เคียง และความหมายในภาษาอังกฤษ ตามตัวอย่างเช่น

A: 不好意思，这里可以换钱吗? ← ความหมายในภาษาจีน
 ขอโทษครับที่นี่และงานได้ไหมครับ ← ประโยคในภาษาไทย
 扣透卡 替尼类恩代麦 ← เสียงอ่านแบบตัวอักษรจีนที่มีเสียงใกล้เคียง
 Excuse me, can I exchange my money right here? ← ความหมายในภาษาอังกฤษ

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรม. 2558: 30)

คู่มือบางเล่ม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านออกเสียงต้องถูกต้องและชัดเจน อาจเน้นการบอกเสียงวรรณยุกต์ และเว้นช่องว่างในการถ่ายเสียงเป็นอักษรจีนเป็นคำ ๆ ในหนึ่งประโยค โดยจัดลำดับเป็นการให้ความหมายเป็นภาษาจีนและภาษาอังกฤษก่อน ตามด้วยตัวสะกดเป็นภาษาไทย และกลวิธีการถ่ายเสียงเป็นอักษรจีน ตัวอย่างเช่น

你是泰国人吗? ← ความหมายในภาษาจีน
 Are you Thai? ← ความหมายในภาษาอังกฤษ
 คุณเป็น คนไทย ใช่ไหม ← ประโยคในภาษาไทย
 坤宾 坤泰¹ 拆⁴买 ← เสียงอ่านแบบตัวอักษรจีนที่มีเสียงใกล้เคียง

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 22-23)

จากตัวอย่างดังกล่าว คำว่า “坤泰¹” เป็นตัวอักษรจีนที่มีเสียงใกล้เคียงกับคำ “คนไทย” ในประโยคนั้น เลข “1” ในที่นี้หมายถึงเสียงวรรณยุกต์ที่หนึ่งในภาษาจีน ซึ่งคู่มือแนะนำให้ผู้อ่านอ่านออกเสียงตัวอักษรจีนนั้นเป็นเสียงหนึ่ง จะได้มีเสียงที่ใกล้เคียงสุดกับเสียงเดิมเสียงสามัญของคำว่า “ไทย”

1.2.1.3 การแนะนำประโยคเป็นภาษาจีน ตามด้วยตัวสะกดในภาษาไทย การถ่ายเสียงแบบพินอินและอักษรจีน ตามตัวอย่างเช่น

这张桌子空着吗?	←	ความหมายในภาษาจีน
โต๊ะนี้ว่างไหม	←	ประโยคในภาษาไทย
duo ni wang mai	←	เสียงอ่านแบบพินอิน
夺尼望买	←	เสียงอ่านภาษาจีนที่มีเสียงไถ่เคียง

(Sun, Guangyong. 2546: 100)

ในทางกลับกัน อาจนำเสนอประโยคเป็นภาษาไทยก่อน ตามด้วยความหมายในภาษาจีน ความหมายของคำต่อคำ และการถ่ายเสียงแบบพินอินและแบบอักษรจีน ตามตัวอย่างเช่น

คุณ ชื่อ อะไร คะ/ครับ	←	ประโยคในภาษาไทย
你叫什么名字	←	ความหมายในภาษาจีน
你叫...名/名叫 什么 结尾词	←	ความหมายของคำต่อคำในภาษาจีน
kun che a rai ka/krab	←	เสียงอ่านแบบพินอิน
昆 撤 啊莱 咋/咋布	←	เสียงอ่านภาษาจีนที่มีเสียงไถ่เคียง

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. 2559:63)

ตัวอย่างดังกล่าว เป็นการใช้เสียงอ่านแบบพินอินที่ตามด้วยเสียงอ่านภาษาจีนที่มีเสียงไถ่เคียง ทั้งสองวิธีเป็นการช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านออกเสียงภาษาไทยได้ง่ายขึ้น

นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบว่า ในการถ่ายเสียงเป็นอักษรจีนนั้น คู่มืออาจใช้ตัวอักษรจีนที่แตกต่างกัน ดังเช่นในคำว่า “คนจีน”

中国人。	←	ความหมายในภาษาจีน
Chinese.	←	ความหมายในภาษาอังกฤษ
คนจีน	←	คำศัพท์ภาษาไทย
坤金	←	เสียงอ่านภาษาจีนที่มีเสียงไถ่เคียง

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 22-23)

中国人。	←	ความหมายในภาษาจีน
คนจีน	←	คำศัพท์ภาษาไทย
kun jin	←	เสียงอ่านแบบพินอิน
昆金	←	เสียงอ่านภาษาจีนที่มีเสียงไถ่เคียง

(Sun, Guangyong. 2546: 62)

ในที่นี้ คู่มือใช้คำว่า “坤金” “昆金” แทนคำว่า “คนจีน” ซึ่งในภาษาจีนนั้น คำว่า “坤” กับ “昆” เป็นคำที่ออกเสียงเหมือนกัน ดังนั้น คู่มืออาจไม่เคร่งครัดต้องถ่ายเสียงเป็นตัวอักษรแบบเดียวกันหมด

คู่มือส่วนใหญ่แนะนำกลวิธีการอ่านอักษรจีนเป็นคำ ๆ แต่ก็มีคู่มือบางเล่มได้ใช้กลวิธีขีดเส้นใต้ “_____” เพื่อแนะนำให้ผู้อ่านออกเสียงที่เสียงใกล้เคียงกับภาษาไทยมากที่สุด ตัวอย่างเช่น

请稍等，我将为您办理入住手续。	← ความหมายในภาษาจีน
A moment please, I am checking in for you.	← ความหมายในภาษาอังกฤษ
โปรดรอสักครู่ผมจะเช็คอินให้คุณครับ	← ประโยคภาษาไทย
跛啰洒酷彭咋 <u>切个</u> 因害坤 <u>卡卜</u>	← เสียงอ่านภาษาจีนที่มีเสียงใกล้เคียง

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 157)

ภาษาไทยบางคำมีตัวสะกด แต่ภาษาจีนจะไม่มีเสียงตัวสะกด เพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านออกเสียงตัวสะกดในภาษาไทยได้ คู่มือบางเล่มจึงแนะนำให้อ่านคำที่ถูกขีดเส้นใต้ “_____” ไว้ให้อ่านเชื่อมต่อกัน ทำให้เกิดเสียงสะกด เช่นคำว่า “เช็คอิน” ให้อ่านเป็น “切个因” คำว่า “ครับ” ให้อ่านเป็น “卡卜”

นอกจากนี้ คู่มือบางเล่มที่ถ่ายเสียงอ่านเป็นภาษาจีน ยังได้ทำเครื่องหมายไว้ข้าง ๆ เพื่อเน้นการใช้คำลงท้ายที่แตกต่างกันระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง ตามตัวอย่างเช่น

对不起	↕	← เครื่องหมายหมายถึงเพศชาย
Sorry		← ความหมายในภาษาจีน
ขอโทษครับ		← ความหมายในภาษาอังกฤษ
考拓卡卜		← ประโยคในภาษาไทย
真的很抱歉 (♀)		← เสียงอ่านภาษาจีนที่มีเสียงใกล้เคียง
I am very sorry		← ลูกศรบอกลำดับการพูด
ขอโทษจริง ๆ ค่ะ		← เครื่องหมายหมายถึงเพศหญิง
考拓晶晶咖		

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 10)

เครื่องหมาย “↕” หมายถึงเพศชาย ส่วนเครื่องหมาย “♀” หมายถึงเพศหญิง ซึ่งคำลงท้ายในภาษาไทยนั้น เพศชายต้องใช้คำว่า “ครับ” ส่วนเพศหญิงจะใช้คำว่า “ค่ะ” คู่มือมีจุดประสงค์เพื่อเน้นย้ำ และแนะนำให้ผู้อ่านสามารถใช้อย่างถูกต้อง หลีกเลี่ยงความเข้าใจผิด นอกจากนี้ ในคู่มือเล่มนี้ยังมีการทำลูกศร “↘” “↙” บ่งบอกลำดับการพูดที่มีความต่อเนื่องกันอีกด้วย

การใช้ภาษาแม่ให้เสียงอ่านภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น ได้พบว่ามีกรเวียงลำดับดังนี้ หนึ่งคือการแนะนำคำศัพท์หรือประโยคเป็นภาษาจีน ตามด้วยตัวสะกดในภาษาไทย และถ่ายเสียงด้วยตัวอักษรจีนที่มีเสียงใกล้เคียง สองคือการแนะนำคำศัพท์หรือประโยคเป็นภาษาจีนตามด้วยตัวสะกดในภาษาไทย และถ่ายเสียงด้วยตัวอักษรจีนที่มีเสียงใกล้เคียง และความหมายในภาษาอังกฤษ และสามารถแนะนำประโยคเป็นภาษาจีน ตามด้วยตัวสะกดในภาษาไทย ถ่ายเสียงแบบพินอินและอักษรจีน นอกจากนี้ คู่มือบางเล่มอาจมีวิธีการที่แตกต่างกันเช่น การใช้ตัวอักษรภาษาจีนที่มีเสียงใกล้เคียงถ่ายเสียงภาษาไทย แต่คู่มือแต่ละเล่มอาจใช้ตัวอักษรจีนที่ต่างกัน การใช้ขีดเส้นใต้เพื่อเชื่อมโยงเสียงอ่านพร้อมกัน การทำเครื่องหมายเพื่อบ่งบอกเพศชายหรือเพศหญิงในการใช้คำลงท้าย การทำลูกศรบอกลำดับการสนทนา

1.2.2 การใช้สัทอักษรสากล หรืออักษรโรมัน

คู่มือบางเล่มมีการแนะนำวิธีการให้เสียงด้วยการใช้สัทอักษรสากล หรืออักษรโรมัน จากกรวิเคราะห์ ได้พบการให้เสียงโดยการให้คำศัพท์หรือประโยคเป็นภาษาไทยก่อน ตามด้วยเสียงอ่านแบบสัทอักษรสากล หรือตัวอักษรโรมัน และความหมายในภาษาจีน เช่น

泰文(ภาษาไทย)	羅馬拼音(อักษรโรมัน)	中文(ภาษาจีน)
ตีหนึ่ง	Ti Neung	凌晨一点
ตีสอง	Ti Song	凌晨两点
ตีสาม	Ti Sam	凌晨三点
ตีสี่	Ti See	凌晨四点

(Li, Hong. 2558: 19)

ไม่ทราบจะสั่งอะไรคะ/ครับ ?	←	ประโยคในภาษาไทย
Mai Saap Ja Sang A-Rai Ka/Krab	←	เสียงอ่านด้วยตัวอักษรโรมัน
請問要點什麼?	←	ความหมายในภาษาจีน

(Li, Hong. 2558: 149)

___ 我的不見了, 可以幫我嗎?	←	ความหมายในภาษาจีน
___ ของฉันหายไปช่วยหน่อยได้ไหม (คะ/ครับ)	←	ประโยคในภาษาไทย
___ Kong-Chan-Hai-Pai Chui-Noi-Dai-Mai (Ka/krab)	←	เสียงอ่านด้วยตัวอักษรโรมัน

(He, Jianyi. 2558: 65)

อย่างไรก็ตาม การใช้สัทอักษรสากล หรืออักษรโรมันในคู่มือท่องเที่ยวไทยก็ไม่ได้เป็นระบบเดียวกันหมด ตามตัวอย่างเช่นคำว่า “ขอโทษ”

ขอโทษ	←	คำศัพท์ภาษาไทย
Kor tod (ka/krab)	←	เสียงอ่านด้วยตัวอักษรโรมัน (Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557:26)
ขอโทษ	←	คำศัพท์ภาษาไทย
Kor-thod (ka/krab)	←	เสียงอ่านด้วยตัวอักษรโรมัน (He, Jianyi. 2558: 35)

ตัวอย่างดังกล่าว สามารถสังเกตได้ว่า พยัญชนะ “ท” สามารถใช้ตัวอักษรโรมัน “t” หรือ “th” แทนเสียงอ่าน ซึ่งคู่มืออาจไม่ได้ยึดตามระบบสัทอักษรสากลหรืออักษรโรมันชุดเดียวกัน แต่ก็สามารถใช้สัทอักษรสากล หรืออักษรโรมันบอกเสียงอ่านเหมือนคาราโอเกะ(Karaoke) เพื่อให้ผู้อ่านอ่านออกเสียงตามได้

จากข้อมูลดังกล่าว การใช้สัทอักษรสากล หรืออักษรโรมัน มีลำดับการให้คำศัพท์หรือประโยคเป็นภาษาไทยก่อน ตามด้วยเสียงอ่านแบบสัทอักษรสากลหรือตัวอักษรโรมัน และความหมายในภาษาจีน บางเล่มอาจสลับลำดับเล็กน้อย

1.2.3 การใช้คำทับศัพท์

คู่มือมีกลวิธีอย่างหนึ่งที่ช่วยลดความซับซ้อนในการอ่านออกเสียงภาษาไทย โดยการนำเสนอคำศัพท์ด้วยคำทับศัพท์ ซึ่งการทับศัพท์ หมายถึงการเขียนคำของภาษาหนึ่งด้วยตัวอักษรของอีกภาษาหนึ่งโดยวิธีถ่ายเสียงและถอดอักษร (ราชบัณฑิตยสถาน. 2556: 561) จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย พบว่ามีการนำเสนอคำศัพท์ภาษาไทยที่เป็นการใช้คำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ และจากภาษาจีน โดยกล่าวรายละเอียดได้ดังนี้

1.2.3.1 การใช้คำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ

ในภาษาไทยนั้น มีกลุ่มคำศัพท์ที่เป็นคำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ ซึ่งบางคำอาจมีศัพท์บัญญัติเป็นภาษาไทย แต่ด้วยความเคยชินในการสื่อสาร อาจมีความนิยมในการใช้เป็นภาษาอังกฤษแทนเสียงพูดภาษาไทย ซึ่งคู่มือได้นำเสนอคำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษไว้ แทนคำศัพท์เดิมในภาษาไทย ดังตัวอย่างเช่น

คำศัพท์ที่เป็นคำทับศัพท์	รูปภาษาอังกฤษ
อเมริกา	America
ฝรั่งเศส	France
โฮมสเตย์	homestay
รีสอร์ท	resort
โค้ก	coke

ค็อกเทล	cocktail
มิลค์เชค	milk shake
แชมเปญ	champagne
กาแฟ	coffee
ไวน์	wine
เบียร์	beer
แอปเปิล	apple
.....	.....

ตัวอย่างข้างต้น สามารถสังเกตได้ว่า คำศัพท์ภาษาไทยที่เป็นคำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ มีทั้งคำศัพท์ที่เป็นชื่อประเทศ อย่างเช่น อเมริกา(America) ชื่ออาหารและเครื่องดื่ม อย่างเช่น แอปเปิล(apple) กาแฟ (coffee) ชื่อของใช้ อย่างเช่น แจ็คเก็ต(Jacket) ชื่อยานพาหนะ อย่างเช่น มอเตอร์ไซด์(motorcycle) ชื่ออาชีพอย่างเช่น แคดดี้(caddy) กัปตัน(captain) ชื่อกีฬาหรือกิจกรรมอย่างเช่น กอล์ฟ(golf) บาสเกตบอล(basketball) เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการให้คำศัพท์แบบการใช้คำศัพท์ภาษาไทยประสมกับภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างเช่น

คำศัพท์ที่เป็นการประสม คำไทยและคำทับศัพท์	ลักษณะการประสม
รถแท็กซี่	“รถ”+เสียงทับศัพท์จากคำ“taxi” (taxi)
กางเกงยีนส์	“กางเกง”+เสียงทับศัพท์จากคำ“jeans”(jeans)
เสื้อเชิ้ต	“เสื้อ”+เสียงทับศัพท์จากคำ“shirt”(shirt)
ร้านไวน์	“ร้าน”+เสียงทับศัพท์จากคำ“wine”(wine shop)
ไดร์เป่าผม	เสียงทับศัพท์จากคำ “dryer” +“เป่าผม (hair dryer)
ค่าทิป	“ค่า”+เสียงทับศัพท์จากคำ“tips”(tips)
แชมพูสระผม	เสียงทับศัพท์จากคำ“shampoo”+“สระผม”(shampoo)
สกีบก	เสียงทับศัพท์จากคำ“Ski”+“บก” (land Ski)
.....	.....

คำศัพท์ข้างต้นมีทั้งส่วนที่เป็นคำไทยและส่วนที่เป็นคำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ อย่าง คำว่า กางเกงยีนส์ ซึ่งคำว่า “กางเกง” เป็นคำไทย คำว่า “ยีนส์”เป็นคำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ “jeans”

ดังนั้น คู่มือท่องเที่ยวไทยจึงปรากฏคำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษสองแบบ ซึ่งคือแบบการทับศัพท์จากคำศัพท์ภาษาอังกฤษเดี่ยว และแบบผสมทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย

1.2.3.2 การใช้คำทับศัพท์จากภาษาจีน

เนื่องจากว่ามีกลุ่มชาวจีนที่อพยพมาใช้ชีวิตอยู่ในเมืองไทยเป็นเวลานาน ในภาษาไทยนั้นมีการยืมคำจากคำศัพท์ภาษาจีนไม่น้อย แต่มักยืมมาจากภาษาจีนแต่จีว ภาษาจีนฮกเกี้ยน หรือสาขาอื่น ๆ ในคู่มือได้พบคำศัพท์เหล่านี้เช่นกัน เช่น

คำศัพท์ที่เป็นคำทับศัพท์	รูปภาษาจีน
จาง	张 (อ่าน: zhāng)
ปักกิ่ง	北京 (อ่าน: Běijīng)
ฮกเกี้ยน	福建 (อ่าน: Fújiàn)
ไต้หวัน	台湾 (อ่าน: táiwān)
เกี๊ยว	饺子 (อ่าน: jiǎozi)
ชา	茶 (อ่าน: chá)
ชาอู่หลง	乌龙茶 (อ่าน: wūlóngchá)
เต้าหู้	豆腐 (อ่าน: dòufu)
.....	.....

คำทับศัพท์ภาษาจีนนั้นมักปรากฏในการเรียกชื่อนามสกุล อย่าง "จาง" ทับศัพท์จากเสียงภาษาจีนคำว่า "张 (อ่าน: zhāng)" คำเรียกชื่อสถานที่อย่าง "ปักกิ่ง" ทับศัพท์จากเสียงภาษาจีนคำว่า "北京 (อ่าน: Běijīng)" เรียกชื่ออาหาร อย่าง "ชา" ทับศัพท์จากเสียงภาษาจีนคำว่า "茶 (อ่าน: chá)" เป็นต้น

นอกจากนี้ คำศัพท์แบบการใช้คำศัพท์ภาษาไทยประสมภาษาจีนก็มี ดังตัวอย่างเช่น

คำศัพท์ที่เป็นการประสมคำ ไทยและคำทับศัพท์	ลักษณะการประสม
ปอเปี๊ยะทอด	เสียงทับศัพท์จากคำ "薄饼 (อ่าน: báobǐng)" + ทอด
ชาؤون	เสียงทับศัพท์จากคำ "茶 (อ่าน: chá)" + ร้อน
.....	.....

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏคำทับศัพท์ภาษาจีนสองแบบเช่นกัน คือแบบการทับศัพท์จากคำศัพท์ภาษาจีนเดี่ยว ๆ และแบบผสมทั้งภาษาจีนและภาษาไทย

จากการวิเคราะห์การให้เสียงอ่านภาษาไทยนั้น ได้พบว่ามี การให้เสียงอ่านด้วยภาษาแม่ โดยการใช้ตัวอักษรจีน หรือระบบพินอินแทนเสียงอ่านภาษาไทย และการให้เสียงอ่านด้วยสัทอักษรสากล หรืออักษรโรมัน คู่มือแต่ละเล่มอาจไม่ได้ใช้วิธีการ หรือระบบแบบเดียวกัน โดยอาจมีความ

แตกต่างกันบ้าง เช่น การใช้ตัวอักษรจีน หรือระบบอักษรโรมันที่ต่างกัน คู่มือบางเล่มอาจทำเครื่องหมายเพื่อแยกวิธีการใช้คำลงท้ายระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง นอกจากนี้แล้ว คู่มือยังมีการนำเสนอคำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษและภาษาจีนไว้เป็นตัวอย่างคำศัพท์ ซึ่งต่างเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้อ่านคู่มือได้เข้าใจวิธีการ และจดจำคำศัพท์ภาษาไทย และสามารถฝึกพูดได้ง่ายขึ้น

2. กลวิธีทางคำศัพท์

การให้ความรู้การใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร มักเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจคำศัพท์หรือวลีสั้น ๆ ก่อนที่จะเข้าใจประโยคหรือบริบทในภาษานั้น ๆ ยกตัวอย่างในการเรียนรู้ภาษาไทยก็เช่นกัน ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาไทยมีบทบาทสำคัญยิ่งในการสื่อสารภาษาไทย หากต้องการเข้าใจภาษาไทยตามบริบท ย่อมมีขั้นตอนการพัฒนาจากความเข้าใจความรู้พื้นฐานด้านคำศัพท์ จนกว่าจะเข้าใจประโยค และบริบทอื่น ๆ ซึ่งคำศัพท์คือกลุ่มคำที่มีความหมายแสดงให้รู้ว่าเป็นมนุษย์คน สัตว์ สิ่งของ อากาศ หรือลักษณะอาการเป็นต้น (ศิธร แสงธนู; และ คิด พงศทัต. 2521: 35) ดังนั้นความรู้ภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยก็เช่นกัน เพื่อประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์การสื่อสารภาษาไทยระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวไทยได้ ย่อมมีกลวิธีเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้านคำศัพท์แก่ผู้อ่าน จากการศึกษาวิเคราะห์ ได้พบประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 การกำหนดคำศัพท์ที่ควรรู้ในชีวิตประจำวัน

การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึงการเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นสากล 3 ประการ ได้แก่ หนึ่งเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติ หรือถิ่นที่อยู่ถาวร ไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว สองคือการเดินทางด้วยความสมัครใจ ไม่ถูกบังคับ และสุดท้ายเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดก็ตามที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ (ทิพวรรณ พุ่มมณี. 2544:12) ดังนั้น จากการศึกษาวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้พบว่ามีวิธีการคัดเลือกคำศัพท์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้อ่านนักท่องเที่ยวชาวจีนสามารถใช้เป็นแนวทางการสื่อสารตามแนวเรื่องหลัก 7 เรื่อง ได้แก่ สถานที่และการเดินทางท่องเที่ยว สินค้าและการเงิน บุคคล ความบันเทิง สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และการสื่อสารและโทรคมนาคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 สถานที่ท่องเที่ยวและการเดินทางท่องเที่ยว

การเดินทางท่องเที่ยว เป็นการใช้ชีวิตในสถานที่ที่หนึ่ง โดยอาจเป็นระยะเวลาชั่วคราว ด้วยเหตุนี้ คำศัพท์ที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานที่ และการเดินทางท่องเที่ยว จึงเป็นความรู้เบื้องต้นสำหรับผู้อ่านเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1.1 สถานที่ท่องเที่ยว

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2467 เป็นต้นมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) (2559: ออนไลน์) ได้ทำการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทำให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเติบโต ประเทศไทยจึงมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศ การวางแผนการเดินทางไปที่ใดก่อนมาถึงประเทศไทย อาจเป็นขั้นตอนสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ซึ่งคู่มือมีทั้งการให้ความรู้โดยประกอบคำบรรยายเป็นภาษาจีนแนะนำสถานที่เที่ยว ตัวอย่างเช่น

ประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวแปลกใหม่มากมาย มีวัด พระราชวัง อุทยานประวัติศาสตร์อยู่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในอยุธยาและสุโขทัย นอกเหนือจากทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงาม เช่น ภูเขา ที่ราบ และหาดทราย ในภาคใต้มีภูเก็ต เกาะสิมิลัน เกาะพีพี และสถานที่อื่น ๆ สามารถเพลิดเพลินไปกับทิวทัศน์ธรรมชาติเหล่านี้ได้...

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557:79)

และยังมีการเสนอคำศัพท์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นภาษาไทยโดยตรง ได้พบชื่อสถานที่ท่องเที่ยวใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ชื่อจังหวัดหรือเมืองท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวตามภูมิประเทศ และสถานที่ที่มีชื่อเฉพาะอย่างชัดเจน ดังต่อไปนี้

2.1.1.1.1 การบอกชื่อจังหวัดหรือเมืองท่องเที่ยว

ประเทศไทยมีทั้งหมด 76 จังหวัด และเมืองท่องเที่ยวอีกมากมาย เนื้อหาการบอกชื่อจังหวัดหรือเมืองท่องเที่ยวในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น ไม่ได้ครอบคลุมถึงทุกจังหวัดทุกเมืองในประเทศไทย คู่มือมีการคัดสรรและนำเสนอบางสถานที่ได้รับความนิยมในการเดินทางท่องเที่ยว จึงพบคำศัพท์ที่เป็นชื่อจังหวัดหรือเมืองท่องเที่ยวเรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กระบี่	เกาะสมุย	เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	อยุธยา
กรุงเทพฯ	ชลบุรี	เชียงใหม่	หัวหิน	อุดรธานี
กาญจนบุรี	ชะอำ	ภูเก็ต	หาดใหญ่	.....

หากกล่าวถึงชื่อจังหวัดหรือเมืองท่องเที่ยวในประเทศไทย นักท่องเที่ยวอาจคุ้นเคยกับชื่อสถานที่บางที่ อย่างเช่น กรุงเทพฯ เนื่องจากเป็นเมืองหลวงของไทย และยังคงเคยได้รับรางวัล “เมืองท่องเที่ยวที่ดีที่สุดในโลก ประจำปี 2556” ในพิธีมอบรางวัลเมืองน่าท่องเที่ยวที่ดีที่สุดในโลก เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2556 ณ มหานครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา (2559: ไทยรัฐออนไลน์) ส่วนชื่อจังหวัดและเมืองท่องเที่ยวอื่น ๆ มักจะแนะนำจังหวัดแถบภาคกลางและภาคใต้ และยังมีพื้นที่

ติตริมทะเล นอกจากนั้นแล้วจะเป็นจังหวัดที่มีจุดเด่นในการเที่ยวชมและสามารถเดินทางได้สะดวกด้วย

2.1.1.1.2 การให้ชื่อแหล่งท่องเที่ยวตามภูมิประเทศ

รูปร่างพื้นที่ของประเทศไทยเหมือนขวานโบราณ ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เขตพรมแดนติดสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และราชอาณาจักรกัมพูชา มาเลเซียและอ่าวไทย ลักษณะภูมิประเทศจึงมีความหลากหลาย มีความสวยงามที่เกิดขึ้นตามสภาพธรรมชาติ ซึ่งคู่มือท่องเที่ยวไทยก็มีการนำเสนอคำศัพท์เกี่ยวกับชื่อแหล่งท่องเที่ยวตามภูมิประเทศเช่นกัน โดยสามารถเรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

เกาะ	ชายหาด	ทะเลสาบ	ป่าสงวน	หุบเขา
เขื่อนกั้นน้ำ	ชอกเขา	น้ำตก	ภูเขา	อ่าว
คลอง	ถ้ำ	ป่า	แม่น้ำ	.....
ชายทะเล	ทะเล	ป่าที่บ	สระใหญ่	

ทรัพยากรทางธรรมชาติในประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ มีทั้งทะเล ป่าภูเขา ถ้ำ เป็นต้น นอกจากนั้น ทะเลในประเทศไทยยังได้ฉายาว่าความสวยไม่แพ้มาดามดังนั้นคู่มือมีการแนะนำคำศัพท์ที่เกี่ยวกับชายหาดหรือทะเลค่อนข้างมาก อีกทั้ง ในส่วนที่เป็นคำศัพท์ คู่มือมีการคัดเลือกเพื่อที่จะให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักว่าคำเหล่านี้เรียกกันอย่างไรในภาษาไทย แต่ขณะเดียวกัน คำศัพท์กลุ่มนี้จะไม่ค่อยพบคำศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะในภาษาไทย แต่กล่าวในลักษณะการแนะนำผ่านคำบรรยายในลักษณะภาษาจีน

2.1.1.1.3 การให้คำศัพท์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ

แหล่งท่องเที่ยวบางสถานที่ที่มีชื่อเรียกตามสถาปัตยกรรม ลักษณะการใช้งาน หรือมีการตั้งชื่อเฉพาะ จากการศึกษาคู่มือ นั้น ได้พบคำศัพท์ดังนี้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม สถานที่เขื่อนนันทนาการ และแหล่งจับจ่ายใช้สอย

สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม อาจเป็นลักษณะของวัตถุสิ่งของ สิ่งก่อสร้าง หรือสถาปัตยกรรมที่คนไทยสร้างขึ้นมา เช่น วัดซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยด้วย ในคู่มือได้พบคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสถานที่เชิงศิลปวัฒนธรรม สามารถเรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กำแพงเมือง	ซากปรักหักพัง	พระที่นั่งวิมานเมฆ
เจดีย์	โบสถ์	พระบรมมหาราชวัง

พระพรหมสี่หน้า	วัดพระแก้ว	อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
วัดไตรมิตร	วัดโพธิ์	.....

สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สร้างความสนุกสนานแก่นักท่องเที่ยว เช่นสถานที่ที่สามารถรับชมการแสดง สถานที่เที่ยวในเวลาากลางคืน หรือสวนสนุกที่สามารถเที่ยวเล่นได้ตามอัธยาศัย คู่มือท่องเที่ยวได้ให้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

โกลเด้นโดมคาบาเร่ต์โชว์	ภูเก็ตแฟนตาซี	สวนสนุกดิรีมเวิลด์
ทิฟฟานีโชว์	สนามกอล์ฟ	สวนสัตว์
ไนต์คลับ	สวนพฤกษศาสตร์	สวนสัตว์เชียงใหม่
ฟาร์มจระเข้	สวนลุมพินี	....

สถานที่ที่มีการจำหน่ายสินค้า เช่น อาหาร เสื้อผ้า ของใช้ประจำวัน เป็นต้น อาจเรียกชื่อว่า ร้านขายของ หรือชื่อห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ในคู่มือได้ให้คำศัพท์เกี่ยวกับสถานที่สำหรับการจับจ่ายใช้สอย เรียงลำดับตามพยัญชนะไทยได้ดังต่อไปนี้

คิงเพาเวอร์	ตลาดน้ำอัมพวา	เอ็มโพเรียม
จตุจักร	มาบุญครอง	เอสพลานาดรัชดาภิเษก
ตลาดนัดจตุจักร	สยามสแควร์	.....
ตลาดน้ำดำเนินสะดวก	เอเชียทีค	

การบอกชื่อจังหวัดหรือเมืองท่องเที่ยว บอกชื่อแหล่งท่องเที่ยวตามภูมิภาค หรือบอกชื่อสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ หากเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียง มักจะเป็นสถานที่ที่อยู่ในเมืองหลวง คือ กรุงเทพฯ หรือเมืองสำคัญ ๆ เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา เป็นต้น เช่น “พระที่นั่งวิมานเมฆ พระบรมมหาราชวัง” เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือสถานที่เชิงนันทนาการเช่น “ทิฟฟานีโชว์” จะเป็นสถานที่รับชมการแสดงที่เมืองพัทยา

2.1.1.2 การเดินทางท่องเที่ยว

ระยะทางจากประเทศจีนเข้าสู่ประเทศไทย หรือการเดินทางระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น มักต้องโดยสารยานพาหนะ และอาศัยที่พักโรงแรมชั่วคราว นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวบางคนอาจมีความจำเป็นต้องเผื่อเวลาในการเดินทาง อย่างช่วงเทศกาลสำคัญเป็นต้น และอาจต้องจัดเตรียมสัมภาระ ดังนั้น ในประเด็นนี้ คำศัพท์ที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยจึงครอบคลุม

ถึง วิธีการเดินทาง การเลือกที่อยู่อาศัย เวลาในการเดินทาง และการจัดเตรียมสัมภาระในการเดินทาง ดังนี้

2.1.1.2.1 วิธีการเดินทาง

เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางจากประเทศจีนเข้าสู่ประเทศไทยอย่างสะดวก คู่มือท่องเที่ยวไทยจึงให้คำศัพท์เกี่ยวกับประเภทของยานพาหนะ การโดยสารเครื่องบิน และการเดินทางทางบกหรือทางน้ำ ดังจะกล่าวดังต่อไปนี้

ยานพาหนะต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญยิ่งในระบบการขนส่งระหว่างการเดินทาง ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำคำศัพท์เกี่ยวกับยานพาหนะ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

เครื่องบิน	รถทัวร์	รถไฟใต้ดิน	เรือ
จักรยานยนต์	รถประจำทาง	รถไฟฟ้าบีทีเอส	เรือพระที่นั่ง
แท็กซี่	รถไฟ	รถม้า	.....

ในคู่มือท่องเที่ยวไทยนอกจากได้เสนอคำศัพท์เกี่ยวกับชื่อยานพาหนะในภาษาไทยแล้ว เนื่องจากการเลือกเส้นทางเดินทางจากประเทศจีนมาสู่ประเทศไทยในปัจจุบันมักจะเป็นการเดินทางด้วยการโดยสารเครื่องบินเป็นหลัก เพราะเป็นเส้นทางการเดินทางที่ประหยัดเวลาและสะดวก ดังนั้น ในคู่มือท่องเที่ยวไทยจึงมีการแนะนำคำศัพท์อันเกี่ยวข้องเพื่อใช้ระหว่างการเดินทางโดยสารเครื่องบิน ได้แก่กลุ่มคำศัพท์ที่ใช้เมื่ออยู่เขตสนามบินหรือบนเครื่องบิน ด้านตรวจคนเข้าเมืองและด่านศุลกากร และลักษณะของวีซ่าหรือวัตถุประสงค์ของการเดินทางด้วย

ในกรณีการโดยสารเครื่องบิน อาจต้องรู้จักคำศัพท์ เช่นลักษณะการบินเข้าออกประเทศ หรือการขึ้นลงของเครื่องบิน อุปกรณ์บนเครื่องบิน เป็นต้น ในคู่มือจึงมีการแนะนำคำศัพท์เพื่อใช้เมื่ออยู่ในสนามบินหรือบนเครื่องบิน เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

ขาเข้า	จุดหมายปลายทาง	เช็คอินสายการบิน
ขาออก	ชั้นธุรกิจ	ตั๋วโดยสาร
เข็มขัดนิรภัย	ชั้นเอโคโนมี	ปุ่มเรียก...

สำหรับชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยต้องผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองและด่านศุลกากร คู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำคำศัพท์ที่พบมาก ได้แก่

การเดินทางเข้าประเทศ	ด่านตรวจคนเข้าเมือง	ใบขาออก
การออกนอกประเทศ	ใบขาเข้า	ประเภทของวีซ่า

นอกจากนี้แล้ว เครื่องหมายจราจรหรือป้ายจราจร ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ในการควบคุมการจราจร มีจุดประสงค์เพื่อกำหนดการเคลื่อนตัวของจราจร หรืออาจเป็นการเตือน หรือแนะนำทางจราจร ในคู่มือได้เสนอคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

ขับรถข้างขวา/ข้างซ้าย	สิทธิ์ไปก่อน	ห้ามหยุด
ระวัง	เส้นโค้ง	อันตราย
ระวังเด็กเรียน	ห้ามเข้า	....
ลดความเร็ว	ห้ามจอดรถ	

จากนั้น การเดินทางบนเส้นทาง ขาดการบอกทิศทางมิได้ คู่มือมีการแนะนำคำบอกทิศทางด้วยการบอกซ้าย ขวา และทิศทางอื่น ๆ ดังตัวอย่างเรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

ใกล้	ทิศตะวันออก	ที่โน่น
ไกล	ทิศใต้	ใน
ขวา	ทิศเหนือ	บน
ซ้าย	ที่นั่น	.....
ทิศตะวันตก	ที่นี่	

จากข้อมูลดังกล่าว สังเกตได้ว่า คู่มือมีการนำเสนอคำศัพท์และวลีสั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางทางบกหรือทางน้ำได้ครอบคลุมหลาย ๆ ด้าน มีทั้งคำกริยาใช้เมื่อเดินทาง เช่น “ขึ้นรถ จอด ลงรถ” เป็นต้น และคำนามแนะนำสิ่งต่าง ๆ บนท้องถนน เช่น “สถานีรถไฟ สถานีรถไฟใต้ดิน สถานีรถไฟฟ้า” เป็นต้น ในขณะที่การแนะนำคำบอกทิศทาง ยังได้นำเสนอคำเป็นบุพพทบาง เช่น “ใกล้ ไกล ขวา ซ้าย ทิศใต้ ทิศเหนือ ” เป็นต้น

2.1.1.2.2 การเลือกที่พัก

ความสะดวกด้านที่พัก คือความต้องการสำคัญระหว่างการเดินทาง ปัจจุบันเรือนที่พัทยังกลายเป็นธุรกิจระดับอุตสาหกรรม เป็นปัจจัยเสริมสร้างความเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวด้วย ซึ่งรวมถึงสถานที่ที่จัดไว้สำหรับผู้เดินทาง หรือลูกค้า หรือแขกที่พักอาศัยค้างคืนในระหว่างการเดินทาง พร้อมทั้งให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม และบริการอื่น ๆ แก่ผู้เดินทางมาหรือลูกค้าที่เข้าพักด้วย (นิศสา ศิลปเศรษฐ.2560:148) จากการวิเคราะห์ ในส่วนของข้อมูลส่วนที่แนะนำที่อยู่อาศัยในคู่มือ นั้น มีทั้งคำศัพท์ชื่อที่พักและยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พักอีกด้วย

ในคู่มือท่องเที่ยวไทยพบคำศัพท์ของการบอกลักษณะห้องพัก มากกว่าคำบอกประเภทของที่พัก เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

โมเต็ล	ห้องซิงเกิ้ล	ห้องสำหรับครอบครัว
รีสอร์ท	ห้องดับเบิล	โฮมสเตย์
โรงแรม	ห้องไมสูบบุหรี่	.....
วิลล่า	ห้องรับรองแขก	
ห้อง	ห้องสตูดิโอ	

นอกจากนี้แล้ว คู่มือยังมีการแนะนำคำศัพท์ที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในที่พักด้วย เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กุญแจ	ฟิตเนสเซ็นเตอร์	ห้องชาน้ำ
ตู้นิรภัย	ลิอบบี้	ห้องน้ำ
เตียงเสริม	ลิฟต์	ห้องอาหาร
ที่จอดรถ	สระว่ายน้ำ	.....

2.1.1.2.3 ช่วงเวลาในการเดินทาง

การเดินทางท่องเที่ยวสำหรับคนส่วนใหญ่ มักจะเลือกเวลาที่สะดวกหรือช่วงเทศกาลสำคัญ เพื่อได้มีโอกาสเข้าร่วมพิธีหรือกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น ในคู่มือจึงมีการแนะนำคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการเวลาเช่นกัน โดยเริ่มกล่าวจากคำบอกเวลา วันหยุด และเทศกาล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คู่มือมีการให้คำศัพท์และตัวอย่างของการบอกเวลาในวินาที นาที ชั่วโมง วัน เดือน ปี เป็นต้น เช่น คำบอกเวลาภายใน 24 ชั่วโมง หรือช่วงเวลาเช้า บ่าย เย็น เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กลางคืน	เที่ยงคืน	เมื่อดวง	หนึ่งทุ่ม
ชั่วโมง	นาที	เวลาตีหนึ่ง	หนึ่งนาฬิกา
ตีหนึ่ง	บ่ายโมง	สองทุ่ม	.....
เที่ยง	พฤษภาคม	สองนาฬิกา	

คำบอกเวลาของวันในหนึ่งสัปดาห์ และคำที่เกี่ยวกับสัปดาห์ เรียงลำดับตาม
พยางค์จะได้ดังตัวอย่าง

วันจันทร์	วันศุกร์	วันอาทิตย์	สัปดาห์นี้
วันพฤหัสบดี	วันเสาร์	สัปดาห์	สัปดาห์หน้า
วันพุธ	วันอังคาร	สัปดาห์ที่แล้ว	.....

คำบอกชื่อของแต่ละเดือน โดยกล่าวถึงชื่อเดือนโดยตรงและใช้ว่า “เดือน+ชื่อ
เดือน” เรียงลำดับตามพยางค์จะได้ดังตัวอย่าง

กรกฎาคม	เดือนกันยายน	พฤศจิกายน	มีนาคม
กันยายน	เดือนกุมภาพันธ์	พฤษภาคม	เมษายน
กุมภาพันธ์	ตุลาคม	มกราคม	สิงหาคม
เดือนกรกฎาคม	ธันวาคม	มิถุนายน	.....

คำบอกเวลาของปี สิบสองนักษัตร และยุคสมัย เรียงลำดับตามพยางค์ได้
ดังตัวอย่าง

กุน	เถาะ	มะแม	วอก
ขาล	โบราณ	มะโรง	ศตวรรษ
จอ	ปี	มะเส็ง	สมัย
ฉลู	พ.ศ.2545	ยุค	.....
ชวด	มะเมีย	ระกา	

นอกจากนี้แล้ว คู่มือท่องเที่ยวไทยยังให้คำศัพท์เพื่อแนะนำเทศกาลหรือวัน
สำคัญของไทยด้วย เรียงลำดับตามพยางค์จะได้ดังตัวอย่าง

วันขึ้นปีใหม่	วันปียมหาราช	วันสงกรานต์
วันเข้าพรรษา	วันพีฆฆฆ	วันออกพรรษา
วันคริสต์มาส	วันมาฆบูชา	วันอาสาฬหบูชา
วันจักรี	วันรัฐธรรมนูญ	.....
วันฉัตรมงคล	วันลอยกระทง	

คำบอกเวลามักจะเน้นเวลาภายในหนึ่งวัน อาทิตย์ เดือน ปี และชื่อเทศกาล และวันหยุดเป็นหลัก เนื่องจากว่าคู่มือท่องเที่ยวไทยมีการยกตัวอย่างของการบอกเวลาที่ต่างกัน จึงพบตัวอย่างการกล่าวถึงเวลาภายใน 24 ชั่วโมงค่อนข้างมาก รองมาคือตัวอย่างของการบอกเวลาในหนึ่ง อาทิตย์ ชื่อของทั้ง 12 เดือน วันหยุดเทศกาล และตัวอย่างของปีพุทธศักราช ในส่วนของชื่อวันสำคัญ หรือวันหยุดเทศกาลนั้น คู่มือมักจะนำเสนอตามลำดับของเวลา แต่คู่มือบางเล่มมิได้กล่าวถึงทุก ๆ เทศกาลหรือวันหยุด มีการเลือกวันสำคัญบางวันเพื่อบรรยายหรือแนะนำประวัติความเป็นมาของ เทศกาลนั้น ๆ เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น

2.1.1.2.4 การเตรียมสัมภาระในการเดินทาง

การเดินทางไปที่ใด มักมีสิ่งของจำเป็นติดตัวไปด้วย ซึ่งการเตรียมสิ่งของ สัมภาระนอกจากมีเสื้อผ้าแล้วคู่มือท่องเที่ยวไทยยังมีการแนะนำคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสัมภาระในการ เดินทาง ที่อาจเป็นสิ่งของจำเป็นต้องจัดเตรียมก่อนการเดินทางไว้ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดัง ตัวอย่าง

กระเป๋าขึ้นเครื่อง	บัตรประชาชน	สัมภาระ
กระเป๋าเดินทาง	ใบขับขี่สากล	เสื้อผ้า
ตัวเครื่องบิน	ใบรับรองแพทย์สากล	หนังสือเดินทาง
บัตรเครดิต	พาสปอร์ต	.....

จากข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวและการเดินทางท่องเที่ยวที่ได้พบในคู่มือ ท่องเที่ยวไทยนั้น สังเกตได้ว่า คู่มือได้นำเสนอคำศัพท์ที่ครอบคลุมสิ่งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเดินทางระหว่างประเทศและภายในประเทศ รวมทั้งได้แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ วิธีการเดินทาง ลักษณะของที่อยู่อาศัย เวลาในการเดินทาง และสัมภาระที่ต้องจัดเตรียมก่อนเดินทางท่องเที่ยวไทย นอกจากนี้แล้ว บางครั้งยังได้ยกตัวอย่างเพื่ออธิบายอย่างละเอียด เช่น คำบอกเวลา อาจกล่าวตัวอย่าง การบอก “บ่ายสองโมง สองนาฬิกา” เป็นต้น ถือเป็นกรให้ข้อมูลเบื้องต้นก่อนการเดินทาง

2.1.2 สินค้าและการเงิน

รายได้ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่วนมากเกิดจากการจับจ่ายใช้สอยและการใช้บริการของนักท่องเที่ยว ประเทศไทยได้รับฉายาว่าเป็น “สวรรค์ของนักช้อปปิ้ง” เพราะมีสินค้าคุณภาพ ดี ราคาถูก แหล่งซื้อของบางที่จึงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวด้วย ดังนั้นสินค้าและการเงินจึงเป็นหมวด คำศัพท์ที่มีความจำเป็นในการเรียนรู้ เพื่อเป็นการแนะนำให้ผู้อ่านนักท่องเที่ยวรู้จักชื่อสินค้าต่าง ๆ ใน ภาษาไทย และวิธีการชำระเงินเมื่อต้องการจับจ่ายใช้สอย ทั้งนี้ จากการศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับสินค้า และการเงิน แบ่งออกเป็น การซื้อสินค้าและการใช้บริการ และการเงินดังนี้

2.1.2.1 การซื้อสินค้าและบริการ

สินค้าที่วางจำหน่ายบนท้องตลาดทั่วไปนั้น รวมทั้งอาหาร เสื้อผ้า แฟชั่น ของใช้ประจำวัน หรือ การบริการอย่างการนวด การเสริมความงาม ปრაกฏคำศัพท์ในคู่มือแบ่งได้เป็นหมวดย่อย ๆ ดังนี้

2.1.2.1.1 อาหาร

ประเทศไทยมีอาหารอันหลากหลาย จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น พบว่ามีการนำเสนอคำศัพท์ด้านอาหารเพื่อนำไปสู่การสื่อสารเมื่อต้องการรับประทานอาหาร ได้แก่ชื่อรายการอาหาร เครื่องดื่ม ขนมหวานหรือขนมขบเคี้ยว ผลไม้ เป็นต้น เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กล้วย	ข้าวขาหมู	ชาอุหลง	ไวน์ขาว
กล้วยบวชชี	ข้าวมันไก่	ปอเปี๊ยะทอด	เหล้า
กล้วยเตี๋ยว	เงาะ	ปาต่องโก๋	ฮ็อตต็อก
กะหรี่ปั๊บ	จ๋ามงกุฏ	ฝอยทอง	แฮมเบอร์เกอร์
กาแฟ	โจ๊ก	มังคุด	.....

ในกลุ่มของชื่อรายการอาหารได้ครอบคลุมถึงอาหารประเภทต่าง ๆ เช่น ประเภทต้ม แกง ต้ม ยำ ลาบ เส้น ย่าง ทอด ปิ้ง เผา ผัดและนึ่ง รายการเครื่องดื่มได้รวบรวมคำศัพท์ทั้งเป็นชื่อเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ส่วนคำศัพท์ชื่อของหวานหรือขนมขบเคี้ยว คู่มือได้นำเสนอทั้งของหวานไทยและของหวานสากลด้วย รวมถึงคำศัพท์ชื่อผลไม้ที่มักจะนำเสนอผลไม้ที่สามารถหาซื้อได้สะดวก นอกจากนี้แล้ว คู่มือยังได้นำเสนอส่วนประกอบต่าง ๆ ในการทำอาหาร เช่น พืชผัก เนื้อสัตว์ เครื่องปรุง เป็นต้น เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กระเทียม	ไข่ไก่	ใบกระเพรา	.....
กะทิ	ตะไคร้	ใบมะกรูด	
ขิง	เต้าเจี้ยว	พริก	
ไข่	น้ำกะทิ	เห็ดหูหนู	

การแนะนำคำศัพท์อย่างชื่อของพืชผัก เนื้อสัตว์ต่าง เครื่องปรุงต่าง ๆ นั้น นับเป็นประโยชน์ต่อการสั่งอาหารตามร้านอาหาร หรือกรณีการซื้อสินค้าตามซูเปอร์มาร์เก็ตหรือตลาด

ในส่วนของการแนะนำอาหารนั้น คู่มือท่องเที่ยวไทยยังมีการแนะนำคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องของอาหาร เช่น ชื่อประเภทของอาหาร ลักษณะของอาหาร ด้วยศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาหารไว้เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

ของหวาน	อาหารกลางวัน	อาหารจานเดียว	อาหารไทย
งานเลี้ยง	อาหารค่ำ	อาหารเช้า	อาหารมังสวิรัต
บุฟเฟต์	อาหารจานด่วน	อาหารทะเล	.....

จากข้อมูลดังกล่าว สังเกตได้ว่าคู่มือท่องเที่ยวไทยมีความพยายามในการแนะนำความหลากหลายของอาหารไทย เนื่องจากว่าอาหารไทยมีหลากหลายทั้งรายการและรสชาติ ดังนั้น การนำเสนอคำศัพท์อันเกี่ยวกับอาหารไทยในทั้งประเด็นชื่อรายการอาหาร เครื่องดื่ม ของหวาน หรือขนมขบเคี้ยว ผลไม้ พืชผัก เนื้อสัตว์ เครื่องปรุงต่าง ๆ และยังมีคำบอกประเภทของอาหาร จึงเป็นการให้ข้อมูลและความรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปใช้ในการซื้ออาหาร ผลไม้ หรือการสั่งอาหารตามร้านอาหารทั่วไปได้

2.1.2.1.2 เสื้อผ้าและแฟชั่น(Fashion)

การจับจ่ายใช้สอยระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว นอกจากอาหารแล้ว การซื้อสินค้าอย่าง เสื้อผ้า รองเท้า เครื่องประดับ กระเป๋า สร้อยแหวนต่าง ๆ เป็นกิจกรรมขณะเดินทางท่องเที่ยว คู่มือจึงได้นำเสนอเพื่อเป็นความรู้สำหรับนักท่องเที่ยว จากการศึกษา ได้พบคำศัพท์เกี่ยวกับเสื้อผ้า และเครื่องประดับ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กระโปรง	กางเกง	รองเท้ากีฬา	เสื้อโปโล
กระโปรงจีบ	กางเกงขายาว	รองเท้าแตะ	.....
กระโปรงทรง A	กางเกงขาสั้น	รองเท้าบูต	
กระโปรงยาว	แจ๊คเก็ต	รองเท้าผ้าใบ	
กระโปรงยีนส์	แจ๊คเก็ตหนัง	รองเท้าส้นเตี้ย	

เครื่องประดับ หมายถึงทั้งกระเป๋ากำไล ตุ้มหู พลอย แหวน เป็นต้น คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการนำเสนอคำศัพท์เหล่านี้เช่นกัน เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กระเป๋ากำไล	ก๊อฟติดผม	สร้อยข้อเท้า	.....
กำไลข้อมือ	จี้	สร้อยข้อมือ	
กำไลข้อมือ	ต่างหู	สร้อยคอ	

คู่มือมีการนำเสนอชื่อของเสื้อผ้าด้วยการบอกประเภทและลักษณะต่าง ๆ ของเสื้อผ้าอย่างละเอียด เช่น กระโปรง นอกจากได้ให้คำศัพท์คำว่า "กระโปรง" แล้ว ยังแนะนำคำอื่น ๆ เพื่อแยกลักษณะกระโปรงเพิ่ม เช่น “กระโปรง กระโปรงจีบ กระโปรงทรง A กระโปรงยาว กระโปรงยีนส์” ส่วนชื่อของเครื่องประดับนั้น คู่มือมีการแนะนำชื่อสินค้าอันหลากหลายเช่นกัน ซึ่งสินค้าบางอย่างอาจเน้นเป็นของฝากก็ได้ เช่น ต่างหู กำไล เป็นต้น

2.1.2.1.3 ของใช้ในครัวเรือน

ของใช้ในครัวเรือนหมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไป หรือของใช้ประจำวันในบ้านพัก เช่น ของใช้ในบ้าน เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องใช้ในครัว ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง วัสดุอุปกรณ์กีฬา และแม้กระทั่งเป็นสิ่งพิมพ์และอุปกรณ์สำนักงาน เป็นต้น ในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น มีการคัดเลือกคำศัพท์ของใช้ที่พบเห็นและใช้มากในชีวิตประจำวันมานำเสนอเพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้บริการในที่พักอย่างโรงแรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าพักโรงแรมหรือที่พัก ต้องพบกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ดังนั้น ในส่วนของใช้ในครัวเรือนจึงมักจะเน้นคำศัพท์ที่พบเห็นในที่พัก เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กระจก	แก้ว	ช้อน	หมอน
กระดาดน้ำ	ครีมกันแดด	ไดร์เป่าผม	หวี
เครื่องเขียน	แชมพู	ตู้นิตรภัย	อ่างล้างหน้า
ดินสอ	มาสคารา	ตู้เสื้อผ้า	อ่างอาบน้ำ
ปากกา	เครื่องปรับอากาศ	เตียง	.....
เก้าอี้	จาน	โทรทัศน์	

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะสังเกตได้ว่า คู่มือท่องเที่ยวไทยนำเสนอคำศัพท์เกี่ยวกับของใช้ต่าง ๆ ภายในครัวเรือน อย่าง “กระจก เก้าอี้” เป็นต้น ภาชนะในการรับประทานอาหาร เช่น “จาน ช้อน” เป็นต้น คำศัพท์อันเป็นชื่อของเครื่องใช้ไฟฟ้า อย่างเช่น “เครื่องปรับอากาศ ไดร์เป่าผม” ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เช่น “ครีมกันแดด แชมพู มาสคารา” เป็นต้น และยังมีสิ่งพิมพ์และอุปกรณ์สำนักงาน เช่น “กระดาดน้ำ เครื่องเขียน ดินสอ ปากกา” เป็นต้น

ในส่วนของการแนะนำคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการจับจ่ายใช้สอย นอกจากชื่อสินค้าต่าง ๆ แล้ว คู่มือเห็นถึงความสำคัญของการถามตอบลักษณะสินค้า เช่น เรื่องส่วนประกอบ เรื่องวัตถุดิบ เรื่องสีของสินค้า เป็นต้น ดังนั้น คู่มือได้นำเสนอคำศัพท์อันเป็นลักษณะสินค้าไว้ด้วย ยกตัวอย่างเช่น “ไซส์เล็ก ไซส์ใหญ่ ไซส์เอส ไซส์เอ็ม ไซส์แอล เก้า ใหม่ เบา หนัก ถูก แพง ฟรี มาก

น้อย ยาว สั้น เล็ก ใหญ่ เหมาะสำหรับเดินทาง เหมาะสำหรับเป็นชุดราตรี เหมาะสำหรับสาววัยรุ่น” เป็นต้น หรือในกรณีที่ถามถึงเรื่อง “สี” คู่มือยังมีการแนะนำคำศัพท์คำเรียกสี ซึ่งมักปรากฏว่าการบอกชื่อสีโดยตรง หรือเติมคำว่า “สี” ไว้ข้างหน้า ดังนี้ “ขาว เขียว เงิน ชมพู ดำ แดง ทอง ฟ้ำ ม่วง สีขาว สีเขียว สีเงิน สีชมพู สีดำ สีแดง สีดำ สีทอง สีฟ้า แก่ อ่อน” เป็นต้น

2.1.2.1.4 การบริการเรื่องสุขภาพและความงาม

การบริการในที่นี้หมายถึงการใช้บริการด้านสุขภาพเพื่อการผ่อนคลายและการดูแลเรื่องความงาม ซึ่งต่างจากการใช้บริการด้านการซื้อสินค้าต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การใช้บริการเพื่อสุขภาพ ซึ่งหมายถึงการใช้บริการเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อผ่อนคลาย คู่มือมีการแนะนำสิ่งที่น่าสนใจที่นักท่องเที่ยวต่างชาติมาเที่ยวเมืองไทยแล้วไม่ควรพลาด คือการนวดแผนไทย อันเป็นศาสตร์บำบัดและรักษาโรค เป็นหนึ่งในแขนงการแพทย์แผนไทย มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน คู่มือจึงมีการแนะนำคำศัพท์บอกประเภทของการนวด และคำศัพท์ใช้เพื่อสื่อสารความต้องการระหว่างลูกค้าและหมอนวด เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กำลังดี	นวด	นวดแผนไทย	นอนคว่ำ
จุดได้ฝ่าเท้า	นวดกดจุด	นวดศีรษะ	นอนหงาย
เจ็บนิดหน่อย	นวดเท้า	นวดสมุนไพร	ไม่เจ็บ
เจ็บมาก	นวดน้ำมัน	นวดอโรม่า	.....

นอกจากนี้ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยยังมีการนำเสนอเนื้อหาการใช้บริการด้านความงามไว้ โดยเน้นการเสริมสวยในร้านทำผม เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

การม้วนผม	แต่งสี	ผมสีทอง	ยาสระผม
ตัดผม	ทรงผม	ผมแห้ง	เสริมสวย
แต่งผม	เป่าผม	ย้อมสี	....

คู่มืออาจคำนึงถึงเรื่องระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งต่างจากการอยู่แบบถาวร จึงได้เลือกนำเสนอการใช้บริการเรื่องสุขภาพด้านการนวดและการใช้บริการความสวยความงามด้านการเสริมสวยในร้านทำผม ถึงแม้ว่ามีคำศัพท์ไม่มากนัก แต่ก็เหมาะสมกับความจำเป็นเพื่อพูดคุยขณะใช้บริการ

2.1.2.2 การเงิน

การเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการเดินทางของนักท่องเที่ยว และเป็นปัจจัยที่ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องระหว่างการเดินทางด้วย นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศซึ่งอาจถือ

เงินต่างประเทศเข้ามาประเทศไทย การสื่อสารจะเกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเงิน เมื่อกล่าวถึงเรื่องการเงิน คู่มือจึงได้นำเสนอคำศัพท์ตั้งแต่การบอกตัวเลข การแลกเปลี่ยนสกุลเงิน วิธีการบอกจำนวนเงิน และการจับจ่ายใช้สอยต่าง ๆ ที่อาจพบเจอระหว่างการเดินทาง ดังนี้

การบอกตัวเลขนั้น คู่มือได้เสนอคำศัพท์ที่มีความแตกต่างกันเล็กน้อย โดยมักจะเน้นจำนวนนับจากหนึ่งถึงสิบ แต่คู่มือบางเล่มอาจเน้นการบอกตำแหน่ง เช่น สิบถึงหมื่นล้าน เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

เก้า	ร้อยล้าน	สิบเอ็ด	หมื่นล้าน
เจ็ด	ล้าน	สี่	ห้า
แปด	ศูนย์	แสน	....
พัน	สอง	หก	
ยี่สิบ	สาม	หนึ่ง	
ร้อย	สิบ	หมื่น	

เนื่องจากว่าสกุลเงินไทยแตกต่างกับสกุลเงินสากล เมื่อชาวต่างชาติเดินทางมาเที่ยวที่ประเทศไทย มักมีการแลกเปลี่ยนสกุลเงินเพื่อความสะดวกในการท่องเที่ยว ซึ่งคู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำคำศัพท์เมื่อใช้บริการที่ธนาคาร หรือจุดแลกเปลี่ยนเงิน เช่นการบอกชื่อที่แลกเงิน สกุลเงิน เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

การแลกเงิน	เงินยูโร	ที่แลกเงิน	สกุลเงิน
เงินจีน	เงินยูเอส	ที่แลกเงิน	อัตราแลกเงิน
เงินต่างประเทศ	เงินเยน	อัตราโนมิติ	อัตราแลกเปลี่ยน
เงินไต้หวัน	ดอลลาร์สหรัฐ	ธนาคาร	.....

การแนะนำค่าของเงินไทย “บาท” “สตางค์” และยกตัวอย่างการบอกจำนวนพร้อมด้วยค่าของเงิน เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

เจ็ดสิบห้าสตางค์	สตางค์	หนึ่งพันบาท	ห้าร้อยบาท
บาท	สองบาท	หนึ่งร้อยบาท	ห้าสิบสตางค์
ยี่สิบสตางค์	หนึ่งบาท	ห้าบาท	.....

ส่วนการให้ความรู้ด้านคำศัพท์นั้น นอกจากมีการบอกความหมายของคำว่า “ชื่อ นามสกุล นามสกุลเดิม” ในภาษาจีนแล้ว คู่มือมักจะสอดแทรกคำศัพท์เพื่อประโยชน์ในการสนทนา เช่นได้แนะนำชื่ออย่าง “หลี่หวง หวังอู่ ฮวงจิ้น หลินจิง หวู่ต้า เหย์หลิว จางซาน แอน สมิธ” เป็นต้น โดยมักจะยกตัวอย่างเป็นคำทับศัพท์จากภาษาจีนหรือภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าการบอกชื่อนามสกุลของต่างชาติ สามารถใช้คำทับศัพท์ได้

จากนั้น ในการสื่อสารนั้น อาจมีการถามตอบเรื่องอาชีพ บทบาท หน้าที่ทางสังคมบ้าง เพื่อใช้เป็นคำเรียกขานหรือในกรณีแนะนำตัวจะได้มีการเรื่องสนทนาต่อ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กัปตันเรือ	ช่างตัดเสื้อ	นักบิน	พนักงาน
คนขับรถ	ชาวสวน	นักร้อง	พ่อครัว
ครู	ทัวริสต์	นักแสดง	แม่ครัว
ช่างแกะสลัก	นักท่องเที่ยว	ผู้โดยสาร	.....

สำหรับคู่สนทนาที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด อาจจะมีการกล่าวถึงบุคคลในครอบครัว หรือสถานภาพในครอบครัวบ้าง คู่มือมักจะนำเสนอคำศัพท์คำเรียกสมาชิกในครอบครัวในลักษณะการบอกคำเรียกขานโดยตรง และในลักษณะการเติมคำว่า “คุณ” ไว้ข้างหน้าเพื่อแสดงความเคารพ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

คุณตา	ป้า	พี่น้อง	ยาย
คุณป้า	ปู่	พี่สาว	ลูกเขย
น้องชาย	พ่อ	ภรรยา	ลูกสะใภ้
น้องสาว	พ่อแม่	แม่	สามี
น้ำ	พี่ชาย	ย่า	.....

ในกรณีที่ต้องการกรอกเอกสารส่วนบุคคลเมื่อเข้าพักโรงแรม หรือที่สนามบิน หรือมีการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทำความรู้จักซึ่งกันและกัน คู่มือได้แนะนำคำศัพท์อันเกี่ยวกับเชื้อชาติหรือประวัติส่วนบุคคล เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

คนเชียงใหม่	คนเกาหลี	คนญี่ปุ่น	ที่อยู่
คนกวางตุ้ง	คนจีน	แต่งงานเป็นมาย	ที่อยู่ในเมืองไทย

ที่อยู่ปัจจุบัน	ผู้ชาย	วันเดือนปีเกิด	สถานที่เกิด
บ้านเลขที่	ผู้หญิง	ศาสนาคริสต์	สัญชาติ
เป็นโสด	เพศ	ศาสนาพุทธ	.....

นอกจากนี้ คู่มือยังมีการนำเสนอลักษณะนามในการสื่อสารด้วย ซึ่งคู่มือบางเล่มจะยกคำศัพท์เหล่านี้จัดกลุ่มโดยเฉพาะ แต่บางเล่มจะนำเสนอผ่านประโยคสนทนา ดังนั้น จากการรวบรวมคำศัพท์ที่นำเสนอ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

เขา	ที่รัก	ผม	พวกมัน
คุณ	นาง	พวกเขา	มัน
ดิฉัน	นางสาว	พวกคุณ	เรา ...

จากข้อมูลดังกล่าว สังเกตได้ว่า คู่มือท่องเที่ยวไทยได้เน้นการแนะนำลักษณะการเรียกชื่อบุคคลในภาษาจีน และมีการเสนอคำศัพท์คำบอกอาชีพ บทบาท หน้าที่ทางสังคม คำเรียกสมาชิกในครอบครัว เชื้อชาติหรือประวัติส่วนบุคคลไว้บ้าง แต่ประเด็นอาจเป็นเรื่องละเอียดอ่อนหรือเป็นประสบการณ์ลำบากใจที่ตอบคำถาม จึงขึ้นอยู่กับความคุ้นเคยของคุณสนทนา อาจไม่เหมาะสมใช้ในบริบทของการทักทายสนทนาในสถานการณ์การเดินทางท่องเที่ยว คู่มือท่องเที่ยวไทยจะไม่เน้นคำศัพท์ที่เป็นข้อมูลส่วนตัว อาทิ เรื่องอายุ เพศ สถานะทางสมรส หรือการศึกษาเป็นต้น

2.1.4 ความบันเทิง

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2550 : 19-21) ได้กล่าวว่าการเดินทางที่มีวัตถุประสงค์หรือจุดหมายปลายทางที่หลากหลายตามบุคคลต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน การท่องเที่ยวเพื่อการบันเทิง การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา หรืออื่น ๆ ในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์อันหลากหลายของนักท่องเที่ยว จึงมีการจัดกิจกรรมบันเทิงเช่นกัน จากการวิเคราะห์คำศัพท์ในคู่มือนี้ พบคำศัพท์ด้านความบันเทิงเสนอไว้ 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ ศิลปะและการแสดง และกีฬาและกิจกรรมต่าง ๆ

2.1.4.1 ศิลปะและการแสดง

ในการเดินทางนักท่องเที่ยวย่อมต้องการพบเห็นสิ่งที่แตกต่างจากภาพที่คุ้นชินสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน การเดินทางมาท่องเที่ยวในไทยเป็นโอกาสที่ได้เรียนรู้ศิลปะและวัฒนธรรมไทย แม้กระทั่งกิจกรรมบันเทิงก็ไม่ควรพลาด ดังนั้นคู่มือจึงได้นำเสนอคำศัพท์เพื่อที่จะกล่าวถึงกิจกรรมต่าง ๆ หรืออาจเป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องไว้เป็นตัวอย่าง เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

การจัดแสดง

การชนไก่

การชนวัว

โขน	รำ	หนังใหญ่
นาฏศิลป์	ละครชีวิต	หนังแอ๊ดซัน
พลอร์เดินรำ	ละครตลก	หุ่นกระบอก
ระบำปลายเท้า	หนังการ์ตูน	.....

ดังที่เห็นได้ว่า คู่มือมักจะเน้นคำศัพท์ของการแสดง ละคร ภาพยนตร์หนัง เป็นส่วนใหญ่ และนำเสนอในลักษณะการบอกความหมายในภาษาจีนโดยตรง ในกรณีที่เป็นศิลปะไทย อย่าง โขน นาฏศิลป์ หนังใหญ่ เป็นต้น คู่มือนอกจากมีการให้คำศัพท์แล้ว มักประกอบด้วยคำบรรยายเป็นภาษาจีน หรือรูปภาพประกอบ เพื่อแนะนำนักท่องเที่ยวชาวจีนรู้จักและเข้าใจศิลปะอันมีเอกลักษณ์ของไทยว่ามีลักษณะอย่างไร

2.1.4.2 กีฬาและกิจกรรม

ประเทศไทยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางทะเลค่อนข้างมากและมีชื่อเสียง นักท่องเที่ยวบางคนอาจจะมุ่งมั้นมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นธรรมชาติหรือทะเลเป็นหลัก นอกจากนี้แล้ว กิจกรรมที่สามารถสร้างความสนุกสนานอย่างกีฬา คู่มือก็ได้แนะนำคำศัพท์ไว้เช่นกัน เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

การขี่ม้าเที่ยว	กีฬาวอลเลย์บอล	มวยปล้ำ
การแข่งขันเรือ	ขี่ม้า	เล่นสกีน้ำ
กีฬากอล์ฟ	ดำน้ำ	เล่นสเก็ตบอร์ด
กีฬามวยไทย	บินเครื่องร่อน	เล่นเรือ
กีฬามินิกอล์ฟ	ไปเที่ยวที่บ้านบนน้ำ	วิ่งบนน้ำแข็ง
กีฬาลูกชนไก่	มวยไทย	.....

ความบันเทิงระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว นั้น คู่มือได้เน้นกิจกรรมความบันเทิงด้านศิลปะและการแสดง ความบันเทิงด้านกีฬาและกิจกรรมอื่น ๆ ไว้ เป็น 2 ประเด็นหลัก โดยมักนำเสนอผ่านการให้คำศัพท์โดยตรง ซึ่งเป็นการแนะนำคำศัพท์ และให้ทางเลือกแก่นักท่องเที่ยวได้เลือกตามความชอบและความสนใจ

2.1.5 สุขภาพ

การเดินทางท่องเที่ยว มักจะเน้นการพักผ่อนหย่อนใจเป็นจุดประสงค์หลัก ปัจจุบันการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพก็เป็นวัตถุประสงค์อีกหนึ่งประการที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว นั้น อาจพบเจอเหตุการณ์หรือประสพอุบัติเหตุโดยไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้า เช่นการเป็นหวัด เป็นไข้ เป็นต้น เพื่อเป็นความรู้ในการแก้ไขปัญหาในกรณีฉุกเฉิน คู่มือได้

นำเสนอคำศัพท์เกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพเพื่อใช้ในเวลาพบแพทย์ เช่น โรคภัยไข้เจ็บ วิธีการรักษาหรือรับประทานยา ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เป็นต้น

จากการวิเคราะห์คำศัพท์ที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น ได้พบว่ามีคำแนะนำคำศัพท์เกี่ยวกับชื่อโรคภัยไข้เจ็บ เพื่อเป็นความรู้แก่ผู้อ่านบอกชื่อของโรคหรืออธิบายไม่สบายเบื้องต้นอย่างถูกต้อง โดยคู่มือได้นำเสนอคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องไว้ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

การติดเชื้อ	ไข้ผื่นแดง	เจ็บคอ	โรคภูมิแพ้
การแท้ง	ไข้หวัดใหญ่	ตาบอด	หูหนวก
การมีครรภ์	ความดันโลหิตต่ำ	โรค	อัมพาต
ข้อหลุด	ความดันโลหิตสูง	โรคเบาหวาน	ไอ
ไข้	เจ็บ	โรคประจำตัว	....

คู่มือยังได้แนะนำคำศัพท์ที่ใช้ในกรณีสื่อสารกับแพทย์หรือพยาบาลเพื่อรับการรักษา การรับยา หรือเป็นคำแนะนำการรับประทานยาไว้ มักจะเป็นคำศัพท์แนะนำวิธีการรับประทานยาและชื่อยาต่าง ๆ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

ก่อนอาหาร	ยา	หลังอาหาร
คำแนะนำให้ยา	ยาลดไข้	อมให้ละลายในปาก
น้ำยาแก้เจ็บหู	ยาหยอดตา	.....
น้ำยาแก้ไอ	วิธีรับประทาน	

นอกจากนี้ ยังได้พบคำศัพท์ของอวัยวะของร่างกายในคู่มือด้วย เพื่อความสะดวกในการสื่อสารกับคุณหมอว่าร่างกายส่วนใดไม่สบาย หรือเพื่อตรวจร่างกาย หรือใช้ในกรณีที่บุคคลเกิดความเหนื่อยล้าก็ได้ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กระดูก	ตาตุ่ม	น่อง	หัวใจ
ขา	ไต	ปาก	หู
ตับ	ท้อง	ผม	ไหล่
ตา	เท้า	ศีรษะ	....

นอกจากนี้แล้ว คู่มือมีการแนะนำคำศัพท์อื่น ๆ เช่น สิ่งของหรืออุปกรณ์ที่พบในโรงพยาบาล คำกริยาที่อาจต้องใช้เมื่อต้องการตรวจร่างกาย เป็นต้น เพื่อความสะดวกแก่ผู้อ่านนำไปใช้เมื่อพบแพทย์ที่โรงพยาบาล เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

เครื่องกระตุ้นหัวใจ	ทำเอกซเรย์	พลาสติกปิดแผล	โรงพยาบาล
เครื่องฟังเสียง	ปรอทวัดไข้	เย็บแผล	.....
ฆ่าเชื้อโรค	ผ้าพันแผล	รอยผ่าตัด	

การนำเสนอคำศัพท์เรื่องสุขภาพนี้ มักเป็นการนำเสนอคำศัพท์และบอกความหมาย ภาษาจีนโดยตรง แต่คู่มือบางเล่มได้นำเสนอชื่อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายนั้นผ่านภาพประกอบ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย ต่างเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาเรื่องสุขภาพเฉพาะหน้า หรือแก้ไขกรณีฉุกเฉินได้

2.1.6 สิ่งแวดล้อม

สภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในประเทศไทยมีความแตกต่างกับประเทศจีน โดยเฉพาะในด้านสภาพอากาศ จากการวิเคราะห์คู่มือมีการคัดเลือกคำศัพท์ในประเด็นด้านสภาพอากาศ ชื่อของพืชผักและสัตว์ต่าง ๆ

จากการรวบรวมคำศัพท์ของสภาพอากาศในคู่มือ ได้พบว่าคู่มือได้แนะนำทั้งคำศัพท์บอกฤดูกาลและลักษณะของอากาศ โดยนำเสนอผ่านคำศัพท์เดี่ยว ๆ หรือเป็นวลีสั้น ๆ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

แดดจัด	มีดครีမ်	ฤดูใบไม้ผลิ	ฤดูฝน
ฝนตก	เย็นสบาย	ฤดูร้อน	ฤดูหนาว
มรสุม	ร้อนอบอ้าว	ฤดูใบไม้ร่วง	....

จากคำศัพท์ตั้งข้อสังเกตว่า ฤดูกาลหลายฤดูไม่ได้เป็นฤดูกาลของไทย กรณีเช่นนี้จึงเห็นได้ว่า คู่มือมีการอธิบายเรื่องนี้ โดยอาจแปลมาจากหนังสือต่างประเทศที่ปรากฏฤดูกาลดังกล่าว

ในส่วนของการแนะนำชื่อของพืชผัก ได้พบคำศัพท์ในคู่มือท่องเที่ยวไทยมักเลือกคำศัพท์ด้านพืชผักสำหรับการทำอาหารไว้ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กระเทียม	ชิง	พริกขี้หนู	หัวหอม
ข่า	ชะเอม	พริกขี้ฟ้า	เห็ด
ข้าวโพด	แตงกวา	พริกไทย	.....

ส่วนคำศัพท์ของชื่อสัตว์ต่าง ๆ ก็เช่นกัน เน้นการบอกสัตว์ประเภทรับประทานได้เป็นส่วนใหญ่ อย่างเช่น กุ้ง ปลา หอย เป็นต้น และสัตว์อื่น ๆ เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

กระต่าย	ช้าง	แพะ	หมู
กวาง	ปลากะพง	ม้า	หอย
กุ้ง	ปูม้า	หมาจิ้งจอก	...

จากข้อมูลเห็นได้ว่า ในเนื้อหาที่เป็นคำศัพท์เกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อม คู่มือมักจะเน้นการคัดเลือกคำศัพท์สภาพอากาศ ชื่อพืชผักและชื่อสัตว์ต่าง ๆ มานำเสนอ ซึ่งอาจไม่เน้นการกล่าวถึงลักษณะทางภูมิประเทศ ภัยธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

2.1.7 การสื่อสารและโทรคมนาคม

การสื่อสารและโทรคมนาคมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ด้วยความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์มีทางเลือกเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร จากการวิเคราะห์ได้พบว่าคู่มือมีการนำเสนอมคำศัพท์เพื่อเป็นความรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเช่นกัน โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีไร้พรมแดน เรียงลำดับตามพยัญชนะได้ดังตัวอย่าง

ซิมการ์ด	โทรศัพท์ทางไกล	เล่นเน็ต	แอนดรอยด์
ซิมการ์ดแบบเติม	โทรศัพท์ภายในเมือง	ไวไฟฟรี	.....
เงิน	โทรศัพท์มือถือ	อัตราค่าโทร	
ดีแทค	เบอร์	อินเทอร์เน็ต	
ทูมูฟ	โทรศัพท์มือถือ	เอไอเอส	

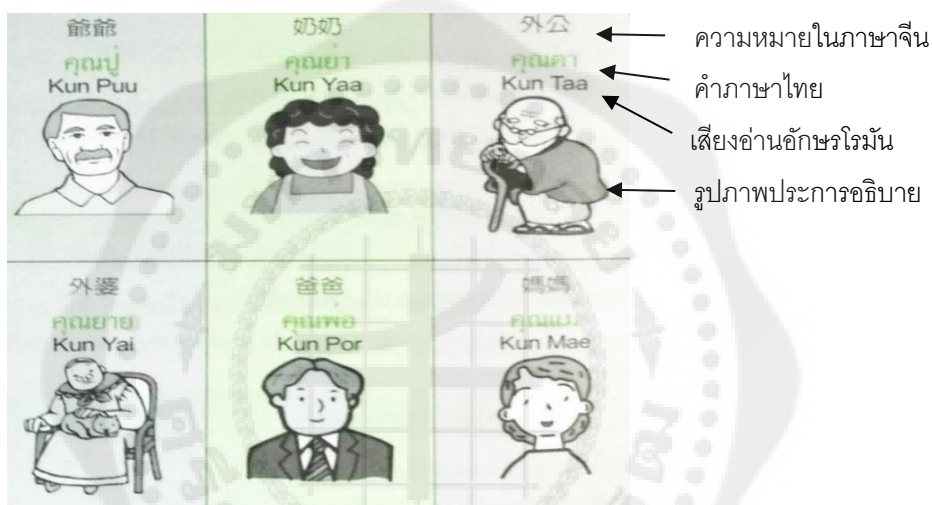
ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มพูนวงศัพท์เรื่องเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันและการเดินทางท่องเที่ยว ในคู่มือท่องเที่ยวไทย คู่มือเล่มแรก ๆ ได้แนะนำวิธีการสื่อสารด้วยโทรศัพท์ ต่อมาอาจเป็นเพราะว่ามีการใช้โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน (Smart Phone) อย่างแพร่หลาย คนส่วนใหญ่คุ้นเคยวิธีการสื่อสารแล้ว จึงมีการลดเนื้อหาในส่วนนี้ลงในคู่มือท่องเที่ยวไทยเพิ่มเติมคำศัพท์อย่างไวไฟ (Wifi) อินเทอร์เน็ต (Internet)

จากข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการสังเคราะห์คำศัพท์เพื่อรวบรวมหมวดหมู่ตามแนวเรื่อง คำศัพท์ภาษาไทยที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย โดยพบว่าคู่มือได้เน้นคำศัพท์ 7 แนวเรื่อง ซึ่งได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวและการเดินทางท่องเที่ยว สินค้าและการเงิน บุคคล ความบันเทิง สุขภาพ สิ่งแวดล้อม การสื่อสารและโทรคมนาคม นอกจากนี้แล้ว ยังพบคำทับศัพท์จากภาษาอื่น ๆ เป็นจำนวนหนึ่ง อย่างเช่นคำทับศัพท์จากภาษาจีน เช่นคำศัพท์ด้านอาหารอย่างคำว่า "เกี้ยว ใจัก"

คำศัพท์ด้านกีฬาอย่างคำว่า "ปิงปอง" จากกีฬาปิงปอง คำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ เช่น คำศัพท์ด้านอาหารอย่างคำว่า "แฮมเบอร์เกอร์ สปาเก็ตตี้" คำศัพท์ด้านกีฬาอย่างคำว่า "กอล์ฟ ฟุตบอล บาสเกตบอล" เป็นต้น ทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสนทนาภาษาไทยทั้งสิ้น

2.2 การให้ความหมายของคำศัพท์ด้วยรูปภาพ

การใช้รูปภาพมาอธิบายความหมายของคำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการสอนคำศัพท์ (อิศรา สารงาม.2529: 78-82) เพื่อให้ผู้ใช้คู่มือท่องเที่ยวไทยสามารถเข้าใจคำศัพท์ และจดจำได้ง่ายขึ้น คู่มือท่องเที่ยวไทยบางเล่มมีการนำเสนอคำศัพท์ผ่านรูปภาพเช่นกัน ดังตัวอย่างเช่น

ภาพประกอบ 6 ตัวอย่างการนำเสนอคำศัพท์ครอบครัวในคู่มือ

ที่มา: Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. (2557). พุดภาษาไทยได้ภายใน 3 นาที. หน้า 48 .

ดังตัวอย่างข้างต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า คู่มือมีความประสงค์จะให้ความรู้คำศัพท์ “คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่” โดยเสนอตามลำดับการให้ความหมายในภาษาจีน คำภาษาไทย เสียงอ่านอักษรโรมัน และรูปภาพที่สามารถบ่งบอกลักษณะเฉพาะของคำศัพท์นั้น ๆ

นอกจากนี้ คู่มืออาจจัดคำศัพท์เป็นหมวดหมู่ ตัวอย่างเช่นการแนะนำพืชผักสวนครัวอย่างกระเทียม ต้นหอม ผักชี หอมหัวใหญ่ หอมแดง ด้วยภาพประกอบ แล้วยังเสนอพร้อมด้วยความหมายในภาษาจีน คำภาษาไทย และเสียงอ่านอักษรโรมัน เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจคำศัพท์ทั้งง่ายขึ้น

ภาพประกอบ 7 ตัวอย่างการนำเสนอคำศัพท์พืชผักสวนครัวในคู่มือ

ที่มา: Amarin Printing and Publishing Pcl. (2557). ใช้ภาษาไทยนี้: ทั่วไทย. หน้า 59

ถึงแม้ว่า คู่มือท่องเที่ยวไทยบางเล่มอาจนำภาพประกอบมาช่วยในการอธิบายความหมายของคำศัพท์ แต่ก็มีทำให้ความหมายในทั้งภาษาจีนและเสียงอ่านด้วย

2.3 การให้ความหมายของคำศัพท์โดยการแปลตรง

การใช้วิธีแปล (Translation) เป็นหนึ่งในกลวิธีการสอนคำศัพท์ (อิสรา สารงาม. 2529: 78-82) เนื่องจากว่าคู่มือท่องเที่ยวไทยเป็นสื่อประเภทที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ด้านการสื่อสารภาษาไทยแก่นักท่องเที่ยวชาวจีน ดังนั้น การใช้วิธีแปลมักจะเน้นการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน ดังตัวอย่างเช่น

ภาพประกอบ 8 ตัวอย่างการนำเสนอคำศัพท์เรื่องวันเวลาในคู่มือ.

ที่มา: Amarin Printing and Publishing Pcl. (2557). ใช้ภาษาไทยนี้: ทั่วไทย. หน้า 122.

ตัวอย่างนี้ คู่มือมีความประสงค์เพื่อให้เข้าใจคำศัพท์ของเดือนทั้ง 12 เดือน จึงนำเสนอด้วยการอธิบายความหมายในภาษาจีนก่อน ตามด้วยคำภาษาไทย และเสียงอ่านอักษรโรมัน นอกจากนี้คู่มือบางเล่มอาจเพิ่มเติมความหมายในภาษาอังกฤษด้วย ดังตัวอย่างการอธิบายคำศัพท์เช่น

กว้าง	光	名	鹿	deer
หมี	迷	名	熊	bear
หมาจิ้งจอก	麻静早	名	狐狸	fox
นกฮูก	挠护	名	猫头鹰	owl

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 297)

↑	↑	↑	↑	↑
คำภาษาไทย	เสียงอ่านในภาษาจีน	ชนิดของคำ	ความหมายในภาษาจีน	ความหมายในภาษาอังกฤษ

คู่มือเล่มนี้นอกจากได้เสนอคำภาษาไทย เสียงอ่านในภาษาจีนที่มีเสียงใกล้เคียง อธิบายความหมายในภาษาจีนแล้ว ยังเพิ่มเติมการบอกชนิดของคำและความหมายของคำในภาษาอังกฤษอีกด้วย

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการอธิบายความหมายของคำศัพท์ภาษาไทยโดยตรง โดยใช้วิธีการแปลความหมายจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน หรืออาจอธิบายทั้งภาษาจีนกับภาษาอังกฤษ

2.4 การเสนอคำศัพท์ผ่านโครงสร้างประโยค

วิธีการอธิบายคำศัพท์โดยอาศัยสถานการณ์ หรือหลาย ๆ ประโยคช่วยในการบอกความหมาย ซึ่งเรียกว่าการใช้บริบท (Context) ในการสอนคำศัพท์ (อิสรา สารงาม.2529: 78-82) จากการวิเคราะห์ คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการนำเสนอคำศัพท์ด้วยวิธีนี้เช่นกัน ดังตัวอย่างเช่น

請問往____的車是在哪個月台?
 ไม่ทราบว่ารถที่จะไป_____อยู่ที่ชานชาลาไหน(คะ/ครับ)
 Mai-Sab-Wa-Rod-Thee-Ja-Pai --- Yoo-Thee-Chan-Cha-La-Nai (Ka/krab)

曼谷 กรุงเทพฯ(Bangkok) Grung-Thep	阿瑜陀耶(大城) อโยธยา(Ayutthaya) Ar-Yut-Tha-Ya	清邁 เชียงใหม่(Chiang ma) Chiang-Mai
---------------------------------------	--	--

ภาพประกอบ 9 ตัวอย่างการเสนอคำศัพท์ผ่านโครงสร้างประโยค

ที่มา: He, Jianyi. (2558). เที่ยวเมืองไทย: มอง “ตา” ก็รู้ใจ. หน้า 88.

ตัวอย่างข้างต้น คู่มือมีจุดประสงค์เพื่อสอนการใช้ประโยคสอบถาม “ไม่ทราบว่ารถที่จะไปอยู่ที่ชานชาลาไหน(คะ/ครับ)” โดยมีตัวอย่างคำศัพท์เพื่อเป็นตัวเลือกในการสื่อสารเพื่อการสนทนา ได้แก่ กรุงเทพ อโยธยา เชียงใหม่ ซึ่งคำศัพท์สามคำนี้เป็นชื่อสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยเช่นกัน

นอกจากนี้แล้วยังมีคู่มือบางเล่มได้นำเสนอคำศัพท์ผ่านโครงสร้างประโยคเดียวกัน โดยการกล่าวประโยคซ้ำ ๆ ดังตัวอย่างเช่น

ดิฉัน/ผม มาเที่ยว

Di Chan / Phom Ma Tiao

我是來觀光。

ดิฉัน/ผม มาหาเพื่อน

Di Chan / Phom Ma Ha Puen

我是來找朋友。

ดิฉัน/ผม มาเข้าร่วมสัมมนาทางการศึกษา

Di Chan / Phom Ma Kao Ruam Sam Ma Na Tang Karn Suek Sa

我是來參加學術研討會

ดิฉัน/ผม มาเยี่ยมญาติ

Di Chan / Phom Ma Yieam Yart

我是來探望親戚。

(Li, Hong. 2558: 80-81)

คู่มือมีจุดประสงค์นำเสนอโครงสร้างประโยคนี้เพื่อตอบคำถามในสถานการณ์ของผู้โดยสารขาเข้า โดยการใช้โครงสร้าง “ดิฉัน/ผม มา...” รูปแบบประโยคแบบเดิม แต่เปลี่ยนคำศัพท์ที่ต่างกัน และทำสีเข้มเพื่อให้เห็นความแตกต่าง

ดังข้อมูลที่ได้นำเสนอข้างต้นในประเด็นกลวิธีทางคำศัพท์นั้น กล่าวได้ว่า คู่มือท่องเที่ยวไทย ได้เน้นคำศัพท์ 7 แนวเรื่องหลัก อันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและการเดินทางท่องเที่ยว สินค้าและการเงิน บุคคล ความบันเทิง สุขภาพ สิ่งแวดล้อม การสื่อสารและโทรคมนาคม จากการสังเคราะห์พบว่าคู่มือเน้นการแนะนำคำศัพท์ในลักษณะอธิบายว่า “นี่คืออะไร ?” เช่นการบอกชื่อสถานที่ ชื่ออาหาร ชื่อสินค้า ชื่อศิลปะต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นคำศัพท์ที่ปรากฏส่วนใหญ่จึงมักจะเป็นคำนาม มากกว่าคำกริยา คำวิเศษณ์ หรือคำอื่น ๆ

นอกจากนี้แล้ว ยังพบว่าคู่มือยังได้ปรากฏคำศัพท์ที่นอกเหนือจาก 7 แนวเรื่องใหญ่ และปรากฏในคู่มือเล่มเดียว ได้แก่คำศัพท์เกี่ยวกับปัญหาการซ่อมรถยนต์ในอู่ซ่อมรถยนต์หรือศูนย์บริการรถยนต์ เช่น “เครื่องสตาร์ท เครื่องปั้มน้ำมัน ไฟสัญญาณเลี้ยว เครื่องห้ามล้อ น้ำมันห้ามล้อ ไฟสัญญาณห้ามล้อ การเสีย ไฟสูง เกียร์รถ เกียที่หนึ่ง ” เป็นต้น หรือคำศัพท์บางประเด็น คู่มืออาจจะ

นำเสนอผ่านตัวอย่างประโยคสนทนาเท่านั้น โดยไม่กล่าวถึงความหมายรายละเอียดของคำศัพท์ อาจเป็นเพราะว่าคู่มือท่องเที่ยวไทยมีจุดประสงค์เน้นการสื่อสารเพื่อความอยู่รอดและความสะดวกสบายในการเดินทางท่องเที่ยวเป็นสำคัญ จึงมีการคัดสรรคำศัพท์ที่จำเป็นต้องใช้ในสื่อสารได้ ซึ่งอาจต่างจากการเรียนรู้ผ่านแบบเรียน

ส่วนด้านกลวิธีการนำเสนอคำศัพท์นั้น จะพบมีการให้ความหมายของคำศัพท์ด้วยรูปภาพ การให้ความหมายของคำศัพท์โดยตรง และการเสนอผ่านโครงสร้างประโยค ซึ่งทั้ง 3 วิธีการมีจุดมุ่งหมายใกล้เคียงกัน ซึ่งคือการบอกความหมายที่เป็นภาษาจีน และส่วนมากจะบอกเสียงอ่านด้วยทั้ง 2 แบบต่างเป็นกลวิธีเพื่อช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายภาษาไทย และจดจำคำศัพท์เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารได้ง่ายขึ้น

3. กลวิธีด้านประโยคและบทสนทนา

จุดประสงค์อย่างหนึ่งของคู่มือท่องเที่ยวไทยคือเพื่อนำเสนอความรู้ภาษาไทยแก่นักท่องเที่ยวชาวจีน ส่งเสริมการสื่อสารกับเจ้าของภาษาอย่างคนไทยระหว่างการเดินทางในประเทศไทยได้ การสนทนาสื่อสารกัน ย่อมมีการสื่อสารด้วยประโยคหรือบทสนทนา อาจมากกว่าการใช้คำเดี่ยว ๆ ตามราชบัณฑิตยสถาน (2556: 1160) ได้แนะนำว่า การสนทนาเป็นการพูดคุย ปรีกษาหรือกัน พูดจาโต้ตอบกัน ดังนั้น เพื่อให้การสื่อสารระหว่างการเดินทางมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คู่มือจึงมีการนำเสนอทั้งประโยคและบทสนทนา อันเป็นตัวอย่างและแนวทางการสื่อสารภาษาไทย ดังนั้น ในประเด็นนี้ จะกล่าวถึงการเสนอประโยคหรือบทสนทนาตามสถานการณ์ และวิธีการนำเสนอประโยคหรือบทสนทนาที่ได้พบในคู่มือท่องเที่ยวไทย

3.1 การเสนอประโยคหรือบทสนทนาตามสถานการณ์

การนำเสนอประโยคและบทสนทนาที่มีการจำลองสถานการณ์ หรือมีบทบาทสมมุติที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ เป็นหนึ่งในวิธีการสนทนา (กองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. 2544: 129- 130) จากการสำรวจคู่มือท่องเที่ยวไทย พบว่ามีการจัดเนื้อหาและแบ่งสถานการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกัน อย่างคู่มือของ Groll,J; & Chmid,W ได้แบ่งเนื้อหาทั้งหมดเป็น 14 หน่วย และนำเสนอเนื้อหาสถานการณ์การสื่อสารไว้ 12 ประเด็น ได้แก่ ภาษาทั่วไป สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ระหว่างการเดินทาง เดินทางพร้อมกับเด็ก ผู้พิการเดินทาง เที่ยว เข้าพักโรงแรม การรับประทานอาหาร การเที่ยวชม วันหยุดเพื่อพักผ่อนแบบสปา กีฬาและกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ความบันเทิง การช้อปปิ้ง สุขภาพ ส่วนของคู่มือบางเล่มอาจกล่าวสถานการณ์โดยละเอียด เพื่อยกตัวอย่างสถานการณ์ที่อาจพบเจอระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ดังเช่นเนื้อหาในคู่มือของ Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. ได้นำเสนอเนื้อหาไว้ 12 หน่วย รวมสถานการณ์การสื่อสารมากกว่า 120

สถานการณ์ ยกตัวอย่างในเนื้อหาหน่วยที่หนึ่ง ได้แบ่งเนื้อหาไว้ตามสถานการณ์ การทักทาย การแนะนำตัว การขอบคุณ การขอโทษ การลา การขอร้อง การยอมรับ การปฏิเสธ การชมเชย การบ่น ฯลฯ หรือมากที่สุดอย่างคู่มือของ He, Jianyi มีการคัดเลือกตัวอย่างเนื้อหาประโยคและสนทนานั้นมากกว่า 150 สถานการณ์

ถึงแม้ว่าคู่มือแต่ละเล่มได้แบ่งประเด็นเนื้อหาที่มีความแตกต่างกัน แต่จากการศึกษาและรวบรวมประโยคและบทสนทนาที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย สามารถสังเคราะห์สถานการณ์หลัก ๆ ของการเดินทางได้ 8 สถานการณ์ ดังจะนำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 การทักทายและการสนทนา

ความรู้การสื่อสารภาษาไทยในการทักทาย การกล่าวขอบคุณและขอโทษ การแสดงอารมณ์ความรู้สึก หรือประเด็นอื่น ๆ อันเป็นการขึ้นพื้นฐานในการพบปะในชีวิตประจำวัน นับเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนเมื่อดำเนินการสนทนากับเจ้าของภาษาไทย

จากการวิเคราะห์ พบว่าการจัดประเด็นการสื่อสารตามสถานการณ์ของคู่มือ เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยให้สื่อสารภาษาไทยได้ ในหน่วย “ภาษาในชีวิตประจำวัน” ได้เสนอประโยคการพูดคุยในประเด็นการทักทาย แนะนำตัว สอบถาม ขอขอบคุณ ขอโทษ การทักทาย เชิญชวน ขอร้อง (Sun, Guangyong. 2546:26-50) หรือคู่มือบางเล่มอาจตั้งชื่อประเด็นโดยประโยคที่เห็นภาพการกล่าวสถานการณ์ เช่น สวัสดีค่ะ/ครับ ขอขอบคุณ ใช่หรือไม่ ขอ.. ดิฉันชื่อหลี่ผิง เป็นต้น (Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 12-22)

ดังนั้น คู่มือแต่ละเล่มแม้ว่าจะเสนอเนื้อหาที่แตกต่างกันไป แต่ครอบคลุมประเด็นในการทักทายและการสนทนา ดังตัวอย่างบทสนทนาต่อไปนี้

- A: สวัสดีค่ะ
 B: สวัสดีค่ะ สบายดีไหม
 A: ฉันสบายดีค่ะ คุณล่ะ
 B: ฉันก็สบายดี ขอขอบคุณค่ะ
 A: คุณชื่ออะไรคะ
 B: ฉันชื่อเสี่ยวเฟิง คุณล่ะ
 A: ฉันชื่ออาหลิว คุณเป็นคนจีนใช่ไหม
 B: ไม่ใช่ ฉันเป็นคนไทย คุณเป็นคนจีนหรือ
 A: ใช่ ฉันเป็นคนปักกิ่ง
 B: คุณมาเมืองไทยเป็นครั้งแรกใช่ไหม
 A: ใช่ค่ะ ยินดีที่ได้รู้จักนะคะ
 B: ยินดีเช่นกันค่ะ โชคดีนะคะ

A: ขอขอบคุณครับ

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรม. 2558: 2-4)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นตัวอย่างบทสนทนาที่ได้รวมทั้งการทักทาย การแนะนำตัว การกล่าวขอบคุณ เพื่อเป็นตัวอย่างในการสื่อสารขั้นพื้นฐาน นอกจากเนื้อหาที่เป็นบทสนทนาแล้ว ในคู่มือท่องเที่ยวไทยมักจะมีการนำเสนอประโยคเดียวเพื่อเป็นตัวอย่างใช้ตามสถานการณ์ที่จำเป็น อย่างเช่น ตัวอย่างประโยคในการกล่าวทักทาย ดังตัวอย่างเช่น

สวัสดีครับ

(Sun, Guangyong. 2546: 27)

อรุณสวัสดิ์(ค่ะ/ครับ) สวัสดีตอนบ่าย สวัสดีทุกคน(ค่ะ/ครับ)

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 24-25)

คุณสบายดีไหม ทานอะไรยังคะ/ครับ

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรม. 2558: 4-5)

เป็นไงบ้างคะ ไปไหนมาคะ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 1-2)

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้เสนอวิธีการการทักทายด้วย “สวัสดี...” “สบายดี...” “เป็นไงบ้าง” “ทานอะไรยังคะ/ครับ” “ไปไหนมา” ฯลฯ จากนั้น ได้นำเสนอการกล่าวลาด้วยคำพูด ดังตัวอย่างเช่น

ลาก่อน ไบบาย

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 28)

ลาก่อนครับ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 13)

พบกันใหม่ครับ พบกันพรุ่งนี้ค่ะ เดี่ยวพบกันใหม่

(Byoung Do Lee. 2555: 51-87)

โชคดีค่ะ

เดินทางปลอดภัยครับ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 14)

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอ "การกล่าวคำกล่าวลาโดยตรง" โดยคำว่า "ลาก่อน" "บายบาย" และ "สวัสดี" หรือใช้คำกล่าวลาตามด้วยเวลา อย่างเช่น กล่าวว่ "พบกันพรุ่งนี้" ก่อนจากกัน

หรือใช้คำกล่าวลาพร้อมกับแสดงความคาดหวังที่จะได้พบกันอีก อย่างเช่น "พบกันใหม่" "เดี๋ยวพบกันใหม่" นอกจากนี้ยังมีการใช้คำกล่าวลาด้วยคำอวยพร อย่างเช่น "โชคดีค่ะ เดินทางปลอดภัยครับ"

ในกรณีที่คู่สนทนาทั้งสองฝ่ายพบเจอกันเป็นครั้งแรก ต่างคนต่างแนะนำตัวเอง คู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำวิธีการแนะนำตัวเองโดยให้ตัวอย่างคำพูดดังตัวอย่าง "ผมชื่อคิม ยอง ซองครับ คุณชื่ออะไรคะ" (Byoung Do Lee. 2555: 53) หากเป็นการสนทนาการแนะนำคนอื่นให้รู้จัก คู่มือท่องเที่ยวไทยแนะนำคำพูดดังตัวอย่าง "แนะนำให้คุณรู้จักเขาใหม่ นี่คือนุ... (สามีดิฉัน ภรรยาผม ลูกชายผม ลูกสาวผม เพื่อนผม)" (Groll, J; & Chmid, W. 2546: 27-28) หลักการให้ข้อมูลการแนะนำตัวคนไทยมีธรรมเนียมกล่าวถึงความรู้สึกเล็กน้อย ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำดังตัวอย่าง "ยินดีมากที่ได้รู้จักคุณ วันนี้ดีใจมากที่ได้พบเพื่อนอเมริกันมากมายอย่างนี้"(Sun, Guangyong. 2546: 31-32)

ส่วนวิธีการกล่าวคำขอบคุณและขอโทษ จากการวิเคราะห์ พบตัวอย่างดังเช่น "ขอบคุณครับ" (Sun, Guangyong. 2546: 35) "ขอบพระคุณครับ" (Byoung Do Lee. 2555: 57) "ขอบใจค่ะ/ครับ"(Zhao, Tao; Meng, Junyi; & อนงค์ศิริ คณะพรม. 2558: 6) ซึ่งในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น ได้นำเสนอวิธีการกล่าวคำ "ขอบคุณ" โดยใช้คำ "ขอบคุณ ขอบพระคุณ ขอบใจ" เมื่อแสดงความรู้สึกสำนึกในบุญคุณของผู้คน แต่ในกรณีที่คู่สนทนาต้องการเพิ่มน้ำหนักการขอบคุณได้มากกว่า มักจะกล่าวขอบคุณพร้อมด้วยเหตุผลที่ชัดเจน ตัวอย่างเช่น

ขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือของคุณ

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 61)

ขอบคุณมากที่คุณมาร่วมงาน

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่วันนี้ได้จัดงานเลี้ยงขอบคุณเพื่อผมอย่างนี้นะครับ

(Byoung Do Lee. 2555: 57-233)

วิธีการกล่าวขอบคุณพร้อมด้วยเหตุผลมีอยู่สองลักษณะ หนึ่งคือการใช้รูปแบบประโยคด้วย "ขอบคุณ + สำหรับ/ที่ + เหตุผล" ส่วนลักษณะที่สองคือ การใช้รูปแบบประโยค "ขอ + ขอบคุณ + ที่ + เหตุผล" ซึ่งต่างจากลักษณะที่หนึ่งโดยการใช้คำว่า "ขอ" เริ่มการสนทนา ลักษณะการพูดเช่นนี้มีจุดประสงค์คือเพิ่มน้ำหนักในการพูดมากขึ้น

ส่วนการกล่าวตอบคำขอบคุณ จากการวิเคราะห์ คู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำวิธีการกล่าวตอบคำขอบคุณ ดังคำพูดเช่น

ไม่เป็นไร ไม่ต้องเกรงใจ ไม่เป็นไรเลย ผมยินดีมาก ไม่รบกวนเลย

(Sun, Guangyong. 2546: 36-37)

เป็นเรื่องเล็กน้อยค่ะ

(Byoung Do Lee. 2555: 57)

ด้วยความยินดี

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 117)

นอกจากการกล่าวขอบคุณแล้ว คู่มือยังได้แนะนำวิธีการกล่าวขออภัยเช่นกัน ดังตัวอย่างเช่น

ขออภัยค่ะ ไม่มีเที่ยวบินสำหรับวันนี้แล้ว
ขอโทษด้วย ฉันไม่ทราบ ฉันก็เป็นนักท่องเที่ยวเหมือนกัน
ขอโทษ ตรงนั้นจอดยาก คุณลงตรงนี้ได้ไหม

(He, Jianyi. 2558: 63-81)

เกรงใจจริง รบกวนคุณอย่างมากเลย

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. 2558: 88)

หวังว่าคุณจะให้อภัยนะคะ

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 10)

คู่มือท่องเที่ยวไทยนอกจากมีการกล่าวคำว่า “ขอโทษ” โดยตรงแล้ว ยังได้เสนอวิธีการกล่าวขออภัยพร้อมด้วยเหตุผลใน 2 ลักษณะได้แก่ "ขอโทษ/ขออภัย + เหตุผล" และ "ขอโทษ/ขออภัยที่..." โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคู่มือได้นำเสนอวิธีนี้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนั้น คู่มือยังได้เสนอตัวอย่างคำพูดการกล่าวทางอ้อมอย่าง "เกรงใจจริง รบกวนคุณอย่างมากเลย" หรือการกล่าวขอให้ผู้อื่นยกโทษ อย่างเช่น “หวังว่าคุณจะให้อภัยนะคะ” ในกรณีที่รบกวนคนอื่น ชัดแจ้งหะบ้าง เช่นเดียวกับความหมายของ "Excuse Me" ในภาษาอังกฤษ ในคู่มือท่องเที่ยวไทยก็ได้แนะนำเสนอคำว่า “ขอโทษ” เช่นกัน ตัวอย่างเช่น “ขอโทษค่ะ ที่ตรงนี้มีคนนั่งไหม(คะ/ครับ)” (He, Jianyi. 2558: 66) จากนั้น คู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏวิธีการกล่าวตอบคำขออภัยไว้ คู่มือได้แนะนำสามารถใช้คำว่า "ไม่เป็นไร..." "ไม่ต้องเกรงใจ" "ไม่จำเป็น..." "ไม่ต้องขอโทษ" "ไม่ต้องใส่ใจ..." มาตอบคำขออภัยได้

ดังนั้น คู่มือท่องเที่ยวไทยจึงมีวิธีให้การเรียนรู้เรื่องการสื่อสารโดยมีการแบ่งสถานการณ์อันเป็นประโยชน์ได้แก่ การกล่าวคำทักทาย การลาจาก การแนะนำตัว การกล่าวขอบคุณและขอโทษ เป็นต้น ให้แก่นักท่องเที่ยวชาวจีนนำไปใช้ในการสื่อสารขั้นพื้นฐานไว้

3.1.2 การเดินทาง

ระยะทางจากประเทศจีนเข้าสู่ประเทศไทย หรือทางเดินระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น มักต้องเกิดการพบปะพูดคุยตามสถานการณ์ต่าง ๆ ขณะเดินทาง ดังนั้น คู่มือบางเล่มจึงได้จัดแบ่ง

ประเด็น เริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางอย่างการวางแผนการเดินทาง การจัดเส้นทาง การประเมินค่าใช้จ่าย การสอบถามที่บริษัททัวร์ การทำพาสปอร์ต การทำวีซ่า การแลกเปลี่ยนเงิน การแพ็คสัมภาระ ไปจนถึงสถานการณ์การเดินทางออกนอกประเทศ การสื่อสารบนเครื่องบิน ขาเข้าประเทศ หรือเรื่องขนส่งอย่างการโดยสารแท็กซี่ รถเมล์ รถไฟใต้ดิน รถไฟ เรือ หรือแม้กระทั่งเช่ารถ (Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 34-211) คู่มือเล่มอื่น ๆ อาจจัดเนื้อหาต่างกันเล็กน้อย เช่นมีตัวอย่างสถานการณ์เริ่มตั้งแต่การจับกระเป๋าเดินทาง ไปสนามบินอาจพบเจอกรณีตรวจสอบผู้โดยสารขาเข้า รับกระเป๋าสัมภาระ ศุลกากร แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จากสนามบินเข้ากรุงเทพ ห้างขายตั๋ว รถโดยสารประจำทาง รถแท็กซี่ รถตุ๊กตุ๊ก และมอเตอร์ไซด์ (Li, Hong. 2558: 70-115)

คู่มือบางเล่มอาจนำเสนอตัวอย่างกรณีในการเดินทางโดยการแบ่งตามคมนาคมขนส่งภายใน หน่วย “คมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ” ได้นำเสนอประโยคที่ใช้สนทนาตามสถานการณ์ได้แก่ ที่สนามบิน การเดินทางโดยเครื่องบิน การไปกลับระหว่างสนามบินและโรงแรม การเดินทางโดยรถไฟใต้ดิน การเดินทางโดยรถบัส การเดินทางโดยรถแท็กซี่ การเดินทางโดยเรือข้ามฟาก รถไฟฟ้าในเมือง การเดินทางโดยสามล้อและรถจักรยานยนต์ การเดินทางโดยรถไฟ (Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 114-146)

ดังตัวอย่างเนื้อหาในกรณีสถานการณ์ของการสอบถามเส้นทางคู่มือบางเล่มอาจแนะนำด้วยตัวอย่างบทสนทนาเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการเดินทาง เช่น

ขอพาสปอร์ตกับใบตรวจคนเข้าเมืองด้วยคะ/ครับ
 มาทำอะไรที่เมืองไทยคะ/ครับ
 มาพักผ่อนคะ/ครับ
 มาเที่ยวงานกี่วันคะ/ครับ
 หนึ่งสัปดาห์คะ/ครับ
 .....

(Li, Hong. 2558: 78-79)

หรือได้แนะนำวิธีการบอกจุดประสงค์ความต้องการอย่างการซื้อตั๋วโดยสารไปสถานที่ที่หนึ่ง การสอบถามเส้นทางเป็นต้น ดังตัวอย่างเช่น

ฉันต้องการจองตั๋วเครื่องบิน
 ฉันเดินทางสายการบิน....
 อาคารผู้โดยสารอยู่ที่ไหน

ต้องไปเช็คอินที่ไหน
 ประตุนหมายเลขอะไร
 ขึ้นรถแท็กซี่ได้ที่ไหน

.....

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 22)

จากการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับการเดินทาง คู่มือได้นำเสนอสถานการณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารในการเดินทางไว้คือ การเตรียมตัวก่อนออกการเดินทาง ในสนามบิน การผ่านด่านศุลกากร การโดยสารยานพาหนะ และการถามทาง

3.1.3 การรับประทานอาหาร

สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวในปัจจุบันนั้น การรับประทานอาหารมีความสำคัญที่ นอกเหนือจากการกินเพื่ออิ่มท้อง แต่ยังเป็นจุดขายในการจูงใจนักท่องเที่ยวเพื่อมาลองชิมรสชาติ อาหาร ลองสัมผัสวัฒนธรรมการรับประทานอาหารอีกด้วย โดยเฉพาะในประเทศไทย มีรายการอาหาร ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ดังนั้น สถานการณ์การสื่อสารเกี่ยวกับการรับประทานอาหารจึงมี ความสำคัญในการนำเสนอผ่านคู่มือท่องเที่ยวไทย เนื่องจากเป็นอีกหนึ่งประสบการณ์สำคัญของ นักท่องเที่ยว

ดังตัวอย่างสถานการณ์ของการสื่อสารในคู่มือ เช่นมีการยกตัวอย่างประโยคหรือบท สนทนาในประเด็น การค้นหาร้านอาหาร การสำรองที่นั่ง ในร้านอาหารตะวันตก ร้านอาหารจีน ร้าน ฟาสต์ฟู้ด ร้านกาแฟ ร้านบาร์ การเรียกพนักงานเสิร์ฟ การสั่งอาหาร การเร่งอาหาร การเปลี่ยนคิน อาหาร ข้อเสนอแนะในการรับประทานอาหาร การให้ทิป การสั่งอาหารส่งถึงบ้าน การเช็คอิน (Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558:214-259) หรือดังตัวอย่างเช่นในเรื่องร้านอาหาร คู่มือได้ เสนอประโยคหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง อย่าง การค้นหาร้านอาหาร การสำรองที่นั่ง การมาถึงร้านอาหาร รายการอาหารไทย การสั่งเครื่องดื่ม สั่งอาหารรับประทาน รับประทานอาหาร เช็คอิน ในแวงลอย ใน ฟู้ดคอร์ท หรือในร้านกาแฟ และปัญหาที่อาจพบในร้านอาหาร (กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 114-146)

คู่มือจึงมีการนำเสนอวิธีการสื่อสารตามสถานการณ์เพื่อเป็นตัวอย่างการสื่อสาร ดัง ตัวอย่างการสื่อสารในร้านอาหาร เช่น

ขอเมนูด้วยค่ะ/ครับ
 รอสักครู่นะคะ/ครับ
 มีอาหารแนะนำใหม่ค่ะ/ครับ

มีคะ/ครับ ปอเปี๊ยะทอด
ขอปอเปี๊ยะทอดที่หนึ่งคะ/ครับ

(Li, Hong. 2558: 134-135)

นอกจากมีตัวอย่างบทสนทนาแล้ว คู่มือยังได้ให้ตัวอย่างประโยคไว้ด้วย เพื่อให้
นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้ตามที่ต้องการ หรือเป็นความรู้ด้านการเพิ่มพูนวงศัพท์การสื่อสาร เช่น

ดิฉัน/ผมขอส้มตำหนึ่งที่คะ/ครับ
ดิฉัน/ผมขอแกงมัสมั่นไก่หนึ่งที่คะ/ครับ
ดิฉัน/ผมขอผัดผักรวมมิตรหนึ่งที่คะ/ครับ
ดิฉัน/ผมขอผัดไทยหนึ่งที่คะ/ครับ...

(Li, Hong. 2558: 136-137)

คู่มือเล่มนี้มีการยกตัวอย่างบทสนทนา และยังมียกตัวอย่างเป็นประโยค เพื่อเป็น
ตัวอย่างเนื้อหาการสื่อสารในร้านอาหาร หรืออย่างคู่มือบางเล่มอาจนำเสนอประโยคเดียว ๆ แต่เป็น
ตัวอย่างการสนทนาที่สามารถเลือกใช้ตามความต้องการได้ เช่น

เชิญทางนี้คะ
นี่คะเมนู จะสั่งอะไรคะ
ผมไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับอาหารไทย
อาหารอะไรเป็นอาหารพิเศษในร้านนี้ครับ
ไม่ชอบอาหารที่มีน้ำมันมากเกินไป
ชอบประเภทเนื้อไหมคะ
จั้นเอาอย่างนี้นะคะ

(Byoung Do Lee. 2555: 141)

จากการวิเคราะห์พบว่า คู่มือนำเสนอเนื้อหาอันหลากหลายเกี่ยวกับรายการอาหาร
ควบคู่ไปกับการสื่อสารตามสถานการณ์การรับประทานอาหารไม่น้อย ไม่ว่าจะเป็น การสั่งอาหาร และ
การต้อนรับลูกค้า

3.1.4 การซื้อของ

รายได้ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่วนมากเกิดจากการจับจ่ายใช้สอย การใช้บริการ
ของนักท่องเที่ยว ประเทศไทยได้รับฉายาว่าเป็นสวรรค์ของนักช้อปปิ้ง เพราะมีสินค้าคุณภาพดี ราคา
ถูก แหล่งซื้อของบางที่จึงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับนักช้อปปิ้ง ดังนั้น สถานการณ์สื่อสาร

ระหว่างการซื้อของจึงมีความจำเป็นในการนำเสนอ เพื่อเป็นการแนะนำให้ผู้่านักท่องเที่ยวชาวจีน รู้จักซื้อสินค้าต่าง ๆ หรือการถามราคา ต่อรองราคาสินค้า แลกเปลี่ยนเงินตรา การเลือกแบบ การใช้บริการต่าง ๆ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ของการสื่อสารที่ปรากฏนั้น พบว่ามีความหลากหลาย เช่นกัน ดังตัวอย่างในหน่วย “สนุกกับการช้อปปิ้ง” ได้เสนอประโยคที่ใช้ในการสื่อสารตามสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การประมูล การช้อปปิ้ง การแลกเปลี่ยนเงิน การสั่งทำเสื้อผ้า การหาซื้อสินค้าแฮนด์เมด การเดินเที่ยวตลาดกลางคืน (Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสือ. 2557: 200-221) ดังตัวอย่างประโยคการสอบถามราคาสินค้าเช่น

คุณ(ครับ/คะ) เสื้อเชิ้ตตัวนี้ราคาเท่าไร
 ตัวละสองร้อยห้าสิบบาท
 ลดถูกกว่านี้อีกหน่อยได้หรือเปล่า
 ถ้าซื้อหลายตัวก็คิดให้ถูกกว่านี้อีกหน่อย
 .....

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสือ. 2557: 206-207)

ในเล่มอื่น ๆ ก็เช่นกัน อย่างในหน่วย”การเที่ยวและการเดินช้อปปิ้ง” คู่มือได้นำเสนอสถานการณ์ตามการซื้อสินค้าที่ได้รับความนิยม ได้แก่ การสอบถามราคา การเลือกซื้อสินค้าหรรษา การเลือกซื้อเสื้อผ้า การซื้อเครื่องสำอาง การซื้อสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ การซื้อของพื้นเมือง การซื้อของที่ระลึก การทดลองสินค้า การต่อรองราคา การชำระเงิน การคืนภาษี การเรียกคืนสินค้า การบริการหลังซื้อ ห่อของขวัญ (Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 298-337) หรือบางเล่มอาจเสนอประเด็นเกี่ยวกับเงิน ร้านขายของ บริการการขนส่งไปรษณีย์ การจัดหมวดหมู่ เสื้อผ้าและอุปกรณ์เสริม สี ที่ขายหนังสือ ของที่ระลึก ผ้าและเครื่องประดับ สิ่งที่ต้องระมัดระวัง(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557:82-99) ซึ่งเป็นการกล่าวตามจุดประสงค์ในการจับจ่ายใช้สอยสินค้า ดังตัวอย่างประโยคเช่น

ลองใส่ได้ไหม
 มีไซส์ใหญ่/เล็กกว่านี้ไหม
 ฉันทใส่ไซส์...
 ราคาเท่าไร
 ลดได้เท่าไร
 จ่ายเงินที่ไหน

แพงเกินไป
ทั้งหมดเท่าไร
ฉันอยากได้
ฉันซื้อแล้ว

...

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 93-97)

จากการศึกษาเนื้อหาที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น ได้พบสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการซื้อของไว้ 4 ประเด็นที่จำเป็น ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเงิน การสอบถามราคา การเลือกแบบ การใช้บริการต่าง ๆ เป็นต้น

3.1.5 การเข้าพักโรงแรม

การเข้าพักโรงแรม นับเป็นขั้นตอนสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งต้องเดินทางระยะไกล เนื่องจากโรงแรมเป็นสถานที่ที่จัดไว้สำหรับผู้เดินทาง หรือลูกค้า หรือแขกที่พักอาศัยค้างคืนระหว่างการเดินทาง พร้อมทั้งให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม และบริการอื่น ๆ แก่ผู้เดินทางมาหรือลูกค้าที่เข้าพักอาศัยด้วย (นิศศา ศิลปเสฐฐ. 2560:148)

คู่มือบางเล่มอาจจัดเนื้อหาในกลุ่มใหญ่ โดยกล่าวชื่อบทว่า “โรงแรม” อย่างเดียว (Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรม. 2558:47-53) “ที่พัก” (คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Hujiang E-learning platform. 2559: 019-029) แต่จะประกอบเนื้อหาทั้งเป็นตัวอย่างที่อาจใช้ในการสื่อสารระหว่างการเข้าพักโรงแรม ดังตัวอย่างการสนทนา เช่น

- A: ขอโทษครับมีห้องว่างไหมครับ
B: มีค่ะ ต้องการห้องคู่หรือห้องเดี่ยวคะ
A: ผมต้องการห้องคู่ ไม่ทราบว่าคืนละเท่าไรครับ
B: ประมาณคืนละสามพันบาทคะ
A: ผมขอดูห้องก่อนได้ไหมครับ
B: ได้ค่ะ
A:ขอบคุณครับ

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรม. 2558: 47-49)

แต่ในคู่มือบางเล่ม จะแบ่งเนื้อหาอย่างชัดเจนว่า มีสถานการณ์อะไรบ้าง เช่น ในหน่วย “การเข้าพักโรงแรมอย่างสบายใจ” จะมีการจัดเนื้อหาตัวอย่างประโยคเพื่อใช้ในการสื่อสาร เช่น การจองโรงแรม การสอบถามที่เคาน์เตอร์ การเช็คอินและเข้าพัก การขอเปลี่ยนห้อง การรับฝากกระเป๋าเดินทาง

การบริการอินเทอร์เน็ต การบริการทำความสะอาด การเพิ่มรายการสิ่งของ การรับประทานอาหารในห้องพัก อาหารเช้าแบบบุฟเฟต์ สิ่งอำนวยความสะดวกในโรงแรม สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก การร้องเรียน การเช็คเอาท์ล่าช้า การเช็คเอาท์ (Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 151-193) หรืออาจเป็นการแนะนำตามประเด็นประเภทของที่พัก ในห้องพัก ในห้องน้ำ สิ่งอำนวยความสะดวก แนะนำคำขอบคุณ สิ่งที่ต้องระมัดระวัง แต่มีตัวอย่างประโยคไว้ให้เลือกใช้ เช่น

มีห้องสำหรับคืนนี้ไหม
 ขอห้องที่มีห้องน้ำ(โทรทัศน์)พร้อม
 ขอห้องหน่อย
 ขอห้องที่น้ใช้ห้องรวม
 ฉันจองห้องไว้แล้ว ฉันชื่อ...
 มีห้องว่างไหม
 ฉันต้องการเช็คอิน/เช็คเอาท์
 ค่าห้องราคาเท่าไร
 มีบริการอินเทอร์เน็ตฟรีไหม
 มีห้องที่ถูกลงกว่านี้ไหม
 ตกลงฉันพักที่นี่
 ฉันต้องการพัก...คืน
 ราคานี้รวมอาหารเช้าหรือยัง
 ฉันต้องการพักเพิ่ม....อีกคืน

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 33)

ดังนั้น ความต้องการสื่อสารในสถานการณ์เข้าพักโรงแรม จึงทำให้คู่มือจำเป็นต้องเสนอวิธีการสื่อสารที่ครอบคลุมสถานการณ์จำเป็น จากการสื่อสารเมื่อเข้าพักโรงแรม ได้แก่ การสอบถามหรือการจองโรงแรม การเช็คอินและเช็คเอาท์โรงแรม การใช้บริการในโรงแรม การให้ทิป เป็นต้น

3.1.6 สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ

การเดินทางท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์อันหลากหลาย ซึ่งการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน การท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการ การท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญเพื่อสัมผัสประสบการณ์ใหม่ ๆ ต่างเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวสำคัญ

ดังที่ในหน่วย “เที่ยวชมสถานที่” จะมีสถานการณ์อย่าง เข้าร่วมกลุ่มทัวร์ในประเทศไทย เดินทางไปกับคนไทยด้วยกัน เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ โรงละคร การถ่ายรูป เป็นต้น (Byoung Do Lee. 2555: 176-200) ยกตัวอย่างประโยคเช่น

วันนี้มีโปรแกรมอะไรบ้าง
 สำหรับวันนี้ ผมไม่ค่อยมีโปรแกรมอะไรพิเศษ
 ผมอยากจะพาคุณไปชมสถานที่ที่มีชื่อเสียงบางแห่ง
 ดีมากครับ
 คุณอยากจะไปเที่ยวที่ไหนบ้าง
 ผมไม่มีความรู้เรื่องเมืองไทยเลย
 ผมจะตามที่คุณพาไปนะคะดีครับ
 ไปสิครับ
 นี่คือพิพิธภัณฑ์ที่ใหญ่ที่สุดในกรุงเทพ
 จันทน์หรือครับ สวยหรูหราทีเดียว
 ดีกนี่เป็นตึกสมัยอยุธยาใช่ไหมครับ
 ใช่ครับ คุณรู้จักเมืองไทยดีมาก
 วันนี้รู้สึกประทับใจมากครับ
 ผมขอบคุณคุณมาตลอด
 ขอขอบคุณมากที่ได้กรุณาดูแลผมมาโดยตลอด
 ไม่เป็นไรครับ
 .....

(Byoung Do Lee. 2555: 188-191)

คู่มืออีกหนึ่งเล่มได้นำเสนอในหน่วย “การเที่ยวชมประเทศไทย” โดยการแบ่งตัวอย่าง
 ประโยคสนทนาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ การสอบถามสถานที่ท่องเที่ยว การซื้อตั๋ว ไกด์(นำเที่ยว)
 บริการ ชมวิวธรรมชาติ โบราณสถานที่มึชื่อเสียง สไตล์พื้นเมือง ประเพณีท้องถิ่น ในสวนสาธารณะ ใน
 พิพิธภัณฑ์ ในโรงพยาบาล ในสนามเด็กเล่น ในสวนสัตว์ เป็นต้น (Chen, Yuan; Wang, Chonghui;
 & Xia, Yu. 2558: 262-295) หรือ คู่มือบางเล่มอาจเสนอประเด็นย่อย ๆ เช่นสถานการณ์ระหว่างกา
 รเที่ยวชมนั้น ได้ขยายประเด็น การซื้อตั๋ว ดังตัวอย่างประโยคดังนี้

คุณยังมีบัตรสำหรับการแสดง ...เหลืออยู่บ้างไหม(คะ/ครับ)
 วันนี้ พุธนี้ คินนี้ คินพุธนี้ วัน...หน้า วันที่...เดือน...
 ยังมีคะ คุณจะรู้รอบไหน ก็โมงคะ
 คะ ตอนนี้อรอบ....น.ยังมีที่นั่งคะ
 ขออภัยคะ บัตรสำหรับและแสดง...ขายหมดแล้วคะ
 ขอโทษด้วยคะ ต้องจองล่วงหน้าคะ
 ขอโทษด้วยคะ เราขายเฉพาะบัตรสำหรับการแสดงในวันนี้เท่านั้นคะ

(He, Jianyi. 2558: 218-219)

ระหว่างการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ คู่มือท่องเที่ยวยังได้นำเสนอเนื้อหา คำศัพท์ ประโยคและบทสนทนาในสถานการณ์หลัก ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างของการสื่อสาร อันได้แก่ การเที่ยวชมสถานที่ การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

3.1.7 ปัญหาสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บ

แม้ว่าการเดินทางท่องเที่ยวจะเน้นการพักผ่อนหย่อนใจเป็นจุดประสงค์หลัก แต่การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health) ก็เป็นอีกวัตถุประสงค์หนึ่งที่สำคัญเช่นกัน (ทิพวรรณ พุ่มมณี. 2550: 19-21) นอกจากนี้ ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวนั้น อาจพบปัญหาสุขภาพหรือประสบอุบัติเหตุโดยไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้า เช่นการเป็นหวัด เป็นไข้ เป็นต้น เพื่อเป็นความรู้ในการแก้ไขปัญหาในกรณีจำเป็นจริง ๆ ได้พบว่ามีคำแนะนำสถานการณ์การสื่อสารไว้เช่นกัน ดังตัวอย่างที่กล่าวในคู่มือฉบับนี้ บางเล่มอาจกล่าวเป็นหน่วย “สุขภาพ” (Groll, J; & Chmid, W. 2546:213-234) อย่างเดียว แล้วจึงยกตัวอย่างประโยคที่อาจเกี่ยวข้องเพื่อให้ฝึกการสนทนา

ผมปวดหัว
ผมเจ็บคอ
ผมไอ
ผมถูกแมลงปอง/ผึ้งต่อย .....

(Groll, J; & Chmid, W. 2546:219)

คู่มือบางเล่มนำเสนอหน่วย “เรื่องสุขภาพและความปลอดภัย” เช่นกัน แต่มีการกล่าวถึงสถานการณ์หรือประเด็นโดยละเอียด เช่น ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อาการทางกายภาพที่ไม่พึงประสงค์ การรักษาทางการแพทย์ คำแนะนำการใช้ยา กรณีฉุกเฉิน ในโรงพยาบาล (Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 105-111) เพื่อให้ประโยคที่จำเป็นในการสื่อสาร ดังตัวอย่างเช่น

ฉันรู้สึกไม่สบาย
ฉันป่วย
ฉันเจ็บตรงนี้มาก
ฉันเจ็บ....มาก
ฉันถูก....กัด
ฉันป่วยเป็น.....
ฉันต้องการกินยาอะไร
คุณมียาตัวนี้ไหม
นี่ใบสั่งยาจากแพทย์ของฉัน
ยานี้มีผลข้างเคียงหรือเปล่า

ยานี้กินแล้วทำให้ง่วงไหม
 ยานี้กินอย่างไร
 กินวันละกี่ครั้ง
 กินตอนไหน
 ฉันทแพ้....
 ช่วยพาฉันส่งโรงพยาบาลที่
 ฉันประสบอุบัติเหตุ

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 105-111)

จากตัวอย่างที่กล่าวไว้ข้างต้น เนื้อหาที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น ได้พบว่ามีภาระแนะนำสถานการณ์การพบแพทย์เป็นสถานการณ์หลัก โดยการให้ตัวอย่างการสอบถามวิธีการใช้ยาเป็นสถานการณ์ที่จำเป็นอีกประเด็นหนึ่ง

3.1.8 การติดต่อที่สถานีตำรวจ

เช่นเดียวกับกรณีที่ไม่อาจคาดการณ์ การประสบเหตุกรณีฉุกเฉิน เมื่อต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือตำรวจ มีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ก่อนหรือระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว พบว่าคู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอตัวอย่างสถานการณ์การสื่อสารกับตำรวจเพื่อแก้ปัญหาในกรณีไม่คาดคิดไว้ เช่น หลงทาง ถูกขโมย ร้องขอความช่วยเหลือ ที่สถานีตำรวจ อุปสรรคในการสื่อสาร (Sun, Guangyong. 2546 :195-204) กรณีเจอปัญหาเช่น หลงทาง ถูกขโมย ร้องขอความช่วยเหลือที่สถานีตำรวจ เป็นต้น คู่มือส่วนใหญ่มีการนำเสนอไว้เป็นตัวอย่างในการสื่อสาร เช่น

ช่วยด้วย
 คุณช่วยเรียกโรงพยาบาล/ตำรวจให้หน่อย
 ฉันต้องการแจ้งความ
 กระเป๋าของฉันหาย
 ฉันหลงทาง
 ของฉันหาย
 ฉันถูกล้วง
 ฉันถูกล้วงกระเป๋า

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 110-111)

กระเป๋าของฉัน/ผมหายค่ะ/ครับ
 ข้างในกระเป๋ามีของสำคัญอะไรบ้างค่ะ/ครับ
 มีกระเป๋าสตางค์กับบัตรเครดิตค่ะ/ครับ
 ช่วยกรอกเอกสารนี้ด้วยค่ะ/ครับ

กระเป๋าสตางค์หาย
 แว่นตาทาย
 คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กหาย
 โทรศัพท์มือถือหาย
 กระเป๋าถือหาย
 บัตรเครดิตหาย .....

(Li, Hong. 2558: 214-217)

จากตัวอย่างในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้นมีการนำเสนอประโยชน์และบทสนทนาเพื่อใช้ในสถานการณ์การติดต่อที่สถานีตำรวจ โดยอาจมีประเด็นย่อย ๆ อย่างการแจ้งเหตุการณ์และวิธีการแก้ปัญหา เป็นต้น

ดังนั้น จากข้อมูลที่เสนอข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า คู่มือท่องเที่ยวไทยมักจะเน้นเนื้อหาประโยชน์และบทสนทนาไว้สถานการณ์ 8 สถานการณ์หลัก ๆ ได้แก่ การพบปะพูดคุยขึ้นพื้นฐาน การเดินทาง การรับประทานอาหาร การซื้อของ การเข้าพักโรงแรม การเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บ การติดต่อที่สถานีตำรวจ ถึงแม้ว่าคู่มือบางเล่มอาจนำเสนอในลักษณะที่ต่างกัน บางเล่มมักจะนำเสนอเนื้อหาประโยชน์และบทสนทนาในสถานการณ์ไม่กี่ตัวอย่าง เช่น คู่มือท่องเที่ยวไทยเล่มของคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform ได้นำเสนอ 14 สถานการณ์ บางเล่มได้นำเสนอสถานการณ์แบบรายละเอียด โดยการรวบรวมสถานการณ์ที่อาจพบระหว่างการเดินทางไว้ อย่างเช่น คู่มือเล่มของ He, Jianyi ในการคัดเลือกตัวอย่างเนื้อหาประโยชน์และสนทนานั้น คู่มือซึ่งต่างมีจุดประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกที่สามารถนำไปประกอบการเดินทางท่องเที่ยวไทยได้ จึงมีการคัดเลือกสถานการณ์ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีนได้

3.2 ลักษณะการนำเสนอประโยชน์และบทสนทนาเพื่อการสื่อสาร

วิธีการเสนอประโยชน์และบทสนทนาที่จำเป็นในการสื่อสารในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น นอกจากได้นำเสนอผ่านสถานการณ์ที่พบเจอเพื่อช่วยให้เข้าใจได้ภายในเวลาอันสั้นและจดจำได้ง่ายแล้ว ในการนำเสนอเนื้อหานั้น ยังได้ปรากฏกลวิธีย่อย ๆ เพื่อช่วยในด้านการสื่อสารเช่นกัน จากการศึกษากลวิธีที่พบมากจะปรากฏใน 3 ลักษณะ ได้แก่

3.2.1 การให้ตัวอย่างประโยคสมบูรณ์

การให้ตัวอย่างประโยคสมบูรณ์ หรือประโยคที่สามารถสื่อความหมายได้โดยตรง จากการวิเคราะห์ ได้พบว่าคู่มือทุกเล่มมีการนำเสนอประโยคที่สมบูรณ์ไว้เป็นตัวอย่างในการสื่อสารดังตัวอย่างประโยคในสถานการณ์ “การเข้าพักโรงแรม”

ขอโทษนะ ไม่ทราบว่ามีห้องพักว่างหรือเปล่า
 ไม่ทราบว่าคุณต้องการห้องพักแบบไหน
 ฉันต้องการจองห้องพักรับสองคนหนึ่งห้อง
 ไม่ทราบว่าคุณต้องการจองห้องพักรับกี่คืน
 ฉันต้องการจองห้องพักรับคืนวันพรุ่งนี้
 คิดว่าจะถึงที่พักประมาณบ่ายสองโมง
 ไม่ทราบว่าคุณต้องการจะพักอยู่ที่คืน
 ฉันคิดว่าจะพักอยู่ประมาณหนึ่งอาทิตย์
 ถ้าเป็นห้องเดี่ยวสำหรับหนึ่งคน พักหนึ่งคืนราคาเท่าไร
 กรุณาลงทะเบียนเข้าพักก่อนที่จะมาถึงด้วย
 ...

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสือ. 2557: 152-154)

ดังตัวอย่างข้างต้น สามารถสังเกตได้ว่า ตัวอย่างประโยคมีใจความสมบูรณ์ มีขนาดยาว ระบุรายละเอียดโดยการเสนอตัวอย่างประโยค อาจไม่เรียงตามลำดับการสนทนา ทั้งนี้ผู้อ่าน นักท่องเที่ยวชาวจีนจะสามารถเลือกประโยคบางประโยค ให้ตามความเหมาะสม เพื่อสื่อสารตาม สถานการณ์การเข้าพักแรมได้

3.2.2 การให้รูปแบบประโยคที่ไม่สมบูรณ์

การให้รูปแบบประโยคที่ไม่สมบูรณ์ เป็นการนำเสนอประโยคที่มีโครงสร้างเหมือนกัน แต่อาจเว้นช่องว่างไว้ ซึ่งช่องว่างนั้น จะให้เติมคำศัพท์อื่น ๆ เข้ามาในวงศัพท์เดียวกันหรือเนื้อหา คล้ายกัน จนได้ประโยคสมบูรณ์ที่สื่อความหมายอย่างชัดเจน จากการวิเคราะห์ คู่มือมีการนำเสนอ ประโยคผ่านรูปแบบประโยคที่ไม่สมบูรณ์ไว้ ดังตัวอย่างการกล่าวแสดงความต้องการในการซื้อสินค้า ดังนี้

我需要.....	ฉันต้องการ...	chahn tomg gam...
.....影印	...พิมพ์ภาพดิจิทัล	...phinm pharb dih Jih
.....買電池	...ซื้อแบตเตอรี่	...suee baet ter ree
.....買記憶卡	...ซื้อเมโมรี่การ์ด	...suee me moe ree gard
.....買 CD / DVD 燒錄片	...ซื้อแผ่นซีดี/ดีวีดี	...suee phaen see dee / dee wee dee

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 86)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการนำเสนอรูปประโยคว่า “ฉันต้องการ...” แล้วมีคำศัพท์ “พิมพ์ภาพดิจิทัล ซื้อแบตเตอรี่ ซื้อเมโมรี่การ์ด ซื้อแผ่นซีดี/ดีวีดี” ไว้เป็นตัวเลือกแก่ผู้อ่านนักท่องเที่ยว สามารถนำไปเติมในช่องว่างได้

3.2.3 การนำเสนอผ่านตัวอย่างบทสนทนา

การสื่อสารระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังมักจะมีการใช้ภาษาพูดคุยกัน ในลักษณะของคู่ถ้อยคำ ซึ่ง ริชาร์ดส์ และ ชมิทต์ (Richards & Schmidt.1983: 117-114) อธิบายลักษณะของคู่ถ้อยคำว่า คู่ถ้อยคำเป็นหน่วยในการสนทนาที่ประกอบด้วยผลัดของคู่สนทนาสองผลัดที่สัมพันธ์กัน โดยเป็นถ้อยคำที่ประกอบกันอยู่ในลักษณะเป็นคู่และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องจากถ้อยคำของผู้ร่วมสนทนาคนแรก เช่น เรียก - ขานรับ เชิญ-ชวน - ตอบรับ/ปฏิเสธ ทักทาย-ทักทาย และ ถาม-ตอบ เป็นต้น

ในคู่มือจะใช้วิธีการเสนอประโยคสนทนาโดยจะมีการเรียงลำดับประโยคในลักษณะคู่ถ้อยคำที่ทำให้เกิดบทสนทนาได้ต่อกัน ดังตัวอย่างการนำเสนอผ่านบทสนทนาต่อไปนี้

A: สวัสดีค่ะ เชิญข้างในค่ะ

B: สวัสดีค่ะ ขอบคุณค่ะ

A: ขอโทษค่ะ คุณต้องการอะไรค่ะ

B: ขอเบียร์ขวดหนึ่ง

A: โอเคค่ะ ต้องการอะไรเพิ่มไหมค่ะ

B: ยังก่อนค่ะ ขอบคุณค่ะ

(Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรม. 2558: 92-93)

ดังตัวอย่างคู่มือได้เสนอคู่ถ้อยคำในลักษณะประโยคถาม-ตอบ เชิญชวน-ตอบรับ/ปฏิเสธ โดยสมมติคู่สนทนาเป็น "A" และ "B" สองคนผลัดกันสนทนาโดยเป็นถ้อยคำที่ประกอบกันอยู่ในลักษณะเป็นคู่ และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในสถานการณ์การรับประทานอาหารที่ร้าน

กลวิธีการนำเสนอประโยคและบทสนทนา นั้น นอกจากมีการนำเสนอประโยคที่สมบูรณ์แล้ว ยังมีการใช้รูปแบบประโยคที่ไม่สมบูรณ์ จนถึงบทสนทนาแบบคู่ถ้อยคำ ซึ่งต่างเป็นการนำเสนอตัวอย่างเพื่อใช้ในการสื่อสารตามความจำเป็น เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. กลวิธีการใช้สื่อประกอบ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หากมีสื่อประกอบช่วยในการฟังและการพูด จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทย ในการนำเสนอวิธีใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารนั้น นอกจากมีกลวิธีในการถ่ายเสียงอ่านเป็นภาษาอื่น ๆ ช่วยในการฟังพูดภาษาไทยแล้ว ยังพบว่า มีคู่มือหกล่มได้ใช้สื่อประกอบเพื่อช่วยฝึกฟังและพูดภาษาไทยในลักษณะต่าง ๆ ดังจะนำเสนอรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การใช้แถบบันทึกเสียง (Tape) ซึ่งเป็นสื่อประกอบจากคู่มือเล่มที่หนึ่งที่เผยแพร่เมื่อปี พ.ศ.2546 ดังที่กล่าวในปกหลังว่า “หนังสือแต่ละเล่มมีเทปประกอบ และเผยแพร่โดยสำนักพิมพ์ โสตทัศนวัสดุของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง(Peking University Audio & Video Press)”

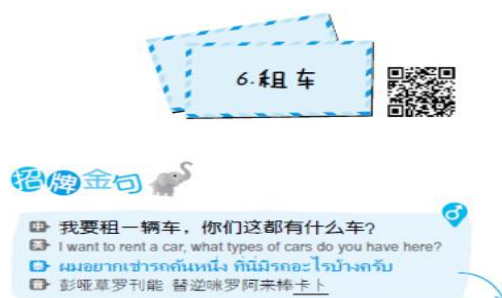
4.2 การใช้แผ่นซีดี รอม (CD- ROM) คู่มือท่องเที่ยวไทยมี 2 เล่มได้นำเสนอส่วนประกอบที่เป็นแผ่นซีดีรอม (CD- ROM) โดยคู่มือได้ทำไฟล์เสียงในลักษณะ MP3 และใส่ในแผ่นซีดีรอม (CD- ROM) แทนทำอยู่ในคู่มือ เพื่อเป็นสื่อประกอบในการช่วยฝึกฟังพูดอ่านออกเสียงตามเนื้อหาภาษาไทยที่นำเสนอในคู่มือ

ภาพประกอบ 10 สื่อประกอบแผ่นซีดี รอม ภาพประกอบ 11 สื่อประกอบแผ่นซีดี รอม
(CD- ROM) ของคู่มือ(Li, Hong. 2558) (CD- ROM)ของคู่มือ(He, Jianyi. 2558)

4.3 การใช้สื่อออนไลน์ (Online) เมื่อมีการพัฒนาทางเทคโนโลยี สื่อประกอบที่ช่วยฝึกการ ฟังพูดอ่านออกเสียงภาษาต่างประเทศ เริ่มมีการใช้สื่อทางอินเทอร์เน็ต ดังตัวอย่างคำกล่าวในบทนำ เช่น “เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเรียนรู้การออกเสียงภาษาไทยได้ คู่มือเล่มนี้ได้คัดเลือกบทสนทนาตาม สถานการณ์ที่ต่างกัน และอัดเสียงข้อมูลไว้ (โปรดดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ทางการของสำนักพิมพ์การ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยChina Tourism Press)” (Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะ พรม. 2558: บทนำ)

นอกจากนี้แล้ว ยังมีคู่มือเล่มหนึ่งได้ใช้สมาร์ตโฟน (Smart Phone) เข้าถึงข้อมูลโดยการ สแกนคิวอาร์โค้ด(QR code) และดาวน์โหลดเสียงไฟล์ทางอินเทอร์เน็ต ดังที่ตัวอย่างแนะนำว่า “หนังสือเล่มนี้ ได้ประกอบไฟล์เสียงตามเสียงมาตรฐานของทั้งภาษาจีน ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย ซึ่งอัดเสียงโดยผู้ประกาศข่าวระดับมืออาชีพ จะมีเสียงไพเราะ ชัดเจน สแกนคิวอาร์โค้ด(QR code) ด้านหน้าของแต่ละบทเรียน จะสามารถดาวน์โหลดหรือฟังเสียงออนไลน์ได้” (Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: บทนำ)

ภาพประกอบ 12 ตัวอย่างคิวอาร์โค้ด(QR code) ในคู่มือ

ที่มา: Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. (2558). ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ: พกพาเล่มนี้ไปเที่ยวกัน. หน้า 211.

ตามข้อมูลที่เป็นสื่อประกอบในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น พบว่ามีการใช้แถบบันทึกเสียง (Tape) การใช้แผ่นซีดี รวม (CD- ROM) และ การใช้สื่อออนไลน์ (Online) ซึ่งอาจเป็นการแสดงถึงพัฒนาการของการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสื่อเพื่อฝึกฟังและพูดภาษาไทยด้วย

5. กลวิธีการหลักเลี้ยง

คู่มือท่องเที่ยวไทยมีส่วนช่วยทำให้ผู้ใช้คู่มือทำความเข้าใจขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมไทย และปฏิบัติอย่างถูกต้องระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว คู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำประเด็นในด้านการสื่อสาร และข้อปฏิบัติให้เหมาะกับกาลเทศะผ่านกลวิธีในการหลักเลี้ยง เพื่อให้นักท่องเที่ยวหลักเลี้ยงประเด็นที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเมื่อมีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ดังนั้น จากการวิเคราะห์เนื้อหา คู่มือมีการนำเสนอประเด็นดังต่อไปนี้เพื่อเป็นความรู้เพิ่มเติมระหว่างการเดินทางและการปฏิบัติ

5.1 คำหรือประโยคที่ควรหลักเลี้ยง

ตามเนื้อหาที่นำเสนอในการเดินทาง เน้น 8 สถานการณ์หลัก ซึ่งได้แก่ การสนทนาเบื้องต้น การเดินทาง การรับประทานอาหาร การซื้อของ การเข้าพักโรงแรม สถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาสุขภาพ และโรคภัยไข้เจ็บ และการติดต่อที่สถานีตำรวจ ในแต่ละสถานการณ์จะแทรกเรื่องคำหรือประโยคอันควรหลักเลี้ยง อย่างในประเด็น “การพบปะพูดคุย” นั้น โดยเน้นเนื้อหาในการสื่อสารขั้นพื้นฐาน เช่น การทักทาย การแนะนำตัว การกล่าวขอโทษและขอบคุณ เป็นต้น โดยนำเสนอประโยคและบทสนทนาง่าย ๆ แนะนำวิธีการกล่าวทักทายแบบมีมารยาท เพื่อเป็นข้อมูลในการสื่อสารเบื้องต้น มีความเคารพ และให้เกียรติความเป็นส่วนตัว และไม่หลงลึกในประเด็นอย่างข้อมูลส่วนบุคคล การถามถึงการงาน เงินเดือน หรือสถานภาพสมรส นอกจากนี้ คำหยาบหรือคำไม่สุภาพ การทะเลาะวิวาทกับคนอื่นเป็นต้น ซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดนั้น ไม่ได้พบเห็นมีการนำเสนอในคู่มือท่องเที่ยวไทย

5.2 อวัยวะภาษาที่พึงระวัง

ในคู่มือท่องเที่ยวไทยนั้นไม่เพียงแต่มีการแนะนำการใช้ภาษาพูดเพื่อการสื่อสาร ยังมีส่วนเนื้อหาได้แนะนำกริยาท่าทาง ซึ่งเป็นกลวิธีเพื่อการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด และเพื่อเป็นการแนะนำอวัยวะภาษาที่พึงระวัง จากการวิเคราะห์คู่มือท่องเที่ยวไทยนั้น ได้พบเนื้อหาที่ได้แนะนำไว้ดังประเด็นข้อควรระวังเรื่องศีรษะ มือและเท้า การไหว้และการเดิน และการไปวัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนา ดังจะกล่าวต่อไปนี้

5.2.1 ข้อควรระวังเกี่ยวกับเรื่องศีรษะ มือและเท้า

ศีรษะและเท้าในสังคมไทยจะมีความหมายแตกต่างกับประเทศอื่น ๆ ดังตัวอย่างการแนะนำในคู่มือท่องเที่ยวไทยไว้ดังนี้

คนไทยถือว่า "ศีรษะ" เป็นส่วนที่สูงที่สุดของร่างกาย ดังนั้น จึงไม่อนุญาตให้จับศีรษะของบุคคลใด ๆ แม้ว่าจะจะเป็นมิตรก็ตาม คนไทยยังห้ามโบกมือผ่านศีรษะคนอื่น ๆ นี้ถือเป็นการดูถูกคนอื่น...

(Sun, Guangyong. 2546: 213-214)

คนไทยถือว่ามือขวามีเกียรติและมือซ้ายต่ำต้อย ดังนั้นเมื่อรับของจากผู้อื่น ใช้มือขวา โอกาสทางการควรรับด้วยทั้งสองมือ ไม่สามารถใช้มือซ้าย...

(Sun, Guangyong. 2546: 214)

ที่ประเทศไทยห้ามใช้เท้าไปชี้สิ่งของหรือคน คนไทยถือว่าเท้าอยู่ในส่วนต่ำสุดของร่างกาย เป็นส่วนสกปรกที่สุด การใช้เท้าชี้สิ่งของจึงถือว่าเป็นกิริยาไร้มารยาท

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 14)

ดังข้อมูลที่ได้กล่าวไว้ว่า "ศีรษะ" มีความหมายพิเศษสำหรับคนไทย ไม่อนุญาตให้จับศีรษะของบุคคลใด ๆ มือสองข้างมีความหมายที่แตกต่างกัน มือซ้ายไม่เหมาะเท่าเทียมกับมือขวา ไม่แนะนำให้รับของหรือส่งของด้วยมือซ้าย ส่วน "เท้า" เป็นสิ่งต่ำต้อย สิ่งสกปรก ห้ามใช้ในการชี้และแสดงสิ่งของหรือบุคคล ซึ่งคู่มือได้แนะนำไว้เป็นข้อมูลที่คนไทยถือว่าไม่สุภาพ ดังนั้นนักท่องเที่ยวต่างชาติจึงควรหลีกเลี่ยง

5.2.2 ข้อควรระวังในการไหว้

การไหว้เป็นวัฒนธรรมอันควรให้ความสำคัญในสังคมไทย ในคู่มือได้มีการแนะนำวิธีการทักทายพร้อมด้วยการไหว้ ดังตัวอย่างเช่น

มารยาทของประเทศไทย ควรพนมมือตอนทักทายกัน ถึงแม้ว่าไม่จำเป็นต้องใช้ระหว่างคนที่สนิทกัน แต่ถ้าสำหรับผู้ใหญ่หรือคนที่เคยช่วยเหลือเรา ควรพนมมือและพร้อมด้วยคำสุภาพ เวลาคนอื่นพนมมือไหว้ เราต้องไหว้กลับ

(กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. 2557: 15)

ซึ่งสังเกตได้ว่า คู่มือได้แนะนำว่า การพนมมือไหว้เป็นวิธีการทักทายอย่างหนึ่งในสังคมไทย เป็นวิธีการแสดงความเคารพและให้เกียรติผู้ใหญ่หรือคนที่เคยช่วยเหลือเรา

5.2.3 ข้อควรระวังในการเดิน

วิธีการเดินผ่านผู้อื่นในสังคมไทย จะแตกต่างกับประเทศอื่น โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องเดินผ่านผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส หรือผู้ที่มีฐานะสูงกว่า ควรระมัดระวัง คู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำวิธีการเดินผ่านผู้ใหญ่ไว้ ดังตัวอย่างเช่น

...ในการสื่อสารทางสังคม หนุ่มสาวจะพยายามวางศีรษะให้ต่ำกว่าผู้สูงอายุ เวลาผู้สูงอายุเดินผ่าน พวกเขาจะก้มลงเพื่อแสดงความเคารพ ในทางระดับทางสังคม ความสูงต่ำก็เช่นกัน

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 17)

คู่มือได้แนะนำข้อควรระวังในการเดินผ่านผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส หรือผู้ที่มีฐานะสูงกว่า ฝ่ายที่มีอายุน้อยกว่าหรือมีฐานะต่ำกว่าควรค้อมตัวลงเล็กน้อย ทำตัวให้ต่ำกว่าเพื่อให้เกียรติและแสดงมารยาท แม้ว่าข้อควรระวังด้านมารยาทในการเดินมีรายละเอียดมากกว่าที่นำเสนอในคู่มือท่องเที่ยวไทย แต่คู่มือได้มีการคัดเลือกเนื้อหาในการนำเสนอเฉพาะเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจตามความเหมาะสม

5.2.4 ข้อควรระวังเมื่อไปวัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนา

คนไทยส่วนใหญ่ศรัทธาในพุทธศาสนา มีความเคารพต่อศาสนาเป็นอย่างมาก นักท่องเที่ยวไทยเดินทางมายังประเทศไทยควรให้ความสำคัญและเคารพ คู่มือท่องเที่ยวไทยจึงมีเนื้อหาได้แนะนำ ข้อควรระวังไว้เป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจไปเที่ยวที่วัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนา ดังตัวอย่างเช่น

การเยี่ยมชมพระราชวังและวัดในประเทศไทย กรุณาใส่เสื้อผ้าที่เหมาะสมและเป็นระเบียบเรียบร้อย เสื้อกั๊ก เสื้อไม่มีแขน ชุดโปรงใส เสื้อตัวสั้น กางเกงขาสั้นหรือกระโปรงเหนือเข่า กางเกงขาสั้นและกางเกงเชกซี่ กางเกงยีนส์ที่มีรู กางเกงเลคกิ้ง กางเกงรัดและอื่น ๆ อันไม่เหมาะสม สวมกางเกงและกระโปรงยาว ถ้าคุณลืมโดยบังเอิญ สามารถเช่าหรือซื้อเสื้อและผ้าถุงปิดไว้ตรงบริเวณทางเข้านอกจากนี้ ก่อนที่จะเข้าวัดที่มีพระพุทธรูป ต้องถอดรองเท้านะ!

(He, Jianyi. 2558: 224)

โบราณสถานของไทยส่วนใหญ่เป็นวัดและวัง เวล่านักท่องเที่ยวเยี่ยมชมควรจะมีระดับระวังพฤติกรรมของตัวเอง อย่าส่งเสียงดังโวยวาย อย่าใส่กระโปรงสั้นกางเกงสั้นกว่าเข่า อย่าใส่เสื้อไม่มีแขน หากไปถึงพบว่าไม่เหมาะสมก็ไม่เป็นไร ช่างนอกวัดและพระราชวังจะมีบริการให้เช่าเสื้อคลุม

(Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 276)

ดังตัวอย่างข้างต้น ซึ่งคู่มือมีการแนะนำข้อควรระวังเมื่อไปวัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนาไว้หลายประเด็น โดยสรุปคือ ควรแต่งกายสุภาพก่อนเข้าวัด ควรถอดรองเท้าเข้าวัด ในวัดไม่ควรส่งเสียงดังโวยวาย

5.2.5 ข้อควรระวังในเรื่องการเคารพสถาบันพระมหากษัตริย์

ประชาชนชาวไทยจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์เสมอ โดยถวายและแสดงความเคารพอย่างสูง ในคู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำข้อควรปฏิบัติต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังข้อมูลต่อไปนี้

คนไทยเคารพพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์มาก ฉะนั้น ห้ามพูดจาไม่เคารพ หรือทำกิริยาอันไม่ควรต่อรูปภาพ

(He, Jianyi. 2558: 12)

...ธนบัตรไทยมีรูปของพระมหากษัตริย์ คนไทยเคารพพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์มาก นักท่องเที่ยวห้ามทำร้าย เหยียบ หรือแก้ไข บันทึกลงบนธนบัตร

(คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Hujiang E-learning platform. 2559: 111)

คนไทยให้ความสำคัญ และเคารพต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อให้แก่นักท่องเที่ยวชาวจีนไม่กระทำการใด ๆ อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด หรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จึงมีการแนะนำห้ามวิพากษ์วิจารณ์พระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ หรือแม้กระทั่ง ไม่ควรเหยียบเหรียญหรือธนบัตรที่มีรูปพระมหากษัตริย์

นอกจากประเด็นที่กล่าวไว้ในข้างต้นแล้ว ประเด็นซึ่งไม่ควรปฏิบัติขณะโดยสารรถแท็กซี่ คู่มือได้กล่าวไว้ว่า “บนแท็กซี่ ผู้โดยสารควรระวังอย่าส่งเสียงดัง อย่าสูบบุหรี่ อย่าดื่มเหล้าบนรถ และอย่านำพาสิ่งของอันตราย ทุเรียนขึ้นรถ ” (Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. 2558: 198) คู่มือบางเล่มยังนำเสนอในลักษณะการให้ความรู้ด้านคำศัพท์ แต่เป็นคำเตือนจากป้ายเตือนอุบัติเหตุ เช่น “ห้ามล้อฉุกเฉิน ระวัง ระวังเด็กเรียน ลดความเร็ว ห้ามเข้า ห้ามจอดรถ ห้ามหยุดอันตราย ห้ามจับ ห้ามถ่ายรูป ” เป็นต้น

ดังนั้น คู่มือมีการแนะนำให้ระวังในเรื่องศีรษะ การใช้มือและเท้า การหักท่ายด้วยการให้เวลาเดินผ่านผู้อื่นให้ระวัง และการไปวัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนาควรแต่งกายให้สุภาพ ควรถอดรองเท้าก่อนเข้าวัด ไม่ควรส่งเสียงดังในการเที่ยวชม สรรวมเวลาโดยสารยานพาหนะหรือในที่สาธารณะ ควรให้ความเคารพสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างถูกต้อง ดังนั้น ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวไทยนั้น นักท่องเที่ยวควรให้ความสำคัญ อวัจนภาษาเหล่านี้เพื่อปฏิบัติตามอย่างเหมาะสม และแสดงความเคารพต่อวัฒนธรรมของไทย

5.3 การหลีกเลี่ยงเรื่องต้องห้ามในการสนทนากับคนไทย

ตามที่เข้าใจว่า สังคมประชาธิปไตยทั่วไปมีเสรีภาพการแสดงออก สามารถพูดคุ้ยตามประสงค์ แต่ในสังคมไทยมีข้อยกเว้น เนื่องจากสังคมไทยมีธรรมเนียมในการถวายความเคารพพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ ดังข้อมูลที่แนะนำในคู่มือท่องเที่ยวไทยว่า

คนไทยภูมิใจมีพระมหากษัตริย์ที่ดี และให้ความเคารพอย่างยิ่ง ไม่อนุญาตให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์หรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ ในประเทศไทยสามารถพบเห็นรูปพระมหากษัตริย์แขวนบนผนัง เพราะว่ามีใครมีผู้ใดมีสิทธิ์เหนือกว่าพระมหากษัตริย์

(Groll, J; & Chmid, W. 2546: 29-30)

คนไทยเคารพพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์มาก ฉะนั้น ห้ามพูดจาไม่เคารพ หรือทำกิริยาอื่นไม่ควรต่อรูปภาพ

(He, Jianyi. 2558: 12)

ดังตัวอย่างข้อมูล ซึ่งเห็นได้ว่า คนไทยมีความเคารพต่อพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์อย่างสูง โดยไม่อนุญาตให้วิพากษ์วิจารณ์หรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ ดังนั้น การแนะนำพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ไทยมีความสำคัญยิ่งต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เป็นข้อมูลเพื่อเพิ่มเติมความเข้าใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนในเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทย

5.4 การดูแลเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินรวมถึงเรื่องการดูแลสุขภาพเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะขณะอยู่ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว คู่มือท่องเที่ยวไทยจะมีการนำเสนอผ่านภาพประกอบหรือคำบรรยายอักษรจีนเพื่อให้ผู้อ่านนักท่องเที่ยวชาวจีนให้ความสำคัญ ดังจะกล่าวในตัวอย่างต่อไป

เวลากรอกเอกสารหรืออ่านคู่มือการใช้ สิ่งของจะถูกขโมยง่าย สามารถวางกระเป๋ากระหว่างสองขา และจับไว้เพื่อป้องกันไม่ให้ขโมย

ถือถุงข้อปั้งเต็มทั้งสองมือ จะถูกมองเป็นเป้าหมายในการล้วงกระเป๋า ดังนั้น หากมีสัมภาระเยอะ ให้นั่งแท็กซี่หรือฝากขนส่งจะดีกว่า

ภาพประกอบ 13 ตัวอย่างภาพประกอบในคู่มือ

ที่มา: กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. (2557). สนทนาท่องเที่ยว: ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ. หน้า 227

ถ้ามีอุบัติเหตุเกิดขึ้น โปรดโทร 191 หรือโทรติดต่อตำรวจท่องเที่ยว 1155

หากตอนอุบัติเหตุเกิดขึ้นแล้ว คุณไม่สามารถหาโทรศัพท์รอบ ๆ ตัวคุณได้ คุณสามารถตะโกนช่วยด้วย(อ่านว่า choary doary.โปรดช่วยฉัน)

(Amarin Printing and Publishing Pcl. 2557: 113)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ มีประชากรมากกว่าร้อยละ 90 ศรัทธาในพุทธศาสนา คนไทยมีความเคารพต่อศาสนาอื่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคริสต์และศาสนาอิสลาม กฎหมายไทยมีมีบทบัญญัติพิเศษหลายประการ สำหรับการละเมิดบทบัญญัติของศาสนา เช่น การประพาศติผิดทางศาสนาในประเทศไทย หรือสร้างความวุ่นวายกับชุมชนทางศาสนา จะถูกดำเนินคดี

(Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. 2557: 15)

ดังข้อมูลข้างต้น สังเกตได้ว่า คู่มือท่องเที่ยวไทย มีการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการดูแลความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นการดูแล เรื่องทรัพย์สิน เรื่องความปลอดภัยต่อชีวิต แนะนำให้นักท่องเที่ยวหลีกเลี่ยงโอกาสที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด หรือในกรณีที่ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ตัวอย่างทั้งหมดที่กล่าวไว้ข้างต้น สามารถสังเกตได้ว่า ถึงแม้ว่าคู่มือแต่ละเล่มได้นำเสนอเนื้อหาที่มีความแตกต่างกัน แต่พบกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยวในคู่มือท่องเที่ยวไทยหลายประเด็น ได้แก่ กลวิธีการให้เสียงภาษาไทย กลวิธีทางคำศัพท์ กลวิธีด้านประโยคและบทสนทนา กลวิธีการใช้สื่อประกอบ และกลวิธีการหลีกเลี่ยง

กลวิธีการให้เสียงภาษาไทย คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการอธิบายหลักการออกเสียงภาษาไทย และการให้เสียงอ่านภาษาไทย เพื่อเป็นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาไทย เพื่อนำไปสู่การฝึกฟังพูดภาษาไทย

กลวิธีทางคำศัพท์ คู่มือได้เน้นคำศัพท์ 7 แนวเรื่อง คือ สถานที่ท่องเที่ยวและการเดินทาง ท่องเที่ยว สินค้าและการเงิน บุคคล ความบันเทิง สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และการสื่อสารและโทรคมนาคม คำศัพท์ที่ได้นำเสนอในคู่มือนี้มีทั้งคำไทย และยังมีคำทับศัพท์ไว้เป็นจำนวนหนึ่ง คู่มืออาจนำเสนอผ่าน การใช้รูปภาพประกอบ การให้ความหมายโดยแปลตรงในการอธิบาย และการใช้โครงสร้างประโยค นอกจากนี้เป็นการให้ความรู้เรื่องคำศัพท์แล้ว ยังช่วยในการจำคำศัพท์ด้วย

ถึงแม้ว่าคู่มือท่องเที่ยวไทยมีการนำตัวอย่างสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกัน แต่โดยรวมแล้วด้านกลวิธีด้านประโยคและบทสนทนา คู่มือท่องเที่ยวไทยมักจะเน้นเนื้อหาประโยคและบทสนทนา ไว้สถานการณ์ 8 สถานการณ์หลัก ได้แก่ การพบปะพูดคุยขั้นพื้นฐาน การเดินทาง การรับประทานอาหาร การซื้อของ การเข้าพักโรงแรม การเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บ และการติดต่อที่สถานีตำรวจ โดยอาจนำเสนอตัวอย่างผ่านประโยคที่สมบูรณ์ รูปแบบประโยคที่ไม่สมบูรณ์ และลักษณะของบทสนทนา

ด้านกลวิธีการใช้สื่อประกอบ คู่มือมีการใช้สื่อ 3 ประเภท ได้แก่ แถบบันทึกเสียง (Tape) แผ่นซีดี รอม (CD-ROM) และสื่อออนไลน์ (Online)

นอกจากนี้แล้วเพื่อให้การเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีนได้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คู่มือท่องเที่ยวไทยยังได้นำเสนอเนื้อหาบางประเด็นที่ควรหลีกเลี่ยง เพื่อไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ทั้งนี้ กลวิธีการหลีกเลี่ยงมักจะนำเสนอผ่านคำบรรยายในภาษาจีนโดยตรง

ทั้งหมดนี้จึงเป็นกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้ในเวลาอันสั้นด้วยวิธีไม่ซับซ้อน แต่ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นต้องเรียนรู้ในขณะเดินทางท่องเที่ยว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง **เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน** มีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทย โดยประชากรที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่คู่มือท่องเที่ยวไทย 11 เล่ม ได้แก่ 1) ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว (2546) 2) ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเฉพาะกิจ (2546) 3) เที่ยวทั่วไทย! ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว-เที่ยวคนเดียวก็สนุก (2555) 4) สนทนาท่องเที่ยว: ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (2557) 5) ใช้ภาษาไทยนี้: เที่ยวทั่วไทย (2557) 6) พูดภาษาไทยได้ภายใน 3 นาที (2557) 7) โกดีไทย สอนภาษาไทยที่น่าใช้ (2558) 8) เที่ยวเมืองไทย: มอง “ตา” ก็รู้ใจ (2558) 9) คู่มือการสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยว: ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (2558) 10) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ: พกพาเล่มนี้ไปเที่ยวกัน (2558) และ 11) ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว (2559) มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้า **เนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีน** แบ่งออกเป็น เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย และกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยวในคู่มือท่องเที่ยวไทย

1. เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทย

เนื้อหาเรื่องวัฒนธรรมไทย ประกอบไปด้วยเนื้อหาหลัก 4 ประเด็น ได้แก่ มารยาทไทย อาหารไทย ศิลปะไทย และประเพณีไทย

1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทไทย

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏเรื่อง มารยาททางวาจาและมารยาททางกาย ในส่วนของมารยาททางวาจา แบ่งออกเป็น 8 ประเด็น ได้แก่ มารยาทการใช้คำเรียกขาน กล่าวถึงคำนำหน้าบอกลักษณะภาพ คำเรียกญาติ คำบอกอาชีพ ยศ ตำแหน่ง และคำประเภาพแสดงอารมณ์ต่าง ๆ มารยาทการใช้คำลงท้าย การทักทายด้วยภาษากายและภาษาพูด การแนะนำตัว การกล่าวขอบคุณและการกล่าวตอบคำขอบคุณ การกล่าวขออภัย การกล่าว “ขออภัย” และ “ขอความช่วยเหลือ” และการใช้เสียงและความสุภาพในการพูด ส่วนมารยาททางกาย แบ่งเป็น 7 ประเด็น ได้แก่ มารยาทเรื่องการใช้ภาษากายและความสุภาพ มารยาทการไปวัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนา มารยาทการรับประทานอาหารที่บ้าน มารยาทในการให้ทิป (Tips) มารยาทในการถวายความเคารพพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ มารยาทในการเดิน และมารยาทในการใช้ห้องสุขา

1.2 เนื้อหาเกี่ยวกับอาหารไทย

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏประเด็นหลัก 3 ประเด็น ได้แก่ ประเภทของอาหารไทย อาหารที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ รสชาติของอาหารไทย ประเภทของอาหารไทย พบว่ามีคำแนะนำรายการอาหารต่าง ๆ 9 ประเภท ได้แก่ อาหารไทยประเภทต้มและแกง อาหารไทยประเภทส้มตำ ยำและลาบ อาหารไทยประเภทย่าง ทอด ปิ้ง และเผา อาหารไทยประเภทผัดและนึ่ง อาหารไทยประเภทเครื่องจิ้มและน้ำพริก เครื่องดื่ม ผลไม้ไทย ของหวานและอาหารว่าง ทำให้เห็นถึงลักษณะและความหลากหลายของอาหารไทย คู่มือท่องเที่ยวไทยจะเน้นการนำเสนอชื่อรายการอาหารมากกว่าการอธิบายรายละเอียดของรายการอาหาร ในประเด็นเรื่องอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศนั้น จะเน้นอาหารที่พบมากและได้รับอิทธิพลจากตะวันตก อิทธิพลจากจีน และอิทธิพลจากอินเดียมากกว่าประเทศอื่น ๆ ส่วนในประเด็นรสชาติของอาหารไทยจะแนะนำในภาพรวมเพื่อให้ผู้อ่านนักท่องเที่ยวได้เข้าใจรสชาติที่โดดเด่นในอาหารไทยคือ รสเผ็ด รสเปรี้ยว รสหวาน และรสเค็ม

1.3 เนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะไทย

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ศิลปะด้านสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา วัด และบ้านเรือนไทย ศิลปะด้านการแสดง จะเน้นการแนะนำการรับชมนาฏศิลป์ไทย การรับชมงานกีฬา การรับชมการแสดงโชว์สาวประเภทสอง และการรับชมการแสดงของสัตว์ ส่วนศิลปะด้านหัตถกรรม จะเน้นในการแนะนำศิลปะด้านหัตถกรรมในลักษณะสินค้าที่สามารถจัดซื้อเป็นของฝากได้ ซึ่งล้วนเป็นข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ เป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวไทย

1.4 เนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีไทย

คู่มือท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่จะเน้นการแนะนำประเพณีไทยอย่างคร่าว ๆ โดยการแนะนำชื่อของวันหยุดเทศกาลเรียงลำดับตามปฏิทินไทย และบางเล่มได้ขยายความและอธิบายประเพณีบางประเด็น อย่างเช่น การแนะนำเทศกาลที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และแนะนำประเพณีไทยที่น่าสนใจ อย่างเช่น การทำบุญตักบาตร เป็นต้น

2. กลวิธีการสื่อสารภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยวในคู่มือท่องเที่ยวไทย

จากการศึกษา พบ 5 กลวิธีหลัก แบ่งออกเป็น กลวิธีการให้เสียงภาษาไทย กลวิธีทางคำศัพท์ กลวิธีด้านประโยคและบทสนทนา กลวิธีการใช้สื่อประกอบ และกลวิธีการหลีกเลี่ยง

2.1 กลวิธีการให้เสียงภาษาไทย

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้แบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การอธิบายหลักการออกเสียงภาษาไทย และการให้เสียงอ่านภาษาไทย ในการอธิบายหลักการออกเสียงภาษาไทย แบ่งออกเป็นการอธิบาย

หลักการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ และการอธิบายหลักการถ่ายเสียงภาษาไทย เป็นขั้นตอนการให้พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ส่วนในการให้เสียงอ่านภาษาไทย พบว่าคู่มือใช้วิธีการอธิบายด้วยการใช้ภาษาแม่ โดยการใช้ตัวอักษรจีน หรือระบบพินอินแทนเสียงอ่านภาษาไทย การใช้ตัวอักษรสากล หรืออักษรโรมัน โดยเน้นการให้คำศัพท์หรือประโยคเป็นภาษาไทย และความหมายในภาษาจีน และถ่ายเสียงอ่านแบบตัวอักษรสากลหรือตัวอักษรโรมัน และการใช้คำทับศัพท์ โดยทับศัพท์จากภาษาอังกฤษและทับศัพท์จากภาษาจีน ทั้งนี้ ต่างเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้อ่านคู่มือได้เข้าใจวิธีการ และจดจำคำศัพท์ภาษาไทย และสามารถฝึกพูดได้ง่ายขึ้น

2.2 กลวิธีทางคำศัพท์

คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการกำหนดคำศัพท์ที่ควรรู้ในชีวิตประจำวันไว้เป็น 7 แนวเรื่อง ได้แก่

1) สถานที่ท่องเที่ยวและการเดินทางท่องเที่ยว 2) สินค้าและการเงิน 3) บุคคล 4) ความบันเทิง 5) สุขภาพ 6) สิ่งแวดล้อม และ 7) การสื่อสารและโทรคมนาคม แนวเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวและการเดินทางท่องเที่ยวนั้น คู่มือท่องเที่ยวไทยได้แนะนำสองประเด็นหลัก หนึ่งคือ สถานที่ท่องเที่ยว มีการบอกชื่อจังหวัดหรือเมืองท่องเที่ยว การให้ชื่อแหล่งท่องเที่ยวตามภูมิประเทศ และการให้คำศัพท์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ สองคือ การเดินทางท่องเที่ยว ได้ครอบคลุมประเด็นวิธีการเดินทาง การเลือกที่พัก ช่วงเวลาในการเดินทาง การจัดเตรียมสัมภาระในการเดินทาง แนวเรื่องสินค้าและการเงิน ได้แบ่งเป็น 2 ประเด็นหลักเช่นกัน หนึ่งคือ การซื้อสินค้าและบริการ ได้แบ่งเป็น อาหาร เสื้อผ้าและแฟชั่น(Fashion) ของใช้ในครัวเรือน และการบริการเรื่องสุขภาพและความงาม สองคือเรื่องการเงิน คู่มือท่องเที่ยวไทยได้ให้คำศัพท์เกี่ยวกับการบอกตัวเลข การแลกเปลี่ยนสกุลเงิน วิธีการบอกจำนวนเงิน และคำศัพท์เกี่ยวกับการจับจ่ายใช้สอย แนวเรื่องบุคคล คู่มือมีการนำเสนอวิธีการสื่อสารตั้งแต่คำศัพท์เกี่ยวกับการแนะนำ ชื่อ นามสกุล เชื้อชาติหรือประวัติ การเรียกขานสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ และหน้าที่การงานระหว่างบุคคล แนวเรื่องความบันเทิง แบ่งออกเป็น ศิลปะและการแสดง กีฬาและกิจกรรมต่าง ๆ แนวเรื่องสุขภาพ ได้แนะนำคำศัพท์เกี่ยวกับชื่อโรคภัยไข้เจ็บ คำศัพท์ที่ใช้ในกรณีพบแพทย์ คำศัพท์ของอวัยวะของร่างกายและชื่อสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่พบในโรงพยาบาล เป็นต้น แนวเรื่องสิ่งแวดล้อม ได้เสนอคำศัพท์ในประเด็นด้านสภาพอากาศ ชื่อพืชและสัตว์ต่าง ๆ แนวเรื่องการสื่อสารและโทรคมนาคม จะเน้นคำศัพท์ของการใช้เทคโนโลยีไร้พรมแดน ระหว่างการนำเสนอคำศัพท์นั้น คู่มือได้ใช้วิธีการแนะนำคำศัพท์ ได้แก่ การให้ความหมายของคำศัพท์ด้วยรูปภาพ การให้ความหมายของคำศัพท์โดยการแปลตรง และการเสนอคำศัพท์ผ่านโครงสร้างประโยค ต่างเป็นกลวิธีที่สามารถช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายภาษาไทย ช่วยในการจดจำคำศัพท์ และนำไปใช้ในการสื่อสารท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น

2.3 กลวิธีด้านประโยคและบทสนทนา

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้ปรากฏ 2 กลวิธีย่อย คือ การเสนอประโยคหรือบทสนทนาตามสถานการณ์ คู่มือได้กำหนดสถานการณ์ของประโยคหรือบทสนทนาออกเป็น 8 สถานการณ์หลักซึ่งครอบคลุมการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ 1) การทักทายและการสนทนา 2) การเดินทาง 3) การรับประทานอาหาร 4) การซื้อของ 5) การเข้าพักโรงแรม 6) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ 7) ปัญหาสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บ และ 8) การติดต่อที่สถานีตำรวจ และลักษณะการนำเสนอประโยคและบทสนทนาเพื่อการสื่อสาร ได้พบวิธีการนำเสนอด้วยการเรียนรู้ผ่านตัวอย่างประโยคสมมุติ การให้รูปแบบประโยคที่ไม่สมมุติ และตัวอย่างบทสนทนา คู่มือได้นำเสนอเพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักท่องเที่ยวนำไปประยุกต์ใช้สื่อสารตามความต้องการได้

2.4 กลวิธีการใช้สื่อประกอบ

คู่มือท่องเที่ยวไทยมีการใช้สื่อประกอบ 3 ประเภท ได้แก่ การใช้แถบบันทึกเสียง (Tape) การใช้แผ่นซีดี รวม (CD-ROM) การใช้สื่อออนไลน์ (Online) คู่มือท่องเที่ยวไทยนอกจากมีการให้เสียงอ่านภาษาไทยด้วยภาษาแม่ สัทอักษรสากล หรืออักษรโรมันแล้ว ยังอำนวยความสะดวกในด้านการฝึกฟังพูดออกเสียงภาษาไทยด้วยสื่อประกอบด้วยตนเอง

2.5 กลวิธีกรหลักเสียง

คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอสิ่งที่ควรระมัดระวังและหลีกเลี่ยงไว้ 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ คำหรือประโยคที่ควรหลีกเลี่ยง อวัจนภาษาที่พึงระวัง การหลีกเลี่ยงเรื่องต้องห้ามในการสนทนากับคนไทย และการดูแลเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประเด็นที่ควรหลีกเลี่ยง เช่น ไม่ก้าวร้าว ข้อมูลส่วนบุคคล การถามถึงการงาน เงินเดือน หรือสถานภาพสมรส เป็นต้น ด้านอวัจนภาษาที่พึงระวัง เช่น ควรระวังเกี่ยวกับเรื่องศรัทธา มือและเท้า การไหว้ การเดิน การไปวัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนา และเรื่องการเคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ การหลีกเลี่ยงเรื่องต้องห้ามในการสนทนากับคนไทย การไม่อนุญาตให้วิพากษ์วิจารณ์หรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ ด้านการดูแลเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คู่มือมีการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการดูแลความปลอดภัยด้วยภาพประกอบหรือคำบรรยายเพิ่มเติม

อภิปรายผล

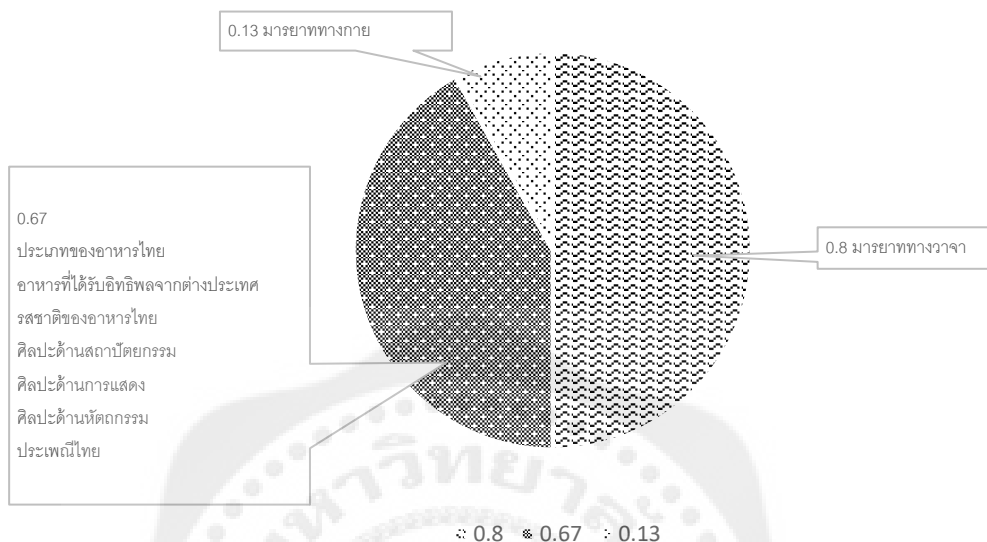
เนื้อหาของคู่มือท่องเที่ยวไทย มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือองค์ประกอบในส่วนของวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นบริบทสำคัญของการสื่อสาร และส่วนของความรู้ภาษาไทย อันจะนำไปสู่เรื่องของคำศัพท์ ประโยค และบทสนทนาเพื่อสื่อสารภาษาไทย ข้อมูลทั้งสองส่วนนี้ นอกจากเป็นการให้ความรู้ทางวัฒนธรรมไทยแล้ว ยังเป็นการให้การเรียนรู้ด้านการใช้ภาษาไทยแก่นักท่องเที่ยวชาวจีนเพื่อ

นำไปสื่อสารพูดคุยระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวไทยด้วย จากการศึกษาเนื้อหาและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยนั้น พบว่าองค์ประกอบระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทยมีความสัมพันธ์กัน สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทย

กลวิธีการสื่อสาร	1. กลวิธีการให้เสียงภาษาไทย		2. กลวิธีทางคำศัพท์					3. กลวิธีด้านประโยคและบทสนทนา		4. กลวิธีการใช้สื่อประกอบ			5. กลวิธีการหลีกเลี่ยง				รวม	ร้อยละ
	นำเสียงออกเสียง	นำเสียงออก	การทับศัพท์	คำศัพท์ไทยปน	การใช้คำพ้อง	การใช้คำพ้อง	การใช้คำพ้อง	การใช้คำพ้อง	การใช้คำพ้อง	การใช้คำพ้อง	การใช้คำพ้อง	การใช้คำพ้อง	การใช้คำพ้อง	การใช้คำพ้อง	การใช้คำพ้อง	การใช้คำพ้อง		
เนื้อหาทางวัฒนธรรม																		
1. มารยาทไทย																		
1.1 มารยาททางวาจา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓			12	0.8
1.2 มารยาททางกาย														✓		✓	2	0.13
2. อาหารไทย																		
2.1 ประเภทของอาหารไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						10	0.67
2.2 อาหารที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						10	0.67
2.3 รสชาติของอาหารไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						10	0.67
3. ศิลปะไทย																		
3.1 ศิลปะด้านสถาปัตยกรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						10	0.67
3.2 ศิลปะด้านการแสดง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						10	0.67
3.3 ศิลปะด้านหัตถกรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						10	0.67
4. ประเพณีไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						10	0.67
รวม	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	2	1	1	1			
ร้อยละ	0.88	0.88	0.88	0.88	0.88	0.88	0.88	0.88	0.88	0.88	0.88	0.22	0.11	0.11	0.11			

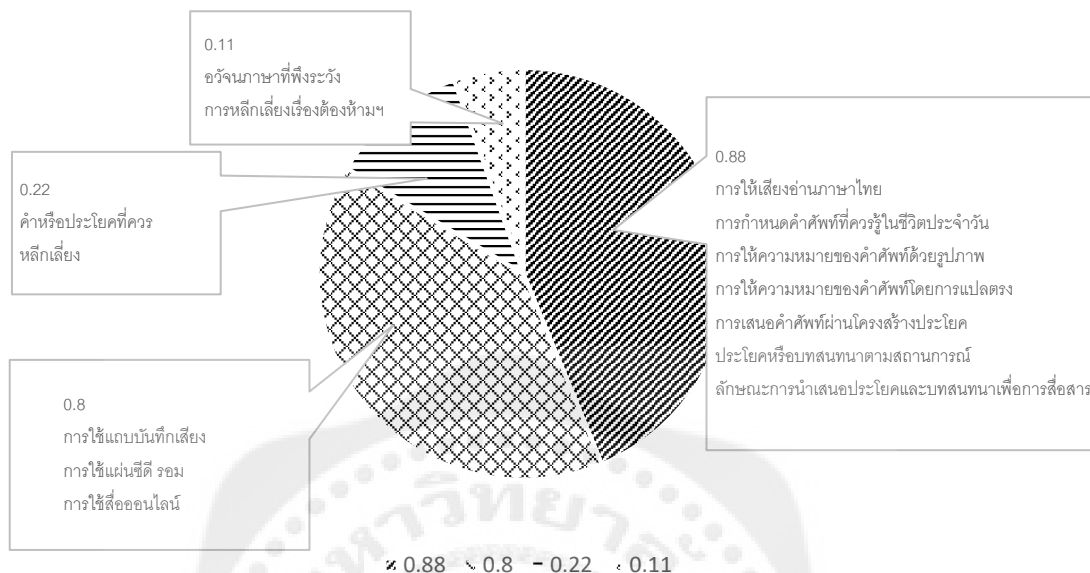
จากที่ปรากฏในตารางสรุปความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยในคู่มือท่องเที่ยวไทย สังเกตได้ว่า เนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยมีความสัมพันธ์กับกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยดังแผนภูมิรูปภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 14 แผนภูมิแสดงเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยมีความสัมพันธ์กับกลวิธีการสื่อสารภาษาไทย

จากแผนภูมิดังกล่าว พบว่าคู่มือมีกลวิธีต่าง ๆ ที่ช่วยในการเรียนรู้วัฒนธรรม หรือให้การฝึกฝนเรื่องการสื่อสารเพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้ พบว่ามีการเน้นเนื้อหาทางวัฒนธรรมในลักษณะที่แตกต่างกันดังนี้ เรื่องมารยาท โดยเฉพาะเรื่องมารยาททางวาจามีการนำเสนอผ่านกลวิธีหลายประเด็น มีความถี่อยู่ที่ร้อยละ 0.8 ประกอบด้วยกลวิธีการสื่อสารภาษาไทย 12 ประเด็น ได้แก่ การให้เสียงอ่านภาษาไทย การกำหนดคำศัพท์ที่ควรรู้ในชีวิตประจำวัน การให้ความหมายของคำศัพท์ด้วยรูปภาพ การให้ความหมายของคำศัพท์โดยการแปลตรง การเสนอคำศัพท์ผ่านโครงสร้างประโยค ประโยคหรือบทสนทนาตามสถานการณ์ ลักษณะการนำเสนอประโยคและบทสนทนาเพื่อการสื่อสาร การใช้แถบบันทึกเสียง (Tape) การใช้แผ่นซีดี รอม(CD-ROM) การใช้สื่อออนไลน์(Online) คำหรือประโยคที่ควรหลีกเลี่ยง และการหลีกเลี่ยงเรื่องต้องห้ามในการสนทนากับคนไทย นับว่าเป็นเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่คู่มือท่องเที่ยวไทยให้ความสำคัญมาก ส่วนวัฒนธรรมเรื่องอาหารไทย เรื่องศิลปะไทยและเรื่องประเพณีไทยเป็นเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญรองลงมา ได้พบมี 7 ประเด็นมีความถี่อยู่ที่ร้อยละ 0.67 อันได้แก่ ประเภทของอาหารไทย อาหารที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ รสชาติของอาหารไทย ศิลปะด้านสถาปัตยกรรม ศิลปะด้านการแสดง ศิลปะด้านหัตถกรรม และประเพณีไทย เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏน้อยที่สุด คือมารยาททางกาย

ส่วนกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยนั้น จะแสดงความสัมพันธ์กับเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยดังแผนภูมิรูปภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 15 แผนภูมิแสดงกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทย

ในส่วนของกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยที่ปรากฏมากที่สุด นับจากความถี่อยู่ที่ร้อยละ 0.88 มี 7 ประเด็น ได้แก่ การให้เสียงอ่านภาษาไทย การกำหนดคำศัพท์ที่ควรรู้ในชีวิตประจำวัน การให้ความหมายของคำศัพท์ด้วยรูปภาพ การให้ความหมายของคำศัพท์โดยการแปลตรง การเสนอคำศัพท์ผ่านโครงสร้างประโยค ประโยคหรือบทสนทนาตามสถานการณ์ ลักษณะการนำเสนอประโยคและบทสนทนาเพื่อการสื่อสาร รองมาคือร้อยละ 0.8 ซึ่งได้พบมี 3 ประเด็น ได้แก่ การใช้แถบบันทึกเสียง (Tape) การใช้แผ่นซีดี รวม(CD-ROM) การใช้สื่อออนไลน์(Online) เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่พบน้อยด้านกลวิธีการสื่อสาร ซึ่งคือ ประเด็นข้อควรหลีกเลี่ยง ประเด็นคำหรือประโยคที่ควรหลีกเลี่ยง อยู่ที่ร้อยละ 0.22 ส่วนอีก 3 ประเด็นอยู่ที่ร้อยละ 0.11 ได้แก่ อวัจนภาษาที่พึงระวัง การหลีกเลี่ยงเรื่องต้องห้ามในการสนทนากับคนไทย การดูแลเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า กลวิธีที่พบมากที่สุดจะเน้นไปที่ กลวิธีทางคำศัพท์ กลวิธีด้านประโยคและบทสนทนา และกลวิธีการใช้สื่อประกอบ

เนื่องจากว่าคู่มือท่องเที่ยวไทยมีการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยและกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยเพื่อเป็นความรู้แก่นักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งอาจเป็นผู้ที่ไม่มีพื้นฐานภาษาไทยหรือมีพื้นฐานภาษาไทยไม่มาก สามารถเข้าใจวัฒนธรรมไทย และนำกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยไปใช้สื่อสารกับผู้พูดภาษาไทยได้ เนื้อหาที่นำเสนอมากสุดในคู่มือจึงเป็นเรื่องมารยาททางวาจา อาหารไทย และศิลปะไทย

ซึ่งมักจะเป็นประเด็นที่พบระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว จึงเน้นการให้ความรู้ทั้งวัฒนธรรมและการสื่อสารภาษาไทยพร้อมกัน ส่วนเนื้อหาบางประเด็นที่อาจพบระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เช่น เรื่องมารยาททางกาย คู่มือจะเน้นการบรรยายผ่านภาษาจีนมากกว่าภาษาไทย เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น เรื่องดังกล่าวจึงเหมือนเป็นบทอ่านเสริมเพิ่มเติมมากกว่าการเน้นเรื่องทักษะสื่อสารภาษาไทย

การแนะนำวัฒนธรรมไทยนั้น คู่มือส่วนใหญ่เลือกประเด็นทางวัฒนธรรมผ่านมุมมองของชาวจีน กล่าวคือ เลือกกล่าวถึงในเรื่องที่นักท่องเที่ยวชาวจีนสนใจเป็นพิเศษ อย่างเช่น เรื่องต้มยำกุ้ง ศิลปะการแสดงโขน เทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น จากการวิเคราะห์เนื้อหาทางวัฒนธรรมไทย ปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทไทยมากที่สุด รองมาคืออาหารไทย ศิลปะไทย และประเพณีไทย เนื่องจากว่าวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก เมื่อนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางมาเที่ยวที่ประเทศไทยแล้ว ความรู้เหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งต่อการปรับตัว การทำความเข้าใจ ข้อห้าม การเคารพศอกติกา และรักษามารยาทที่ดี จึงเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีสำหรับทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้แล้ว คู่มือมักจะนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมในลักษณะการบรรยายด้วยภาษาจีนโดยตรง เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีรายละเอียดต้องบรรยายที่มากที่ไปจึงต้องใช้ภาษาแม่เป็นหลัก โดยการเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนหรือต่างจากวัฒนธรรมจีน และคู่มือบางเล่มยังได้ใช้คำเชิญชวนนักท่องเที่ยวชาวจีนให้เกิดความอยากเที่ยว อยากเห็น อยากลอง สัมผัสวัฒนธรรมไทยด้วยตนเอง

ในส่วนของกลวิธีการสื่อสารภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว คู่มือท่องเที่ยวไทยได้อาศัยกลุ่มเป้าหมายคือนักท่องเที่ยวเป็นหลัก ซึ่งอาจไม่มีพื้นฐานภาษาไทยหรือมีพื้นฐานภาษาไทยไม่มาก จึงมีการให้พื้นฐานความรู้ภาษาไทย โดยการอธิบายเรื่องเสียงภาษาไทยเพื่อนำไปสู่การฟังและการพูด และในตัวอย่างการพูดภาษาไทยนั้น มักจะมีการให้เสียงอ่านด้วยการใช้ภาษาแม่ การใช้ศัพท์อักษรสากล หรืออักษรโรมัน และการใช้คำทับศัพท์ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถอ่านออกเสียงภาษาไทยได้ง่ายในระยะเวลาอันสั้น เรื่องการกำหนดคำศัพท์ที่ควรรู้ในชีวิตประจำวันได้พบแนวเรื่องหลัก 7 เรื่อง และเป็นคำศัพท์ที่จำเป็นสำหรับการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่และการเดินทางท่องเที่ยว สินค้าและการเงิน บุคคล ความบันเทิง สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และการสื่อสารและโทรคมนาคม เพื่อให้เข้าใจความหมาย โดยคู่มือท่องเที่ยวได้ให้ความรู้เรื่องความหมายของคำศัพท์ด้วยรูปภาพ ด้วยการแปลตรงหรือเสนอคำศัพท์ผ่านโครงสร้างประโยค

สำหรับเด็กไทยโดยทั่วไป ในการเรียนรู้ภาษาไทยขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาตอนต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ (2561:1-40) ได้กำหนดบัญญัติคำพื้นฐานภาษาไทยไว้ โดยกำหนดว่าคำศัพท์พื้นฐานชั้นเด็กเล็ก มีบัญชีคำคันทาทั้งสิ้น 242 คำ แบ่งเป็นคำนาม 175 คำ คำกริยา คำเชื่อม และคำอื่น ๆ 61 คำ ซึ่งเป็นศัพท์พื้นฐานสำหรับผู้เริ่มเรียน

จึงน่าสังเกตว่า ในคู่มือท่องเที่ยวไทย การกำหนดคำศัพท์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือเน้นคำนามที่เกี่ยวข้องกับสถานที่และการท่องเที่ยวเป็นหลัก รองมาคือคำกริยา เพื่อใช้สื่อสารแสดงอาการหรือความประสงค์ คู่มือไม่ได้เน้นสอนเพื่อเพิ่มความสามารถของผู้อ่านให้รู้และจำคำศัพท์ได้มากขึ้น หรือยาวนานขึ้น แต่มุ่งเน้นให้ผู้อ่านสื่อสารได้ โดยใช้ภาษาที่มีโครงสร้างง่าย ๆ ดังนั้น จึงพบว่าการให้ตัวอย่างบทสนทนาในลักษณะคู่ถ้อยคำจึงเป็นกลวิธีที่ปรากฏมากในคู่มือ นอกจากนี้ การกำหนดวงศัพท์อาจได้รับอิทธิพลจากคู่มือท่องเที่ยวไทยที่พิมพ์เป็นภาษาอื่น เช่นในเรื่องเครื่องดื่มสอนคำว่าอเมริกาโน่(Americano) คาปูชิโน่(cappuccino) ลาเต้(Latte) เอสเปรสโซ่(espresso) วิสกี้(whiskey) เป็นต้น หรือเป็นประโยคภาษาต่างประเทศเช่น “ผมยินดีที่จะแนะนำเพื่อนผมมิสเตอร์สมิธให้คุณครับ(I would to introduce sb. to you)”

นอกจากนี้ส่วนเนื้อหาประโยคและบทสนทนา คู่มือได้เสนอประโยคที่จำเป็นและนำไปใช้ได้จริงสำหรับการเดินทางในสถานการณ์ 8 สถานการณ์หลัก ได้แก่ การพบปะพูดคุยขั้นพื้นฐาน การเดินทาง การรับประทานอาหาร การซื้อของ การเข้าพักโรงแรม การเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บ การติดต่อที่สถานีตำรวจ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจวิธีการใช้ภาษาไทยและนำไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสารได้จริง คู่มือท่องเที่ยวไทยได้นำเสนอประโยคและบทสนทนาเพื่อการสื่อสารด้วยตัวอย่างแบบประโยคสมบูรณ์ แบบรูปแบบประโยคที่ไม่สมบูรณ์ และนำเสนอผ่านตัวอย่างบทสนทนา คู่มือท่องเที่ยวไทยได้คัดเลือกสถานการณ์ที่อาจพบมากในการเดินทางท่องเที่ยว และมีการจัดเรียงสถานการณ์ตามขั้นตอนของการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้อ่านนักท่องเที่ยวชาวจีนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามขั้นตอนของการเดินทางในไทยได้อย่างสะดวกสบาย ถึงแม้ว่าคู่มือมักจะเน้นการนำเสนอตาม 8 สถานการณ์หลัก แต่คู่มือท่องเที่ยวไทยแต่ละเล่มอาจมีเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันเล็กน้อย อย่างคู่มือเล่มแรก ๆ ของ Groll, J; & Chmid, W. (2546) มีบทที่เป็น “การเดินทางเที่ยวกับเด็ก” “ผู้พิการเดินทางเที่ยว” คู่มือของ Byoung Do Lee (2555) มีบทที่เป็น “ธุรกิจ & กอล์ฟ” เป็นต้น การเจาะกลุ่มของนักท่องเที่ยวทำให้สถานการณ์การสื่อสารมีลักษณะเฉพาะและต้องอธิบายบทสนทนาให้มีความหลากหลายออกไป

คู่มือได้แนะนำเนื้อหาสาระอันหลากหลายเพื่อเป็นประโยชน์ต่อความเข้าใจวัฒนธรรมไทย และสามารถสื่อสารภาษาไทยในการเดินทางท่องเที่ยวได้ในระยะเวลาอันสั้น เน้นทั้งคำศัพท์ ประโยคหรือบทสนทนาเพื่อตอบคำถาม “คืออะไร ?” “ควรทำอะไร ?” “ไม่ควรทำอะไร ?” ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและจดจำได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ดังนั้น หลายประเด็นจึงไม่เน้นการอธิบายโดยละเอียด หรือบอกที่มาที่ไป

นอกจากนี้ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจีน ซึ่งมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก ผู้ใช้คู่มืออย่างนักท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่ต้องเรียนรู้คำศัพท์ ประโยคหรือ

สนทนาของภาษาไทยเพื่อใช้ในการสื่อสารอย่างเดียว คู่มือท่องเที่ยวไทยมุ่งทำให้การสื่อสารระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวอย่างราบรื่น ดังนั้น ด้านการสื่อสาร คู่มือยังได้แนะนำประเด็นเรื่องการหลีกเลี่ยงไว้เป็นการเตือนเพื่อไม่ให้ก่อความเข้าใจผิด เช่น คำหรือประโยคที่ควรหลีกเลี่ยง อวัจนภาษาที่พึงระวัง การหลีกเลี่ยงเรื่องต้องห้ามในการสนทนากับคนไทย เป็นต้น ซึ่งหลายประเด็นนักท่องเที่ยวอาจไม่ได้คำนึงถึง แต่เป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารกับคนไทยเป็นอย่างมาก

แม้ว่าคู่มือจะเน้นทั้งในส่วนของวัฒนธรรมไทยและการสื่อสาร แต่วิธีการให้การเรียนรู้เรื่องของการพูด การฟังเพื่อการสื่อสารจะยึดตามสถานการณ์เฉพาะที่นักท่องเที่ยวจะต้องสัมผัสและมีประสบการณ์(Touch Point) ดังนั้น เรื่องวัฒนธรรมจึงเป็นบริบทเสริมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติม

คู่มือท่องเที่ยวไทยยังทำให้เห็นถึงพัฒนาการของสื่อประกอบการเรียนรู้ มีความก้าวหน้าตามความเจริญของเทคโนโลยี ดังจะเห็นว่ากลวิธีการใช้สื่อประกอบมีการใช้เทคนิคการฝึกฟังและพูดภาษาไทยด้วยสื่อประกอบใน 3 ลักษณะ ซึ่งคือการใช้แถบบันทึกเสียง (Tape) แผ่นซีดี รอม (CD-ROM) และการใช้สื่อออนไลน์ (Online) เนื่องจากว่าคู่มือท่องเที่ยวไทยทั้ง 11 เล่ม มีการตีพิมพ์และเผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2546 จนถึงปี พ.ศ. 2559 คู่มือบางเล่มแต่งโดยชาวไทย คู่มือบางเล่มแต่งโดยชาวไทยร่วมกับชาวต่างชาติ คู่มือบางเล่มอาจมีข้อผิดพลาดในการพิมพ์ เช่น คำศัพท์บางคำขาดตัวอักษร การสะกดตัวอักษรผิด ความหมายในภาษาจีนบางคำศัพท์หรือประโยคไม่ตรงตามสิ่งที่พูดในภาษาไทย นอกจากนี้คู่มือบางเล่มมีการตีพิมพ์มานาน เนื้อหาบางส่วนอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคมไทยปัจจุบัน เช่น คำห้อยพักตามสถานที่ท่องเที่ยว หรือชื่อสถานที่บางแห่ง เป็นต้น อีกทั้ง การให้คำศัพท์ในบางตอนยังเลือกโดยการคำนึงถึงวงศัพท์ที่ใกล้เคียงมากกว่าการใช้สื่อสารตามสภาพจริง ยกตัวอย่างเช่น ศัพท์เกี่ยวกับ “อาหาร” เป็นการยกชื่อรายการอาหารประเภทเดียวกันหรือใกล้เคียงมาไว้ด้วยกันในบทสนทนาขณะสั่งอาหาร เพื่อให้จดจำหมวดหมู่ได้ง่าย โดยอาจจะไม่ได้คำนึงถึงรสชาติว่าจะเข้ากันหรือตัดกัน และเป็นการจัดรายการอาหารอย่างเหมาะสมสำหรับมื้อนั้นหรือไม่ ดังนั้นคู่มือท่องเที่ยวไทยจึงเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งที่มีอายุการใช้งานค่อนข้างสั้น ต้องปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเนื้อหาให้ทันสมัย สอดคล้องกับการเดินทาง การติดต่อสื่อสารในสถานการณ์จริง ปรับปรุงรูปแบบและการแนะนำเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ

คู่มือท่องเที่ยวไทยในอนาคตอาจเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบ(Platform)อื่น ๆ การพัฒนาเนื้อหาของคู่มือจึงควรคำนึงถึงกลยุทธ์การเจาะตลาดเฉพาะ (Focused Strategy) เพื่อให้คู่มือมีความน่าสนใจ เช่น การสร้างคู่มือท่องเที่ยวไทยกรณีเดินทางเพื่อรักษาสุขภาพ(Medical tourism) รวมทั้งนำเสนออย่างหลากหลาย ใช้สื่อสมัยใหม่เพื่อให้เรียนรู้ภาษาได้อย่างเพลิดเพลินและเข้าใจง่าย และทำ

ให้สามารถ "พูดภาษาไทยได้ใน 3 นาที" หรือ ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยในระยะเวลาอันสั้นให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยในลักษณะการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่ปรากฏในคู่มือท่องเที่ยวไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนหรือนักท่องเที่ยวชาติอื่น ๆ

2. ควรมีการวิจัยเพื่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ภาษาไทยในระยะเวลาอันสั้นโดยใช้แนวคิดเรื่องรูปแบบการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิง (Micro Learning) ผ่านแอปพลิเคชัน (Application) สำหรับนักท่องเที่ยว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). **สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยว**
ธันวาคม ๒๕๕๘. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://www.tourism.go.th/home/listcontent/11/222/91>.
- กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha. (2557). **สนทนาท่องเที่ยว: ภาษาไทยและ**
ภาษาอังกฤษ. Beijing: Tourism Education.
- กองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). **การสัมมนาระดับภูมิภาคว่าด้วย**
การเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลยา ติงศภิตย์, ม.ร.ว.; และอมรา ประดิษฐ์รัฐสินธุ์. (2531). **การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัย**
กรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา นาคสกุล. (2556). **ระบบเสียงภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย Huijiang E-learning platform. (2559). **ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว**.
Shanghai: World Books.
- จันทร์เพ็ญ ไหวหารสุนทร. (2530). **การศึกษาการใช้อักษรโรมันแทนอักษรไทย**. ปริญญาานิพนธ์
ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย
เอกสาร.
- จินตนา ถ้ำแก้ว. (2555). **การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษา**. ปทุมธานี: สกายบุ๊คส์.
- ชมรมแม่บ้านอาหารไทย. (2552). **ตำรับอาหารไทยยอดนิยม 4 ภาค กลางเหนืออีสานใต้**.
กรุงเทพฯ: พัฒนาศิลปะชีพ.
- ชลดา สุจริตจันทร์. (2544). **การวิเคราะห์หนังสือท่องเที่ยว ประเทศไทย ซึ่งตีพิมพ์ระหว่าง**
พ.ศ. 2531-2542. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ญาดา ศรีเงินยวง; และ ชนิตร์นั สำเร็จ. (2556). **แกงไทย**. กรุงเทพฯ: แสงแดด.
- ณัฐฐิตา วิจิตรจามรี. (2556). **การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐวรรณ เขี่ยมขำ. (2549). **การพัฒนาคู่มือการตรวจสอบคุณภาพน้ำทางชีวภาพเบื้องต้นโดย**
ใช้สาหร่ายเป็นตัวบ่งชี้สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2. ปริญญา
นิพนธ์ กศ.ม. (การสอนสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ต่อพันธุ มาวิษพงษ์. (2554). **อ่านคนจากภาษากาย**. กรุงเทพฯ: ยิปซี กรุ๊ป.
- ทิวทอง หงส์วิวัฒน์. (2556). **อาหาร วัฒนธรรม สุขภาพ**. กรุงเทพฯ: แสงแดด.
- ทิพวรรณ พุ่มมณี. (2444). **การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ..... (2550). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิมวาไรตี้. (2557, 21 กรกฎาคม). 'ส้มตำ' สะท้อนวิถีการกินของพื้นที่น่ก่อนขึ้นห้างเพิ่มมูลค่า.
- เดลินิวส์**. 4.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2556). **กรุงเทพฯ รับ 4 ปีซ้อน รางวัลเมืองน่าเที่ยวที่สุดในโลก**. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2559, จาก <http://www.thairath.co.th/content/355440>
- ธนู ทดแทนคุณ; และ กานต์วี แพทย์พิทักษ์. (2552). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: โอเดียน สโตร์.
- ธัญญา ใจดี. (2550: มกราคม-ธันวาคม). คำนำหน้าชื่อบุคคลนั้นสำคัญไฉน?. **จุลสารสตรีศึกษา**. 20. 67-70.
- นนนี่ จูติรัตน์. (2555). **นาฏศิลป์ไทย**. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2547, พฤศจิกายน). การสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่ชาวต่างประเทศ. **วรรณนิทัศน์**. 4: 268-278.
- นิตยา บุญสิงห์. (2554). **วัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- นิภา กู้พงษ์ศักดิ์; และคนอื่น ๆ (2555). **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.
- นิตศา ศิลปเสฐฐ. (2560). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- บรรจบ พันธุเมธา. (2556). **ลักษณะภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญเกื้อ คอรรหาเวช. (2545). **นวัตกรรมการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี: หจก. SR.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2550). **วัฒนธรรมทางภาษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ชัย สำเภาทอง. (2555). **ชุดการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยเรื่องน่าเที่ยวเกาะรัตนโกสินทร์ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ**. สารนิพนธ์. ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2551). **เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ป้ามา. (2534). **ก๋วยเตี๋ยว**. กรุงเทพฯ: แสงแดด.
- ปิฎฐะ บุนนาค. (2523). ประสบการณ์และข้อเสนอแนะในการเขียนตำราและบทความทางวิชาการ
เกษตรใน **แนวทางการเขียนตำราและบทความทางวิชาการ**. 32-33. กรุงเทพฯ: สยาม
คมศึกษาแห่งประเทศไทย.
- พวงผกา ประเสริฐศิลป์. (2541). **พื้นฐานวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พิมพ์ชนัน สิริกุล. (2556). **100 เรื่องน่ารู้ในไทย**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์คอมมิกส์.
- พิมพ์พร พึ่งพระ. (2554). **การวิเคราะห์เนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสื่อการ
เรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ
ในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- รังสฤษฏ์ บุญชลด. (2541). **มวยไทย = Thai Boxing**. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง**.
สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2560, จาก http://www.royin.go.th/?page_id=619 .
- ..... (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: นาน
มีบุ๊คส์.
- ราตรี เพ็ญพานิช. (2557). **การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2551). **การกำหนดคำศัพท์พื้นฐานภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ
ระดับต้น**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลินดา วิเชียร. (2556). **การวิเคราะห์บทสนทนาที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(ภาษาอังกฤษ). เพชรบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรวิ ใจประเสริฐ. (2559). **การศึกษาชื่อเล่นในภาษาไทย: ภาษากับการสะท้อนความคิดใน
บริบท สังคมเมือง**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตรน ภาณุพงศ์. (2520). **โครงสร้างภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- วิชชุดา วัตรนันท์. (2532). **การวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทยในหนังสือเรียนภาษาไทยชุด
ทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ ค.บ. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกษประทุม. (2557). **หลักภาษาไทย (ฉบับสมบูรณ์) คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย
ทุกระดับ**. กรุงเทพฯ: พ. ศ. พัฒนา.
- ..... (2557). **หลักภาษาไทย**. นนทบุรี: โรงพิมพ์เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- วิมล จิโรจพันธ์; ประชิต สกุนะพัฒน์; และอุดม เขยแก้ววงศ์. (2548). **ศิลปะและวัฒนธรรมไทย**.
กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- เวทิน ชาติกุล; และ ภาคิน ลิขิตกุล. (2558). **เรื่องแบบนี้ มีแต่ไทย ๆ**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- ศิธร แสงธนู; และ คิต พงศทัต. (2521). **คู่มือครูภาษาอังกฤษ: ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภสิน สารพันธ์. (2545). **ศิลปะไทย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา. (2546). **คู่มือการใช้ศัพท์ภาษาจีน**. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ.
- สมจินตนา ภักดีศรีวงศ์, คุณหญิง. (2554). **มารยาทในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน แกรมมี่.
- สร้อยนภา อิมสมบูรณ์. (2542, มกราคม). วัฒนธรรมกับการสอนภาษา. **วารสารการศึกษาเอกชน**.
9 (81): 52-57.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **บัญชีคำพื้นฐาน
ชั้นเด็กเล็ก**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **บรรทัดฐานภาษาไทย
เล่ม ๔**. กรุงเทพฯ: สกสค. ลาดพร้าว.
- สุนิตย์ เย็นสบาย. (2543). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้าน
สมเด็จเจ้าพระยา.
- สุภัตรา สุภาพ. (2536). **สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี**.
พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภัตรา อักษรานุเคราะห์. (2532). **การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
มัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุภาวดี คงเจริญ. (2536). **ทัศนคติของผู้ใช้เอกสารภาษาไทยด้านการท่องเที่ยว ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุไร พงษ์ทองเจริญ. (2526). **วิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวรรณมา ตั้งที่ชะรัภักษ์. (2556). **ภาษาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เสาวภา นิสภโกมล. (2553). **การสร้างชุดการสอนคำศัพท์ภาษาไทยระดับต้นสำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศ**. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนุมานราชชน, พระยา. (2496). **เรื่องวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: กองวัฒนธรรม.
- อรสา ปราชญ์นคร. (2525). **หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา-ศึกษา 431**. กรุงเทพฯ: ไทวัฒนาพานิช.
- อิสรา สารระงาม. (2529). **การสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา**. เชียงใหม่: ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Amarin Printing and Publishing Pcl. (2557). **การใช้ภาษาไทยนี้: เกี่ยวทั่วไทย**. Taipei: Huawei International Enterprise.
- Chen, Yiqiao; และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. (2557). **พูดภาษาไทยได้ภายใน 3 นาที**. Taipei: Hafu Enterprise.
- Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu. (2558). **ภาษาไทยและภาษา อังกฤษ: พบพาล่มนี้ไปเหมือนกัน**. Beijing: China Astronautic.
- Dahl, S. (2005). **Intercultural Research: The Current State of Dec Knowledge**. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2559, จาก http://papers.ssm.com/sol3/papers.ctm?abstract_id=658 202
- Groll, J; & Chmid, W. (2546). **ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว**. Beijing: Peiking University.
- He, Jianyi. (2558). **เที่ยวเมืองไทย: มอง “ตา” ก็รู้ใจ**. Taipei: Heliopolis Culture.
- Lee Byoung Do. (2555). **เที่ยวทั่วไทย! ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว-เที่ยวคนเดียวก็สนุก**. Taipei: Han Shian Culture.
- Li, Hong. (2558). **ไถ่ไทยสอนภาษาไทยที่น่ารู้**. Taipei: Ruilan international.
- Li, Memg. (2015). **A Research of Tourism Brochures Design-Taking The Taierhchuang Ancient As An Example**. Dissertation, M.A (Art). China: Graduate School of Qufu Normal University.
- Lyons, John. (1995). **Introduction To Theoretical Linguistics**. UK: Cambridge University.

- Ren, Guoxiang. (2557). **พรรณานักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีต่อการแสดงโชว์สาวประเภทสองในเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.ถ่ายเอกสาร.
- Richards, J.C.; & Richards W, Schmidt. (1983). Conversational analysis . In Jack C. Richards & Richards W.Schmidt(ed), Language and communication, PP117-154.
- Sun, Guangyong. (2546). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเฉพาะกิจ**. Nanjing: Southeast University.
- Tarone, E. (1981). Some Thoughts on the Notion of Communication Strategy. *TESOL Quarterly*. 15: 285-295.
- Van Ek, J. A.; & Alexande, L. G. (1982). **Threshold Level English**. London: Oxford university.
- Xie, langqi; et al. (2015, January). Analysis The Guiding Role of English Tourism Handbook for Qinhuangdao Tourism. *Journal Urban Tourism Planning*. 2015 (Monthly January (the latter)): 212-213.
- Zhao, Tao; Meng, Junyi; และ อนงค์ศรี คณะพรหม. (2558). **คู่มือการสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยว: ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ**. Beijing: China Travel and Tourism.

ข้อมูลเบื้องต้นของคู่มือท่องเที่ยวไทย

คู่มือเล่มที่ 1	
ชื่อหนังสือภาษาจีน	旅游泰语
ชื่อหนังสือภาษาไทย	ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว
ผู้แต่ง	Groll,J; & Chmid,W
ผู้แปล(ถ้ามี)	Wen, Ze
สำนักพิมพ์	Beijing: Peiking University Press
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2546
จำนวนหน้า	335 หน้า
ราคา	18หยวน (เท่ากับประมาณ 90 บาท)
สื่อประกอบอื่น ๆ	แถบบันทึกเสียง
สารบัญ	<p>หน่วยที่ 1 ภาษาทั่วไป</p> <p>หน่วยที่ 2 สัมพันธภาพระหว่างบุคคล</p> <p>หน่วยที่ 3 ระหว่างการเดินทาง</p> <p>หน่วยที่ 4 เดินทางพร้อมทั้งเด็ก</p> <p>หน่วยที่ 5 ผู้พิการเดินทางเที่ยว</p> <p>หน่วยที่ 6 เข้าพักโรงแรม</p> <p>หน่วยที่ 7 การรับประทานอาหาร</p> <p>หน่วยที่ 8 การเที่ยวชม</p> <p>หน่วยที่ 9 วันหยุดพักผ่อนตามจุดประสงค์เพื่อสปีด กีฬาและกิจกรรมที่สร้างสรรค์</p> <p>หน่วยที่ 10 ความบันเทิง</p> <p>หน่วยที่ 11 การช้อปปิ้ง</p> <p>หน่วยที่ 12 สุขภาพ</p> <p>หน่วยที่ 13 ประโยคสำคัญ</p> <p>หน่วยที่ 14 ไวยากรณ์</p>

คู่มือเล่มที่ 2

ชื่อหนังสือภาษาจีน

临时急需一句话-泰语

ชื่อหนังสือภาษาไทย

ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเฉพาะกิจ

ผู้แต่ง

Sun, Guangyong

ผู้แปล(ถ้ามี)

-

สำนักพิมพ์

Nanjing: Southeast University Press

ปีที่พิมพ์

พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2546

จำนวนหน้า

216 หน้า

ราคา

7 หยวน (เท่ากับประมาณ 35 บาท)

สื่อประกอบอื่น ๆ

-

สารบัญ

ส่วนที่ 1: คำทั่วไปและภาษาในชีวิตประจำวัน

หน่วยที่ 1. คำศัพท์ที่พบบ่อย

หน่วยที่ 2. ภาษาในชีวิตประจำวัน

ส่วนที่ 2 ภาษาพูดในยามฉุกเฉิน

หน่วยที่ 1 ระหว่างการเดินทาง

หน่วยที่ 2 การผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง

หน่วยที่ 3 บนถนน

หน่วยที่ 4 การรับประทานอาหาร

หน่วยที่ 5 ที่พัก

หน่วยที่ 6 ภาษาที่ใช้ในการโทรศัพท์

หน่วยที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งช้อปปิ้ง

หน่วยที่ 8 ที่ที่ทำการไปรษณีย์

หน่วยที่ 9 ที่ธนาคาร

หน่วยที่ 10 ที่โรงพยาบาล

หน่วยที่ 11 การพบเจอปัญหา

ส่วนที่ 3 ภาคผนวก

การแนะนำประเทศไทย

การแนะนำเทศกาลของประเทศไทย

การแนะนำประเพณีและวัฒนธรรมไทย

คู่มือเล่มที่ 3	
ชื่อหนังสือภาษาจีน	玩遍泰国! 一个人旅行也畅行无阻的旅游泰语
ชื่อหนังสือภาษาไทย	เที่ยวทั่วไทย! ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว-เที่ยวคนเดียวก็สนุก
ผู้แต่ง	Byoung Do Lee
ผู้แปล(ถ้ามี)	Cui, Dongmei
สำนักพิมพ์	Taipei: Han Shian Culture Publishing Co. Ltd.,
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555
จำนวนหน้า	317 หน้า
ราคา	280 ดอลลาร์ไต้หวัน (เท่ากับประมาณ 280 บาท)
สื่อประกอบอื่น ๆ	-
สารบัญ	<ul style="list-style-type: none"> หน่วยที่ 0 คำศัพท์สำคัญ หน่วยที่ 1 ประโยคพื้นฐาน หน่วยที่ 2 บนเครื่องบิน หน่วยที่ 3 สนามบิน หน่วยที่ 4 โรงแรม หน่วยที่ 5 ร้านอาหาร หน่วยที่ 6 คมนาคม หน่วยที่ 7 เที่ยวชมสถานที่ หน่วยที่ 8 ซ้อปิ้ง หน่วยที่ 9 ธุรกิจและกอล์ฟ หน่วยที่ 10 สถานที่สาธารณะ หน่วยที่ 11 กรณีฉุกเฉิน หน่วยที่ 12 กลับจีน

คู่มือเล่มที่ 4	
ชื่อหนังสือภาษาจีน	旅游会话: 泰语+英语
ชื่อหนังสือภาษาไทย	สนทนาท่องเที่ยว: ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ผู้แต่ง	กองบรรณาธิการ Jitsugyo no Nihon Sha Ltd.,
ผู้แปล(ถ้ามี)	Pan, Shoujun; Wang, Lizhu; & Han, Jiamei
สำนักพิมพ์	Beijing: Tourism Education Press (TEP)
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งที่สองเมื่อ มกราคม ปี พ.ศ. 2557
จำนวนหน้า	318 หน้า
ราคา	35 หยวน (เท่ากับประมาณ 175 บาท)
สื่อประกอบอื่น ๆ	-
สารบัญ	หน่วยที่ 1 วิธีการใช้คู่มือ / การออกเสียงและอักษรไทย หน่วยที่ 2 ประโยคที่จำเป็น หน่วยที่ 3 ประโยคที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ หน่วยที่ 4 กรณียุทธคดี หน่วยที่ 5 เอกสารอ้างอิง

คู่มือเล่มที่ 5	
ชื่อหนังสือภาษาจีน	这几句泰语就能畅游泰国
ชื่อหนังสือภาษาไทย	ใช้ภาษาไทยนี้: เที่ยวทั่วไทย
ผู้แต่ง	Amarin Printing and Publishing Pcl
ผู้แปล(ถ้ามี)	Zhang, Qinfang
สำนักพิมพ์	Taipei: Huawei Internatinal Enterprise Co, Ltd
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ธันวาคม ปี พ.ศ. 2557
จำนวนหน้า	128 หน้า
ราคา	199 ดอลลาร์ไต้หวัน (เท่ากับประมาณ 199 บาท)
สื่อประกอบอื่น ๆ	-
สารบัญ	<p>หน่วยที่ 1 วิธีการใช้หนังสือ</p> <p>หน่วยที่ 2 การทำความเข้าใจกับประเทศไทย</p> <p>หน่วยที่ 3 คมนาคมขนส่ง</p> <p>หน่วยที่ 4 ที่พัก</p> <p>หน่วยที่ 5 อาหาร</p> <p>หน่วยที่ 6 ความบันเทิง</p> <p>หน่วยที่ 7 ซ้อปิ้ง</p> <p>หน่วยที่ 8 เรื่องสุขภาพและความปลอดภัย</p> <p>หน่วยที่ 9 คำศัพท์</p>

คู่มือเล่มที่ 6	
ชื่อหนังสือภาษาจีน	3 分钟立即说泰语
ชื่อหนังสือภาษาไทย	พูดภาษาไทยได้ภายใน 3 นาที
ผู้แต่ง	Chen, Yiqiao และ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ
ผู้แปล(ถ้ามี)	-
สำนักพิมพ์	Taipei: Hafu Enterprise Co , Ltd
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ธันวาคม ปี พ.ศ. 2557
จำนวนหน้า	280 หน้า
ราคา	199 ดอลลาร์ไต้หวัน (เท่ากับประมาณ 199 บาท)
สื่อประกอบอื่น ๆ	แผ่นซีดีรอม(mp3)
สารบัญ	<p>หน่วยที่ 1 ขั้นตอนแรกในการรู้จักเพื่อนคนใหม่</p> <p>หน่วยที่ 2 คำศัพท์พื้นฐาน</p> <p>หน่วยที่ 3 ภาษาที่จำเป็นในการท่องเที่ยว</p> <p>หน่วยที่ 4 การจัดการกรณีฉุกเฉิน</p> <p>หน่วยที่ 5 คมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ</p> <p>หน่วยที่ 6 การพักผ่อนอย่างสบายที่โรงแรม</p> <p>หน่วยที่ 7 การค้นหาอาหารที่แสนอร่อย</p> <p>หน่วยที่ 8 สนุกกับการช้อปปิ้ง</p> <p>หน่วยที่ 9 การรับชมการแสดงนิทรรศการอย่างไม่สิ้นสุด</p> <p>หน่วยที่ 10 แหล่งท่องเที่ยวที่ดีที่สุดสำหรับการพักผ่อนและความบันเทิง</p>

คู่มือเล่มที่ 7	
ชื่อหนังสือภาษาจีน	泰国导游教你旅游万用句
ชื่อหนังสือภาษาไทย	ไกด์ไทยสอนภาษาไทยที่นำไปใช้
ผู้แต่ง	Li, Hong
ผู้แปล(ถ้ามี)	-
สำนักพิมพ์	Taipei: Ruilan international Co, Ltd
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ กุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2558
จำนวนหน้า	250 หน้า
ราคา	280 ดอลลาร์ไต้หวัน (เท่ากับประมาณ 280 บาท)
สื่อประกอบอื่น ๆ	-
สารบัญ	<p>ส่วนที่ 1 ไกด์สอนคุณใช้คำศัพท์ภาษาไทยในการท่องเที่ยว</p> <p>ส่วนที่ 2 ไกด์สอนคุณใช้ประโยคภาษาไทยในการท่องเที่ยว</p> <p>หน่วยที่ 1 การเตรียมตัว</p> <p>หน่วยที่ 2 สนามบิน</p> <p>หน่วยที่ 3 การเดินทาง</p> <p>หน่วยที่ 4 ที่พัก</p> <p>หน่วยที่ 5 อาหาร</p> <p>หน่วยที่ 6 สถานที่ท่องเที่ยว</p> <p>หน่วยที่ 7 ซัปปิ้ง</p> <p>หน่วยที่ 8 ปัญหา</p> <p>ส่วนที่ 3 ไกด์เตรียมการนำทางให้คุณ</p> <p>หน่วยที่ 1 แผนที่</p> <p>หน่วยที่ 2 วัฒนธรรม</p> <p>หน่วยที่ 3 การสอบถาม</p>

คู่มือเล่มที่ 8	
ชื่อหนังสือภาษาจีน	玩泰国 不开口也能通
ชื่อหนังสือภาษาไทย	เที่ยวเมืองไทย: มอง"ตา"ก็รู้ใจ
ผู้แต่ง	He, Jianyi
ผู้แปล(ถ้ามี)	-
สำนักพิมพ์	Taipei: Heliopolis Culture Group
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ มิถุนายน ปี พ.ศ. 2558
จำนวนหน้า	256 หน้า
ราคา	299 ดอลลาร์ไต้หวัน (เท่ากับประมาณ 299 บาท)
สื่อประกอบอื่น ๆ	แผ่นซีดีรอม
สารบัญ	หน่วยที่ 1 ขาออกและขาเข้าประเทศ หน่วยที่ 2 คมนาคมขนส่ง หน่วยที่ 3 การช้อปปิ้งและอาหาร หน่วยที่ 4 ที่พัก หน่วยที่ 5 การเที่ยวชม

คู่มือเล่มที่ 9	
ชื่อหนังสือภาษาจีน	旅游交际手册: 泰语+英语
ชื่อหนังสือภาษาไทย	คู่มือการสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยว: ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ผู้แต่ง	Zhao, Tao; Meng, Junyi; & Wei, Fenge(อนงค์ศรี คณะพรม)
ผู้แปล(ถ้ามี)	-
สำนักพิมพ์	Beijing: China Travel and Tourism Press
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ มิถุนายน ปี พ.ศ. 2558
จำนวนหน้า	176 หน้า
ราคา	32 หยวน (เท่ากับประมาณ 160 บาท)
สื่อประกอบอื่น ๆ	แผ่นซีดีรอม
สารบัญ	<p>หน่วยที่ 1 การทักทาย</p> <p>หน่วยที่ 2 สนามบินและศุลกากร</p> <p>หน่วยที่ 3 การแลกเปลี่ยนเงินตรา</p> <p>หน่วยที่ 4 รถแท็กซี่</p> <p>หน่วยที่ 5 โรงแรม</p> <p>หน่วยที่ 6 อาหารไทย</p> <p>หน่วยที่ 7 การถามทิศทาง</p> <p>หน่วยที่ 8 การซื้อของ</p> <p>หน่วยที่ 9 การขอโทษ</p> <p>หน่วยที่ 10 สถานที่บันเทิง</p> <p>หน่วยที่ 11 อุบัติเหตุ</p> <p>หน่วยที่ 12 การบอกเวลา</p> <p>หน่วยที่ 13 เทศกาลไทย</p> <p>หน่วยที่ 14 สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของไทย</p> <p>หน่วยที่ 15 ประเพณีไทย</p> <p>ภาพรวมของประเทศไทย</p>

คู่มือเล่มที่ 10	
ชื่อหนังสือภาษาจีน	英语+泰语:带上这本去旅行
ชื่อหนังสือภาษาไทย	ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ: พกพาเล่มนี้ไปเที่ยวกัน
ผู้แต่ง	Chen, Yuan; Wang, Chonghui; & Xia, Yu.
ผู้แปล(ถ้ามี)	-
สำนักพิมพ์	Beijing: China Astronautic Publishing House
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ กรกฎาคม ปี พ.ศ. 2558
จำนวนหน้า	405 หน้า
ราคา	32.8 หยวน (เท่ากับประมาณ 164 บาท)
สื่อประกอบอื่น ๆ	สื่อออนไลน์(การสแกนQR-Code)
สารบัญ	<p>หน่วยที่ 1 ประโยคสำคัญระหว่างการเดินทาง</p> <p>หน่วยที่ 2 การเตรียมความพร้อมอย่างฉลาดก่อนเดินทาง</p> <p>หน่วยที่ 3 เดินทางไปต่างประเทศอย่างปลอดภัย</p> <p>หน่วยที่ 4 การสื่อสารอย่างไม่มีอุปสรรคขีดขวางบนเครื่องบิน</p> <p>หน่วยที่ 5 ขาเข้าประเทศอย่างราบรื่น</p> <p>หน่วยที่ 6 การเข้าพักโรงแรมอย่างสบายใจ</p> <p>หน่วยที่ 7 การเดินทางอย่างสะดวก</p> <p>หน่วยที่ 8 การรับประทานอาหารไทยที่อร่อย</p> <p>หน่วยที่ 9 การเที่ยวชมประเทศไทย</p> <p>หน่วยที่ 10 การเที่ยวและการเดินช้อปปิ้ง</p> <p>หน่วยที่ 11 การรับบริการสาธารณะ</p> <p>หน่วยที่ 12 การจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน</p> <p>ภาคผนวก การเสนอแนะเมืองท่องเที่ยวคลาสสิก</p>

คู่มือเล่มที่ 11

ชื่อหนังสือภาษาจีน

旅游泰语

ชื่อหนังสือภาษาไทย

ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว

ผู้แต่ง

คณะจารย์สอนภาษาไทย Hujiang E-learning platform

ผู้แปล(ถ้ามี)

-

สำนักพิมพ์

Shanghai: World Books Publishing Company

ปีที่พิมพ์

พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พฤษภาคม ปี พ.ศ. 2559

จำนวนหน้า

199 หน้า

ราคา

34.8 หยวน (เท่ากับประมาณ 174 บาท)

สื่อประกอบอื่น ๆ

สารบัญ

Part 1 การเตรียมความพร้อมที่จะไปประเทศไทย

Part 2 เรียนภาษาไทยตามชั้น

1. สนามบิน
2. ที่พัก
3. ร้านอาหารไทย
4. ผลไม้ไทย
5. เพื่อนคนไทย
6. ดาราไทย
7. คมนาคมไทย
8. สกุลเงินไทย
9. การช้อปปิ้งที่ไทย
10. สิ่งต้องห้ามของไทย
11. สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศ
12. เทศกาลไทย

Part 3 การแนะนำเส้นทางเที่ยวด้วยตัวเอง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	Miss Wu Guangyi (吴光怡)
วันเดือนปีเกิด	03 มีนาคม พ.ศ. 2533
สถานที่เกิด	Guangxui China
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2555	Bachelor of Arts. (ภาษาไทย) จาก สถาบันหลีเจียง มหาวิทยาลัยคุงว้างซี
พ.ศ. 2561	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

